

Société de l'Orient latin.

Publications.

Série géographique, 4.

Anal.

Titus Tobler and others, editors.

ITINERA

HIEROSOLYMITANA

ET

DESCRIPTIONES TERRAE SANCTAE

BELLIS SACRIS ANTERIORA

&

LATINA LINGUA EXARATA

ſumptibus

SOCIETATIS

ILLUSTRANDIS ORIENTIS LATINI MONUMENTIS

ediderunt

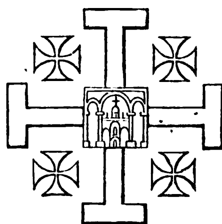
AUGUSTUS MOLINIER & CAROLUS KOHLER

II

ITINERUM BELLIS SACRIS ANTERIORUM SERIES CHRONOLOGICA
OCCIDENTALIBUS ILLUSTRATA TESTIMONIIS

I

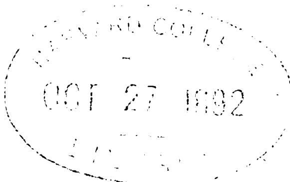
30-600

GENEVAE

Typis J.-G. Fick

1885

Le premier fascicule des Itinera latina II, qui paraît aujourd'hui, contient les textes relatifs aux six premiers siècles de l'ère chrétienne. Un certain temps devant s'écouler avant que la fin du travail (601-1099) voie le jour, les éditeurs seront extrêmement reconnaissants aux érudits qui voudront bien leur signaler pour cette première partie de nouveaux documents; ces additions, jointes à celles qu'ils ont déjà recueillies en grand nombre, seront données à la fin de l'ouvrage.

Ils doivent faire remarquer qu'ils ont intentionnellement été très sobres de mentions relatives aux faits antérieurs à ste Hélène. C'est en effet à partir de cette époque seulement, que, grâce à la liberté du culte et à l'érection des sanctuaires chrétiens à Jérusalem, commença le grand mouvement religieux qui mit la Palestine en relations fréquentes avec les peuples de l'Occident.

Dans l'énumération des pèlerins et des voyageurs allant en Terre-Sainte et en Syrie, ou quittant ces contrées pour d'autres régions, ils ont volontairement omis : 1° les Apôtres et premiers disciples chrétiens, dont les voyages sont rapportés dans le Nouveau Testament; 2° les martyrs, saints et évêques de Palestine, originaires d'autres parties du monde; 3° les administrateurs romains et byzantins de la Judée et de la Syrie, et, en sens inverse: 1° les moines et les évêques palestiniens ou syriens, se rendant aux conciles des églises d'Orient ou d'Occident, sauf dans le cas où leur présence à ces assemblées n'était pas signalée par les actes des conciles; 2° les papes et évêques d'Occident, d'origine syrienne ou palestinienne.

A. Molinier & Ch. Kohler.

SAECULUM I.

TYPORUM EXPLANATIO.

In Serie *ſequente, diverſa diverſis diſtincta ſunt typis:*

1° *AUCTORES ſeu OPERA, in priore volumine edita.*

2° PEREGRINI, iter in Syriam & Palæſtinam aggreſſi.

3° Geographici, qui de Syria & Palæſtina tractaverunt, *quorumque textus italicis typis impreſſus eſt.*

4° RES QUÆ AD COMMERCIA PALÆSTINAM INTER ET OCCIDENTEM SPECTANT, AUT QUÆ ITINERA HIEROSOLYMITANA, VEL CREBRIORA, VEL RARIORA FACERE POTUERUNT.

Teſtimonia, res iſtas illuſtrantia, minimis typis, latioribus autem diſtinguntur marginibus; *editorum vero commentaria, eaque rariora, minimis iiſdem typis, ſed italicis.*

Itinera, ſive anno ſive re dubia, aſteriſco uno *, fabuloſa autem duobus ** notata ſunt.

Bibliog. — Geog. Palestine.

ITINERUM HIEROSOLYMITANORUM

ET

DESCRIPTIONUM TERRAE SANCTAE

BELLIS SACRIS ANTERIORUM

SERIES CHRONOLOGICA

OCCIDENTALIBUS ILLUSTRATA TESTIMONIIS.

* * *

SAECULUM I.

15-25. Strabo. (j)

[Γεωγράφικα, l. XVI, c. 2; ed. Müller, pp. 637-651.]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

30. ** MARCHAB, SCHAMSCHAGRAM, ANAN, *legati Abgari, Edesseni principis.* (1)

[Laboubnia, *Hist. de la conversion des Edesséens* (Venise, 1868), 8°, pp. 10-14.]
(Cf. *Itinera diversa.*)

c. 31. ** MATRONA *quædam Gallica.* (2)

« Ioannes vero Baptista astu Herodis per Herodiadem, uxorem fratris, in carcerem colligatur. Tunc temporis a

Galliis matrona quædam *Hierofolymis* abierat, pro devotione tantum, ut Domini & Salvatoris noftri præfentiam mereretur. Audivit autem quod beatus Ioannes decollaretur: curfu illuc rapido tendit, datifque muneribus fupplicat percuffori, ut eam fanguinem defluentem colligere permitteret non arceri. Illo autem percutiente, matrona concham argenteam præparat, truncatoque martyris capite, cruorem devota fufcepit: quem diligenter in ampulla pofitum patriam detulit, & apud Vafatenfem urbem, ædificata in eius honore ecclefia, in fancto altari collocavit. »

[Gregorius Turonenfis, *De gloria martyrum*, c. 12, ed. Guadet, I, 38.]

c. 40. ** QUILIUS, *rex Britofaxonum, qui Novigentum Codiciacenfem reliquias e Terra Sancta attuliffe ferebatur.* (3)

« Exinde progrediens, poft emenfa foli marifque fpatia, tandem *Hierofolymitanis* fefe mœnibus intulit.... »

[Guibertus de Novigento, *De vita fua*, l. II, c. 1 (Migne, *Patrol. lat.*, CLVI, c. 895).]

43. COTYS, *rex Armeniæ minoris, & POLEMO, rex Ponti.* (4)

[Iofephus, *Antiq.*, l. XIX, c. 8, ed. Dindorf, I, 764.]

44. * HELENA, *Adiabenorum regina.* (5)

« Eodem anno imperij eius, fames graviffima per Syriam facta eft, quam etiam prophetæ prænuntiaverant; fed Chriftianorum neceffitatibus apud *Hierofolymam*, convectis ab *Ægypto* frumentis, Helena, *Adiabenorum* regina, converfa ad fidem Chrifti, largiffime miniftravit..... »

[Paulus Orofius, *Hiftoriæ*, l. VII, c. 6 (Migne, *Patrol. lat.*, XXXI, c. 1075). Cf. f. Hieronymus, *Peregr. Paulæ*, fupra, t. I, p. 32.]

(Cf. Iofephus, *Ant. Iud.*, l. XX, c. 2-4; *Bell. Iud.*, l. V, c. 2, 3, 4, 6; l. VI, c. 6, ed. Dindorf, I, 769-776, II, 232, 237, 239, 246, 296; Eufebius Cæfar., *Hift. ecclefiaft.*, l. II, c. 12 [Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 165], & *Itinera græca*, I.)

44-46. * APOLLONIUS TYANENSIS. (6)

« Apollonius intravit *Perfas*.... & pervenit ad Brachmanas .... inde per *Elamitas*, *Babylonios*, *Chaldæos*, *Medos*, *Affyrios*, *Parthos*, *Syros*, *Phœnices*, *Arabes*, *Palæftinos*, reverfus *Alexandriam*..... »

[S. Hieronymus, *Epift. LIII ad Paulinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 541).]

(Cf. Philostratus, *In Apollonium*, l. VI, c. 35, ed. Westermann, Paris., 1849, p. 140, & *Itinera Græca*, I.)

c. 50. Pomponius Mela. (ij)

« Syria *late litora tenet terrasque etiam latius introrsus, aliis aliisque nuncupata nominibus. Nam &* Cœle *dicitur, &* Mesopotamia, *&* Damascene, *&* Adiabene, *&* Babylonia, *&* Iudæa, *&* Colophone. *Hic* Palæstine *est, qua tangit Arabas, tum* Phœnice, *& ubi se* Ciliciæ *committit,* Antiochia. *Olim ac diu potens, sed cum eam regno Semiramis tenuit longe potentissima. Operibus certe eius insignia multa sunt. Duo maxime excellunt, constituta urbs miræ magnitudinis* Babylon, *ac siccis olim regionibus* Euphrates *&* Tigris *immissi. Ceterum in* Palæstina *est ingens & munita admodum* Gaza *(sic Persæ ærarium vocant), & inde nomen est, quod cum Cambyses armis* Ægyptum *peteret, huc belli & opes & pecuniam intulerat. Est non minor* Ascalon. *Est* Iope *ante diluvium (ut ferunt) condita, ubi Cephea regnasse eo signo accolæ adfirmant, quod titulum eius fratrisque Phinei veteres quædam aræ cum religione plurima retinent: quin etiam rei celebratæ carminibus ac fabulis, servatæque a Perseo Andromedæ clarum vestigium, marinæ belluæ ossa immania ostentant.*

« Phœnicen *inlustravere Phœnices, sollers hominum genus, & ad belli pacisque munia eximium. Literas & literarum operas aliasque etiam artes, maria navibus adire, classe confligere, imperitare gentibus, regnum præliumque commenti. In ea est* Tyros, *aliquando insula, nunc adnexa terris deficit, quod ab inpugnante quondam Alexandro iacta opera vici tenent. Ulterior & adhuc opulenta* Sidon, *antequam a Persis caperetur maritimarum urbium maxima. Ab ea ad promunturium* Euprosopon *duo sunt oppida,* Byblos *&* Botrys. *Ultra tria fuerunt, singulis inter se stadiis distantia: locus ex numero* Tripolis *dicitur. Tum* Simyra *castellum, & urbs non obscura* Marathos. *Inde iam non obliqua pelago, sed adversa adiacens Asia, grandem sinum inflexo tractu litoris accipit. Populi dites circumsident; situs efficit: quia regio fertilis, crebris & navigabilibus alveis fluminum pervia, diversas opes maris atque terrarum facili commercio permutat ac miscet. In eo prima est reliqua pars* Syriæ, *cui* Antiochiæ *cognomen additur, & in*

ora eius urbes Seleucia, Hypatos, Berytos, Laodicea, Rosos, *amnesque, qui inter eas eunt* Lycos, & Hypatos, & Orontes. *Tum mons* Amanus, & *ab eo statim* Myriandros & Cilices. »

[Pomponius Mela, *De situ orbis*, l. I, c. 11-12 (ed. Parthey, Berol., 1867, pp. 18-20).]

c. 55-60. FILII ET FRATRES ISATI, *Adiabenæ regis*. (7)

[Iosephus, *Antiq.*, l. XX, c. 2, *Bell. Iud.*, l. II, c. 19, n. 2, l. VI, c. 6, n. 4, ed. Dindorf, I, 776, II, 132.]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 60. ADIABENITÆ, *funus reginæ Helenæ Hierosolymam afferentes*. (8)

[Iosephus, *Antiq.*, l. XX, c. 4, n. 3, ed. Dindorf, t. I, p. 776; Eusebius, *Hist. eccl.*, l. II, c. 12 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 165).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

60-65. ** S. CLEMENS. (9)

[Pseudo-Clemens, *Clementia*, l. VII, c. 1 & 5, l. VIII, c. 1 & seqq., *Recognitiones*, l. IV, c. 1 & s. (Migne, *Patrol. gr.*, II, c. 218, 219, 226, I, c. 1315 & s.).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

65-69. IUDÆORUM BELLUM CIVILE.

[Iosephus, *Bellum Iud.*, l. IV, c. 3, 4 & 5; *De vita sua*, c. 5-7, ed. Dindorf, I, pp. 794-795, II, pp. 191-206.]

67-69. VESPASIANI BELLUM IN PALÆSTINA; IOTAPATA, GAMALA, GISCALA OPPUGNANTUR.

[Tacitus, *Hist.*, l. I, c. 10, l. V, c. 10, ed. Teubner, II, p. 7; Suetonius, *Vespas.*, c. IV, ed. Teubner, p. 226; Iosephus, *Bellum Iud.*, l. II, c. 7 & 8, l. III, c. 1-10, l. IV, c. 1, ed. Dindorf, II, 145 & s., 182 & s.] Dio Cassius, *Hist. rom.*, l. LXV, c. 8, ed. Sturzius, IV, p. 181.

70. HIEROSOLYMA A TITO CAPITUR ET EVERTITUR.

[Tacitus, *Hist.*, l. V, c. 1, 10-13, ed. Teubner, pp. 179, 184-186; Suetonius, *Titus*, c. 5, ed. Teubner, p. 237; s. Hieronymus, *In Ezechielem*, l. VII, c. 24, *In Sophoniam*, l. II, c. 17, 18 (Migne, *Patr. lat.*, XXV, 227, 1355); s. Ambrosius, *Hist. de exc. Hieros.* (Migne, *Patr. lat.*, XV, 2211); Sulpicius Severus, *Hist. sacra*, l. II, c. 30 (Migne, *Patr. lat.*, XX, 146); Gregorius Tur., *Hist. Francorum*, l. I, c. 24 (ed. Guadet, I, 27); *Vindicta Salvatoris*, c. 16, 17 (*Evangelia apocr.*, ed. Tischendorf, p. 476-478); Iosephus, *Bellum Iudaicum*, l. V, c. 1, l. VII, c. 1,

(ed. Dindorf, II, 229-306); Dio Caſſius, *Hiſt. rom.*, l. LXVI, c. 4-7 (ed. Sturzius, IV, 211-217); Appianus, *Hiſt. ſyr.*, c. 50 (ed. Teubner, I, 309); Euſebius, *Hiſt. eccleſ.*, l. III, c. 5 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 221); Georgius Hamartolus, *Chron.*, l. III, c. 128 (Migne, *Patr. gr.*, CX, cc. 451 & ſ.), *qui fuſe de hac re loquitur multaſque prophetias recenſet.*]

71. ECCLESIÆ HIEROSOLYMITANÆ SEDES AD PELLAM TRANSFERTUR.

[Euſebius, *Hiſt. eccl.*, l. III, c. 5 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 221-224); ſ. Epiphanius, *Adverſus hæreſes*, l. XXIX, c. 7 (Migne, *Patr. gr.*, XLI, c. 402).]

73. MASADA, IUDÆORUM ULTIMUM PRÆSIDIUM, CAPITUR.

[Ioſephus, *Bell. Iud.*, l. VII, c. 8-9 (ed. Dindorf, II, p. 322-332).]

c. 79 Plinius maior. (iij)

11 (12). *Ultra Peluſiacum* Arabia *eſt*, *ad* Rubrum mare *pertinens*, *& odoriferam illam ac divitem & beatæ cognomine inclutam. Hæc* Cattabanum & Eſbonitarum & Scenitarum *Arabum vocatur*, *ſterilis*, *præterquam ubi Syriæ confinia attingit*, *nec niſi* Caſio *monte nobilis. His Arabes iunguntur*, *ab oriente Canchlei*, *a meridie Cedrei*, *qui deinde ambo Nabatæis.* Heroopoliticus *vocatur alterque* Ælaniticus *ſinus Rubri maris in Ægyptum vergentis*, *cl. m. paſſuum intervallo inter duo oppida*, Ælana *& in noſtro mari* Gazam. *Agrippa a* Peluſio Arſinoen, *Rubri maris oppidum*, *per deſerta cxxv. m. paſſuum tradit. Tam parvo diſtat ibi tanta rerum naturæ diverſitas.*

12 (13). *Iuxta* Syria *litus occupat*, *quondam terrarum maxuma & pluribus diſtincta nominibus. Namque* Palæſtina *vocabatur qua contingit Arabas*, & Iudæa & Cœle, *exin* Phœnice, *& qua recedit intus* Damaſcena, *ac magis etiamnum meridiana* Babylonia, *& eadem* Meſopotamia *inter* Euphraten & Tigrin, *quaque tranſit* Taurum Sophene, *citra vero etiam* Commagene, *& ultra Armeniam* Adiabene, Aſſyria *ante dicta*, *& ubi* Ciliciam *attingit*, Antiochia. *Longitudo eius inter Ciliciam & Arabiam cccclxx. m. paſſuum eſt*, *latitudo a* Seleucia Pieria *ad oppidum in Euphrate* Zeugma *clxxv. m. paſſuum. Qui ſubtilius dividunt circumfundi Syria Phœnicen volunt*, *& eſſe oram maritimam Syriæ*, *cuius pars ſit* Idumea & Iudæa, *dein* Phœnicen, *dein* Syriam. *Id quod præiacet mare totum* Phœnicium *appellatur ;*

ipſa gens Phœnicum in magna gloria litterarum inventionis & ſiderum, navaliumque ac bellicarum artium.

(14) *A* Peluſio Chabriæ *caſtra*, Caſius mons, *delubrum Iovis Caſij, tumulus magni Pompei.* Oſtracine Arabia *finitur, a Peluſio lxv. m. paſſuum.* (13) *Mox* Idumæa *incipit &* Palæſtina *ab emerſu* Sirbonis *lacus, quem quidam cl. m. paſſuum circuitu tradidere. Herodotus Caſio monti adplicuit, nunc eſt palus modica. Oppida* Rhinocolura *& intus* Raphea, Gaza *& intus* Anthedon, *mons* Argaris. *Regio per oram* Samaria, *oppidum* Aſcalo *liberum*, Azotos, Iamneæ *duæ, altera intus.* Iope Phœnicum, *antiquior terrarum inundatione, ut ferunt, inſidet collem præiacente ſaxo, in quo vinculorum Andromedæ veſtigia oſtendunt. Colitur illic fabuloſa Ceto. Inde* Apollonia, *Stratonis turris, eadem* Cæſarea, *ab Herode rege condita, nunc* colonia Prima Flavia, *a Veſpaſiano imperatore deducta. Finis Palæſtines clxxxviiij. m. paſſuum a confinio Arabiæ. Dein Phœnice; intus autem* Samariæ, *oppida* Neapolis, *quod antea* Mamortha *dicebatur*, Sebaſte *in monte, & altiore* Gamala.

14 (15). *Supra Idumæam & Samaritin* Iudæa *longe lateque funditur. Pars eius Syriæ iuncta Galilæa vocatur, Arabiæ vero & Ægypto proxuma* Peræa, *aſperis diſperſa montibus & a ceteris Iudæis Iordane amne diſcreta. Reliqua* Iudæa *dividitur in toparchias x., quo dicemus ordine :* Hiericuntem, *palmetis conſitam, fontibus riguam*, Emmaum, Lyddam, Iopicam, Acrebitenam, Gophaniticam, Thamniticam, Betholeptephenen, Orinen, *in qua fuere* Hieroſolyma, *longe clariſſima urbium orientis non Iudææ modo*, Herodium *cum oppido inluſtri eiuſdem nominis.*

15. Iordanes *amnis oritur e fonte* Paniade, *qui cognomen dedit* Cæſareæ *de qua dicemus, amnis amœnus & quatenus locorum ſitus patitur ambitioſus accoliſque ſe præbens, velut invitus* Aſphaltiten *lacum dirum natura petit, a quo poſtremo ebibitur aquaſque laudatas perdit peſtilentibus mixtas. Ergo ubi prima convallium fuit occaſio, in lacum ſe fundit quem plures* Geneſaram *vocant, xvj. m. paſſuum longitudinis, vj. m. latitudinis, amœnis circumſæptum oppidis, ab oriente* Iuliade *&* Hippo, *a meridie* Tarichea, *quo nomine aliqui & lacum appellant, ab occidente* Tiberiade *aquis calidis ſalubri.*

16. Aſphaltites *nihil præter bitumen gignit, unde & nomen. Nullum corpus animalium recipit, tauri camelique fluitant; inde*

fama nihil in eo mergi. Longitudine excedit c m. passuum, latitudine maxima lxxv inplet, minima vj; prospicit eum ab oriente Arabia Nomadum, *a meridie* Machærus, *secunda quondam arx Iudææ ab Hierosolymis; eodem latere est calidus fons medicæ salubritatis* Callirrhoe, *aquarum gloriam ipso nomine præferens.*

17. *Ab occidente litora* Esseni *fugiunt usquequa nocent, gens sola, & in toto orbe præter ceteras mira, sine ulla femina, omni venere abdicata, sine pecunia, socia palmarum. In diem ex æquo convenarum turba renascitur large frequentantibus, quos vita fessos ad mores eorum fortunæ fluctibus agit; ita per seculorum milia (incredibile dictu) gens æterna est, in qua nemo nascitur; tam fecunda illis aliorum vitæ pænitentia est. Infra hos* Engada *oppidum fuit, secundum ab Hierosolymis fertilitate palmetorumque nemoribus, nunc alterum bustum. Inde* Masada *castellum in rupe & ipsum haut procul Asphaltite. Et hactenus Iudæa est.*

18 (16). *Iungitur ei latere Syriæ* Decapolitana *regio numero oppidorum, in quo non omnes eadem observant, plurimum tamen* Damascum *epoto riguis amne* Chrysorrhoa *fertilem,* Philadelphiam, Raphanam, *omnia in Arabiam recedentia,* Scythopolim, *antea* Nysam, *a Libero Patre sepulta nutrice ibi Scythis deductis,* Gadara, Hieromice *præfluente, & iam dictum* Hippon, Dion, Pellam *aquis divitem,* Galasam, Canatham. *Intercursant cinguntque has urbes tetrarchiæ, regnorum instar singulæ, & regna contribuuntur,* Trachonitis, Panias, *in qua* Cæsaræa *cum supra dicto fonte,* Ambila, Arca, Ampeloessa, Gabe.

19 (17). *Hinc redeundum est ad oram atque* Phœnicen. *Fuit oppidum* Crocodilon, *est flumen; memoria urbium* Dorum, Sycaminum, *promunturium* Carmelum *& in monte oppidum eodem nomine, quondam* Acbatana *dictum. Iuxta* Getta, Geba, *rivus* Pacida *sive* Belus *vitri fertilis harenas parvo litori miscens. Ipse e palude* Cendevia *a radicibus Carmeli profluit, iuxta colonia Claudi Cæsaris* Ptolemais *quæ quondam* Acce; *oppidum* Ecdippa, *promunturium* Album. Tyros, *quondam insula præalto mari dcc. passibus divisa, nunc vero Alexandri oppugnantis operibus continens, olim partu clara urbibus genitis* Lepti, Utica, *& illa Romani imperij æmula terrarumque orbis avida* Carthagine, *etiam* Gadibus *extra orbem conditis; nunc omnis eius nobilitas conchylio atque*

purpura constat. Circuitus xix m. passuum est, intra Palætyro *inclusa; oppidum ipsum xxij stadia optinet. Inde* Idæa & Sarepta & Ornithon *oppida* & Sidon *artifex vitri* Thebarumque Bœotiarum *parens.*

20. *A tergo eius* Libanus *mons orsus m d stadiis* Zimyram *usque porrigitur, quæ* Cœles Syriæ *cognominatur. Huic par interveniente valle mons adversus* Antilibanus *obtenditur, quondam muro coniunctus; post eum introrsus* Decapolitana *regio prædictæque cum ea tetrarchiæ* & Palæstines *tota laxitas. At in ora autem subiecta Libano fluvius* Magoras, Berytus *colonia quæ* Felix Iulia *appellatur,* Leontos *oppidum, flumen* Lycos, Palæbyblos, *flumen* Adonis, *oppida* Byblos, Botrys, Gigarta, Trieris, Calamos, Tripolis *quam Tyrij & Sidonij & Aradij optinent,* Orthosia, Eleutheros *flumen, oppida* Zimyra, Marathos *contraque* Arados *vij stadiorum oppidum & insula cc passibus a continente distans. Regio, in qua supradicti desinunt montes, & interiacentibus campis* Bargylus *mons incipit.*

(18) *Hinc rursus Syria, desinente Phœnice; oppida* Carne, Balanea, Paltos, Gabala, *promunturium in quo* Laodicea *libera,* Dipolis, Heraclea, Charadrus, Posidium.

21. *Dein promunturium* Syriæ Antiochiæ; *intus ipsa* Antiochia *libera,* Epidaphnes *cognominata.* Oronte *amne dividitur, in promunturio autem* Seleucia *libera* Pieria *appellata.*

[Plinius, *Historia naturalis,* l. V, c. 12-14, ed. Teubner, I, pp. 196-200.]

86-93. Dionysius Dionysii Lybissensis. (iv)

[Οἰκουμενῆς περιηγήσις (Müller, *Geographi græci minores,* II, p. 159-165).]

(Cf. *Itinera græca,* I.)

cc. a. 94. Flavius Iosephus. (v)

[1. Περὶ τοῦ Ἰουδαικοῦ πολέμου ἢ Ἰουδαίκης ἱστορίας περὶ ἁλωσεως, passim. 2. Ἰουδαικὴ Ἀρχαιολογία, passim. 3. Φλ. Ἰωσηπου Βίος. (Edit. Dindorf, Parisiis, Didot, 2 vol. 8o, 1865).]

(Cf. *Itinera græca* I).

ſ. I. ** PATRONICEA AUGUSTA & FILIÆ EIUS, *quas Armenij primas ſ. Crucem inveniſſe contendunt.* (10)

[Laboubnia, pp. 19-25.]

(Cf. *Itinera diverſa.*)

SAECULUM II.

SAECULUM II.

106-114. CHRISTIANORUM IN SYRIA SUB TRAIANO PERSECUTIO. (?)

[Eusebius, *Hist. eccl.*, l. III, c. 33 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 281-284); Sim. Metaphrastes, *Acta s. Ignatij Theophori* (lat. vers. ap. *AA. SS. Boll.*, Febr. I, 24-26). Cf. *AA. SS. Boll.*, Febr. III, 53-55.]

128. CHRISTIANORUM SUB HADRIANO PERSECUTIO. (?)

[*AA. SS. Boll.*, Iul. IV, p. 10, & Oct. VIII, p. 8 (*De s. Herone*, ep. Ant.); *Ibid.*, Mai I, p. 443 (*De s. Quiriaco*, ep. Hieros.).]

132. IUDÆI IN PALÆSTINA, DUCE BARCOCHEBA, REBELLANTUR.

[Spartianus, *In Hadrianum*, c. 14 (*SS. hist. August.*, ed. Teubner, p. 14); Paulus Orosius, *Hist.*, l. VII, c. 13 (Migne, *Patr. lat.*, XXXI, c. 1092). — Dio Cassius, *Hist. Romana*, l. LXIX, c. 13-14, ed. Sturzius, IV, pp. 373-374; Eusebius, *Hist. eccl.*, l. IV, c. 6-8 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 309, 324).]

136. HIEROSOLYMA, AB HADRIANO CAPTA, ÆLIÆ CAPITOLINÆ NOMEN ACCIPIT, INTROITU EIUS IUDEIS INTERDICTO.

[Tertullianus, *Adv. Iudæos*, c. 13, *Apolog.*, c. 21 (Migne, *Patr. lat.*, II, c. 634, I, c. 392); s. Hieronymus, *Epistolæ*, LVIII, c. 3, CVIII, c. 9; *In Isaiam*, l. I, c. 2, vers. 9, l. III, c. 7, vers. 1,2; *In Ieremiam*, l. IV, c. 19, vers. 10, 11; *in Ezechielem*, c. 24; *In Danielem*, c. 9; *In Ioelem*, c. 1; *In Sophoniam*, c. 1; *In Zachariam*, l. III, c. 11; *In Mattheum*, l. IV, c. 24, v. 15 (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 581, 883, XXIV, c. 40, 101, 802, XXV, c. 227, 552, 952, 1354-1355, 1501, XXVI, c. 177); Sulp. Severus, *Hist. sacra*, l. II, c. 31 (Migne, *Patr. lat.*, XX, c. 146); Paulus Orosius, *Historiæ*, l. VII, c. 13 (Migne, *Patr. lat.*, XXXI, c. 1092); Nicolaus I, papa, *Responsa ad consulta Bulgarorum*, c. 92 (Migne, *Patr. lat.*, CXIX, c. 1012). — Dio Cassius, *Hist. rom.*, l. LXIX, c. 12, ed. Sturzius, IV, p. 371; Appianus, *Hist. Syr.*, c. 50, ed. Teubner, I, 309;

Eusebius, *Hist. ecclef.*, l. II, c. 12, l. IV, c. 6, l. V, c. 12; *Demonstrat. evangel.*, l. VI, c. 18 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 165, 316, 457, XXII, c. 453); f. Epiphanius, *De ponderibus & mensuris*, c. 14 (Migne, *Patr. gr.*, XLIII, c. 259-262); f. Iohannes Chryf., *Adverf. Iudæos*, V, c. 11 (Migne, *Patr. gr.*, XLVIII, 900); Philostorgius, *Hist. ecclef.*, l. VII, c. 11 (ed. H. de Valois, Par. 1673, p. 507); Socrates, l. I, c. 17; Sozomenus, *Hist. eccl.*, l. II, c. 1 (Migne, *Patrol. gr.*, LXVII, c. 218, 930); Basilius Seleuc., *Oratio*, XXXVIII, c. 8 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 410); *Chron. Paschale*, 224 olymp., ed. Bonn., I, p. 474; Math. Blastares, *Syntagma alphabeticum*, c. 11 (Migne, *Patr. gr.*, CXLIV, c. 1278).]

137 AQUILA, SINOPENSIS, *Æliæ Capitolinæ exstruendæ ab Hadriano præpositus.* (11)

[S. Epiphanius, *De ponder. & mensuris*, c. 14 (Migne, *Patrol. gr.*, XLIII, c. 259, 262); *Chron. Pasch.*, ed. Bonn., p. 476; cf. Munk, *Palestine*, p. 607.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

138. NARCISSUS, EPISCOPUS HIEROSOLYMITANUS, AQUAM IN OLEUM TRANSMUTAT.

[Eusebius Cæsar., *Hist. ecclef.*, l. VI, c. 9 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 537; Cedrenus, *Hist. compend.*, ed. Bonn., I, p. 450; Nicephorus Call., *Hist. eccl.*, l. V, c. 9 (Migne, *Patr. gr.*, CXLV, c. 1083).]

138. GENS TOTA IUDÆORUM AD QUERCUS MAMBRE MERCATUM, IUBENTE HADRIANO, VENUMDATUR.

[S. Hieronymus, *In Ierem.*, l. VI, c. 31; *In Zachariam*, l. III, c. 11 (Migne, *Patr. lat.*, XXIV, c. 877, XXV, c. 150).]

138. MARCUS, PRIMUS EX GENTILIBUS HIEROSOLYMITANUS EPISCOPUS, SEDEM AD ÆLIAM CAPITOLINAM E PELLA REDUCIT.

[Eusebius, *Hist. eccl.*, l. III, c. 5 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 221); cf. l. IV, c. 6 & l. V, c. 12 (*Ibid.* c. 316, 457); f. Epiphanius, *De ponderibus & mensuris*, c. 15 (Migne, *Patr. gr.*, XLIII, c. 262).]

v. 145 IUSTINUS NEAPOLITANUS. (12)

[Iustinus, *Apologia I pro christianis*, c. 34; Idem, *Dial. cum Tryphone*, c. 78 (Migne, *Patr. gr.*, VI, 658, 383).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 150 Claudius Ptolemæus. (vj)

[Γεωγραφίκη ὑφηγήσις, l. V, c. 14-15 (ed. Wilberg, Essend., 1838, pp. 363-376).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 170 MELITO, *Sardensis episcopus*. (13)

[Eusebius, *Hist. eccl.*, l. IV, c. 26 (Migne, *Patr. gr.*, XX, 396).]

184. SAMARITANI, PARTES PESCENNII NIGRI SECUTI, A SEPTIMO SEVERO DEBELLANTUR.

[Spartianus, *In Sever.*, c. 9 (*SS. Hist. Aug.*, ed. Teubner, p. 131); Herodianus, *Historiæ post Marcum*, l. III, c. 4, 5, ed. Teubner, p. 74-76. — Dio Cassius, *Hist. rom.*, l. LXXV, c. 1, 9-13, ed. Sturzius, IV, pp. 577, 594-597.]

c. 196 CONCILIUM HIEROSOLYMITANUM, *cui plures interfuerunt episcopi, Narcisso, Hierosolymitano episcopo, præsidente*. (14)

[Mansi, *Concilia*, I, c. 726; cf. I, 603, 617.]

SAECULUM III.

SAECULUM III.

202. **Validissima christianorum in Palæstina et Syria sub Sept. Severo persecutio.**

[Spartianus, *Severus*, c. 17 (*SS. hist. Aug.*, ed. Teubner, I, p. 137); P. Orosius, *Hist.*, l. VII, c. 17 (Migne, *Patr. lat.*, XXXI, c. 1103; f. Hieronymus, *De viris ill.*, c. LII (*Ibid.*, XXIII, c. 695). Sulp. Severus, *Hist. sacra*, l. II, c. 32 (*Ibid.*, XX, c. 147); Theodoricus Pauli, *Liber bellorum Domini* (*AA. SS. Boll.*, Mai III, xj); — Eusebius, *Hist. eccl.*, l. VI, c. 1, 2, 7, 11 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 521, 523, 536, 543); *Chron. Pasch.*, ed. Bonn., II, p. 496; cf. *AA. SS. Boll.*, Iul. IV, p. 14, Oct. VIII, p. 313.]

c. 205 Achadabues, *episcopus Seleuciæ*. (15)

[Gregorius Bar Hebræi (Abulfaragius) *Historia patriarcharum Iacobitarum* (Assemanus, *Biblioth. Orientalis*, II, p. 396).]
(Cf. *Itinera arabica*.)

212 S. Alexander Flavianus, *Cappadociæ, postea Hierosolymitanus episcopus, qui bibliothecam in urbe sancta fundavit* & Clemens, *presbyter*. (16)

« Alexander, episcopus *Cappadociæ*, cum desiderio sanctorum locorum *Hierosolymam* pergeret, & Narcissus episcopus eiusdem urbis iam senex regeret ecclesiam... »

[S. Hieronymus, *De viris illustribus*, c. 62 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 710).]

« Natalis b. Alexandri episcopi, qui de *Cappadocia* ex propria civitate sancto desiderio *Hierosolymam* veniens, divina revelatione eiusdem loci gubernaculum suscepit, & post senectutem ductus *Cæsaream*, in persecutione Decij ob confessionem Christi martyrium complevit... »

[Ufuardus, *Martyrologium* (*AA. SS. Boll.*, Mart. II, 614); cf. Ado, *Martyr.* (*Ibid.*, p. 614).]

« Alexander, cum *Hierofolymam* adorandi & fanctorum locorum videndi gratia properavit, revelatum eft beato viro Narciffo, fibi & aliis de plebe, ut ipfum in loco fancto epifcopum detinerent. »

[*Gefta epifcoporum Hierofolimitanorum* (Delpit, *Effai fur les pèlerinages à Jérufalem*, p. 19, ex mf. Caduinenfi).]

(Cf. Eufebius, *Hift. eccl.*, l. VI, c. 11 & 20; Nicephorus Calliftus, *Hift. eccl.*, l. V, c. 9 & 10 [Migne, *Patr. gr.*, XX, 541, 572, CXLV, c. 1083-1090].)

(Cf. *Itinera græca*, I.)

217 CLEMENS, *epifcopus Alexandrinus.* (17)

« Exftat Alexandri, *Hierofolymorum* epifcopi, qui cum Narciffo poftea rexit ecclefiam, epiftola fuper ordinatione Afclepiadis confefforis ad Antiochenfes, congratulantis eis, in qua ponit in fine : « Hæc vobis, domini ac fratres, fcripta « tranfmifi per Clementem beatum prefbyterum, virum illuf- « trem & probatum, quem vos quoque fcitis, & nunc plenius « recognofcetis, qui cum huc veniffet iuxta providentiam & « vifitationem Dei, confirmavit & auxit Domini ecclefiam. »

[S. Hieronymus, *De viris illuftribus*, c. 38 (Migne, *Patrol. lat.*, XXIII, c. 687).]

225 **MULIER *quædam e Cappadocia, quæ fe a dæmonibus in Hierofolymam pluries tranflatam afferebat.* (18)

[Firmilianus, *Epift. ad f. Cyprianum* (S. Cyprianus, *Epift.* 75, ed. Oxon., II, 222).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 230 S. FIRMILIANUS, *epifcopus Cæfarienfis.* (19)

« Quantæ autem gloriæ fuerit [Origenes], hinc apparet, quod Firmilianus, *Cæfareæ* epifcopus, cum omni *Cappadocia* eum invitavit, & diu tenuit, & poftea fub occafione fanctorum locorum *Palæftinam* veniens, diu *Cæfareæ* in fanctis Scripturis ab eo eruditus eft. »

[S. Hieronymus, *De viris illuft.*, c. 54 (Migne, *Patrol. lat.*, XXIII, p. 699).]

(Cf. Eufebius, *Hift. eccl.*, l. VI, c. 27 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 583) & *Itinera græca*, I.)

c. 230 ORIGENES. (20)

« Et cum iam mediæ effet ætatis, & propter ecclefias *Achaiæ*, quæ pluribus hærefibus vexabantur, fub teftimonio ecclefiafticæ epiftolæ *Athenas* per *Palæftinam* pergeret, a Theoctiftore & Alexandro, *Cæfareæ* & *Hierofolymorum* epifcopis, prefbyter ordinatus, Demetrij offendit animum... »

[S. Hieronymus, *De viris illuftribus*, c. 54 (Migne, *Patrol. lat.*, XXIII, c. 665).]

(Cf. Origenes, *Comment. in Iohann.*, l. VI, c. 24; Eufebius, *Hift. eccl.*, l. VI, c. 20 (Migne, *Patr. gr.*, XIV, c. XX, c. 572) & *Itinera græca*, I.)

241. SAPOR I, PERSARUM REX, SYRIAM DEPOPULATUR.

[Iulius Capitolinus, *Gordiani tres*, c. 26 (*SS. hift. Aug.*, ed. Teubner, II, p. 46). — Agathias, l. IV, c. 24, ed. Bonn., p. 259.]

249-251. CHRISTIANORUM IN SYRIA ET PALÆSTINA, SUB DECIO PERSECUTIO.

[S. Hieronymus, *De SS. ecclef.*, c. 62 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 710). — Eufebius, *Hift. eccl.*, l. VI, c. 39 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 600); *Acta f. Babylæ* (*AA. SS. Boll.*, Ian. II, p. 571); f. Epiphanius, *De ponder. & menf.*, c. 18 (Migne, *Patr. gr.*, XLIII, c. 263). — Cf. *AA. SS. Boll.*, Mart. II, p. 615, Mai III, p. 13, Iul. IV, p. 16 (*De ff. Babyla Antiocheno & Alexandro Hierofolymitano*).]

c. 250 Solinus (C. I.) (vij)

..... Iudæa *inluftris eft aquis, fed natura non eadem aquarum omnium.* Iordanis *amnis eximiæ fuavitatis,* Paneade *fonte dimiffus, regiones præterfluit amœniffimas; mox in* Afphaltitem *lacum merfus ftagno corrumpitur. Qui* Afphaltites *gignit bitumen, animal non habet, nihil in eo mergi poteft: tauri etiam camelique inpune ibi fluitant. Eft & lacus* Sara *extentus paffuum fedecim milibus, circumfæptus urbibus plurimis & celebribus, ipfe par optimis. Sed lacus* Tiberiadis *omnibus anteponitur, falubris ingenuo æftu & ad fanitatem ufu efficaci.* Iudææ *caput fuit* Hierofolyma, *fed excifa eft. Succeffit* Hierichus*: & hæc defivit, Artaxerxis bello fubacta.* Callirrhoe Hierofolymis *proxima, fons calore medico probatiffimus & ex ipfo aquarum præconio fic vocatus.*

In hac terra balfamum nafcitur, quæ filva intra terminos viginti iugerum ufque ad victoriam noftram fuit: at cum Iudæa

potiti ſumus, ita luci illi propagati ſunt, ut iam nobis latiſſimi colles ſudent balſama. Similes vitibus ſtirpes habent: malleolis digeruntur, raſtris niteſcunt, aqua gaudent, amant amputari, tenacibus foliis ſempiterno inumbrantur. Lignum caudicis attrectatum ferro ſine mora moritur: ea propter aut vitro aut cultellulis oſſeis, ſed in ſola cortice artifici plaga vulneratur, e qua eximiæ ſuavitatis gutta manat. Poſt lacrimam ſecundum in pretiis locum poma obtinent, cortex tertium, ultimus honos ligno.

Longo ab Hieroſolymis *receſſu triſtis ſinus panditur, quem de cælo tactum teſtatur humus nigra & in cinerem ſoluta; ibi duo oppida,* Sodomum *nominatum alterum, alterum* Gomorrum, *apud quæ pomum quod gignitur, habeat licet ſpeciem maturitatis, mandi tamen non poteſt: nam fuliginem intrinſecus favillaciam ambitio tantum extimæ cutis cohibet, quæ vel levi preſſa tactu fumum exhalat & fatiſcit in vagum pulverem.*

Interiora Iudææ *occidentem quæ contuentur* Eſſeni *tenent, qui memorabili diſciplina receſſerunt a ritu gentium univerſarum, maieſtatis ut reor providentia ad hunc morem deſtinati; nulla ibi femina: venere ſe penitus abdicaverunt, pecuniam neſciunt, palmis victitant; nemo ibi naſcitur nec tamen deficit hominum multitudo. Locus ipſe addictus pudicitiæ eſt, ad quem plurimi licet undique gentium properent; nullus admittitur, niſi quem caſtitatis fides & innocentiæ meritum proſequatur: nam qui reus eſt vel levis culpæ, quamvis ſumma ope adipiſci ingreſſum velit, divinitus ſubmovetur. Ita per inmenſum ſpatium ſæculorum, incredibile dictu, æterna gens eſt ceſſantibus puerperiis.* Engada *oppidum infra* Eſſenos *fuit, ſed exciſum eſt, verum inclitis nemoribus adhuc durat decus luciſque palmarum eminentiſſimis nihil vel de ævo vel de bello derogatum.* Iudææ *terminus* Maſſada *caſtellum.*

Tranſeo Damaſcum, Philadelphiam, Rhaphanam: Scythopoli *primos incolas & auctorem dabo. Liber pater, cum humo nutricem tradidiſſet, condidit hoc oppidum, ut ſepulturæ titulum etiam urbis mœnibus ampliaret; incolæ deerant, e comitibus ſuis Scythas delegit, quos ut animi firmaret ad promptam reſiſtendi violentiam, præmium loci nomen dedit. In* Seleucia *alter* Caſſius *mons eſt,* Antiochiæ *propinquus, cuius e vertice vigilia adhuc quarta conſpicitur globus ſolis & brevi corporis circumactu radiis*

caliginem dissipantibus illinc nox, hinc dies cernitur; talis e Cassio *specula est, ut lucem prius videas quam auspicetur dies.*

[C. Iulius Solinus, *Collectanea rerum memorabilium*, ed. Th. Mommsen, pp. 171-174.]

258. Sapor I, Persarum rex, Antiochiam incautam expugnat.

[Amm. Marcellinus, l. XXIII, c. 5, ed. Teubner, p. 316; Zozimus, *Hist. eccl.*, l. III, c. 32, ed. Bonn., p. 169.]

264. Concilium Antiochenum I.

[Mansi, *Concilia*, I, p. 863-919.]

280 *Itinerarium Antonini Augusti.* (viij)

A Germanicia per Dolicham & Zeugma Edissam usque:

. . . .	mpm. lxxxvij (*sic*).
Sicos Basilisses	mpm. xx.
Doliche	mpm. x.
Zeugma	mpm. xij.
Bemmaris.	mpm. xx.
Edissa.	mpm. xxv.

Item a Germanicia per Samosatam. .	
Edissa.	mpm. lxx (*sic*).
In Catabana.	mpm. xv.
Nisus	mpm. xvj.
Tharse.	mpm. xiiij.
Samosata leg. vij	mpm. xiij.
Edissa.	mpm. xij.

Item ab Antiochia Emesa	mpm. cxxxiij (*sic*).
Niaccaba.	mpm. xxv.
Caperturi.	mpm. xxiiij.
Apamia	mpm. xx.
Larissa	mpm. xvj.
Epiphania.	mpm. xvj.
Arethusa	mpm. xvj.
Emesa.	mpm. xvj.

Item ab Arabiſſo Muzana	mpm. xlviij (*ſic*).
In medio	mpm. xxij.
Muzana	mpm. xxvj.
Item a Germanicia Ediſſa	mpm. lxxxiiij (*ſic*).
Sicos Baſiliſſes	mpm. xv.
Dolicha	mpm. xv.
Zeugma	mpm. xiiij.
Cannaba.	mpm. xiij.
In medio	mpm. xij.
Ediſſa.	mpm. xv.
Item a Cyrro Ediſſa	mpm. xcij (*ſic*).
Ciliza ſive Urmagiganti	mpm. xij.
Abarara	mpm. x.
Zeugma	mpm. xxij.
Bemmari Canna	mpm. xl.
Bathnas Mari	mpm. viij.
Ediſſa.	mpm. x.
Item a Nicopoli Ediſſa	mpm. cxxxvij (*ſic*).
Aliaria	mpm. xiij.
Gerbediſſo	mpm. xv.
Dolicha	mpm. xx.
Zeugma	mpm. xxiiij.
Canaba	mpm. xxv.
In medio	mpm. xxij.
Ediſſa.	mpm. xviij.
Item a Callicome Ediſſa	mpm. lxxxv (*ſic*).
Bathnas	mpm. xxiiij.
Hierapoli.	mpm. xxj.
Thilaticomum	mpm. x.
Bathnas	mpm. xv.
Ediſſa.	mpm. xv.
Item a Carris Hierapoli	mpm. lxxxiij (*ſic*).
Bathnas	mpm. xxx.

[redacted]

Thilaticomum.	mpm. xxij.
Hierapoli.	mpm. xxxj.

Item a Cyrro Emesa	mpm. clj (*sic*).
Minnicam.	mpm. xx.
Beroa	mpm. xxij.
Calcida	mpm. xviij.
Arra	mpm. xx.
Capareas	mpm. xxiij.
Epiphania.	mpm. xvj.
Arethusa	mpm. xvj.
Emesa	mpm. xvj.

Item a Dolicha Seriane	mpm. cxxxviij (*sic*).
Hanunea	mpm. xxv.
Cyrro	mpm. xxiiij.
Minnica	mpm. xxiiij.
Beroa	mpm. xx.
Calcida	mpm. xv.
Androna	mpm. xxvij.
Seriane.	mpm. xviij.

Item a Callicome Larissa.	mpm. lxxviiij (*sic*).
Calcida	mpm. xviij.
Temmeliso.	mpm. xx.
Apamia	mpm. xxv.
Larissa	mpm. xvj.

Item ab Eumari Neapolim	mpm. ccxxvij (*sic*).
Geroda.	mpm. xl.
Thelseæ.	mpm. xvj.
Damasco	mpm. xxiiij.
Aere.	mpm. xxxij.
Neve	mpm. xxx.
Capitoliada	mpm. xxxvj.
Gadara	mpm. xvj

Scytopoli	mpm. xvj.
In medio	mpm. x.
Neapoli	mpm. vij.

Item a Seriane Scytopoli	mpm. cccxviij (*sic*).
Salaminiada	mpm. xxxij.
Emesa	mpm. xviij.
Laudicia	mpm. xviij.
Libo	mpm. xxxij.
Heliupoli	mpm. xxxij.
Abila	mpm. xxxviij.
Damasco	mpm. xviij.
Aere	mpm. xxxij.
Neve	mpm. xxx.
Capitoliada	mpm. xxxvj.
Gadara	mpm. xvj.
Scytopoli	mpm. xvj.

Item a Cæsarea Eleutheropolim . . .	mpm. lxxvij (*sic*).
Betaro.	mpm. xxxj.
Diospoli	mpm. xxviij.
Eleutheropoli	mpm. xviij.

Item a Damasco Emesa	mpm. clij (*sic*).
Abila	mpm. xxxviij.
Heliupoli	mpm. xxxij.
Conna	mpm. xxxij.
Laudicia	mpm. xxxij.
Emesa	mpm. xviij.

Item a Neapoli Ascalona	mpm. lxxiiij (*sic*).
Aelia	mpm. xxx.
Eleutheropoli.	mpm. xx.
Ascalona	mpm. xxiiij.

[*Itinerarium Antonini*, ed. Pinder & Parthey (Berolini, 1848, in-8, pp. 83-91).]

c. 290 *NICOLAUS, *episcopus Myrensis*. (21)

[*Vita & conversatio s. Nicolai*, græc. (Falconius, *S. Nicolai acta primigenia*, Neap., 1751, in-f., p. 4); Sim. Metaphrastes, *Vita s. Nicolai*, c. 8 (Migne, *Patr. græca*, CXVI, c. 328).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 290 NIAPHOR, *armena quædam ex urbe Dovin mulier*, IOBENAL *& eius soror* SOSANA, *s. Ninonis mater, ex urbe Colastra*. (22)

[*Hist. de Géorgie*, tr. Brosset, I, pp. 90, 93, 104.]

(Cf. *Itinera diversa*.)

c. 295. S. ANTONIUS MAGNUS CONTRA PEREGRINATIONES LOQUITUR.

[S. Athanasius, *Vita s. Antonij*, l. V, c. 32 (cuius vers. lat. exstat ap. *AA. SS. Boll.*, Ian. II, 125).]

ant. an. 297. ABD-KELAL, REX HOMERITARUM, FIT CHRISTIANUS.

[Vide *AA. SS. Boll.*, Oct., X, p. 674: *Comment. præv. de s. Aretha*, § 4, *ubi orientalium quorumdam scriptorum nomina reperies qui de conversione Abd-Kelal ad fidem christianam locuti sunt.*]

299, sept. 11. MARCELLINUS PAPA UNIVERSIS EPISCOPIS PER ORIENTALES PROVINCIAS CONSTITUTIS SCRIBIT.

[Mansi, *Concilia*, I, col. 1241; Jaffé, ed. 2ª, n. 159.]

ant. an. 300. *VIR ET MULIER QUIDAM, HILARIÆ, S. AFRÆ MATRIS, PARENTES, EX CYPRO AUGUSTAM GERMANIÆ ADEUNT.

[*Acta s. Afræ*, c. I, § 8 (*AA. SS. Boll.*, Aug., II, p. 55).]

** c. 300. S. TIMOTHEUS EX ANTIOCHIA ROMAM ADIT.

[Beda, *Martyrologium*, ad d. 22 Aug. (Migne, *Patr. lat.*, XCIV, c. 1013); *Acta s. Timothei apocrypha*, ex *Vita s. Sylvestri I, papæ* (*AA. SS. Boll.*, Aug., IV, p. 534). — *Incertissimum est tempus quo Timotheus Romam adierit; ex diversis enim fontibus rem narrantibus* (v. *AA. SS. Boll.*, *Comment. præv. de s. Timotheo*, ibid., p. 530), *alij sub Miltiade papa* (311-314), *alij Sylvestro papa, qui circa an.* 270 *natus est, adhuc puero, illum hoc iter suscepisse significant.*]

300-333. HERMON ET MACARIUS, HIEROSOLYMITANI EPISCOPI, AD VARIAS GENTES EPISCOPOS ABLEGANT AD PRÆDICANDUM DEI VERBUM.

[*Acta ſſ. Ephræm, Baſilei & ſociorum* ex *Menæis Græcorum* & Maximo, ep. Cytheræo (*AA. SS. Boll.*, Mart., I, p. 642).]

ſ. III. **PATRES SYRI DUODECIM ANASTASIUS, EUTITIUS & BRICTIUS, FILIUS EIUS, IOANNES, THEUDILA, ISAAC, ABUNDIUS, CARPOPHORUS, LAURENTIUS, PROCULUS, HERCULANUS & BARACTALIS ITALIAM ADEUNT.

[Cf. AA. SS. Boll., Tract. prælim., ad t. I, Iulij, *ubi multa de tempore adventus patrum Syrorum in Italiam reperies. Quorum patrum aliqui non tertio, ſed potius ſexto, ut videtur, ſæculo vixerunt.* Cf. infra, circa an. 530.]

ſ. III S. IOHANNES *Edeſſenus, ſocius Cyri, martyr ſub Diocletiano.* (23)

[*Vita ſſ. Cyri & Iohannis*, c. III, § 11 (cuius lat. verſ. ap. *AA. SS. Boll.*, Ian. II, p. 1086); cf. Baſilius imperator, *Menologium*, ad d. 31 Ian., pars II, c. 147 (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 288).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

ſ. III *Stadiaſmus Maris Magni.* (ix)

[*Geographi græci minores*, ed. Müller, I, pp. 472-476.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

SAECULUM IV.

SAECULUM IV.

c. 303-304 ** S. ANTONINUS, *martyr*, & IOHANNES *presbyter*, *ambo Placentini*. (24)

« Igitur hunc Antoninum, martirem Christi, ferunt quodam tempore *Placentinæ* urbis finibus egressum, atque Orientales pertransisse provincias, multaque in eisdem provinciis eum miracula vidisse scriptum reperimus. »

[*Passionarium*, sæc. XI script. (Mediol., Bibl. Ambros., E, 22).]

« Sanctus Antoninus, verus Christi alumpnus a Spiritu Sancto imbutus, qualiter in domo Dei debebat conversari, coadunatis fratribus & discipulis multis egressus est *Placentiam*, desiderans videre mirabilia, quæ operatus est Deus, homo factus pro nostra salute in Iudæorum patria. Pergens itaque securus, quia vallabat eum a dextris & a sinistris munitissimus murus....

« Taliter & iocundius quam cogitari vel fari possit vivens, ignotam pertranseundo patriam, exul venit *Hierosolymam*. Ibique per plures degens dies, loca sanctorum circumquaque perlustrans, promeruit consequi divinam gratiam... Inspectis tantorum locorum inhiantibus signis ... Volens autem adhuc procul ire, collectis quam plurimis sodalibus, pervenit ad montem *Synay*. Inter reliqua vero quæ inspexit, mirabile dictu! erat ibi marmorea statua nive candidior, effigiem hominis exprimens, cui dum profano ritu sacrificia spurcentissima & abhominabilia ministri nequitiarum offerrent, tetra ut pix efficiebatur, ut autem cessabant, in proprium redibat colorem. Credo non id posse fieri absque presentia Dei.....

« Flante placido austro, fugatoque aquilone, una cum suis noster cumcivis sanctus & a Deo carus Antoninus reversus est ad civitatem *Placentiam*. »

[Iohannes, archid. Placentinus (s. XI), *Tract. de invent. corporis s. Antonini mart.*, lect. vij-viij (Placent., Bibl. cathedr., cod. n. 63, m. s. XIII), quem exscripserunt *Gesta ss. Anton. & Opilij* (*Ibid.*, *Archiv. s. Anton.*, cod. E, membr. s. XIII, ff. 23-24).]

« Atque haud ita multo post, adhibito sibi comite Iohanne, Placentino presbytero, in... etiam orbis terræ partes & præsertim in sanctissima *Hierosolymitana loca* peregrinationem pie ac religiose suscepit. Verum, Iohanne ipso iam mortuo & *Capharnaum* urbe, sacrarum litterarum monumentis celebrata, sepulto, *Placentiam* regressus est. »

[*Acta s. Antonini spuria* (*AA. SS. Boll.*, Iul. II, p. 18).]

303-310. CHRISTIANORUM IN SYRIA SUB DIOCLETIANO PERSECUTIO.

[Eusebius, *De martyribus Palæstinæ*, c. 1; idem, *Hist. eccl.*, l. VIII, c. 1 & s.; Nicephorus Callistus, *Hist. eccl.*, l. VII, c. 3 & s. (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 1460 & 740, CXLV, c. 1210).]

c. 310 PEREGRINI, *qui Hierosolymam vel Bethleem petere consueverant.* (25)

[Eusebius, *Vita Constantini*, l. III, c. 28. *Demonstratio evangelica*, l. VI, c. 18, l. VII, c. 2 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 1088, XXII, c. 457, 540); Eutychius, *Annales*, ed. Pococke, I, 352.]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa*, I.)

c. 314. CONCILII LAODICENSIS DECRETUM DE CLERICIS PRÆTER IUSSIONEM EPISCOPI AD PEREGRINANDUM NON PROFECTURIS.

[*Conc. Laodic.*, can. 41 & 42 (Mansi, *Concil.*, II, 571).]

319. CHRISTIANORUM IN SYRIA, SUB LICINIO, PERSECUTIO.

[Eusebius, *Hist. eccl.*, l. X, c. 8 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 893).]

c. 320 Eusebius Pamphilus. (x)

[1° Περὶ τῶν τοπικῶν ὀνομάτων ἐν τῇ Θείᾳ Γραφῇ (ed. Larsow & Parthey, Berol., 1862, in-8); 2° Περὶ τῶν ἐν Παλαίστινῃ μαρτυρησάντων (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 1457), cuius syriacum textum anglice vertit W. Cureton sub titulo: *History of the martyrs in Palestine* (Lond., 1861, in-8).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 320 S. TRIPHYLLIUS, *postea episcopus Nicosiensis, & mater eius.* (26)

[*Vita s. Triphyllij* (cuius vers. lat. ap. *AA. SS. Boll.*, Iun. II, 683).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

322 **Concilium Palæstinum**, *in quo de Arii eiusque fautorum conditione actum est.* (27)

[Mansi, *Concilia*, II, 557-558.]

324. Christianorum in Syria tumultus.

[Eusebius, *Hist. eccl.*, l. VIII, c. 6 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 752).]

325. Iudæos, Templi Hierosolymitani instaurationem molitos, Constantinus Magnus impedit, eisque urbis introitum denuo prohibet.

[S. Augustinus, *Sermo V*, c. 5 (Migne, *Patr. lat.*, XXXVIII, c. 57); S. Ioh. Chrys., *Hom. V adv. Iudæos*, c. 11 (Migne, *Patr. gr.*, XLVIII, c. 900); Cedrenus, *Historiarum compendium*, ed. Bonn., I, p. 525; Eutychius, *Annales*, ed. Pococke, I, 466.]

325. Sedi Hierosolymitanæ primatus a Nicæno concilio negatur.

[*Concil. Nicæn.*, can. VII (Mansi, *Conc.*, II, 672); cf. supra t. I, præf., p. xlvij.]

c. 325 AEthicus Istricus. (xj)

« *Deinde ad meridiem* Chanaan *fortem*, *affluentem omnibus bonis*, *inriguam* Tiberiade & Genesar, *alveum* Iordanis *a vineis* Engadi, & *lacum bituminum* & *harundinetum* Parioticum & Salariam *superiorem ac tenus ad* Libanum *tendentes*, *ubi in medullam & umbelicum urbs magna*, *ortus* & *aletrix regum*, *vaticinia* & *ostenta atque prodigia festiva* Hierusalem *fabricata* & *sita est*, *ubi eorum vates futuram restaurationem mundi iuditiariam impetu sui spiritus fore adfirmantur. Illic* Galilæa, *regio* Iordanis, Samariæ *urbis vicina*, *confinium* & *ianua regionis opima* & *spatiosa*, *ambitiosa incolarum speculatrix inclyta. Vicinarum terra inhabitabilis* Sodomorum, *ubi tria iudicia magna idem dicit regis maioris cœlestis iram* & *vindictam decidisse*, *ignis*, *fulminis* & *bituminis*, *eorum audaciam* & *temeritatem abhorruit. Academicus* Pentapolim *ob nimiam affluentiam ignominiosam*, *sine lege*, *absque eruditione*, *sine rege indisciplinatam ruina maxima præ ubertate corruisse.* Sicharia *regio*, *quæ postea* Nabathæa *nuncupatur*, *silvestris valde*, *ubi* Ismaelitæ *eminus.* Sur *inter mare* Rubrum & Arabiam *sita*, Ægypti *finibus deducta*, *populo vafro* & *valde nugaci; terra nimirum invia.* »

[*Æthicus Iſtricus*, *Coſmographia*, ab Hieronymo e græco in latinum breviarium redacta, c. 108, ed. Wüttke, Lipſiæ, 1854, in-8, p. 81.]

326. CONSTANTINUS MAGNUS AD MACARIUM EPISCOPUM HIEROSOLYMITANUM DE LOCIS SANCTIS SCRIBIT.

[Conſtantinus M., *Epiſt.* (Euſebius, *De vita Conſt.*, l. III, c. 29-33, ed. Heinichen, Lipſiæ, 1830, pp. 163-187).]

326 S. HELENA AUGUSTA. (28)

Helena Conſtantini mater, divinis monita viſionibus, beatiſſimum Crucis ſignum, in quo mundi ſalus pependit, apud *Ieroſolymam* reperit.

[S. Hieron., *Chronicon.*, ad ann. 321 (Migne, *Patr. lat.*, XXVII, c. 671).].

« Per idem tempus, Helena, Conſtantini mater, fœmina incomparabilis fide & religione animi, ac magnificentia ſingulari, cuius iure Conſtantinus & eſſet filius & crederetur, divinis admonita viſionibus, *Ieroſolymam* petit, atque ibi locum in quo ſacroſanctum corpus Chriſti patibulo affixum pependerat, ab incolis perquirit. Qui idcirco ad inveniendum difficilis erat, quod ab antiquis perſecutoribus ſimulacrum in eo Veneris fuerat defixum, ut ſi quis Chriſtianorum in loco illo Chriſtum adorare voluiſſet, Venerem videretur adorare. Et ob hoc infrequens & pene oblivioni datus fuerat locus. Sed cum, ut ſupra diximus, religioſa fœmina properaſſet ad locum cœleſti ſibi indicio deſignatum, cuncta ex eo prophana & polluta deturbans, in altum purgatis ruderibus, tres confuſo ordine reperit cruces.....

« Sed obturbabat reperti muneris lætitiam uniuſcuiuſque crucis indiſcreta proprietas. Aderat quidem & titulus ille, qui Græcis & Latinis atque Hebraicis litteris a Pilato fuerat conſcriptus; ſed nec ipſe ſatis evidenter Dominici prodebat ſigna patibuli. Hinc iam humanæ ambiguitatis incertum, divinum flagitat teſtimonium. Accidit in eadem urbe primariam quandam loci illius fœminam, gravi ægritudine confectam, ſeminecem iacere. Macarius per idem tempus eccleſiæ illius epiſcopus erat. Is, ubi cunctantem reginam atque omnes pariter qui aderant videt: « Adferte, inquit, huc totas, quæ « repertæ ſunt, cruces, & quæ ſit quæ portaverit Dominum, « nunc nobis adaperiet Deus ». Et ingreſſus cum regina pariter & populis ad eam quæ decumbebat, defixis genibus, huiuſ-

cemodi ad Deum precem profudit. « Tu, Domine, qui per « Unigenitum filium tuum salutarem generi humano per passionem crucis conferre dignatus es, & nunc in novissimis « temporibus adspirasti in corde ancillæ tuæ perquirere lignum « beatum, in quo salus nostra pependit, ostende evidenter ex « his tribus, quæ crux fuerit ad Dominicam gloriam vel quæ « extiterit ad servile supplicium, ut hæc mulier, quæ semiviva « decumbit, statim ut eam lignum salutare contigerit, a mortis « ianuis revocetur ad vitam ». Et cum hæc dixisset, adhibuit primo unam ex tribus, & nihil profecit. Adhibuit secundam, & ne quidem aliquid actum est. Ut vero admovit tertiam, repente adapertis oculis mulier consurrexit, & stabilitate virium recepta, alacrior multo quam cum sana fuerat, tota domo discurrere & magnificare Dei potentiam cœpit. Sic, evidenti indicio, regina voti compos effecta, templum mirificum in eo loco, in quo crucem repererat, regia ambitione construxit. Clavos quoque, quibus corpus dominicum fuerat affixum, portat ad filium. Ex quibus ille frenos composuit, quibus uteretur ad bellum, & ex aliis galeam nihilominus belli usibus aptam fertur armasse. Ligni vero ipsius salutaris partem detulit filio, partem vero thecis argenteis conditam dereliquit in loco; quæ etiam nunc ad memoriam sollicita veneratione servatur.

« Reliquit etiam hoc indicium religiosi animi regina venerabilis: virgines, quas ibi reperit Deo sacratas, invitasse ad prandium, & tanta eas devotione curasse dicitur, ut indignum crederet, si famulorum uterentur officiis, sed ipsa manibus suis, famulæ habitu succincta, cibum apponeret, poculum porrigeret, aquam manibus infunderet, & regina orbis ac mater imperij, famularum Christi se famulatam deputaret. Et hæc quidem *Ierosolymis* gesta. »

[Rufinus, *Hist. eccles.*, l. I, c. 7-8 (Migne, *Patr. lat.*, XXI, c. 475-477).]

« Tum siquidem *Hierosolyma* horrens ruinis, frequentissimis ac magnificentissimis ecclesiis est adornata; namque Helena, mater principis regis Constantini, quæ Augusta cum filio conregnabat, cum *Hierosolymam* agnoscere concupisset, reperta ibi idola ac templa protrivit; mox usa regni viribus, basilicas in loco Dominicæ passionis & resurrectionis & ascensionis constituit. Illud mirum, quod locus ille, in quo postre-

mum inſtiterant divina veſtigia, cum in cœlum Dominus nube ſublatus eſt, continuari pavimento cum reliqua ſtratorum parte non potuit: ſiquidem quæcumque applicabantur, inſolens humana ſuſcipere terra reſpueret, excuſſis in ora apponentium ſæpe marmoribus. Quin etiam calcati Deo pulveris adeo perenne documentum eſt, ut veſtigia impreſſa cernantur, & cum quotidie confluentium fides certatim Domino calcata diripiat, damnum tamen arena non ſentiat; & eadem adhuc ſui ſpeciem, velut impreſſis ſignata veſtigiis, terra cuſtodit.

Eiuſdem reginæ beneficio crux Domini tum reperta, quæ neque in principio obſiſtentibus Iudæis potuerat conſecrari, & poſtea dirutæ civitatis oppreſſa ruderibus, nonniſi tam fideliter requirenti meruit oſtendi. Igitur Helena primum de loco paſſionis certior facta, admota militari manu, atque omnium provincialium multitudine in ſtudia reginæ certantium, effodi terram & contigua quæque ac vaſtiſſima ruinarum purgari iubet: mox pretium fidei & laboris tres pariter cruces, ſicut olim Domino ac latronibus duobus fixæ fuerant, reperiuntur... »

[Sulpicius Severus, *Hiſtoria ſacra*, l. II, c. 33-34. (Migne, *Patr. lat.*, XX, c. 148).]

« Manſit hoc ſeculi prioris nefas in tempora noſtris proxima Conſtantini; qui princeps eſſe principibus Chriſtianis non magis ſua quam matris Helenæ fide meruit: quæ divino, ut exitus docuit, inſpirato conſilio, cum *Hieroſolymam* agnoſceret nomine, quæ Auguſta cum filio conregnabat, eum rogavit ut ſibi facultatem daret cuncta illic loca Dominicis impreſſa veſtigiis & divinorum erga nos operum ſignata monimentis purgare, deſtructis templis & idolis, ab omni prophanæ impietatis contagio, & religioni ſuæ reddere, ut Eccleſia tandem in terra originis ſuæ celebraretur. Itaque prompto filij imperatoris aſſenſu mater Auguſta, patefactis ad opera ſancta theſauris, toto abuſa fiſco eſt: quantoque ſumtu atque cultu regina poterat & religio ſuadebat, ædificatis baſilicis contexit omnes & excoluit locos, in quibus ſalutaria nobis myſteria pietatis ſuæ, incarnationis & paſſionis & reſurrectionis atque aſcenſionis ſacramentis Dominus Redemptor impleverat. Mirum vero inter hæc, quod in baſilica Aſcenſionis locus ille tantum de quo in nube ſuſceptus aſcendit, captivam in ſua carne ducens captivitatem noſtram,

ita ſacratus divinis veſtigiis dicitur, ut numquam tegi marmore paviri receperit, ſemper excuſſis ſolo reſpuente, quæ manus adornandi ſtudio tentavit apponere. Itaque in toto baſilicæ ſpatio ſolus in ſui ceſpitis ſpecie virens permanet; & impreſſam divinorum pedum venerationem calcati Deo pulveris perſpicua ſimul & attigua venerantibus arena conſervat, ut vere dici poſſit: « Adoravimus ubi ſteterunt pedes eius » (Pſalm., cxxxi, 7).

« Sed in hiſtoria crucis accipite magnum & vere divinum miraculum. Regina illa venerabilis, ut venit *Hieroſolymam*, diligenter & pie locis illic & circa omnibus, divinorum curioſa inſignium, & oculis haurire geſtiens fidem quam piis auribus litteriſque perceperat, crucem Domini ſtudioſiſſime inquirere adorſa eſt. Sed quæ via vel ratio inveniendi ſubeſſet, cum index idoneus nemo inveniri poſſet, ubi memoriam & curam religioſæ conſcientiæ vel obſervantiæ & antiquitas ævi & ſuperſtitionis impiæ diuturnitas aboleviſſet? Verum ipſo omnium & terris & animis opertorum conſcio & teſte Domino, fidelis mulier ſanctum Spiritum per affectum pium meruit: quo aſpirante, cum rem ab humana conſcientia divinitus remotam fruſtra diligens requiſiſſet, de loco tantum paſſionis certior fieri ſtuduit. Itaque non ſolum de Chriſtianis doctrina & ſanctitate plenos viros, ſed & de Iudæis peritiſſimos, ut propriæ, qua miſeri & gloriantur, impietatis indices exquiſivit, & accitos in *Hieroſolymam* congregavit. Tum omnium una de loco teſtificationis (*id eſt* martyrij *ſeu* paſſionis, *ut ſupra*) confirmata, iuſſit illico, urgente ſine dubio conceptæ revelationis inſtinctu, in ipſum locum operam foſſionis accingi; parataque mox civium pariter & militari manu, brevi laborem iſtius molitionis hauſit; & contra ſpem omnium, ſed ſecundum ipſius tantum reginæ fidem, alta egeſtione reſeratis terræ finibus, abditæ crucis arcana patuerunt. Sed cum tres pariter cruces, ut quondam fixæ Domino & latronibus ſteterant, repertæ fuiſſent, gratulatio repertarum cœpit anxia dubitatione confundi, iuſto piorum metu, ne forſitan aut pro cruce Domini patibulum latronis eligerent, aut ſalutare lignum pro ſtipite latronis abiiciendo violarent. Reſpexit pias fideliter æſtuantium curas Dominus, & ipſi potiſſimum, quæ tam piæ ſollicitudinis princeps erat, huius conſilij lumen infudit, ut aliquem recens mortuum inquiri & inferri iuberet. Nec mora, verbum factum, cadaver illatum

eſt; deponitur, iacenti una de crucibus admovetur & altera; ſed reorum ligna mors ſprevit. Poſtremo Dominicam crucem prodit reſurrectio & ad ſalutaris ligni tactum, morte profuga, funus (*id eſt* cadaver, *vel* mortuus excitatus eſt) excuſſum, & corpus erectum eſt, tremefactiſque viventibus ſtetit mortuus, & funebribus, ut Lazarus quondam, vinculis expeditus, illico inter exſpectatores ſuos redivivus inceſſit.

« Ergo crux Domini, tot operta ætatibus & Iudæis in tempore paſſionis abſcondita, neque gentibus in ædificatione fani terram ſine dubio ad ipſam fabricam egerentibus revelata, nonne manu latuit, ut nunc inveniretur cum religioſe quæreretur? Ita ut crucem Chriſti decuit, experimento reſurrectionis inventa & probata crux Chriſti eſt; dignoque mox ambitu (*id eſt* honore & pompa) conſecratur, condita in paſſionis loco baſilica, quæ auratis coruſca laquearibus & aureis dives altaribus, arcano poſitam ſacrario crucem ſervat: quam epiſcopus urbis eius quotannis, cum Paſcha Domini agitur, adorandam populo princeps ipſe venerantium promit. Neque præter hanc diem, qua crucis ipſius myſterium celebratur, ipſa, quæ ſacramentorum cauſa eſt, quaſi quoddam ſacræ ſolemnitatis inſigne profertur, niſi interdum religioſiſſimi poſtulent, qui hac tantum cauſa illo peregrinati advenerint, ut ſibi eius revelatio quaſi in pretium longinquæ peregrinationis deferatur. Quod ſolum epiſcopi beneficio obtineri ferunt: cuius & tantum munere de eadem cruce hæc minuta ſacri ligni ad magnam fidei & benedictionis gratiam haberi datur. Quæ quidem crux, in materia inſenſata vim vivam tenens, ita ex illo tempore innumeris pene quotidie hominum votis lignum ſuum commodat, ut detrimenta non ſentiat & quaſi intacta permaneat, quotidie dividua ſumentibus & ſemper tota venerantibus. Sed iſtam imputribilem virtutem & indetribilem ſoliditatem de illius profecto carnis ſanguine bibit, quæ paſſa mortem non vidit corruptionem. Speramus autem & vobis non ſolum benedictionis monimento, ſed & incorruptionis ſeminario futurum, ut eius inſpectio fidem veſtram etiam de recordatione beati illius latronis accendat, qui bene verſo latrocinio longas in magnis laboribus ſanctorum vias de momenti fide & momento confeſſionis anticipans, non immerito ante ipſos apoſtolos & martyres *præparatum ipſis ab initio*, ut ait, *regnum* primus invaſit & pius cœli prædo diripuit, quia Chriſtum crucifixum ſimilitudine ſuæ pœnæ videns in eo ſtatu, de quo

etiam discipulorum fides turbata nutaverat, Dominum tamen maiestatis, ut erat, confessus est ; & petens in regno Dei memoriam sui fieri, in gloriam resurrectionis ante ipsam resurrectionem credidit: quam apostoli, postea quam facta est, non tantum videndo, sed experiendo crediderunt. Nec ipsi tamen de resurrectione carnis potius quam de resurrectionis qualitate dubitantes, quia videlicet qui in orbem terrarum mittendi forent ad omnium gentium informationem, non auribus tantum, sed & oculis prædicandam fidem capere debebant, ut quod firmius didicissent, constantius edocerent. »

[S. Paulinus Nolanus, *Epist.* XXXI, c. 4, 5 (Migne, *Patr. lat.*, LXI, c. 327).]

« Interea mater imperatoris Helena, cuius cognomine vicum *Drepani* princeps civitatem dicavit *Helenopolim*, admonita per somnium ad *Ierosolymam* properavit, & quondam *Ierusalem* desertam sicut pomorum custodiarium inveniens, requisivit sepulcrum Christi. Quod, licet difficillime, tamen invenit. Itaque repente templum illud scelestissimum deiici iussit. Et palam facto Domini monumento, apparuerunt circa id suffossæ tres cruces & clavi, simul & titulus litteris hebraicis, græcis latinisque conscriptus: « Iesus Nazarenus rex Iudæorum. » Dicitur autem quia etiam mortuus crucis tactu surrexerit. De hoc ligno Sibylla dixit apud paganos:

« O ter beatum lignum in quo Deus extensus est ! »

« Tum ergo quæ crux esset Domini, quæ latronum, dubitare cœperunt. Proinde Macarius, civitatis præsul, huiusmodi tractatu dubitationem solvit. Mulieri namque nobilitate claræ, longa ægritudine fatigatæ, unam illarum crucium cum oratione promptissima adhibens, virtutem Salvatoris agnovit. Mox enim ut mulierem crux attigit, passionem sævissimæ ægritudinis effugavit, & fœminæ salutem restituit. Sic itaque mater imperatoris, quod cupiebat agnoscens, de clavis quidem quibus manus Christi fuerant perforatæ, alios in galeam immisit imperatoris, filij capitis providentiam gerens, ut iacula bellica submoveret, alios freno equino permiscuit, & cautelam imperatoris agens, & veterem prophetiam adimplens. Olim enim Zacharias clamaverat propheta, dicens (XIV, 20): « Et « erit quod in freno est sanctum Domino omnipotenti. » Salutaris vero crucis partem quidem aliquam regalibus distribuit.

« Quam Constantinus suscipiens, & credens salvari civi-

tatem, ubi hæc particula servaretur, in sua statua, sicut fertur, in foro Constantini posita super columnam porphyreticam devote condidit. Reliquam vero partem in argentea theca clausam civitatis tradidit sacerdoti & undique congregans artifices, maximas illic ornatasque ædificavit ecclesias.

[Cassiodorus, *Hist. tripartita*, l. II, c. 18 (Migne, *Patr. lat.*, LXIX, c. 936), quem exscripsit *Hist. miscella*, l. XI, c. 15, ed. Eyssenhardt, p. 251.]

Cuius [Constantini imp.] temporibus completum est illud propheticum: « In illo die erit, quod super frenum equi, sanctum Domino omnipotenti » (Zach., XIV, 20). Quod illa sanctæ memoriæ Helena mater eius, infuso sibi Dei spiritu, revelavit.

« Beatus Constantinus tali parente, quæ imperanti filio divini muneris quæsivit auxilium, quo inter prælia quoque tutus assisteret & periculum non timeret. Magna fœmina, quæ multo amplius invenit quod imperatori conferret, quam quod ab imperatore acciperet. Anxia mater pro filio, cui regnum orbis Romani cesserat, festinavit *Hierosolymam*, & scrutata est locum Dominicæ passionis.

« Stabulariam hanc primo fuisse asserunt, sic cognitam Constantio seniorî, qui postea regnum adeptus est. Bona stabularia, quæ tam diligenter præsepe Domini requisivit. Bona stabularia, quæ stabularium non ignoravit illum, « qui « vulnera curavit a latronibus vulnerati » (Luc., x, 34). Bona stabularia, quæ maluit « æstimari stercora, ut Christum lucri-« faceret » (Philip., III, 8). Ideo illam Christus de stercore levavit ad regnum secundum quod scriptum est: « Quia suscitat « de terra inopem, & de stercore erigit pauperem » (Psalm., CXII, 7).

« Venit ergo Helena, cœpit revisere loca sancta, infudit ei spiritus ut lignum crucis requireret, accessit ad *Golgotha* & ait: « Ecce locus pugnæ, ubi est victoria? Quæro vexillum « salutis & non invenio. Ego, inquit, in regnis, & crux « Domini in pulvere? ego in aureis, & in ruinis Christi « triumphus? ille adhuc latet & latet palma vitæ æternæ? « Quomodo me redemptam arbitror, si redemptio ipsa non « cernitur? »

« Vides quid egeris, diabole, ut gladius quo peremptus « es, obstrueretur. Sed Isaac obstructos ab alienigenis puteos

« eruderavit, nec latere aquam passus est (Gen., xxvi, 18).
« Tollatur igitur ruina, ut vita appareat, promatur gladius,
« quo veri Goliæ caput est amputatum (1 Reg., xvii, 51):
« aperiatur humus ut salus fulgeat (Isai., xlv, 8). Quid egisti,
« diabole, ut absconderes lignum, nisi ut iterum vincereris?
« Vicit te Maria, quæ genuit triumphatorem, quæ sine immi-
« nutione virginitatis edidit eum, qui crucifixus vinceret te &
« mortuus subiugaret. Vinceris & hodie, ut mulier tuas insi-
« dias deprehendat. Illa quasi sancta Dominum gestavit, ego
« crucem eius investigabo: illa generatum docuit, ego resus-
« citatum: illa fecit ut Deus inter homines videretur, ego ad
« nostrorum remedium peccatorum divinum de ruinis elevabo
« vexillum. »

« Aperit itaque humum, decutit pulverem: tria patibula confusa reperit, quæ ruina contexerat, inimicus absconderat. Sed non potuit oblitterari Christi triumphus. Incerta hæret, ut mulier; sed certam indaginem Spiritus sanctus inspirat, eo quod duo latrones cum Domino crucifixi fuerint. Quærit ergo medium lignum. Sed poterat fieri ut patibula inter se ruina confunderet, casus inverteret. Redit ad Evangelij lectionem, invenit quia in medio patibulo prælatus titulus erat: « Iesus Nazarenus, Rex Iudæorum » (Ioan., xix, 19). Hinc collecta est series veritatis, titulo crux patuit salutaris. Hoc est quod petentibus Iudæis Pilatus respondit: « Quod scripsi, « scripsi » (Ibid., 22), id est, non ea scripsi, quæ vobis placerent, sed quæ ætas futura cognosceret; non vobis scripsi, sed posteritati, propemodum dicens: Habeat Helena quod legat, unde crucem Domini recognoscat.

« Invenit ergo titulum, Regem adoravit, non lignum utique, quia hic gentilis est error & vanitas impiorum, sed adoravit illum, qui pependit in ligno, scriptus in titulo: illum, inquam, qui sicut scarabæus clamavit, ut persecutoribus suis Pater peccata donaret (Luc., xxiii, 34). Avida mulier festinabat tangere remedium immortalitatis, metuebat calcare sacramentum salutis. Læto corde & trepidanti vestigio, quid faceret nesciebat. Pertendit tamen ad cubile veritatis, lignum refulsit, & gratia micuit. Et quia iam fœminam visitaverat Christus in Maria, Spiritus in Helena visitavit: docuit eam quod mulier ignorabat, & deduxit in viam, quam mortalis scire non poterat.

« Quæsivit clavos, quibus crucifixus est Dominus, &

invenit. De uno clavo frenos fieri præcepit, de altero diadema intexuit: unum ad decorem, alterum ad devotionem vertit. Visitata est Maria ut Evam liberaret; visitata est Helena ut imperatores redimerentur. Misit itaque filio suo Constantino diadema gemmis insignitum, quas pretiosior ferro innexas crucis redemptionis divinæ gemma connecteret, misit & frenum. Utroque usus est Constantinus, & fidem transmisit ad posteros reges. Principium itaque credentium imperatorum sanctum est quod super frenum (Zach., XIV, 20); ex illo fides, ut persecutio cessaret, devotio succederet. »

[S. Ambrosius, *De obitu Theodosij oratio* (Migne, *Patr. lat.*, XVI, cc. 1399-1402).]

« Item scripta de inventione Crucis dominicæ, & alia scripta de inventione capitis Ioannis Baptistæ, novellæ quædam relationes sunt & nonnulli eas catholici legunt. Cum hæc ad catholicorum manus pervenerunt, beati Pauli præcedat sententia: « Omnia probate, quod bonum est tenete » (I ad Thess., V, 21).

[*Concilium Romanum primum*, 494 (Labbe, *Concilia*, IV, c. 1283).]

« Huius [Constantini] tempore, venerabile crucis Dominicæ lignum per studium Helenæ matris eius repertum est, prodente Iuda Hebræo, qui post baptismum Quiriacus est vocitatus. »

[Gregor. Turonensis, *Hist. Franc.*, l. I, c. 34 (Migne, *Patr. lat.*, XXI, c. 179).]

(Cf. *Acta apocrypha s. Iudæ Quiriaci*, l. I [*AA. SS. Boll.*, Mai., I, pp. 445-447], & *Comment. de invent. s. Crucis* [Ibid., p. 362 & s.].)

« *De cruce & mirabilibus eius apud Pictavum.* — Crux Dominica, quæ ab Helena reperta est *Hierosolymis*, ita quarta & sexta feria adoratur . . . . . .

De inventione clavorum. — Speciosi autem omnique metallo nobiliores Dominicæ crucis clavi, qui beata membra tenuerunt, ab Helena regina, post ipsius sacræ crucis inventionem, reperti sunt: & de duobus quidem frenum imperatoris munivit, quo facilius, si adversæ gentes restitissent principi, hac virtute fugarentur. De quibus non est ignotum Zachariam vaticinasse prophetam: « Erit, inquit, quod in os equi poni-

« tur sanctum Domini » (Zach., xiv, 20). Eo enim tempore *Adriaticum mare* magnis fluctibus movebatur, in quo tam frequentia erant naufragia ac demersio hominum, ut vorago navigantium diceretur. Tunc provida regina condolens excidia miserorum, unum ex quatuor clavis deponi iubet in pelago, confisa de Domini misericordia quod sævas fluctuum commotiones facile possit opprimere. Quo facto redditur mare quietum, tranquillaque deinceps navigantibus flabra præstantur. Unde usque hodie nautæ sanctificatum mare venerantur, cum ingressi fuerint, ieiuniis, orationibusque & psallentio vacant.

Clavorum ergo Dominicorum gratia quod quatuor fuerint hæc est ratio: duo sunt affixi in palmis, & duo in plantis: & quæritur cur plantæ affixæ sint, quæ in cruce sancta dependere visæ sint potius quam stare? Sed in stipite erecto foramen factum manifestum est. Pes quoque parvulæ tabulæ in hoc foramen insertus est; super hanc vero tabulam, tanquam stantis hominis, sacræ affixæ sunt plantæ. — Quæritur etiam quid de his clavis fuerit factum. Duo sunt, quos supra diximus, aptati in freno; tertius proiectus in fretum; quartum asserunt esse defixum in capite statuæ Constantini, quæ civitate, ut aiunt, tota excelsior esse suscipitur, scilicet ut tota cui eminet, munitione salutis quodam modo galea coronata esset. Magnam asserunt virtutem esse huius freni: quod ambigi nequaquam potest, quod Iustinus imperator publice expertus est ac suis omnibus patefecit. Illusus enim a quodam mago propter pecuniam amissam, quæ sibi dæmonis umbra intolerabiles per duarum curricula noctium intulisset indicavit insidias, sed cum tertia nocte frenum capiti collocasset, locum insidiandi inimicus ultra non habuit, repertumque auctorem insidiarum gladio perculit . . . . »

[Greg. Turon., *De gloria martyrum*, l. I, c. 5 & 6 (ed. Bordier, I, pp. 12-19).]

« Quomodo inventa fuit sancta crux scire debemus. Fuit in tempore Constantini quidam serpens, qui comedebat multos homines Romanorum & bestias: venit itaque Constantinus, & occidit serpentem, & de veneno serpentis factus est leprosus. Sui homines cœperunt quærere medicos qui sanarent eum. Ad ultimum venit quidam medicus, qui dixit se eum sanare, unde fuit magnum gaudium inter Romanos. Dixit-

que medicus ad Conſtantinum : « Quære unum dolium, & « congrega omnes pueros, & occide eos, & in ſanguine illorum « balneabis te, & ſanaberis. » Et factum eſt ita. Congregati ſunt ante palatium regis omnes pueri, & exivit rex, & vidit pueros cum matribus ſuis flentibus & ait : « Melius eſt ut ego peream « quam tot homines cum filiis. » Et factum eſt ita. Illæ vero rogantes Deum ut daret Conſtantino ſalutem, & exaudita eſt oratio mulierum. Et quadam nocte beatus Petrus & Paulus venerunt ad Conſtantinum, & dixerunt ei dum dormiret : « O Conſtantine, quære ſanctum Silveſtrum, quia ipſe « mundabit te. » Mane autem facto, Conſtantinus dixit matri ſuæ, quomodo Petrus & Paulus ei dixerunt. Quo audito regina gaviſa eſt & quæſivit ſanctum Silveſtrum, & dixit ei quomodo ſuus filius eum videre volebat. Quo audito ſanctus Silveſter accipiens baculum, ivit ad Conſtantinum; cui ait Conſtantinus : « O ſancte Silveſter ex Deo benedicte, qui hodie « ſuam virtutem in me per te demonſtrabit, ſana me. » Cui Silveſter reſpondit : « Si credideris in Filium virginis, ſanitatem « accipies. » Cui Conſtantinus : « Amorem Dei ſuper omnia « diligo. » Tunc ſanctus Silveſter iuſſit aquam deferri, in qua baptizavit eum, & ſanus factus eſt. Hoc facto, Conſtantinus dixit ſancto Silveſtro : « Quid vis ut dem tibi ? » Cui ſanctus Silveſter : « Nihil aliud peto, niſi ſanctorum apoſtolorum cor- « pora. » Quo audito, Conſtantinus abſtraxit corpora apoſtolorum de puteo, & ſtatim poſuit ea in optimo loco cum magno gaudio & honore. Poſt hæc vocavit ſuos milites, dicens ſe mare tranſire velle, & omnia quæ haberet in hac parte, ſancto Petro daturum, & ita factum eſt. Tranſivit mare & fecit *Conſtantinopolim*, unde Saraceni congregati ibant eum debellari. Conſtantinus autem hoc audiens, timuit valde; ſed angelus Domini nocte veniens, inquit ei : « Noli timere, quia, dum « ingrederis bellum, videbis ſignum crucis in cœlo, & facies « illud in lancea, & ſecurus ingredere bellum, & habebis vic- « toriam. » Et ita factum eſt, & occidit multos Saracenos. Hoc peracto, miſit Helenam matrem ſuam *Hieroſolymam*, ut quæreret crucem Domini. Cum autem intravit *Hieroſolymam*, convocavit omnes Iudæos & petiit crucem : qui dixerunt ſe neſcire. At illa ait : « Per Deum, qui me fecit, niſi eam red- « detis, vos omnes occidam. » Quo audito quærebant inducias, & conceſſit uſque in diem ſequentem. Iudæi ſciſcitabantur ad invicem, ſi quis ſciret ubi eſſet. Tandem unus, nomine

Iudas, inquit: « Audivi patrem meum dicentem, quod ſuus « atavus ſibi dixerat ubi Iudæi miſerunt eam. » Poſt hæc dixerunt reginæ, quod Iudas dixerat. Regina vero retinuit Iudam & alligavit eum, donec ipſe Iudas oravit ad Deum, & Deus indicavit ei ubi ſancta crux erat. Foderunt autem terram, & invenientes tres cruces neſcierunt quæ eſſet crux Domini, ſed mortuus ablatus ſuper crucem latronum non movit, tertio autem ſuper crucem Domini & revixit, & ita inventa eſt ſancta crux. Poſt hæc foderunt in eodem loco & invenerunt clavos, quos fixerunt in manibus & pedibus Domini, & unum ex illis dedit Helena Conſtantino, quem poſuit in freno equi ſui, & poſt hæc non fuit victus in bello. Poſtea baptizavit Iudam, imponens ſibi nomen Quiracus, & conſtituit illum epiſcopum in *Ieruſalem*, per quem Dominus dignatus eſt multa facere miracula. »

[Beda Ven., *Homil. ſubdit.*, XCIII (Migne, *Patr. lat.*, XCIV, c. 494-495).]

« Itaque [Helena] cum ingenti multitudine & regia ambitione *Hieroſolymam* pergit, & ingreditur urbem non iam Iudæa ſed Chriſtiana, & cœpit quærere animo virili & ferventiſſimo zelo lignum ſanctæ crucis. Quod ideo ad inveniendum valde difficile erat, quia, ut *Eccleſiaſtica* narrat *hiſtoria*, ab Helio Adriano ad ſuggeſtionem pontificum Iudæorum in eo loco templum Veneri fuerat conſtructum. Qui pontifices ideo hoc fecerunt, ut æmulatione livida tollerent fidelibus locum, ne ibi poſſent Chriſto flectere genua, ubi proſtibulæ mulieris erat ſimulachrum affixum. Sed regina fideliſſima, funditus everſo templo pariter & idolo memorato, invenit tres cruces, Domini pariter & latronum. De quibus cum orta fuiſſet hæſitatio, cum qualis eſſet crux Dominica proprie neſciretur, iuxta narrationem prædictæ *hiſtoriæ*, vir venerabilis *Hieroſolimorum* tunc temporis antiſtes Macharius ſolvit hanc dubitationem. Quod qui plenius noſſe deſiderat, eiuſdem *hiſtoriæ* librum decimum legat. Sed non abs re iudicavimus, ſi & breviter eamdem hic rationem proſequamur.

« Eo tempore erat ibi vidua nomine Libania, quæ prius fuerat Iudæa; ſed defuncto viro ſuo, Iſachar, relicta ſynagogæ perfidia, contulit ſe ad Eccleſiam Chriſti. Hæc illo tempore ſubitanea morte præventa, ſupremo flatu pectoris ſui extremum trahebat ſpiritum: habebat autem mœrorem

de istius obitu omnis ecclesia, & erat de hæsitatione crucis Dominicæ infinita tristitia. Inter utramque consternationem positus vir Dei Macharius, eiusdem civitatis antistes, cupiens & mœstitiam populi & sollicitudinem reginæ auferre, iussit portare grabatum, in quo Libania decumbebat. Cumque illuc fuisset corpus adductum, expandit episcopus Macharius manus suas ad cœlum & dixit: « Tu, omnipotens Deus, qui « per unigenitum Filium tuum salutem generi humano per « passionem crucis eius conferre dignatus es, & nunc in novis- « simis temporibus aspirasti in corde ancillæ tuæ Helenæ per- « quirere lignum beatum, in quo salus nostra pependit, ostende « nunc evidenter ex his tribus, quæ crux fuerit ad Dominicam « gloriam, vel quæ extiterint ad servile supplicium, ut hæc « mulier quæ semiviva decumbit, statim ut eam lignum salu- « tare contigerit, a mortis ianuis revocetur ad vitam. » Et cum hoc dixisset, adhibuit primo unam ex tribus, & nihil perfecit; adhibuit secundam, & nec sic quidem aliquid actum est. Ut vero admovit tertiam, repente apertis oculis mulier consurrexit, & stabilitate virium recepta, alacrior multo, quam cum sana fuerat, tota domo discurrere & magnificare Domini potentiam cœpit. Sic evidenti indicio regina, voti compos effecta, templum mirificum in eo loco, in quo crucem repererat, regia ambitione construxit. Clavos quoque, quibus corpus Domini fuerat affixum, portat ad filium, ex quibus ille frenos composuit, quibus uteretur ad bellum, & ex aliis galeam nihilominus belli usibus aptam fertur armasse. Ligni vero ipsius salutaris partem detulit filio; partem vero thecis argenteis conditam dereliquit in loco, quæ etiam nunc ad memoriam sollicita veneratione servantur. »

[Altmannus Altivillarensis, *Vita s. Helenæ*, c. II, n. 26-28 (*AA. SS. Boll.*, Aug. III, 580).]

« Legistis tamen quod sancta Helena crucem Dominicam per medium secari fecit, & crucem *Constantinopolim* ad filium detulit, crucemque *Hierosolymis* reliquit. »

[Ansellus, cantor s. Sepulcri, *Epistola ad ecclesiam Parisiensem* a. 1108 (Migne, *Patr. lat.*, CLXII, c. 731).]

« Igitur cum per arcanum antiquæ Divinitatis archisterium, Constantinus imperator Romanum quondam rexisset imperium, ob fidei semen hac & illac ubique spargendum, de gente in gentem, & de regno transivit in regnum (Psalm.,

CIV); dum pro fidelibus hilaris, & pro infidelibus triſtis, fidem ſanctæ Trinitatis illis inſinuavit & iſtis . . . . . .

. . . .

« Sed quoniam ipſe pro fide Chriſti & negotiis imperij animum ſuum in plura diviſit, ideo beatam Helenam matrem ſuam pro ſe *Ieroſolymam* miſit, ut eo ſtudioſius ibi Dominicam inquireret crucem, quo ad hanc inquiſitionem ipſum Crucifixum oſtenſorem haberet ac ducem. Beata igitur Helena, ſapienti uſa conſilio, ſtatim interius Deo & exterius obedivit filio, dum non ſolum valida manu pro eadem inquiſitione *Ieroſolymam* ivit, ſed etiam a Iudæis, ubi lignum Dominicum eſſet, diligenter inquiſivit. Quæ enim de vitiis ad virtutes iam tunc bene operando tranſivit, non immerito theſaurum illum Divinitatis inquiſivit, inquiſitum invenit, inventum cuſtodivit. Unde ut & nos cum ea quaſi de tenebris properemus ad lucem, dicere debemus qualiter ipſa eamdem invenit crucem, ne quis audientium ſic unquam inſipiens fiat, ut poſtea ſe dicat iſta neſcire, cum ſciat. Eligens ergo ſibi de Iudæis viros numero mille, inquiſivit ab eis quid de illo ille ſentiret aut ille; ſicque omnes una eademque ratione videns eſſe conſentos, denuo de eis cœpit ſeparare quingentos. Qui, licet inſtructi eſſent lege divina, neſciebant tamen quid de eis vellet facere regina, niſi quantum inde Iudas unus ex eis cæteris poterat enarrare Iudæis. Unde & ipſe iuſtam eis inde reddens rationem: « Ligni, inquit, Dominici vult facere quæſ-« tionem. » De quo tamen nihil omnino dixerat eſſe conſcriptum, niſi quantum a patre ſuo vel avo ſibi fatebatur eſſe prædictum. Proinde, recordatus patris & avi veteris, ſententias eorum cœpit enodare cæteris, Iudæorum ſcilicet ac gentium populis enarrando duobus, quidquid inde de parentibus percepit ambobus. Dixerant enim ſibi, quod ipſe & omnis poſteritas illius hoc noſſe poterat, quod quandocunque inquiſitio ligni fieret, genus eorum amplius regnare non valeat, ſed regnum eorum tranſſerendum eſſet in ſalutem credentium, de quo ſcriptum eſt: « Domini eſt regnum & ipſe dominabitur gentium » (Pſalm. XXI). — Regina autem revocans ad ſe omnem Iudæorum cohortem, vitam eis proponebat ac mortem, vitam ſcilicet, ſi lignum Crucis oſtenderent, mortem autem ſi demonſtrare contemnerent. Sed cum corda eorum ad hæc indurata fuiſſent, & ea quæ ſciebant ſe neſcire dixiſſent, eo celerius eos quæ dicenda erant dicere cogebat, quo citius

ab eis voluit scire quod nesciebat. Sed cum veritas rei ab eis nulla ratione posset investigari, continuo iussit omnes igne cremari, ut vel sic eos cogeret monitis obedire divinis, quos ad hoc nec blandimentis poterat provocare nec minis. Iudæi autem sibimet inde timentes, & vivere potius quam mori cupientes, tandem, ad ostendendam sibi veritatem nudam, pro se omnibus tradiderunt Iudam. Quem cum nec minis terrere, nec blandimentis ad hoc posset allicere, ut veri aliquid inde vellet dicere, continuo suscipiens de omnibus unum, per septem dies iussit eum in lacu servari ieiunium, usquequo, septem diebus evolutis, ea ratione inde se postularet educi, ut debitam servitutem Dominicæ impenderet cruci. Qui cum ad hæc verba de lacu fuisset eductus, continuo Christianis gaudium & Iudæis ortus est luctus; quoniam omnes Iudæi qui convenerant ibi invidebant nobis & timebant sibi. Sed ille qui est salus nostra in tempore tribulationis (Psalm. XXXVI), misertus eis, & misertus est nobis, dum conversus ad nos & reversus ad eos, ea die voluit lætificare Christianos & illuminare Iudæos.

« Pro hac igitur causa, cum illuc, ubi locus erat Calvariæ, undique concurrisset turba plebis bifariæ, contrahere pars cœpit ad partem, ne per Iudæorum impietatem ars deluderet artem. Iudas autem inter cæteros stans in conspectu filiorum hominum, ex intimo cordis orationem hanc fudit ad Dominum, quatenus ipse sibi monstrare dignaretur ubi esset crucis Dominicæ fossa, qui Moysi quondam patris nostri Ioseph ostendere dignatus est ossa. Sed quoniam eiusdem loci certum non poterat invenire vestigium, nisi divina pietas cœleste aliquod vellet demonstrare prodigium, ideo ad informandam non credentium spem & credentium fidem subito locus commotus est idem. Insuper etiam, ad declarandum Dominicæ crucis lignum, aliud continuo secutum est signum, dum, ad edomandum cor Iudæorum indomitum, statim de eodem loco fumus ascendit aromatum. Iudas autem, qui prius inter spem pendebat & metum, pro mœrore cœpit habere gaudium & pro gaudio fletum, gratias videlicet agens Deo in universis quæ gloriose fiebant ab eo. Deinde ad terram se inclinans humiliter, fossorio arrepto, fodere cœpit viriliter : sed & alij post alios tamdiu cum eo fodere cœperunt usquequo pro una cruce, quam quærebant, tres pariter invenerunt. O quam mira & inaudita res, quod crux una quærebatur, & inventæ

ſunt tres, quamvis pro illuminandis fidelium animabus, multo pretioſior eſſet una duabus!

« Unde mirum non eſt, quod idem Iudas inter alios ſollicitatus eſt primus quid ſibi agendum eſſet ex crucibus tribus, quoniam, ſicut ex ſynagoga Iudæorum plures affirmavere Iudæi, duæ cruces latronum & tertia Dei. Sic igitur cum inter tot cruces Iudas ipſe neſciſſet cuius aut cuius illa vel illa fuiſſet, continuo mortuus quidam reſuſcitatus ibidem, præ cæteris crucibus cruci Dominicæ magis adhibebat fidem. Nec enim humanæ ignotum eſſet ſolertiæ quid honoris ac reverentiæ duabus deberet aut tertiæ; ideo poſtquam eumdem mortuum ad unam & aliam crucem populus inaniter admovit, continuo tertiæ admotus, virtutem ſanctæ crucis agnovit, poſteaquam duabus illum crucibus turba pedeſtris in vanum porrexit, ſtatim appoſitus eſt tertiæ & ſurrexit. Unde non immerito Deum benedixerunt cuncti, quibus virtutem ligni Dominici reſurrectio teſtabatur defuncti, merito etiam defunctus idem ei præ cæteris benedixit, qui eadem die mortuus fuerat & revixit. »

[Berengoſus, *De laude & inventione ſ. Crucis*, l. II, c. 5-7 (Migne, *Patr. lat.*, CLX, cc. 956-958).

Perplura alia LATINA *de ſ. Helenæ Hieroſolymitano itinere teſtimonia hic cumulare haud eſſet difficile, quum fere nullum ſit, ſive chronicon, ſive martyrologium, qui iſtud ſedulo non recenſeat, e quibus hæc tantum exempli gratia proferantur:*

Alcuinus, *Carmina*, c. 147 (ed. Froben), II, 219; Ado Viennenſis, *Chronicon* (Migne, *Patr. lat.*, CXXIII, c. 91); Otto Friſingenſis, *Chron.*, l. IV, c. 5 (ed. Cuſpinian., f. xliij *b*); Vincentius Bellovacenſis, *Speculum hiſt.*, l. XIII, c. 94-95 (ed. Duac., p. 537); Iacobus de Voragine, *Legenda aurea*, c. 68 (ed. Græſſe, p. 303); Gotefridus Viterbienſis, *Pantheon*, l. XXII, c. 3 (Pertz, *Mon. G.*, *SS.*, XXIII, p. 177); Petrus de Natalibus, *Catal. ſanctorum*, l. VII, c. 73 (Vicentiæ, 1493, in-f.); *Viola ſanctorum* (1499, in-4, f. 34-36); Mombritius, *Sanctuarium* (ſ. l. n. d. [ſ. XV], in-f., f. 210-211); Iohannes Capgrave, *Catalogus ſanctorum Angliæ* (Lond., 1516, in-f., ff. 173 *b*-176 *b*).]

(Cf. Euſebius, *De vita Conſtantini*, l. III, c. 42-44; Samuel Anienſis, *Summarij temporum*, pars II, ad ann. 344; ſ. Cyrillus Hieroſol., *Epiſt. ad Conſtantinum*, c. 3; ſ. Ioh. Chryſoſtomus, *In Pſalm.*, 109; Socrates, *Hiſt. eccleſ.*, l. I, c. 17; Sozomenus, *Hiſt. eccleſ.*, l. II, c. 1; Iohannes Malalas, *Chronogr.*, l. XII (Migne, *Patr. gr.*, XX, cc. 1101, XIX, c. 665, XXXIII, c. 1168, LV, c. 274, LXVII, cc. 117, 929, XCVII, c. 177); Theophanes, *Chronicon*, ad ann. 5817 (ed. Bonn., I, pp. 36-40); Leo imp., *Epiſt. ad Umarum* (*Max. bibl. PP.*, ed. Lugd., XVII, pp. 44-47);

Photius patr., *Amphilochianæ quæstiones*, q. 107 (Athen., 1858, in-8, p. 182); Alexander monachus, *De inventione s. Crucis* (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVII, c. 4016-4076, præf. c. 4062 & f.); Simeon Metaphrastes, *Vita Silvestri I papæ* (Surius, *Vitæ Sanctorum*, 31 Dec., ed. Colon., t. VI, pp. 1178 & 1187); id., *Vita s. Luciani*, c. V, n. 40 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 416); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. VIII, c. 3, 29, 30 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 16, 109, 112); Zonaras, *Annales* (ed. Basil., 1557, III, 6); s. Andræas Cretensis, *Orat. prima & secunda in exaltationem s. Crucis* (ed. Combesis, Paris., 1644, 103 & 109); Codinus, *De ædificiis* (ed. Bonn., p. 73). — Eutychius, *Annales* (ed. Pococke, I, 450 & seqq.); Abulpharagius, *Chron. Syriac. dynast.*, VIII (ed. Bruns, I, p. 625); Moyse de Khorène, *Hist. d'Arménie*, l. II, c. 87 (tr. Florival, I, 364-367) & *Itinera gr.*, I, *Itinera diversa*. — Cf. etiam *AA. SS. Boll.*, 18 Aug., III, 578; Hardy, *Descript. catal.*, I, 1, 34-36; Hartmann, *Dissert. histor. de Helena* (Marburgi, 1733, in-4); Fr. Grundt, *Kaiserin Helena's Pilgerfahrt* (Dresd., 1878, in-4); K. Paparigopoulos, Ἡ Βασιλίσσα Ἑλένη ἐν Ἱερουσαλήμ, Δελτίον τῆς Ἑστιας, 1878, 334.)

326. Constantini Magni ad Macarium, episcopum Hierosolymitanum, de Locis Sanctis epistola.

[Eusebius, *De vita Constantini*, l. III, c. 30-52 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 1089-1093).]

326-327 Eustathius, *ecclesiæ S. Sepulchri ædificator.* (29)

« Eustathius, Constantinopolitanus presbyter, agnoscitur, cuius industria in *Ierosolymis* martyrium constructum est. »

[S. Hieronymus, *Chronicon* (Migne, *Pat. lat.*, XXVII, c. 679), quem exscripsit Prosperus Aquitanicus, *Chronic.* (*Ibid.*, LI, c. 576).]

326-327. Constantinus Magnus ecclesias in Palæstina construit.

[S. Hieron., *Chron.*, lib. II, ad ann. 30 Constantini imperatoris (Migne, *Patr. lat.*, XXVII, c. 499-500); Sulp. Severus, *Hist. sacra*, lib. II, c. 33 (Migne, *Patr. lat.*, XX, c. 148); Cassiodorus, *Hist. tripartita*, l. II, c. 18; l. VI, c. 7 (Migne, *Patr. lat.*, LXIX, c. 937, 1035). *Itinerarium Burdigalense* (supra, t. I, p. 17-18). — Eusebius, *De vita Constantini*, l. III, c. 25-30, 43, 53; *Oratio de laudibus Constantini*, c. 9 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 1085-1089, 1101, 1116, 1372); s. Cyrillus Hieros., *Catech.*, XIV, c. 9, 22 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIII, c. 833, 856); Socrates, *Hist. eccles.*, l. I, c. 17 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, c. 120); Sozomenus, *Hist. eccles.*, l. II, c. 4 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, c. 941); Theodoretus, *Hist. eccles.*, l. I, c. 16-18 (Migne, *Patr. lat.*, LXXXII, c. 956 & f.). — Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. VIII, c. 30 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 112). Abulpharagius, *Chron. Syriac. dynast.*, VIII (ed. Bruns, I, p. 62).]

326-327 DRACILIANUS, *vices gerens præfecti prætorij, ecclesiis exstruendis a Constantino præpositus.* (30)

[Constantinus M., *Epist. ad Mac.* (Eusebius, *De vita Constantini*, l. III, c. 30-32, Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 1089 & s.).]

c. 330 ** AURELIANENSES *quidam, a s. Evurtio missi.* (31)

Post dedicationem autem, causa sanctarum reliquiarum perducendarum, diversi in orbis partes missi diversa appetunt: quidam *Hierosolymam* pro sanctæ Crucis, quidam autem *Romam* pro beatissimorum Petri & Pauli apostolorum & martyrum reliquiis.

[Lucifer subdiaconus, *Vita s. Evurtij Aurelianensis episcopi*, c. II, nº 13 (*AA. SS. Boll.*, 7 sept., III, p. 56).]

c. 330 EUTROPIA, *Constantini Magni socrus.* (32)

[Eusebius, *Vita Constantini*, l. III, c. 52; Sozomenus, *Hist. eccles.*, l. II, c. 4 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 1112, LXVII, c. 944).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 330 *S. POTENTINUS, *Aquitanus, & filij eius* FELICIUS *&* SIMPLICIUS, *eremitæ in diœcesi Coloniensi.* (33)

« ... Veritus prædictos duos filios, Felicium scilicet & Simplicium, post se relinquere, secum abduxit, quatenus & ipsi mundana exuti tunica, viam veritatis incedentes, nudi & expediti Christi vestigia sequerentur ... »

[*Legenda ss. Potentini, Felicij & Simplicij* (*AA. SS. Boll.*, Iun. III, p. 576).]

331. ECCLESIA ANTIOCHENA, PULSO S. EUSTATHIO PATRIARCHA, A ROMANA COMMUNIONE SECEDIT.

[S. Hieronymus, *Chron.*, l. II (Migne, *Patr. lat.*, XXVII, cc. 497-498); Eusebius, *Vita Constantini*, l. III, c. 59; Theodoretus, *Hist. eccl.*, l. II, c. 27 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 1126, LXXXII, c. 1080).]

331 vel 332 EUSEBIUS, *Cæsariensis episcopus*, EUSEBIUS, *episcopus Nicomediæ, ac* THEOGNIS, *Nicænus episcopus.* (34)

[Theodoretus, *Hist. eccles.*, l. I, c. 20. Sozomenus, *Hist. eccles.*, l. II, c. 16 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXII, c. 965, LXVII, c. 972).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 332. Constantini Magni ad Macarium, de Locis Sanctis et Quercu Mambre epistola.

[Eusebius, *Vita Constant.*, l. III, c. 52-53 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 1112 & s.).]

333 *ANONYMUS, Itinerarium a Burdigala Hierusalem usque.* (35)

[Editum supra, t. I, pp. 1-25.]

333 MAXIMUS, *Diospolitanus, Macarium in patriarchatu Hierosolymitano excepturus.* (36)

[Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XIV, c. 39 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 1189).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

333-335. Maximus II, Hierosolymitanus patriarcha, ecclesiis in Palæstina exstruendis præsidet.

« Iste sanctus ..... fecit ecclesiam Domini sepulcri, mediante pretio & thesauro S. Helenæ, & ecclesias montis *Oliveti*, & vallis *Iosaphat* & *Bethleem*: ad quarum ecclesiarum dedicationem ex omni orbe conveniebant episcopi & sacerdotes, quos pridem ad earum dedicationem Constantinus Magnus & mater eius Helena pie invitaverunt. »

[Theodoricus Pauli, *Liber bellorum Domini* (*AA. SS. Boll.*, Mai., III, xvj).]

334. Concilium Cæsariense in Palæstina.

[Mansi, *Concilia*, II, c. 1121.]

335. Conciliabulum Tyrium.

[Mansi, *Concilia*, II, c. 1123.]

335 CONCILIABULUM HIEROSOLYMITANUM, *cui plurimi interfuerunt episcopi, fere omnes Arianæ fautores hæresis, ad dedicandam basilicam S. Sepulchri.* (37)

[Mansi, *Concilia*, II, cc. 1155-1160; Eusebius, *Vita Constantini*, l. IV, c. 43; s. Athanasius, *De synodis*, c. 21; Theodoretus, *Histor. eccles.*, l. I, c. 29; Socrates, *Hist. eccl.*, l. I, c. 33; Sozomenus, *Hist. eccles.*, l. II, c. 26; Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. VIII, c. 50 (Migne, *Patrol. gr.*, XX, c. 1194, XXVI, c. 718, LXVII, cc. 163 & 1008, LXXXII, c. 988, CXLVI, cc. 199-203). — Eutychius, *Annales* (trad. Pococke, I, 465).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

335 S. ATHANASIUS, *Alexandrinus episcopus.* (38)

[Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5827 (ed. Bonn., I, p. 47). — Eutychius, *Annales* (trad. Pococke, I, p. 465).]

a. 335 ZENOBIUS, *Martyrij Hierosolymitani architectus.* (39)

[Theophanes, ad ann. 5828 (ed. Bonn., I, 50).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 335**. SYLVESTER I PAPA OMNIBUS SANCTUARIA TERRÆ SANCTÆ, A CONSTANTINO RECENTER EXSTRUCTA, VISITANTIBUS INDULGENTIAS CONCEDIT.

[*Bulla Pij IV*, 9 apr. 1561, ap. Lavigerie, *Ste-Anne de Jérus.* (Alger, 1879, in-8, p. 10), *citata, quæ nos eam omni via quærentes huc usque latuit.*]

338. CONSTANTII AUGUSTI EXPEDITIO SYRIACA.

[S. Athanasius, *Apologia contra Arianos*, c. 51 (Migne, *Patr. gr.*, XXV, c. 342); Iulianus imp., *Oratio I, in Constantij imp. laudem* (ed. Petavius, Paris, 1630, p. 36); Libanius, *Oratio III* (ed. Paris., 1627, p. 121); Cod. Theodos., *Chronol. legum* (ed. Gothofred., Lips., 1737, in-fol., p. xxxix).]

341. CONCILIUM ANTIOCHENUM.

[Mansi, *Concilia*, II, c. 1305.]

c. 342 ELPIDIUS & PHILOXENUS, *Romani presbyteri, legati s. Iulij I papæ in Antiochiam missi.* (40)

[S. Iulius I, *Epist.*, 342 (Mansi, *Concilia*, II, c. 1211).]

342. EPISCOPI EX SYRIA, PHŒNICIA ET PALÆSTINA AD SYNODUM ROMANUM CONVENIUNT.

[S. Iulius papa, *Epist.*, 342 (Ibid., c. 1211).]

342 GABIANUS COMES, *qui in Syriam & Palæstinam litteras s. Iulij papæ attulit.* (41)

[S. Iulius I papa, *Epist.*, 342 (Ibid., c. 1211).]

342 STERCORIA *Ratumagensis, e Silvanectorum pago, in Mothana Nabatheorum sepulta.* (42)

[*Inscriptio græca* (Waddington, *Inscr. grecques & latines de la Syrie*, nº 2036); cf. *Bull. de la Soc. des ant. de France*, 1878, pp. 166-167.]

c. 343 S. MILLUS *sive* MILESIUS, *in Persia episcopus.* (43)

« Milesius episcopus solummodo peram circumferens, quæ sacrum codicem Evangeliorum habebat, perrexit ora-

tionem facturus ad *Hierosolymam* & inde in *Ægyptum*, ut videret monachos ibidem conversantes. Qualis igitur iste sanctus & miraculorum fuerit operator, Syri sunt testes, qui eius actus vitamque scripserunt.... »

[Cassiodorus, *Historia tripartita*, l. III, c. 2 (Migne, *Patrol. lat.*, LXIX, c. 948).]

(Cf. Sozomenus, *Hist.. eccl.*, l. II, c. 14 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, c. 968, & *Itinera græca*, I).

348. Synodus Antiochena.

[Mansi, *Concilia*, III, c. 163.]

349 Concilium Hierosolymitanum, *cui xvj interfuerunt episcopi, præside Maximo, Hierosolymitano episcopo.* (44)

[Mansi, *Concilia*, III, cc. 171-174.]

350 Conciliabulum hæreticorum, Hierosolymis, *in quo Acacius, Cæsariensis metropolita, Maximum, episcopum Hierosolymitanum, deposuit.* (45)

[Mansi, *Concilia*, III, cc. 179-180.]

c. 350 S. Basilius *de Cæsarea.* (46)

[Amphilochus, *Vita s. Basilij*, c. 1 (Migne, *Patr. gr.*, XXIX, c. 366).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 350 Peregrini *pauperes, Hierosolymam e tota Asia confluentes.* (47)

[Eusebius, *Vita Constantini*, l. IV, c. 44 (Migne, *Patr. gr.*, XX, cc. 1194-1195).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 350 S. Hilario. (48)

« Beatus Hilarion, cum Palæstinus esset & in *Palæstina* viveret, uno tantum die vidit *Ierosolymam*, ut nec contemnere *Loca Sancta* propter viciniam, nec rursus Dominum loco claudere videretur..... »

[S. Hieronymus, *Epistola LVIII ad Paulinum* (Migne, *Patrol. lat.*, XXII, c. 581). Cf. Flodoardus, *De triumphis Christi in Pal.*, l. III, c. 3. (*Ibid.*, CXXXV, c. 531-543).]

c. 350 Elpidius *chorepiscopus &* Sisinnius, *Cappadocenses.* (49)

[Palladius, *Hist. Lausiaca*, c. 106, 109 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 1211-1214).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 350 **IOHANNES** *de Lyco*. (50)

[Palladius, *Hist. Lausiaca*, c. 43 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, cc. 1115-1118).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

350-352. IUDÆI IN PALÆSTINA REBELLANTUR.

[Aurelius Victor, *De Cæsaribus*, c. 42 (ed. Schœnberger, Vienne, 1816, p. 144); s. Hieronymus, *Chron.*, l. II (Migne, *Patr. lat.*, XXVII, cc. 501-502); Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, p. 466).]

c. 350 Sophronius græcus. (xij)

[*Laudes Bethleem*, opus græcum, hodie deperditum, a s. Hieronymo (*De viris ill.*, c. 134, ap. Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 716) recensitum.]

350-353 Iunior philosophus. (xiij)

« *Similiter aliæ civitates* Ascalon & Gaza, *in negotiis eminentes & abundantes omnibus bonis*, *mittunt omni regioni* Syriæ & Ægypti *vinum optimum.* Neapolis *civitas gloriosa & valde nobilis.* Tripolis & Scythopolis & Byblus & *ipsæ civitates industriosæ.* Heliopolis, Libano *monti proximans*, *nutrit pulcherrimas mulieres*, *quas* Libanitidas *appellant. Sunt iterum optimæ civitates* Sidon, Sarepta, Ptolemaïs, Eleutheropolis & Damascus.

« *Quoniam ergo ex parte supra dictas descripsimus civitates*, *necessarium mihi videtur*, *ut etiam quidnam unaquæque civitas proprium habeat exponamus*, *ut qui legit certam earum scientiam habere possit.* Scythopolis *igitur*, Laodicia, Byblus, Tyrus, Berytus *omni mundo linteamen emittunt;* Sarepta *vero*, Cæsarea, Neapolis & Lydda *purpuram præstant; omnes autem fructiferæ vino*, *oleo & frumento*; *Nicolaum vero palmulam invenies abundare in* Palæstina *regione*, *in loco qui dicitur* Hiericho, *similiter &* Damasci *minores palmulas*, *sed utiles*, *& pistacium & omne genus pomorum.*

« *Iam nunc dicendum est quid etiam in se singulæ civitates*, *de quibus loquimur*, *habeant delectabile. Habes ergo* Antiochiam *in ludis circensibus eminentem*, *similiter &* Laodiciam & Tyrum & Berytum & Cæsaream. *Et* Laodicia *mittit aliis civitatibus agitatores optimos*, Tyrus & Berytus *mimarios*, Cæsarea *panto-*

mimos, Heliopolis *choraulas*, Gaza *pammacarios*, Afcalon *athletas luctatores*, Caftabala *pyctas. Omnes autem temperatos aeres habent. Et hæc quidem* Syriæ *ex parte dicta, ut potuimus.* »

[Iunior philofophus, *Totius orbis defcriptio* (Riefe, *Geographi latini minores*, pp. 109-111; cf. *ibid.*, p. xxx).]

351 (8 mai.). CYRILLUS, EPISCOPUS HIEROSOLYMITANUS AD CONSTANTIUM IMPERATOREM DE CRUCE, SUPER GOLGOTHAM IN AERE VISA, SCRIBIT.

[*Epift. Cyrilli* (Migne, *Patr. gr.*, XXXIII, c. 1170).]

352. SOLEMNE FESTUM DIE XIII SEPTEMBRIS HIEROSOLYMIS INSTITUITUR.

[Sozomenus, *Hift. ecclef.*, l. II, c. 26, l. IV, c. 5 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, cc. 1008, 1117); Theophanes, *Chronogr.* ad ann. 5887 (ed. Bonn., I, p. 62).]

353. CHRISTIANORUM ORTHODOXORUM IN SYRIA SUB GALLO PERSECUTIO.

[Ammianus Marcellinus, *Hift. rom.*, l. XIV, c. 9 (ed. Teubner, p. 30 & f.); f. Hieronymus, *Chron.* (Migne, *Patr. lat.*, XXVII, cc. 501-502).]

353. *MONACHI HIEROSOLYMITANI QUATUOR IN ITALIAM TRANSEUNT, & Affifiæ capellam f. Mariæ de Iofaphat exftruunt, quæ anno 1207, a f. Francifco reædificata, nomen f. Mariæ Angelorum five de Portiuncula affumpfit.

[Octavius Spader, Affifienfis epifc., *Tractat. de indulgentia Portiunculæ*; cf. *AA. SS. Boll.*, Oct. II, p. 813.]

c. 355 S. Epiphanius. (xiv)

Ἐγκώμιος εἰς τὴν ἁγίαν τὴν θεοτόκον. (*Laus Terræ Sanctæ.*)

[Migne, *Patr. gr.*, XXIII, c. 1282.]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

355-358 S. EUSEBIUS, *Vercellenfis epifcopus*, & S. GAUDENTIUS, *poftea Novarienfis epifcopus.* (51)

« Tum illi [Ariani] graviter indignantes, ita nequitiam fuam fuiffe delufam, novis eum [Eufebium] per Conftantium principem paffionibus vexaverunt, nam poft multas iniurias Orientis plagæ illum exilio relegarunt, in quo tanta paffus eft, ut martyrij invictam gloriam reportaret. »

[S. Ambrosius, *Sermo* LVI, *De natali sancti Eusebij, Vercellensis episcopi* (Migne, *Patr. lat.*, XVI, c. 720).]

« Hos [Eliam, Elisæum, Ioannem, Elisabeth, etiam exules] secutus Eusebius sanctus, exivit de terra sua & de cognatione sua, & domestico otio peregrinationem prætulit. Pro fide quoque exilij dura præoptavit atque præelegit, coniuncto sibi sanctæ memoriæ Dionysio, qui posthabuit imperatoris amicitiam exilio voluntario. »

[S. Ambrosius, *Epistola* C, *ad ecclesiam Vercellensem* (Migne, *Patr. lat.*, XVI, c. 1207).]

« Eusebius, natione Sardus, & ex lectore urbis Romanæ Vercellensis episcopus, ob confessionem fidei a Constantio principe *Scythopolim* & inde *Cappadociam* relegatus, sub Iuliano imperatore ad ecclesiam reversus, edidit in psalmos commentarios Eusebij Cæsariensis, quos de Græco in Latinum verterat. Mortuus est Valentiniano & Valente regnantibus. »

[S. Hieronymus, *Liber de viris illustribus*, c. 96 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 697); quem excripserunt Rufinus, *Hist. eccl.*, l. I, c. 20 & 30 (Migne, *Patr. lat.*, XXI, cc. 493 & 500), s. Maximus Taurinensis, *Sermo de s. Eusebio* (*AA. SS. Boll.*, 25 Iun., V, p. 50), Sulp. Severus, *Hist. sacra*, l. II, c. 39 (Migne, *Patr. lat.*, XX, c. 151), Freculphus ep. Lexoviensis, *Chronicon*, t. II, l. IV, c. 4 (*Bibl. Max. PP.*, ed. Ludg., t. XIV, p. 1173).]

« Adhærens [s. Gaudentius] beatissimo viro s. Eusebio confessori [Vercellensi episcopo], prompto animo una cum ipso exilium expetiit.... Postquam pastoris absentia Vercellensem plebem destitutam antiquus hostis perspexerat, malignis quibusdam suasionibus atque interno bello memoratam Dei ecclesiam omnemque plebem visus est impugnare. Sed ocius, opitulante Deo, adhæsit Dei clementia per adventum beati Gaudentij.... »

[Anonymus (s. VIII), *Vita s. Gaudentij*, c. 2 (*AA. SS. Boll.*, Ianuar., II, 419).]

« In ipso concilio [Mediolanensi] loris ligati sancti Dei pontifices & martyres in exilium deportabantur cum Dionysio & papa Liberio..... Eusebius autem propter senectutis gravitatem in cavea missus, quasi esset devastator vineæ Christi & totius imperij pacis, ductus *Scythopolim*, traditusque in manus Arianorum, ut in eo suas complerent voluntates . . . .
. . . .

« *Scythopolis* autem urbs est *Palæstinæ* insignis in tribu Manasse posita, quæ alio nomine *Bethsan* vocatur, quam Scriptura divina cognominat domum Nicam, quod in nostra lingua domus inimicorum dicitur: hanc autem non potuit Manasses, id est populus Israel hæreditare, sicut in libro Iudicum dicitur: quæ etiam urbs est Scytharum, nam Scythæ aliquando bellando undique longe lateque, Ægyptiorum regnum egressi cunctamque pene Asiam tenentes, hanc condiderunt urbem; est etiam metropolis, sicut in eodem libro legitur. Ad hanc ergo urbem cum exilio perductus esset, ut diximus, beatus Eusebius, cavea constrictus, licet non delectabiliter se movere potuisset, tamen vertere se & circumquaque prospicere poterat: quod cernentes Ariani, inde eum abstraxerunt & in angusta domo clauserunt, ubi clausum retinentes, abstraxerunt ab eo ciborum atque potus copiam, ita ut per multos dies inediam pateretur, & pene dissolveretur famis inopia. Tunc scripsit librum ad Patrophilum custodem: « Servus « Dei Eusebius cum conservis suis, Patrophilo custodi cum « suis. Rapuerunt me Arriomanitæ, & vi multorum nimio fu- « rore nudato corpore me supinum de cavea hospitioli per ter- « ram traxerunt, meque in hospitio alio clausum tenent, neque « panem manducaturum neque aquam bibiturum profitentur, « quousque consentiam illis: quare opportunum est mihi ante « de corpore exire, quam ista consentire. Videte quia contra « ius divinum ac publicum commisistis; iam sunt enim septem « dies, & nisi hoc emendaveritis, eritis procul dubio homi- « cidæ. » Quartadecima die igitur, superveniente Patrophilo, cum suis consilium iniens, mitigati hoc libello, in alio rursus eum hospitio receperunt, permittentes loqui cum eo qui venerant gratia visitationis: & hoc non diu. Vigesimo quinto die erumpunt denuo, & armati fustibus ad eum venere in hospitio, eumque rapientes, in angustiori carcere mancipati sunt; talique ergastulo eum recluserunt, ut esset illo brevior illoque in latitudine angustior, ita ut genua illius curva pedes extendendo minime videre suos potuisset; caput vero ita pressum ipso ergastulo habebat, ut nullatenus cœlum respicere potuisset; humeros autem vel cubitos minime movere poterat, immobilis tantum manens, &, nisi Angelorum visitatione foveretur, humanum corpus hanc iniuriam tot diebus ferre minime valuisset. Sed omnipotens Deus, qui Ionam prophetam in ventre ceti servavit,

custodivit non minus hunc sanctissimum athletam suum in multis incommoditatibus suis, & in isto sævissimo ergastulo positum. Duravit enim ibi usque ad exitum Constantij imperatoris. Referunt enim, qui cum eo fuerunt, quod tantum erat alacer & pastus divino cibo, ut nullatenus pœnam sentiret ipsius carceris & nullius inediæ; & frequenter certificabat suos, affirmans quia cito ad propria essent reversuri. Visitabat ergo circumquaque ecclesias catholicas, mittendo illis epistolas suas: misit etiam ad urbem Vercellensem dilectissimam epistolam, commonens universam plebem, ut sollicite se custodirent cauteque agerent & aliter non crederent, nisi sicut ipse eis verbis ostenderat. Ad ecclesiam vero Mediolanensem similiter misit cum subscriptis suis, ut non aliter crederent, nisi quod ab ipso vel a Dionysio suo episcopo audierant.

« Igitur post obitum Constantij imperatoris, Iulianus imperator, illius successor, *Constantinopolim* veniens, cogitare cœpit quemadmodum sibi populum complacaret & eorum favorem decenter acquireret, quod artificiose peragebat . . . . Iubet episcopos exilio deportatos evocari & ad propria reverti . . . . Et hac occasione sancti præsules de exilio revertebantur ad propria.

Contigit autem ut beatus Eusebius, cuius hactenus memoriam agimus, *Alexandriam* deveniens ab *Scythopoli* civitate, Athanasium incolumem reperit, cui omnium pœnarum genera, quæ in exilio passus est, exposuit. »

[*Passio vel vita sancti Eusebij Vercellensis episcopi* (auctore anonymo) ex ms. pergameno monasterij Nonantulani ante annum 1000 exarato (Ughellus, *Italia sacra*, t. IV, c. 757 & s.). Cf. Ekkehardus Uraugiensis, *Chron.*, ad ann. 358 (Pertz, *Mon. G. SS.*, VI, p. 113); Honorius Augustodun., *Liber de eccles. scriptoribus* (*Bibl. max. PP.*, ed. Lugd., t. XX, p. 1031); Otto Frisingensis, *Chron.*, l. IV (edit. Cuspinian., Argentorat. 1515, p. xliv b); Albericus monach., *Chron.*, ad ann. 357 (Pertz, *Mon. G., SS.*, XXIII, p. 686); Vincentius Bellovac., *Specul. histor.*, l. XIII, c. 12 (ed. Duac., 1624, p. 545); Franciscus Bonhomius, *Antiquorum patrum sermones & epistolæ de s. Eusebio, episcopo Vercellensi* (Mediol., 1581, in-4); Stephanus Ferrerius, *Vita & res gestæ s. Eusebij Vercellensis episcopi* (Romæ, 1602, in-4); Surius, *Vitæ sanctorum*, ad d. I Aug. (ed. Colon., 1618, p. II, p. 19 & s.).]

(Cf. s. Athanasius, *Apologia ad Constantium imp.*, c. 27, *Apologia de fuga sua*, c. 4, *Historia Arianorum ad monachos*, c. 34 (Migne, *Patr. gr.*, XXV, cc. 630, 649, 732-733); s. Epiphanius, *Adv. hæreses*, *Hæ-*

res. XXX (Migne, *Patr. gr.*, XLIII, c. 226); Theodoretus, *Hist. eccl.*, l. II, c. 12 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXII, c. 1030), & *Itinera græca*, I.)

356 SYRUS *diaconus*, & VICTORIANUS *exorcista*. (52)

« His ergo dum afficeremur cogitationibus, & omnem consolationem fratrum, qui ad nos ex diversis veniebant provinciis, ad dolorem magis absentiæ vestræ, quam ad lætitiam verteremus, hoc præstare dignatus est Dominus, ut id, de quo eram solicitus, non solum litteris sinceritatis vestræ, sed & præsentia carorum nostrorum, Syri diaconi & Victoriani exorcistæ, cognoscere potuerim. »

[S. Eusebius, Vercellensis episc., tunc in Palæstina exul, *Epistola ad presbyteros & plebem Italiæ* (Migne, *Patr. lat.*, XII, c. 947).]

358, 360, 362. CONCILIA ANTIOCHENA.
[Mansi, *Concilia*, III, c. 265.]

c. 360 **S. URSICINUS, *episcopus Senonensis, in Phrygiam cum s. Hilario exsulatus*. (53)

« A Constantio Augusto tunc imperante hæreticorum machinamentis obtemperante, iussus est cum pluribus aliis apud *Phrygiam* exilio relegari. Sanctus vero Ursicinus post aliqua laborum itinera *Ierosolymam* adiit ad *sepulcrum* sanctæ resurrectionis Domini nostri Iesu Christi visitandi gratia. Cumque parvo temporis apud episcopum *Ierosolymorum* commoratus fuisset, petiit ab ipso reliquias ss. Innocentium, & recessit. Inde *Cæsaream* Cappadociæ veniens, a s. Basilio pontifice petiit de reliquiis beati Mamerti martyris. Postea devenit *Constantinopolim* & iterum venit apud *Phrygiam*. Mortuo siquidem Constantio, Iovinianus subsequitur in imperio; qui ob amorem Christianæ legis, continuo fecit ipsos sanctos exilio relegatos revocari, veniensque beatus Ursicinus *Senonas*, in sede episcopali susceptus, multos cum pace postea vixit annos. »

[*Officium s. Ursicini*, l. 2-3 (*AA. SS. Boll.*, 24 Iul., V, p. 546); cf. *Gall. christ.*, XII, p. 5.]

362 S. PHILOROMUS. (54)

[Palladius, *Hist. Lausiaca*, c. 113 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, cc. 1216-1218).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

362-363. IULIANUS APOSTATA CHRISTIANOS ANTIOCHIÆ, GAZÆ ET HIEROSOLYMIS PERSEQUITUR.

[*Chronicon Paſchale* ad ann. 5871 (ed. Bonn., I, 545-552); Paulus Oroſius, *Hiſtoriæ*, l. VII, c. 30 (Migne, *Patr. lat.*, XXXI, c. 1142); Nicephorus Calliſtus, *Hiſt. eccleſ.*, l. X, c. 32 & ſ. (Migne, *Patr. gr.*, XLVI, c. 536); cf. *Acta apocr. ſ. Iudæ Quiriaci*, l. II, nº 14 (*AA. SS. Boll.*, Mai. I, 446-451) & Fabricius, *Salutaris lux*, pp. 294-338.]

363. SEBASTE, S. IOHANNIS-BAPTISTÆ HELISÆIQUE SEPULCHRA IULIANUS APOSTATA APERIRI IUBET.

[Rufinus, *Hiſt. eccleſ.*, l. II, c. 28 (Migne, *Patr. lat.*, XXI, c. 536); Theodoretus, *Hiſt. eccl.*, l. III, c. 3 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXII, c. 1092); Philoſtorgius, *Hiſt. eccl.*, l. VI, c. 4 (ed. H. Valeſ., Pariſ., 1673, p. 503); *Chron. Paſchale*, ad. ann. 5871 (ed. Bonn., I, 546).

363 ALYPIUS *Hieroſolymam ad Templum Iudæorum inſtaurandum miſſus.* (55)

« Igitur ex omnibus locis atque provinciis convenere Iudæi, locum Templi olim igne conſumti aggredi cœpere, comite properandi operis ab imperatore conceſſo . . . »

[Rufinus, *Hiſt. eccl.*, l. I, c. 37 (Migne, *Patr. lat.*, XXI, c. 505).]

« . . . Ambitioſum quondam apud *Hieroſolymam* templum, quod poſt multa & interneciva certamina, obſidente Veſpaſiano poſteaque Tito, ægre eſt expugnatum, inſtaurare ſumptibus cogitabat inmodicis, negotiumque maturandum Alypio dederat Antiochenſi, qui olim *Brittanias* curaverat pro præfectis. »

[Ammianus Marcellinus, *Res geſtæ*, l. XXIII, c. 1 (ed. Teubner, p. 307).]

(Cf. ſ. Ioh. Chryſoſtomus, *Contra Iudæos & gentiles, quod Chriſtus ſit Deus*, c. 16, *De ſ. Babyla, contra Iulianum & gentiles*, c. 22, *Expoſitio in Pſalmum*, IX, c. 5 [Migne, *Patr. gr.*, XLVIII, c. 835; L, c. 568; LV, c. 286]; Philoſtorgius, *Hiſt. eccl.*, l. VII, c. 9 [ed. H. Valeſ., Pariſ., 1673, p. 506]; Socrates, *Hiſt. eccl.*, l. III, c. 20; Sozomenus, *Hiſt. eccl.*, l. V, c. 22; Theodoretus, *Hiſt. eccl.*, l. III, c. 15 [Migne, *Patr. gr.*, LXVII, c. 430, 1282, LXXXII, c. 1111]; Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5855 [ed. Bonn., I, p. 80], & *Itinera græca*, I.)

365 S. SIMEON *priſcus.* (56)

[Theodoretus, *Hiſt. relig.*, c. 6 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXI, c. 1357).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

369. PRIMA SARRACENORUM IN PALÆSTINAM INGRESSIO.
[Sozomenus, *Hist.*, l. VI, c. 38 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, cc. 1407-1410).]

c. 370 PAULUS, *presbyter Dalmata, a Melania Maiore in Palæstinam missus.* (57)

[Palladius, *Hist. Lausiaca*, c. 119 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, cc. 1228-1230.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

370 S. Gregorius Nazianzenus. (XV)

(*Laus Terræ Sanctæ.*)

[Greg. Nazian., *Sermo* XXXVIII, *In Theophania*, c. 17, *Sermo* XLIII, *In laudem Basilij magni*, c. 13, *Carmina*, l. I, Sect. 2, c. 30 (Migne, *Patr. gr.*, XXXVI, cc. 330 & 512, XXXVII, c. 909).]

372. * ORDO S. LAZARI ORITUR.

Et præsertim pauperum leprosorum S. Lazari Hierosolymitani hospitalitatem, ab illo sanctissimo viro Basilio Magno († 379) usque a recolendæ memoriæ Damasi I (366-384), Romani Pontificis, prædecessoris nostri, ac Iuliani Apostatæ (362-363) & Valentiniani (364-378) imperatorum temporibus illustratam, & per orbem varie ampliatam.....

[*Bulla Pij papæ IV*, data 1565, 9 mai (*Bullarium SS. Mauricij & Lazari*, Aug. Taurin, s. a. [1776], in-f., p. 1*).]

(*Nullum equidem hospitium* Hierosolymis *exstruxit sanctus Basilius*, Cæsareæ *vero quoddam ad leprosos recipiendos ædificium, cuius plures auctores meminere. Inprimis ipse s. Basilius in* Epistola *XCIV* (*ed. Garnier, III*, 187-188), *necnon Gregorius Nazianzenus, in* Oratione *XLIII, in honorem s. Basilij, Cæsareæ anno* 381 *habita* (*ed.* 1778, I, 817-818). *Cf. etiam Sozomeni* Hist. eccles. *l. VI, c.* 34 (*Migne*, Patr. gr., LXVII, c. 1397), *qui hanc hospitalitatis domum* Basiliadem *appellat, & Theodoreti* Eccles. hist., *l. IV, c.* 16 (*Migne*, Patr. gr., LXXXII, c. 1160), *& Baronij*, Ann. eccles., ad ann. 530, nº 40. *Quod ad* Hierosolymam *attinet, nulla leprosorum congregationis mentio apud auctores invenitur ante annum* 808.)

372 S.* HIERONYMUS, EVAGRIUS *Antiochenus*, NICEAS, HELIODORUS, HYLAS ET INNOCENTIUS. (58)

« Prima inopinati gaudij ab Heliodoro fratre mihi est nuntiata felicitas . . . .
. . . .

« Tandem in incerto peregrinationis erranti, cum me *Thracia*, *Pontus* atque *Bithynia*, totumque *Galatiæ* & *Cappadociæ* iter & fervido *Cilicum terra* fregiſſet æſtu, *Syria* mihi velut fidiſſimus naufrago portus occurrit. Ubi ego quidquid morborum eſſe poterat expertus, ex duobus oculis unum perdidi: Innocentium enim, partem animæ meæ, repentinus febrium ardor abſtraxit. Nunc uno & toto mihi lumine Evagrio noſtro fruor, cui ego ſemper infirmus ad laborem cumulus acceſſi. Erat nobiſcum & Hylas, ſanctæ Melaniæ famulus... »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* III, *ad Rufinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 333); cf. Flodoardus, *De triumphis Chriſti in Pal.*, l. II, c. 7 (*ibid.* CXXXV, cc. 517-519).]

« Tu [Niceas] a nobis abiens, recentem amicitiam ſcindis potius, quam diſſuis, quod prudenter apud Ciceronem Lælius vetat. Niſi forte ita tibi exoſus eſt Oriens, ut litteras quoque tuas huc venire formides. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* VIII, *ad Niceam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 342).]

« Heliodorus frater mihi indicavit, te multa de Scripturis quærere nec invenire, aut ſi omnia habes, incipit ſibi plus caritas vindicare plus petere. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* V, *ad Florentium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 337).]

« Quanto amore & ſtudio contenderim, ut pariter in eremo moraremur, conſcium mutuæ caritatis pectus agnoſcit. Quibus lamentis, quo dolore, quo gemitu, te Heliodorum abeuntem proſecutus ſim, iſtæ quoque litteræ teſtes ſunt, quas lacrymis cernis interlitas. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* XIV, *ad Heliodorum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 347); cf. *Epiſtola* IV, *ad Florentium* (*ibid.*, c. 335).]

« O quoties ego ipſe in eremo conſtitutus, & in illa vaſta ſolitudine, quæ exuſta ſolis ardoribus, horridum monachis præſtat habitaculum, putabam me Romanis intereſſe deliciis....

Cum ante annos plurimos domo, parentibus, ſorore, cognatis, & quod his difficilius eſt, conſuetudine lautioris cibi, propter cœlorum me regna caſtraſſem, & *Ieroſolymam* militaturus pergerem, Bibliotheca, quam mihi Romæ ſummo ſtudio ac labore confeceram, carere omnino non poteram. »

[S. Hieronymus, *Epistola* XXII, *ad Eustochium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 398, 416); cf. *Epistola* XV, *ad Damasum papam* (*ibid.*, c. 356).]

« Et ne forte obscuritas loci, in quo dego, fallat baiulos litterarum, ad Evagrium presbyterum, quem optime nosti, dignare scripta transmittere. »

[S. Hieronymus, *Epistola* XV, *ad Damasum papam* (Migne, *Patr. lat.*, c. XII, c. 358); cf. *Epistola* V, *ad Florentium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 337).]

a. 373 AMMONIUS *monachus* & SILVANUS. (59)

[Ammonius, *De martyribus Sinaïticis* (Combefis, *Illustrium Christi martyrum lecti triumphi*, Paris., 1660, in-8, p. 88); Sozomenus, *Hist. eccl.*, l. V, c. 28 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, c. 1392).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 373 Ammonius monachus. (xvj)

[Λόγος περί τῶν ἀναιρεθέντων ὑπὸ τῶν Βαρβάρων ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει, καὶ ἐν τῇ Ῥαιθοῦ ἁγίων πατέρων. (Combefis, *Illustrium Christi martyrum lecti triumphi*, p. 88-132).]

373 MELANIA MAIOR & RUFINUS *Aquileiensis*. (60)

« Et quia frater Rufinus, qui cum sancta Melania ab *Ægypto Ierosolymam* venisse narratur, individua mihi germanitatis caritate connexus est, quæso ut epistolam meam huic epistolæ tuæ copulatam, ei reddere non graveris... »

[S. Hieronymus, *Epistola* IV, *ad Florentium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 332).]

« Sancta Melania, nostri temporis inter Christianos vera nobilitas (cum qua tibi Dominus mihique concedat in die sua habere partem), calente adhuc corpusculo & necdum humato, duos simul perdidit filios. Rem sum dicturus incredibilem, sed, teste Christo, non falsam. Quis illam tunc non putaret more lymphatico, sparsis crinibus, veste conscissa, lacerum pectus invadere? Lacrymæ gutta non fluxit; stetit immobilis, & ad pedes advoluta Christi, quasi eum teneret, arrisit. Expeditius, inquit, tibi servitura sum, Domine, quia tanto me onere liberasti. Sed forsitan superatur in cæteris. Quin imo qua illos mente contempserit, in unico postea filio probat, cui omni quam habebat possessione concessa, ingruente iam hieme, *Ierosolymam* navigavit. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* XXXIX, *ad Paulam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 471).]

« O invidia primum mordax tui! O Satanæ calliditas ſemper ſancta perſequens! Nullæ aliæ Romanæ urbi fabulam præbuerunt, niſi Paula & Melanium, quæ contemptis facultatibus, pignoribuſque deſertis, crucem Domini quaſi quoddam pietatis levavere vexillum. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* XLV, *ad Aſellam*, c. 4 (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 481).]

« Melania, nobiliſſima mulierum Romanorum & Marcellini quondam conſulis filia, unico prætore tunc urbano filio derelicto, *Ieroſolymam* navigavit, ubi tanto virtutum præcipueque fuit humilitatis miraculo, ut Teclæ nomen acceperit. »

[S. Hieronymus, *Chronicon*, an. 377 (Migne, *Patr. lat.*, XXVII, c. 697).]

« Mihi quoque ipſi aliquando cum de *Bethleem Ieroſolymam* veniſſet [Hieronymus] & codicem ſecum detuliſſet, in quo erat unus dialogus Ciceronis, & idem ipſe græcus Platonis, quod dederit ipſum codicem, & aliquandiu fuerit apud me, nullo genere negare poteſt. Sed quid immoror tandiu in re, quæ luce eſt clarior? cum ad hæc omnia quæ ſupra diximus, etiam illud addatur, ubi ceſſet omne commentum, quod in monaſterio poſitus in *Bethleem* ante non multo adhuc tempore partes grammaticas exſecutus ſit .....

« Etiam nec illud eius [Hieronymi] admirabile factum ſilendum eſt, ne pudorem incutiamus audientibus, quod Marcellini conſulis neptem, quam, Romanæ nobilitatis primam, parvulo filio *Romæ* derelicto, *Ieroſolymam* petiiſſe & ibi ob inſigne meritum virtutis Teclam nominatam, in ipſis chronicis ſuis ſcripſerat ... »

[Rufinus, *Apologia adverſus Hieronymum*, l. II, c. 8, 26 (Migne, *Patr. lat.*, XXI, cc. 591, 605).]

« Addidit autem Dominus hanc gratiam de muneribus & litteris tuis, ut ad eos potiſſimum dies nobis frater Victor occurreret, quibus ſanctam ipſam [Melaniam] ex *Hieruſalem* poſt quinque luſtra remeantem recepimus.....

« Sed illa ultra virtutem tentationum iam confortata, & corporea & pietatis vincula & navem, cunctis flentibus, læta solvit, constanterque congressa fluctibus maris, ne tantum sæculi fluctus vinceret, navigavit; & simul sæculum orbemque commutans, urbem *Hierusalem* spiritali dono, in qua a corpore peregrinaretur, elegit, exsul civium & civis effecta sanctorum. . . . .

« Hanc [Melaniam] ergo filia Sion hactenus habuit & desiderat, nunc filia Babylonis [Roma] habet & admiratur . . . . quanquam illa quietis & latebræ suæ apud *Hierusalem* in Romanis modo turbis æstuans, clamat: Heu me! quod incolatus meus prolongatus est. »

[S. Paulinus Nol., *Epistola* XXIX, *ad Severum* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, cc. 315, 319, 321).]

« Testis est autem Dominus, quod si vel scrypulum sacri cineris habuissemus, supra quam nobis ad basilicam, quæ proxime in nomine Domini consummabitur, dedicandam necessarium erat, misissemus unanimitati tuæ; sed quia nos non habuimus huius muneris copiam, & ille se spem eiusdem gratiæ copiosam habere dixit a sancta Silvia, quæ illi de multorum ex Oriente martyrum reliquiis spopondisset, invenimus quod digne & ad basilicæ sanctificationem vobis & ad sanctorum cinerum cumulandam benedictionem mitteremus partem particulæ de ligno divinæ Crucis. Quod nobis bonum benedicta Melanius ab *Hierusalem* munere sancti inde episcopi Iohannis attulit. »

[S. Paulinus Nol., *Epistola* XXXI, *ad Severum* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, c. 325).]

« Et ipsam adnotationem quam commonitorij vice miseras litteris meis inditam, direxi ad Rufinum presbyterum, sanctæ Melani in via comitem. »

[S. Paulinus Nol., *Epistola* XXVIII, *ad Severum* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, c. 311).]

« Inferiore autem balteo [in basilica Nolana], quo parietis & cameræ confinium interposita gypso crepido coniungit aut dividit, hic titulus indicat deposita sub altari sancta sanctorum:

Hic pietas, hic alma fides, hic gloria Christi,
Hic est martyribus crux sociata suis,

Nam crucis e ligno magnum brevis aſtula pignus,
Totaque in exiguo ſegmine vis crucis eſt.
Hoc Melani ſanctæ delatum munere Nolam,
Summum *Hieroſolymæ* venit ab urbe bonum,
Sancta Deo geminum velant altaria honorem,
Cum cruce apoſtolicos quæ ſociant cineres.
Quam bene iunguntur ligno crucis oſſa piorum.
Pro cruce ut occiſis in cruce ſit requies. »

[S. Paulinus Nol., *Epiſtola* XXXII, *ad Severum* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, c. 336); cf. *Epiſtola* XLV, *ad Auguſtinum* (ibid., c. 391).]

« Melania vero matrona nobilis & incola urbis Romanæ *Hieroſolymam* ob devotionem abiit, Urbano filio *Romæ* relicto. Quæ ita & in cuncta bonitate ac ſanctitate omnibus præbuit, ut Thecla vocaretur ab omnibus. »

[Gregorius Turonenſis, *Hiſt. Franc.*, l. I, c. 36 (ed. Bordier, I, p. 37).]

« Sancta quoque Melania fuit mulier urbica . . . . .
. . . .
Poſt hæc cum *Alexandriæ* præfectus Auguſtalis Iſidorum, Paphnucium, Pambo & Ammonium, & duodecim epiſcopos & preſbyteros, & alios quoſdam uſque ad centum & duodecim numero circa *Palæſtinam* & *Diocæſaream* damnaſſet exilio, hæc illos ſecuta, miniſterium ſuum eis ex propriis facultatibus tribuit; & cum a cuſtodibus prohiberetur hoc facere, tunc illa, veſte puerili ſumpta, circa veſpertinas horas deferebat eis omnia vitæ neceſſaria. Quo cognito, *Palæſtinæ* conſularis putans quod terrore quodam ex eius pecunia ſinus ſuos implere poſſet, iuſſit eam corripi & in carcerem trudi. Quæ tunc ei per internuncios ſic mandavit . . . .
Quibus ab exilio revocatis, monaſterium prope *Hieroſolymam* ſibi fecit, in quo xxvij annorum tempus implevit, quinquaginta ſorores virgines ſecum habens. Erat etiam cum ea Rufinus, civis Italicus, ex oppido *Aquileiæ*, vir ſapiens, nobilium fortiumque morum, qui & ad preſbyteratum poſtea meruit pervenire. Igitur in xxvij annis omnes apud *Hieroſolymam* ſanctos & peregrinos epiſcopos, monachos & virgines (hoc enim Deo voverant) ſuſcipere propriis ſumptibus ac fovere conſueverunt. Sed & cccc monachos, qui ſe propter Paulum ab eccleſia ſeparabant, rurſus eccleſiæ ſanctæ reddiderunt,

plurefque etiam alios homines perverfæ fectæ, vera fuadendo iugiterque docendo, ad ecclefiam revocarunt. »

[Vinc. Bellovac., *Specul. hift.*, l. XVII, c. 89 (ed. Duac., p. 686).]
(Cf. Palladius, *Hift. Laufiaca*, cc. 86, 117, 118 [Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, cc. 1193, 1223-1228] & *Itinera græca*, I).

374 FLORENTIUS, *monachus*. (61)

« In ea mihi parte eremi commoranti, quæ iuxta *Syriam* Sarracenis iungitur, dilectionis tuæ fcripta perlata funt. Quibus lectis, ita reaccenfus eft animus *Ierofolymam* proficifcendi, ut pene nocuerit propofito, quod profuerit caritati. Nunc igitur, quomodo valeo, pro me tibi litteras repræfento, etfi corpore abfens, amore tamen & fpiritu venio.... »

[S. Hieronymus, *Epiftola* V, *ad Florentium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 336).]

a. 375 INNOCENTIUS *prefbyter*. (62)

[Palladius, *Hift. Laufiaca*, c. 103 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 1209).]

a. 375 S. GREGORIUS, NAZIANZENUS *epifcopus*, *in Palæftinæ fcholis difcipulus*. (63)

« Euzoius apud Thefpefium rhetorem, cum Gregorio, Nazianzeno epifcopo, adolefcens Cæfareæ eruditus, & eiufdem poftea urbis epifcopus. »

[S. Hieronymus, *De viris illuftribus*, c. 113 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 797); cf. S. Gregorius Nazianzenus, *Oratio* VII, *in laudem Cæfarij fratris*, c. 6 (Migne, *Patr. gr.*, XXXV, c. 761).]

a. 375 **THEOPHILUS, SERGIUS & HYGINUS, *monachi e Mefopotamia*. (64)

« Poft hæc *Tigrim* flumen pertranfeuntes, quintodecimo die intravimus *Ierufalem*, & ad *Sepulcrum* Domini noftri Ihefu Chrifti per cuncta loca fancta Sanctorum orantes, gratiarum actiones Chrifto falvatori omnium libavimus . . . »

[*Vita fabulofa f. Macarij Romani (AA. SS. Boll.*, 23 Oct., X, 571).]

375 *PHILASTRIUS, *epifcopus Brixienfis*. (65)

« Sed circumiens univerfum pene ambitum Romani orbis, dominicum prædicavit verbum... »

[S. Gaudentius, Brixienfis epifcopus, *De f. Philaftrij virtutibus* (*AA. SS. Boll.*, Iul. IV, p. 387).]

« Ex immenfo amore, quem ad Chrifti paffionem gerebat, de licentia fummi pontificis ufque in *Hierufalem* pervenit, vifitaturus loca, in quibus Dominus nofter Iefus Chriftus noftram operatus eft falutem... »

[*Officium ant. f. Philaftr.*, lect. vj (*Ibid.*, p. 384).]

c. 375 S. EUSEBIUS *Samofatenus.* (66)

« Eufebius interea, Samofatenus epifcopus, in *Thracia* exfilio deportatus, apoftolicis laboribus defudabat. Is enim multas ecclefias defolatas paftoribus effe confpiciens, habitu militari fumpto, & calamato caput operiens, *Syriam* peragrabat, & *Phœnicem*, pariter & *Palæftinam*, prefbyteros ordinans atque diaconos, aliaque ecclefiæ replebat officia. »

[Caffiodorus, *Hift. tripartita*, l. VII, c. 16 (Migne, *Patr. lat.*, LXIX, c. 1081); cf. Theodoretus, *Hift. eccle f.*, l. IV, c. 12 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXII, c. 1148).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 375 ADOLIUS *de Tarfo, abbas.* (67)

[Palladius, *Hift. Laufiaca*, c. 104 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, cc. 1208-1210).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 376 Iulius Honorius. (xvij)

« Iordanes *fluvius nafcitur fub* Libano *monte, circuiens eum pergit in lacum* Tiberiadem. *De quo exiens, fuo curfu excurrit ad* Scythopolim, *quam fecans ab ea exiens fundit in* mare Mortuum. *Currit milia dccxxxij.*

[Iulius Honorius, *Cofmographia* (Riefe, *Geogr. lat. minores*, p. 31); cf. *ibid.*, p. xxj.]

378. CONCILIUM ANTIOCHENUM.

[Manfi, *Concilia*, III, 486.]

c. 380 S. GREGORIUS, NYSSENSIS *epifcopus.* (68)

[S. Gregorius Nyffenfis, *Epiftola* II, *De iis qui adeunt Ierofolyma* (Migne, *Patr. gr.*, XLVI, c. 1012, 1013); *Vita f. Macrinæ*, Prologus (*ibid.*, c. 960).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 380 ALBIANUS *monachus, ex Ancyra Galatiæ.* (69)

[S. Nilus, *Oratio in Albianum* (Migne, *Patr. gr.*, LXXIX, c. 703).] (Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 380 PYNUPHIUS, *abbas in Ægypto & quidam fratres ex eadem regione.* (70)

« Ubi [in monasterio suo quod est in Ægypto, non longe a Panephysi civitate] cum fuisset [Pynuphius] modico tempore demoratus, eodem rursus humilitatis desiderio atque ardore succensus, captans nocturna silentia, ita diffugit, ut iam provinciam non vicinam sed ignotas & alienas longeque divisas regiones expeteret. Nam conscendens navem in *Palæstinæ* partes commeare curavit, credens se tutius latitaturum, si ad illa semetipsum asportasset loca, in quibus ne nomen quidem suum fuisset auditum. Quo cum advenisset, nostrum monasterium protinus expetivit, quod non longe fuit a spelæo, in quo Dominus noster Iesus Christus ex virgine nasci dignatus est. In quo permodico tempore delitescens, secundum sententiam Domini (Math. V), tanquam civitas super montem posita, diutius abscondi non potuit. Nam continuo quidam fratrum, qui ad *loca sancta* de *Ægypti* partibus orationis causa convenerant, agnitum eum summa vi precum ad cœnobium suum revocarunt. »

[Iohannes Cassianus, *De cœnobiorum institutis*, l. IV, c. 31 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 192).]

« Ac furtim ascendens navem, ad *Palæstinam Syriæ* provinciam transmeavit [Pynuphius], ubi velut incipiens atque novitius in illo, in quo nos degebamus, monasterij receptus habitaculo, in nostra cellula ab abbate præceptus est commanere. »

[Iohannes Cassianus, *Collationes*, XX, c. 1 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 1150).]

c. 380 S. CAPRASIUS, *primus abbas Lerinensis*, s. HONORATUS *Lerinensis, postea Arelatensis episcopus, fraterque eius* s. VENANTIUS, *qui decessit in itinere.* (71)

« Interea eius magisterio se subdidit ille Christi præsul, virtute, sacerdotio & nomine Honoratus, Lerinensis monasterij pater, qui postmodum Arelatensi ecclesiæ præfuit episcopus: cui etiam adhæsit pretiosissima illa gemma, interno splendore

perſpicua, beatus videlicet Venantius, eiuſdem ſ. Honorati frater . . . .

« Qui [Capraſius] videns prædictos egregioſque duos iuvenes, Chriſtum ſitientes, Honoratum videlicet atque Venantium, patriam ac parentes pro Chriſto velle relinquere, eorum approbans propoſitum, per terras mariaque eos aſſidue comitatus eſt, licet iam eſſet ætatis gravitate confectus. Tranſcurſis igitur e *Nicomedia* immenſis terræ mariſque ſpatiis, vir Domini Capraſius cum duobus regalibus gemmis, Honorato ſcilicet & Venantio, Ciſalpinam ingreſſus provinciam, talibus lampadibus, fidei igne fulgentibus, ſanctam inſulam Lerinenſem illuſtravit. »

[*Vita ſ. Capraſij*, c. 4-5 (*AA. SS. Boll.*, 1 Iun. I, p. 78).]

« Exeunt de terra & de domo & de cognatione ſua, & exemplo pari vere Abrahæ filij demonſtrantur; ne quid tamen iuvenili auſu temere ab ipſis inceptum putaretur, aſſumunt ſenem perfectæ conſummatæque gravitatis, quem ſemper in Chriſto patrem computantes, patrem nominabant, ſ. Capraſium, angelica in terra adhuc converſatione degentem. Cuius quamquam dilectio veſtra nomen hactenus ignoraverit & adhuc neſciat vitam, amicis eum ſuis Chriſtus annumerat. Hunc, tamquam ordinatorem in Domino atque cuſtodem ſuæ ætatis, aſſumunt, quos cuſtodes ſibi plurima iuventus elegerat. Quæritur ergo peregrinationis latebra, fugitur fama virtutis. Ubicumque itur, ibi alia, velint nolint, fama pariebatur. Felices terræ & portus beati, quos cœleſtem patriam ſitiens peregrinus illuſtrat. Alij Orientis oras, & quæcumque alia plena ſanctis loca, accipiendi exempli gratia, accedunt; hi quidquid adeunt, exemplis bonis ſuſcitant. Spargitur ubique ſubſtantia, & in omni acceſſu eorum bonus Chriſti odor fragrat. » — *Hæc ſ. Hilarius, mortuus anno CCCCXLIX, id eſt annis novemdecim poſt obitum ſ. Capraſij, ſi huius deceſſus apte in actis proferatur.*

[Pſeudo-Hilarius, *Vita ſ. Honorati*, c. 2 (*AA. SS. Boll.*, 16 Ian. II, p. 18); cf. *Vita ſ. Venantij* (*Ibid.*, Mai. VII, p. 241).]

c. 380 ** S. DIONYSIUS AREOPAGITA. (72)

[Pſeudo-Dionyſius Ar., *De divinis nominibus* (ed. Corder., Lutetiæ, 1644, I, 452); cf. Gretſerus, *De ſacris peregrin.* (Ingolſt., 1606, in-4).]

p. 380 Gregorius Nyssensis. (xviij)

[Περὶ τῶν ἀπιόντων εἰς Ἱεροσόλυμα δυὸ Ἐπιστόλαι (Migne, *Patr. gr.*, XLVI, cc. 1009-1016).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

382 S. PORPHYRIUS, *Thessalonicus, episcopus Gazensis, & eius discipulus* MARCUS. (73)

[Marcus Diaconus, *Vita s. Porphyrij*, c. 4-5 (cuius vers. lat. ap. *AA. SS. Boll.*, 26 Febr. III, 646); *Vita s. Porphyrij* ex *Menæis Græcorum* (*Ibid.*, p. 645).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

385 EVAGRIUS *de Ponto*. (74)

« Eo siquidem tempore fuit Evagrius vir eloquentissimus atque mitissimus, a Gregorio episcopo Nazianzeno decenter eruditus, cuius etiam fuit archidiaconus. Ferunt enim eum aspectu pulcherrimum, & circa cultum vestitus ornatum. Cumque eum quidam senator zelotypus uxori suæ cognovisset esse notissimum, ei mortis parabat insidias, quæ ad effectum pervenire potuerunt, nisi ei quædam terribilis & salutaris visio prædixisset. Vidit enim in somno, quasi pro crimine fuerit comprehensus, ferroque vinctus pedibus manibusque ad supplicium duceretur. Quod cum fieret, quidam protulit Evangelium, & promisit eum de vinculis esse solvendum si ab urbe Constantinopolitana discederet, idque compulit sibi iureiurando promitti. At ille, tactis Evangeliis, hoc se complere promisit; & vinculis solutis experrectus est, ac sacræ credens visioni pericula declinavit. Tunc ab urbe Constantinopolitana venit in *Hierosolymam.* »

[Cassiodorus, *Hist. tripartita*, l. VIII, c. 1 (Migne, *Patr. lat.*, LXIX, c. 1110).]

[Cf. Palladius, *Hist. Lausiaca*, c. 86 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 1190-1191), Sozomenus, *Hist. eccles.*, l. VI, c. 30 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, c. 1385) & *Itinera græca*, I.]

385 S. HIERONYMUS, *secunda vice*, PAULINIANUS, *frater eius*, VINCENTIUS, *presbyter*, PAULINUS *Antiochenus, & alij plurimi*. (75)

« Dum in Babylone [Roma] versarer, & purpuratæ meretricis essem colonus, & iure Quiritium viverem, volui ali-

quid garrire de ſpiritu ſancto & cœptum opuſculum eiuſdem urbis pontifici dedicare . . . . .

« Ilico ego velut poſtliminio *Ieroſolymam* ſum reverſus, & poſt Romuli caſam & nudorum lupercal, diverſorium Mariæ & ſpeluncam Salvatoris aſpexi. »

[S. Hieronymus, *Ad Paulinianum, de Spiritu Sancto* (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 101).]

« Hæc, mi domina Aſella, quum iam navem conſcenderem, raptim flens dolenſque conſcripſi, & gratias ago Deo meo, quod dignus ſim, quem mundus oderit. Ora autem ut de *Babylone Ieroſolymam* regrediar, ne mihi dominetur Nabuchodonoſor, ſed Ieſus, filius Ioſeph . . . Saluta Paulam & Euſtochium, velit nolit mundus, in Chriſto meas. Saluta matrem Albinam, ſororemque Marcellam, Marcellinam quoque & ſanctam Felicitatem..... Memento mei, exemplum pudicitiæ & virginitatis inſigne, fluctuſque maris tuis precibus mitiga... »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* XIV, *ad Aſellam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 482-484); cf. Flodoardus, *De triumphis Chriſti in Pal.*, l. III, c. 7 (*Ibid.*, CXXXV, cc. 517-519).]

« Vis noſſe profectionis meæ de Urbe ordinem? Narrabo breviter. Menſe auguſto, flantibus eteſiis, cum ſancto Vincentio preſbytero & adoleſcente fratre & aliis monachis, qui nunc *Ieroſolymæ* commorantur, navim in Romano portu ſecurus aſcendi, maxima me ſanctorum frequentia proſequente. Veni *Rhegium*, in *Scyllæo* littore paululum ſteti, ubi veteres didici fabulas & præcipitem pellacis Ulyſſis curſum, & Sirenarum cantica, & inſatiabilem Charybdis voraginem. Quumque mihi accolæ illius loci multa narrarent, darentque conſilium, ut non ad *Protei columnas*, ſed ad *Ionæ portum* navigarem, hunc enim fugientium & turbatorum, illum ſecuri hominis eſſe curſum, malui per *Maleas* & *Cycladas Cyprum* pergere. Ubi ſuſceptus a venerabili epiſcopo Epiphanio, cuius tu teſtimonio gloriaris, veni *Antiochiam*, ubi fruitus ſum communione pontificis confeſſoriſque Paulini, & deductus ab eo media hieme & frigore graviſſimo, intravi *Ieroſolymam*. Vidi multa miracula, & quæ prius ad me fama pertulerat, oculorum iudicio comprobavi. Inde contendi *Ægyptum*, luſtravi monaſteria *Nitriæ*, & inter ſanctorum choros aſpides latere perſpexi. Protinus concito gradu *Bethleem* meam reverſus ſum, ubi adoravi præſepe & incunabula

Salvatoris. Vidi quoque famosissimum lacum, nec me inerti tradidi otio, sed multa didici, quæ ante nesciebam . . . »

[S. Hieronymus, *Adversus Rufinum*, l. III, c. 22 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 475).]

« Iam canis spargebatur caput, & magistrum potius quam discipulum decebat. Perrexi tamen *Alexandriam*, audivi Didymum: in multis ei gratias ago. Quod nescivi, didici: quod sciebam, illo docente, non perdidi. Putabant me homines finem fecisse discendi. Veni rursum *Ierosolymam* & *Bethleem.* »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXIV, *ad Pammachium & Oceanum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 745).]

« Quæso ergo te, ne me tanto itinere vexatum, frustra venisse patiaris. Scit enim Dominus, quod post visionem sanctorum Locorum, hanc vel maxime causam habui ut cum tuis litteris sorori mederer ac matri.

[S. Hieronymus, *Epistola* CXVII (fictitia), *ad matrem & filiam in Gallia commorantes* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 954).]

« Unde quia pene nobis illud de Evangelio contigit, ut futuræ turris non ante supputaremus expensas, compulsi sumus fratrem Paulinianum ad patriam mittere, ut semirutas villulas, quæ barbarorum effugerunt manus & parentum communium census venderet, ne cœptum sanctorum ministerium deferentes, risum maledicis & æmulis præbeamus. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXVI, *ad Pammachium*, c. 14 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 647).]

« Frater meus Paulinianus necdum de patria reversus est, & puto quod eum *Aquileiæ* apud sanctum papam Chromatium videris. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXXI, *ad Rufinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 735).]

« Fratrem meum causam dicit esse discordiæ, hominem qui quiescit in monasterij cellula, & clericatum non honorem interpretatur, sed onus. Cumque nos usque ad præsentem diem ficta pacis ostensione lactaverit, Occidentalium sacerdotum commovit aures, dicens eum adolescentulum & pene puerum in parœcia sua *Bethleem* presbyterum consti-

tutum. Si hoc verum eſt, cunɗi Palæſtini epiſcopi non ignorant. Monaſterium enim ſanɗi papæ Epiphanij nomine *Vetus* diɗum, in quo frater meus ordinatus eſt preſbyter, in *Eleutheropolitano* territorio, & non in *Ælienſi* ſitum eſt. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* LXXXII, *ad Theophilum*, c. 8 (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 740).]

« Hoc tempore Hieronymus preſbyter toto iam mundo clarus habitat in *Bethleem*, egregio ingenio & ſtudio univerſæ eccleſiæ ſerviens. »

[S. Proſper Aquitanus, *Chronicon*, pars II (Migne, *Patr. lat*, LI, c. 586).]

« His [Valentiniano & Theodoſio] coſſ. Hieronymus preſbyter, in *Bethleem* poſitus, toto mundo mirabilis habetur. »

[Caſſiodorus, *Chronicon* (Migne, *Patr. lat.*, LXIX, c. 1242).]

« Hieronymus preſbyterio præditus, in *Bethleem Iudæ* vicina conſiſtens, præcipuus habetur in cunɗis. »

[Idatius, *Chronicon*, l. I, c. 12 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 876).]

« Nonageſimus ferme, ut perhibent, poſtea in Domino requievit [Hieronymus]. Quem *Stridon* oppidum genuit, *Roma* inclyta erudivit, *Bethleem* alma tenet, ſpiritum aula cœleſtis ſuſcepit. »

[Gennadius, *De ſcriptoribus eccleſiaſticis*, *Prologus* (Migne, *Patr. lat.*, LVIII, c. 1060); cf. ſ. Hieronymus, *Liber contra Iohannem Hieroſolymit.*, c. 41 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 392 & ſ.).]

[Cf. ſ. Epiphanius, *Epiſtola ad Iohannem Hieroſolymit.* (Migne, *Patr. gr.*, XLIII, c. 379 & ſ.); Palladius, *Hiſt. Lauſiaca*, c. 78 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 1180) & *Itinera græca*, I.]

385-420 SABINIANUS *diaconus, ex Italia.* (76)

« Noverat te omnis Italia . . . .
Romam occultus ingrederis, latitas inter Samnitas latrones, & ad primum mariti nuntium, quod novus tibi ex Alpibus Hannibal deſcendiſſet, navigio te credis in tuto. Tanta fugæ celeritas fuit, ut tempeſtatem terra duceres tutiorem. Venis utcumque in *Syriam*, inde te velle *Ieroſolymam* tranſcendere, & ſerviturum Domino polliceris . . . .

« Infeliciſſime mortalium, tu ſpeluncam illam, in qua Dei Filius natus eſt, & veritas de terra orta eſt, & terra dedit fruɗum ſuum, de ſtupro condiɗurus ingrederis. Non times

ne de præfepi infans vagiat, ne puerpera Virgo te videat, ne mater Domini contempletur . . . .

« Iaces itaque advolutus genibus meis, & heminam, ut tuis verbis utar, fanguinis deprecaris. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* CXLVII, *ad Sabinianum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, cc. 1199, 1201, 1203).]

386 PAULA & EUSTOCHIUM. (77)

[S. Hieronymus, *Peregrinatio ſanctæ Paulæ* (ed. fupra, t. I, p. 29 & f.).]

« Nihil mihi aliud obiicitur nifi fexus meus, & hoc nunquam obiicitur, nifi quum *Ieroſolymam* Paula proficifcitur. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* XLV, *ad Aſellam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 481); cf. Flodoardus, *De triumphis Chriſti in Palæſtina*, l. II, c. 8 & 18 (Migne, *Patr. lat.*, CXXXV, cc. 519, 525) & infra ad ann. 404.]

[Cf. Palladius, *Hiſt. Lauſiaca*, c. 79 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 1180); Anonymus, *Vita ſ. Martiniani*, c. 10 (cuius verf. lat. ap. *AA. SS. Boll.*, 13 Feb., II, p. 669) & *Itin. græca*, I.]

386 *PAULA & EUSTOCHIUM, De locis ſanctis.* (xix)

[Editum fupra, I, pp. 41-47.]

386 GALLI, BRITANNI, ARMENII, PERSÆ, INDI, AETHIOPI & MONACHI *ex Aſia Minore.* (78)

[Paula & Euftochium, *De Locis SS.*, fupra, t. I, p. 44.]

386 **THEODOSIUS MAGNUS *habitu privati hominis.* (79)

[Cedrenus, *Compendium hiſtoriarum* (ed. Bonn., t. I, p. 567).]

386-390 S. GAUDENTIUS, *Brixienſis epiſcopus.* (80)

« Iam quid poft iftos decem de Quadraginta Martyribus dignum loquar, qui fe itineri meo, cum per urbes Cappadociæ *Ieruſalem* pergerem, fideles comites præbere dignati funt? »

[S. Gaudentius, *Sermo* XVII (Migne, *Patr. lat.*, XX, c. 964); cf. *AA. SS. Boll.*, 26 Oct. XI, p. 588 & f.]

389. Synodus Antiochena.
[Manſi, *Concilia*, III, 687.]

c. 388 S. Hieronymus. (xx)
[*Onomaſticon urbium & locorum ſacræ ſcripturæ*, verſio Euſebij (v. ſupra ad ann. 320), ed. F. Larſow & G. Parthey, Berol., 1862, in-8. — *Liber interpretationis hebraicorum nominum*, ed. Paulus de Lagarde, Gœttingue, 1870, in-8.]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

390 Iohannes Cassianus & Germanus, *ambo Scythi, quorum primus per 30 circiter annos ab anno 360-390 in monaſterio quodam Bethleem vitam egerat.* (81)

« Poſcis, præcipiſque ut inſtituta monaſteriorum, quæ per *Ægyptum* ac *Palæſtinam* cuſtodiri conſpeximus, ita ut ibi nobis a patribus tradita ſunt, quamvis imperito digeram ſtylo . . . .

« Secundum eam quam vidimus monaſteriorum regulam, per *Ægyptum* vel *Palæſtinam* antiquitus fundatorum, fideli ſermone vel adiiciam vel recidam. »

[Ioh. Caſſianus, *De cœnobiorum inſtitutis, Præfatio* (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 55 & 59).]

« . . . . . Una cum ſancto abbate Germano, cum quo mihi ab ipſo tyrocinio ac rudimentis militiæ ſpiritalis ita individuum deinceps contubernium tam in cœnobio, quam in eremo fuit, ut cuncti ad ſignificandam ſodalitatis ac propoſiti noſtri parilitatem pronuntiarent, unam mentem atque animam duobus ineſſe corporibus . . . . »

[Ioh. Caſſianus, *Collationes*, I, c. 1 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 483); cf. *Collationes*, XXIV, c. 1 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 1282).]

« Nam etiam ſi revelatus tibi tepor noſter impetrare id quod expetimus non meretur, debet hoc ſaltem labor tanti itineris obtinere, quod huc de *Bethleemitici* cœnobij rudimentis, inſtitutionis veſtræ deſiderio & profectus noſtri amore, properavimus. »

[Ioh. Caſſianus, *Collationes*, XI, c. 5 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 851).]

« Sciendum eſt tamen hanc matutinam, quæ nunc in occiduis vel maxime regionibus, canonicam functionem noſtro

tempore in noftro quoque monafterio primitus inftitutam, ubi Dominus nofter Iefus Chriftus, natus ex Virgine, humanæ infantiæ fufcipere incrementa dignatus, noftram quoque adhuc in religione teneram & lactentem infantiam fua gratia confirmavit. »

[Ioh. Caffianus, *De cœnobiorum inftitutis*, l. III, c. 4 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 126).]

« Cum de *Syriæ* partibus feniorum fcita difcere cupientes, *Ægypti* provinciam petiffemus, ibique tanta cordis alacritate nos fufcipi miraremur, ut nulla prorfus, ficut fueramus in *Palæftinæ* monafteriis inftituti . . . .

[Ioh. Caffianus, *De cœnobiorum inftitutis*, l. V, c. 24 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 242).].

« Itaque cum de *Palæftinæ* monafteriis ad oppidum *Ægypti*, quod *Diolcos* appellatur, rudes admodum veniffemus. »

[Ioh. Caffianus, *De cœnobiorum inftitutis*, l. V, c. 36 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 255); cf. *ibid.* l. IV, c. 31; *Collationes*, XI, c. 1, XVII, c. 5, 6, 7, 10; XXIV, c. 1 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 847, 1048-1050, 1055, 1282) & fupra, p. 70, fub n. *Pynuphius*.]

c. 390 *MONACHI *duo, qui caput f. Iohannis Baptiftæ invenerunt.* (82)

« Ioannes præcurfor Domini & Baptifta caput fuum . . . duobus Orientalibus monachis ob adorandam apud *Hierofolymam* Chrifti Domini refurrectionem introeuntibus revelavit, ut ad Herodis quondam regis habitaculum accedentes admoniti requirerent, fideliterque humo extollerent . . . »

[Marcellinus comes, *Chron.*, ad ann. 453 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 928).]

« Ioannes Baptifta caput fuum duobus monachis orientalibus, qui ob orationem venerant *Hierofolymam*, iuxta Herodis quondam regis habitaculum revelat, quod deinceps *Emifam*, *Phœniciæ* urbem, perlatum & digno honore cultum eft . . . »

[Beda, *De fex ætatibus mundi* (*Mon. Brit. hiftorica*, p. 94); cf. *De prima inventione capitis f. Iohannis*, c. 1 (*AA. SS. Boll.*, Iun. IV, 716).]

[Cf. Sozomenus, *Hift. ecclef.*, l. VII, c. 24; *Synaxarium arab.* (cuius verf. lat. ap. *AA. SS. Boll.*, Iun. IV, 712) & *Itinera græca*, I, *Itinera arabica*, I.]

c. 390 *Talmud Hierosolymitanum.* (xxj)

[Jitomir, 1860-1867, 4 v. in-f., passim; cf. Ad. Neubauer, *La géographie du Talmud* (P., 1868, in-8).]

(Cf. *Itinera hebraïca*, I.)

c. 390 EXUPERANTIUS *& frater eius* QUINTILIANUS *ex Italia.* (83)

« Vidua illa in Evangelio paupercula, quæ duo minuta misit in gazophylacium, cunctis præfertur divitibus, quia totum quod habuit dedit. Et tu igitur eroganda non quæras, sed quæsita iam tribue, ut fortissimum tyrunculum suum Christus agnoscat, ut lætus tibi de longissima regione venienti occurrat Pater, ut stolam tribuat, ut donet annulum, ut immolet pro te vitulum saginatum, ut expeditum cum sancto fratre Quintiliano ad nos cito faciat navigare. Pulsavi amicitiarum fores; si aperueris, nos crebro habebis hospites. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CXLV, *ad Exuperantium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1191).]

(Cf. Palladius, *Hist. Lausiaca*, c. 80 [Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 1180] & *Itin. græca*, I.)

390-400. S. IOHANNES CHRYSOSTOMUS LOCA SANCTA ET PEREGRINATIONES AD EA LAUDAT.

[S. Ioh. Chrysostomus, Ὁμιλίαι περὶ Ματθαίου, VII, c. 2 (Migne, *Patr. gr.*, LVII, 74); Εἰς τὸν μθ' ψαλμόν, c. 1 (Migne, *Patr. gr.*, LV, c. 242); Εἰς τὸν ρθ' ψαλμόν, c. 6 (Migne, *Patr. gr.*, LV, c. 274); Εἰς τὸν μζ' ψαλμόν, c. 3-4 (Migne, *Patr. gr.*, LV, c. 221); Ὁμιλία ιθ' εἰς τοὺς ἀνδριάντας ἐν Ἀντιοχείᾳ, c. 3 (Migne, *Patr. gr.*, XLIX, c. 191). (*Ex his pluribus s. Ioh. Chrysostomi peregrinationum, Terræ Sanctæ & in primis Hierusalem laudibus, forte coniici posset illum quum, vel in Antiochia vel in proxima regione, vitam ageret* (*ann.* 347-398), *Loca Sancta visitasse. Nusquam tamen, nec in eius operibus, nec alias, hoc iter suscepisse expresse refertur*).]

393 ALYPIUS. (84)

« ... Quanquam ergo percupiam omnino te nosse, tamen exiguum quiddam tui minus habeo, præsentiam videlicet corporis; quam ipsam etiam posteaquam te beatissimus nunc episcopus, tum vero iam episcopatu dignus, frater Alypius vidit, remeansque a me visus est, negare non possum magna ex parte mihi esse relatu eius impressam... »

[S. Augustinus, *Epistola* XXVIII, *ad s. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 111).]

393. DESIDERIUM ET SERENILLAM SOROREM EIUS AD HIEROSOLYMITANAM PEREGRINATIONEM HORTATUR S. HIERONYMUS.

« Itaque quod venerabilis Paula me est deprecata ut facerem, sponte facio, hortorque vos (Desiderium & Serenillam) & precor per Domini charitatem, ut nobis vestros tribuatis aspectus; & per occasionem Sanctorum Locorum, tanto nos ditetis munere. Certe si consortia nostra displicuerint, adorasse ubi steterunt pedes Domini pars fidei est, & quasi recentia nativitatis & crucis ac passionis vidisse vestigia . . . »

[S. Hieronymus, *Epistola* XLVII, *ad Desiderium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 493).]

393 *ATERBIUS (85)

« Aterbius contra te (Rufinum) latrabat *Hierosolymis*, & nisi cito abiisset, sensisset baculum non litterarum sed dexteræ tuæ, quo tu canes abigere consuevisti. »

[S. Hieronymus, *Apologia adversus libros Rufini*, l. III, c. 33 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 481).]

393-394 ANONYMUS *qui Domnionis Romani epistolam ad s. Hieronymum attulit.* (86)

« Litteræ tuæ & amorem pariter sonant & querelam. »

[S. Hieronymus, *Epistola* L, *ad Domnionem* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 512).]

394 AMBROSIUS, *qui Paulini Nolani (?) s. Hieronymo munera attulit.* (87)

« Frater Ambrosius tua mihi munuscula ferens detulit & suavissimas litteras, quæ a principio amicitiarum fidem iam probatæ fidei & veteris amicitiæ præferebant. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LIII, *ad Paulinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 540).]

394 PROFUTURUS, *postea Cirthensis episcopus, a s. Augustino ad s. Hieronymum missus, sed iter minime aggressus.* (88)

« Nequaquam impudenter commendo germanitati tuæ fratrem Profuturum, quem nostris conatibus, deinde adiutorio tuo vere profuturum speramus. . . . .

« Multa alia cum sincerissimo corde tuo loqui cuperem & de christiano studio conferre; sed huic desiderio meo nulla

epiftola fatis eft. Uberius id ipfum poffum per fratrem [Profuturum], quem mifcendum & alendum dulcibus atque utilibus fermocinationibus tuis mififfe me gaudeo. »

[S. Auguftinus, *Epiftola* XXVIII, *ad f. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, cc. 111, 114).]

« Primas etiam, quas ad te adhuc prefbyter litteras præparaveram mittendas per quemdam fratrem noftrum Profuturum, qui poftea collega nobis factus, iam ex hac vita migravit, nec eas tunc ipfe perferre potuit, quia continuo dum proficifci difponit, epifcopatus farcina detentus, ac deinde in brevi defunctus eft, etiam nunc mittere volui. »

[S. Auguftinus, *Epiftola* LXXI, *ad S. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 241).]

« Crebras ad me epiftolas dirigis, & fæpe compellis cuidam epiftolæ tuæ, ...
quam primum per fratrem Profuturum, fecundo per quemdam alium te mififfe fignificas; & interim Profuturum retractum de itinere & epifcopum conftitutum veloci morte fubtractum: illum cuius nomen retices, maris timuiffe difcrimina, & navigationis mutaffe confilium. »

[S. Hieronymus, *Epiftola* CV, *ad f. Auguftinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 834).]

394 S. EPIPHANIUS, *epifcopus Salamidis in Cypro.* (89)

« Nos hic eramus, cuncta novimus, quando contra Origenem in ecclefia tua papa Epiphanius loquebatur, quando fub illius nomine in vos iacula torquebantur. Tu & chorus tuus, canino rictu, naribufque contractis, fcalpentes capita, delirum fenem nutibus loquebamini. Nonne ante Sepulchrum Domini, miffo archidiacono, præcepifti, ut talia difputans contifceret....? Nonne cum de Anaftafi pergeretis ad Crucem, & ad eum omnis ætatis & fexus turba conflueret, offerens parvulos, pedes deofculans, fimbrias vellens, cumque non poffet promovere gradum, fed in uno loco vix fluctus inundantis populi fuftineret, tu, tortus invidia, adverfus gloriofum fenem clamitabas? »

[S. Hieronymus, *Liber contra Iohannem Hierofolymit.*, c. 11 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 363).]

« Antequam fanctus Epiphanius veniffet *Hierofolymam*, & ore quidem & ofculo tibi pacem daret, mala autem & dolos

in ſuo corde ſervaret, antequam nos ei ſuggillationem tui epiſtolas dictaremus, ut hæreticum ſcriberet, quem oſculis orthodoxum comprobavit, Aterbius contra te latrabat *Hieroſolymis*, & niſi cito abiiſſet, ſenſiſſet baculum non litterarum, ſed dexteræ tuæ, quo tu canes abigere conſueviſti. »

[S. Hieronymus, *Apologia adverſus libros Rufini*, l. III, c. 33 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 481).]

(Cf. ſ. Epiphanius, *Epiſtola ad Iohannem Hieroſolymit.* [Migne, *Patr. gr.*, XLIII, c. 379 & ſ.]; Iohannes, *Vita ſ. Epiphanij*, c. 27 [Migne, *Patr. gr.*, XLI, c. 58]; Sozomenus, *Hiſt. eccleſ.*, l. VI, c. 22 [Migne, *Patr. gr.*, LXVII, c. 1392], & *Itinera græca*, I.)

394 EUSEBIUS *Cremonenſis*. (90)

« Erat in monaſterio noſtro vir apud ſuos haud ignobilis, Euſebius Cremonenſis, qui cum hæc epiſtola per multorum ora volitaret, & mirarentur eam pro doctrina & puritate ſermonis docti pariter & indocti, cœpit a me obnixe petere, ut ſibi eam in latinum verterem, & propter intelligendi facilitatem apertius explicarem; græci enim eloquij penitus ignarus erat... »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* LVII, *ad Pammachium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, 568).]

« Habes hic amantiſſimum tui fratrem Euſebium, qui litterarum tuarum mihi gratiam duplicavit, referens honeſtatem morum tuorum, contemptum ſæculi, fidem amicitiæ, amorem Chriſti. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* LIV, *ad Paulinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 549); cf. Franc. Ferrarius, *Vita ſ. Euſebij*, c. 1 (*AA. SS. Boll.*, 5 Mart., I, 371).]

394 *PSEUDO-RUFINUS, *II*[i] *Vitarum Patrum libri anonymus auctor, & ſocij eius, qui Ieroſolymam primo & deinde Ægyptum peragrarunt.* (91)

« Quumque [Iohanni Lycopolitano eremitæ] reſpondiſſemus, quod de *Ieroſolymis* ad eum utilitatis & profectus animæ cauſa venerimus [*Lycum*] ..... »

[*Vitæ Patrum*, l. II, c. 1 (ed. Roſweyd, Antvp., 1628, p. 451); cf. *AA. SS. Boll.*, Oct. II, 428.]

c. 394 ANONYMUS *qui Furiæ, matronæ romanæ, epiſtolam ad ſ. Hieronymum attulit.* (92)

« Obſecras litteris, & ſuppliciter deprecaris ut tibi ſcribam, imo reſcribam . . . . . »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* LIV, *ad Furiam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 550).]

c. 394 ANONYMUS *qui Amandi, Burdigalenſis preſbyteri, epiſtolam ad ſ. Hieronymum attulit.* (93)

« Brevis epiſtola longas explanare non valet quæſtiones, & in arctum concludens, ſtringere verbis, quod ſenſibus dilatatum eſt. Interrogas quid ſignificet illud in Evangelio iuxta Matthæum: « Nolite ſolliciti eſſe de craſtino: ſufficit enim diei malitia ſua (Matth., VI, 34). »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* LV, *ad Amandum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 560).]

c. 394 A. Prudentius Clemens. (xxij)

« *Excidio Templi veteris ſtat prima ſuperſtes,*
Structus enim lapide ex illo manet angulus uſque
In ſæclum ſæcli, quem ſprerunt ædificantes.
Nunc caput eſt Templi & laterum compago duorum. »

[Aur. Prudentius Clemens, *Dittocheum*, v. 121-124 (Migne, *Patr. lat.*, LIX, c. 104).]

a. 395 POSIDONIUS, *ex Thebaïde, in Bethleem abbas.* (94)

[Palladius, *Hiſt. Lauſiaca*, c. 77 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 1179).]
(Cf. *Itin. græca*, I.)

a. 395 PETRUS *quidam Ægyptius a ſ. Hieronymo e Palæſtina eiectus.* (95)

[Palladius, *Hiſt. Lauſiaca*, c. 81 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 1180).]
(Cf. *Itin. græca*, I.)

395. S. HIERONYMUS DE PEREGRINATIONIBUS IN TERRAM SANCTAM SENTENTIAM PROFERT.

« Non *Ieroſolymis* fuiſſe, ſed *Ieroſolymis* bene vixiſſe laudandum eſt. Illa expetenda, illa laudanda eſt civitas, non quæ occidit prophetas & Chriſti ſanguinem fudit, ſed quam fluminis

impetus lætificat, quæ in monte fita celari non poteft . . . Neque vero hoc dicens, memetipfum inconftantiæ redarguo, damnoque quod facio, ut fruftra videar ad exemplum Abraham & meos & patriam reliquiffe; fed non audeo Dei omnipotentiam angufto fine concludere, & coarctare parvo terræ loco quem non capit cœlum . . . Crucis igitur & Refurrectionis loca profunt his, qui portant crucem fuam & cum Chrifto refurgunt quotidie, qui dignos fe tanto exhibent habitaculo . . . . Antonius & cuncta *Ægypti* & *Mefopotamiæ*, *Ponti*, *Cappadociæ* & *Armeniæ* examina monachorum non viderunt *Ierofolymam*, & patent illis abfque hac urbe Paradifi ianuæ. Beatus Hilarion, quum Palæftinus effet & in Palæftina viveret, uno tantum die vidit *Ierofolymam*, ut nec contemnere *Loca Sancta* propter viciniam, nec rurfus Dominum loco claudere videretur. Ab Hadriani temporibus ufque ad imperium Conftantini, per annos circiter centum octoginta, in loco Refurrectionis fimulacrum Iovis, in Crucis rupe ftatua ex marmore Veneris à gentibus pófita celebratur, exiftimantibus perfecutionis auctoribus, quod tollerent nobis fidem Refurrectionis & Crucis, fi *Loca Sancta* per idola polluiffent: *Bethleem* nunc noftram, & auguftiffimum orbis locum, de quo Pfalmifta canit: « *Veritas de terra orta eft* » (Pf. LXXXIV, 12), lucus inumbrabat Thamus, id eft Adonidis, & in fpecu, ubi quondam Chriftus parvulus vagiit, Veneris amafius plangebatur.

Cur, inquiens, hæc tam longo repetita principio? Videlicet ne quidquam fidei tuæ deeffe putes, quia *Ierofolymam* non vidifti; nec nos idcirco meliores æftimes, quod huius loci habitaculo fruimur . . . . Si Crucis & Refurrectionis loca non effent in urbe celeberrima, in qua curia, in qua aula militum, in qua fcorta, mimi, fcurræ & omnia funt, quæ folent in cæteris urbibus, vel fi monachorum turbis folummodo frequentaretur, expetendum revera huiufcemodi cunctis monachis effet habitaculum. Nunc vero fummæ ftultitiæ eft renunciare fæculo, dimittere patriam, urbes deferere, monachum profiteri, & inter maiores populos peregre vivere, quam eras victurus in patria. De toto huc orbe concurritur. Plena eft civitas univerfi generis hominum, & tanta utriufque fexus conftipatio, ut quod alibi ex parte fugiebas, hic totum fuftinere cogaris . . .

[S. Hieronymus, *Epiftola* LVIII, *ad Paulinum*, *De inftitutione monachi* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 580).]

395. Antiochia ab Hunnis obsidetur.

« Ecce tibi anno præterito ex ultimis *Caucafi* rupibus immiffi in nos, non iam *Arabiæ*, fed feptentrionis lupi, tantas brevi provincias percurrerunt. Quot monafteria capta? quantæ

fluviorum aquæ humano cruore mutatæ sunt? Obsessa *Antiochia*, & urbes reliquæ quas *Halis*, *Cydnus*, *Orontes*, *Euphrates* præterfluunt. Tracti greges captivorum: *Arabia*, *Phœnice*, *Palæstina*, *Ægyptus* timore captivæ.

[S. Hieronymus, *Epistola* LX, c. 16, *ad Heliodorum* (Migne, *Patr. lat*, XXII, c. 696).]

« . . . . . Alij per terga ferocis
Danubij solidata ruunt, expertaque remos
Frangunt stagna rotis. Alij per Caspia claustra,
Armeniasque nives inopino tramite ducti,
Invadunt Orientis opes. Iam pascua fumant
Cappadocum, volucrumque parens Argæus equorum:
Iam rubet altus Halys, nec se defendit iniquo
Monte Cilix. Syriæ tractatus vastantur amœni,
Assuetumque choris & læta plebe canorum,
Proterit imbellem sonipes hostilis Orontem. »

[Claudianus, *Adversus Rufinum*, l. II, v. 26 & s. (ed. Paris., 1824, t. I, p. 182); cf. Socrates, *Hist. eccles.*, l. VI, c. 1; Sozomenus, *Hist. eccles.*, l. VIII, c. 1 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, cc. 661, 1509).]

c. 395 FABIOLA, *patricia Romana*, & OCEANUS, *amicus eius*. (96)

« Unde repente & contra opinionem omnium *Ierosolymam* navigavit [Fabiola], ubi multorum excepta concursu, nostro parumper usa est hospitio. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXVII, *ad Oceanum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 694).]

« Quis *Bethleem* de cubiculo fratris Eusebij furatus est epistolam laudatricem tuam? Cuius artificio & a cuius ministris, in sanctæ Fabiolæ hospitio & viri christiani & prudentis Oceani, inventus est codex, quem illi nunquam viderant? »

[S. Hieronymus, *Adversus Rufinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXIII c. 460).]

c. 395 SS. ANDRONICUS, *argentarius*, *eiusque uxor* ATHANASIA. (97)

[*Acta ex Menæis*, c. 4 (*AA. SS. Boll.*, 9 Oct., IV, p. 999); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Andronici & eius coniugis*, c. 4, *latine tantum edita* (Migne, *Patr. gr.*, CXV, c. 1051); Surius, *Vitæ sanctorum*, 25 Feb. (ed. Colon., I, p. 214); cf. codd. mss. Bibl. Nat. Par., græc. 1598 (Colbert, 670) f. 12 *a*, & Coislin 232, f. 268 *b*; 283, f. 291 *b*.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 395 PALLADIUS, *discipulus s. Evagrij, & INNOCENTIUS (?) presbyter.* (98)

[Palladius, *Hist. Lausiaca*, cc. 43, 77 & 103 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, cc. 1114, 1179, 1209); cf. s. Epiphanius, *Epistola ad Iohannem Hierosolymit.*, c. 9 (Migne, *Patr. gr.*, XLIII, c. 392).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

396 VIGILANTIUS, *Gallus presbyter.* (99)

« Sanctum Vigilantium presbyterum qua aviditate susceperim melius est ut ipsius verbis quam meis discas litteris. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LVIII, *ad Paulinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 586).]

« Videlicet si ad hæc respondero, statim latrabis meam me causam agere, qui tanta cunctos largitate donasti, ut nisi venisses *Hierosolymam* & tuas vel patronorum tuorum pecunias effudisses, omnes periclitaremur fame. »

[S. Hieronymus, *Adversus Vigilantium* (Migne, *Patrol. lat.*, XXIII, c. 349); cf. eiusdem *Epistola* LXI, *ad Vigilantium*, præf. c. 3 (*Ibid.*, XXII, c. 604); Gennadius, *De script. eccles.*, c. 35 (Migne, *Patr. lat.*, LVIII, c. 1078).]

·396 S. ISIDORUS (*forte qui Hospitalarius*), *a Theophilo, Alexandrino patriarcha, in Palæstinam missus.* (100)

« Denique quam pacificas & ad concordiam pertinentes per Isidorum presbyterum litteras nobis miseris, hinc probamus, quod illas qui pacem falso iactant reddere noluerint. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXXII, *ad Theophilum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 741).]

« Misisti religiosissimum hominem Dei Isidorum presbyterum . . . .
Recte gratias agis, nisi enim venisset Isidorus, tu in tota *Palæstina* tam fidelem sodalem non invenisses . . . . .

« Cum ergo huc venisset, & accessisset ad nos tribus vicibus, & admovisset tam divinæ sapientiæ tuæ, quam propriæ intelligentiæ habentia medicinam verba, nec profuit ei quisquam....

« Hic qui ad tres vices dicitur ad nos accessisse, ut in veniendo mysticum numerum conservaret, qui Theophili episcopi mandatum nobis loquebatur, litteras ad nos ab eo missas noluit reddere. Cumque diceremus : Si epistolas non habes, quomodo legatum te probabis ? respondit se habere

quidem litteras ad nos, adiuratum tamen ab *Hierofolymorum* epifcopo, ne nobis eas redderet . . . . .

« Poft duos ergo menfes tandem expectatus venit Ifidorus, qui non, ut tu fingis, pro te teftimonium, fed caufam poftulatæ fatiffactionis audivit. »

[S. Hieronymus, *Contra Iohannem Hierofolymitanum*, cc. 37, 38, 39 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, cc. 390, 392).]

396. Terræ motus in Palæstina.

[S. Hieronymus, *Adverfus Vigilantium*, c. 11 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 348); f. Profperus, *Chronicon*, ad ann. 396 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 588); Marcellinus comes, *Chronicon*, ad ann. 396 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 920).]

396 Sysinnius, *qui falfarij cuiufdam epiftolam ad f. Hieronymum attulit.* (101)

« . . . . Tuæ litteræ ad me pervenerunt, quibus fatisfacis, te contra parvitatem meam librum *Romam* non mififfe. Hoc nec ego factum audieram, fed epiftolæ cuiufdam, quafi ad me fcriptæ, per fratrem noftrum Syfinnium diaconum huc exemplaria pervenerunt. »

[S. Hieronymus, *Epiftola* CII, *ad f. Auguftinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 830).]

« Crebras ad me epiftolas dirigis & fæpe compellis, ut refpondeam cuidam epiftolæ tuæ, cuius ad me, ut ante iam fcripfi, per fratrem Syfinnium diaconum exemplaria pervenerunt abfque fufcriptione tua, & quam primum per fratrem Profuturum, fecundo per quemdam alium te mififfe fignificas; & interim Profuturum retractum de itinere & epifcopum conftitutum veloci morte fubtractum, illum, cuius nomen retices, maris timuiffe difcrimina & navigationis mutaffe confilium.

« Quæ cum ita fint, fatis mirari nequeo, quomodo ipfa epiftola & *Romæ* & in Italia haberi a plerifque dicatur, & ad me folum non pervenerit, cui foli miffa eft; præfertim cum idem frater Syfinnius inter cæteros tractatus tuos dixerit eam fe non in *Africa*, non apud te, fed in infula *Adriæ*, ante hoc ferme quinquennium reperiffe. »

[S. Hieronymus, *Epiftola* CV, *ad f. Auguftinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 834).]

c. 396 VIDUA AC FILIA RUFINI, *palatinorum ordinum in Conſtantinopoli magiſtri.* (102)

« Vidua & filia Rufini exſulant. »

[Marcellinus comes, *Chronicon*, ad ann. 396 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 920).]

(Cf. Zozimus, *Hiſt. rom.*, l. V, c. 8 [ed. Bonn., p. 256], & *Itinera græca*, I.)

ant. a. 397 CASTRUTIUS *quidam Pannonius, ſ. Hieronymum viſitaturus, Palæſtinam vero non aggreſſus.* (103)

« Sanctus filius meus Heraclius diaconus mihi retulit, quod cupiditate noſtri *Ciſſam* uſque veniſſes, & homo Pannonius, id eſt terrenum animal, non timueris *Adriatici* maris æſtus & *Ægij* atque *Ionij* ſubire diſcrimina. Et niſi te pius fratrum retinuiſſet affectus, voluntatem opere compleſſes. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* LXVIII, *ad Caſtrutium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 651).]

397. S. HIERONYMUS DIVERSORIUM AD EXCIPIENDOS MONACHOS ET PEREGRINOS BETHLEEM EXTRUIT.

« Nos in iſta provincia, ædificato monaſterio & diverſorio propter extructo, ne forte & modo Ioſeph cum Maria in *Bethleem* veniens, non inveniat hoſpitium, tantis de toto orbe confluentibus turbis monachorum, ut nec cœptum opus deſerere nec ſupra vires ferre valeamus. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* LXVI, *ad Pammachium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 647).]

397. ANTIOCHIA SECUNDA VICE OBSIDETUR AB HUNNIS, QUI HIEROSOLYMAM AGGREDI MINANTUR.

« Ecce ſubito diſcurrentibus nuntiis, Oriens totus intremuit, ab ultima *Mæotide* inter glacialem *Tanaim* & Maſſagetarum immanes populos, ubi *Caucaſi* rupibus feras gentes Alexandri clauſtra cohibent, erupiſſe Hunnorum examina, quæ pernicibus equis huc illucque volitantia, cædis pariter ac terroris cuncta complerent. Aberat tunc Romanus exercitus & bellis civilibus in *Italia* tenebatur. Hanc gentem Herodotus refert, ſub Dario, rege Medorum, viginti annis Orientem tenuiſſe captivum, & ab Ægyptiis atque Æthiopibus annuum exegiſſe vectigal. Avertat Ieſus ab orbe Romano tales ultra beſtias. Inſerti ubique aderant, & famam celeritate vincentes, non religioni, non dignitatibus, non ætati parcebant, non vagientis miſerabantur infantiæ. Cogebantur mori, qui nondum vivere cœperant, & neſcientes malum ſuum, in hoſtium manus ac tela ridebant. Conſonus

inter omnes rumor, petere eos *Ierosolymam* & ob nimiam auri cupiditatem ad hanc urbem percurrere. Muri neglecti pacis incuria farciebantur. *Antiochia* obsidebatur, *Tyrus* se volens a terra abrumpere insulam quærebat antiquam. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXVII, *ad Oceanum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 695). Cf. Iosue Stylites, *Chronicon syriacum* (cuius fragm. edidit Ios. Simonius Assemanus, *Bibliotheca orientalis Clementino-Vaticana*, I, p. 262); *Chronicon Edessenum* (Ios. S. Assemanus, *Op. cit.*, I, p. 400); Abulfaragius, *Chron. Syr.* (tr. Bruns, p. 71). *Cf. supra ad annum* 395.

397 IOHANNES CASSIANUS & GERMANUS, *secunda vice*. (104)

« Sed licet parum deinceps de nostra essemus promissione solliciti, tamen, expleto septem annorum numero, sponsionem nostram gratanter implevimus. Excurrentes namque ad cœnobium nostrum [*Bethleem*] illo iam tempore, quo de impetrando ad eremum reditu fiduciam gerebamus, primum senioribus nostris honorem debitum solvimus, deinde animis eorum qui pro charitatis ardore creberrimis litterarum nostrarum satisfactionibus nequaquam fuerant deliniti, pristinam redintegravimus charitatem; tandemque ad plenum aculeo nostræ sponsionis avulso, his quoque cum gaudio prosequentibus, ad *Scythioticæ* solitudinis secreta remeavimus. »

[Iohannes Cassianus, *Collationes*, XVII, c. 31 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 1087).]

397 PAULUS, *a s. Augustino ad s. Hieronymum in Palæstinam missus*. (105)

« Hunc interea fratrem nostrum Paulum in Christo multum commendo benignitati tuæ, cuius in nostris regionibus existimationi bonum coram Deo testimonium perhibemus. »

[S. Augustinus, *Epistola* XL, *ad s. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 158).]

397. SARRACENI PALÆSTINAM INVADUNT.

« In *Palæstinæ* partibus, iuxta *Theace* vicum, qui Amos prophetam meruit procreare, solitudo vastissima est usque ad *Arabiam* ac *Mare mortuum*, quo ingressa deficiunt fluenta *Iordanis*, & cineres *Sodomorum* amplissima extensione porrecta. In hac summæ vitæ ac sanctitatis monachi diutissime com-

morantes, repente ſunt a diſcurrentibus Saracenorum latrunculis interempti. »

[Iohannes Caſſianus, *Collationes*, VI, c. 1 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 643); cf. ſ. Nilus, *Narrationes* (Migne, *Patr. gr.*, LXXIX, c. 509 & ſ.).]

a. 398 ZENON *nauclerus, Vitalis preſbyteri & Amabilis papæ epiſtolas ſ. Hieronymo allaturus.* (106)

« Zenon nauclerus, per quem mihi dicis tuæ ſanctitatis litteras tranſmiſſas, unam tantum & brevem epiſtolam beati papæ Amabilis reddidit, ſolita munuſcula continentem. Satiſque miror quid cauſæ fuerit, ut, cum in benedictionibus & tuis & illius perferendis fidelis extiterit, in reddenda epiſtola negligens comprobetur. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* LXXII, *ad Vitalem preſbyterum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 672).]

398 PAULUS, *epiſcopus in Ægypto,* & HÆRETICORUM FACTIO *a ſ. Hieronymo in monaſterio ſuſcepti.* (107)

« Nobis in monaſterio hoſpitalitas cordi eſt, omneſque ad nos venientes læta humanitatis fronte ſuſcipimus......

« Vis ſcire unde illum [Paulum] & nos plus amare, & tu odiſſe plus debeas? Hæreticorum factio, nuper fugata de *Ægypto* & *Alexandria*, ſe *Hieroſolymam* contulit, & huic voluit copulari, ut quorum unus eſſet dolor, una fieret & accuſatio. »

[S. Hieronymus, *Apologia adverſus libros Rufini*, l. III, cc. 17, 18 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, cc. 469-470).]

398 HERACLIUS *diaconus, qui Vitalis preſbyteri ad ſ. Hieronymum epiſtolam attulit.* (108)

« Itaque ad ſecundam reſcribo epiſtolam, quam mihi ſanctus filius meus Heraclius diaconus reddidit. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* LXXII, *ad Vitalem preſbyterum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 673).]

398. LUCINIUM HISPANUM AD LOCA SANCTA VISITANDA HORTATUR S. HIERONYMUS.

« Hæc & ipſe intelligis, quo animo replicem, & quod ſub aliis verbis te ad Sanctorum Locorum invitem habitaculum..... Ego....... tibi & ſorori tuæ miſi........ codicem, hoc eſt decem

visiones Isaiæ, valde obscurissimas, quas nuper historica explanatione disserui, ut, quotiescumque mea opuscula videris, toties, amici dulcissimi recordatus, navigationem, quam parumper distuleras, pares. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXI, *ad Lucinium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, cc. 671, 672). *Ex epistola s. Hieronymi* LXXV, *ad Theodoram* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 685), *constat Lucinium iter Hierosolymitanum non aggressum fuisse, cum anno circiter* 399 *obierit.*]

398 CANINIUS, *qui Ruffini, presbyteri Romani, s. Hieronymo epistolam attulit.* (109)

« Caninium libenter vidi, qui narrare tibi poterit, quam difficile & periculosum manus dexteræ, usque in præsentem diem, quo ista dictavi, vulnus sustinuerim. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXIV, *ad Ruffinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 685).]

a. 399 NOTARII, *quos misit Lucinius hispanus, ad transcribenda s. Hieronymi opera.* (110)

« Ex quo perpendat prudentia tua, qua Lucinius noster laude sit dignus, qui clausit aurem ne audiret iudicium sanguinis, & omnem substantiam suam dispersit & dedit pauperibus ut iustitia eius maneret in æternum (Ps. 111). Nec patriæ suæ largitate contentus, misit *Ierosolymarum* & *Alexandrinæ* ecclesiæ tantum auri, quantum multorum possit inopia subveniri. Quod cum multi mirentur & prædicent, ego in illo magis laudabo fervorem & studium Scripturarum; quo ille desiderio opuscula nostra flagitavit, & missis sex notariis, quia in hac provincia latini sermonis scriptorum penuria est, describi sibi fecit quæcumque ab adolescentia usque in præsens tempus dictavimus . . . . . »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXV, *ad Theodoram, Lucinij viduam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 688).]

399 CONCILIUM HIEROSOLYMITANUM V *contra Origenistas, cui plures interfuerunt patres.* (111)

[Mansi, *Concilia*, III, cc. 989-992.]

399 ANONYMUS, *qui Theophili Alexandrini epiſtolam ad ſ. Hieronymum attulit.* (112)

« Epiſtola tua hæreditatis dominicæ te indicans poſſeſſorem .... illius quoque felicitatis compotem te eſſe teſtata eſt, in qua « beati pacifici » nuncupantur (Matth., v). »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* LXXXII, *ad Theophilum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 736).]

399 S. Hieronymus. (xxiij)

[*Epiſtola* LXXVIII, *ad Fabiolam, de* XLII *manſionibus Iſraelitarum in deſerto* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 698).]

[*Hoc commentarium, utpote ad theologiam magis quam ad geographiam ſpectans, præſenti volumini inſerere tæduit.*]

399-400 ANONYMUS, *qui Pammachij & Oceani (in Italia degentium) ad ſ. Hieronymum epiſtolam attulit.* (113)

« Sanctus aliquis ex fratribus ſchedulas ad nos cuiuſdam detulit, quæ Origenis volumen, quod περὶ Ἀρχῶν inſcribitur, in latinum ſermonem converſum tenerent. Et quoniam in his multa ſunt, quæ tenuitatem ingenij noſtri permovent, quæque minus catholice dicta exiſtimamus, ſuſpicamur etiam ad excuſationem auctoris multa de libris eius eſſe ſubtracta, quæ apertam impietatem eiuſdem monſtrare potuiſſent, quæſumus præſtantiam tuam, ut in hoc ſpecialiter, non tam nobis, quam univerſis qui in Urbe habitant, profuturum opus digneris impendere, ut ſupradictum librum Origenis ad fidem, quemadmodum ab ipſo auctore editus eſt, tuo ſermone manifeſtes, & quæ a defenſore eius interpolata ſunt prodas. »

[Pammachius & Oceanus, *Epiſtola ad ſ. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 743).]

ante 400 S. ALEXANDER, *Acœmetorum Conſtantinopoli fundator.* (114)

[Anonymus, monachus Acœmetus, *Vita ſ. Alexandri*, c. I (*AA. SS. Boll.*, Ian., I, p. 1021; cf. *Ibid.*, *Comment. præv. ad vitam ſ. Alexandri*, § II).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

400 AGATHO *episcopus & ATHANASIUS diaconus, a Theophilo Alexandrino ad s. Hieronymum missi.* (115)

« Sanctus episcopus Agatho cum dilectissimo diacono Athanasio in ecclesiastica directus est causa. Quam cum didiceris, non ambigo quin nostrum studium probes. »

[S. Theophilus, *Epistola ad s. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 755).]

« Duplicem mihi gratiam beatitudinis tuæ litteræ præstiterunt: quod & sanctos & venerabiles Agathonem episcopum & diaconum Athanasium habuerint portitores, & adversum sceleratissimam hæresim zelum fidei demonstrarint. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXXVIII, *ad Theophilum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 755).]

400 ANONYMUS, *qui Theophili Alexandrini synodica in Palæstinam attulit.* (116)

[S. Theophilus, *Ad Palæstinos & Cyprios episc. synodica* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 758).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

400 ANONYMUS, *qui s. Epiphanij, Salamidis in Cypro episcopi, ad s. Hieronymum epistolam attulit.* (117)

[S. Epiphanius, *Epistola ad s. Hieronymum* (Migne, *Patr. gr.*, XLIII, c. 391).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

400 THEODORUS *Alexandrinus, s. Hieronymum visitaturus.* (118)

« Didici, quod & sanctitas tua noverit, Theodorum monachum, eiusque studium comprobavi: quia cum a nobis *Romam* navigaturus exiret, noluit ante proficisci, nisi te & sanctos fratres, qui tecum sunt in monasterio, quasi sua viscera amplexaretur & inviseret. Quem cum susceperis, pro Ecclesiæ tranquillitate lætare. »

[S. Theophilus, *Epistola ad s. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 756).]

400 VINCENTIUS PRESBYTER, *secunda vice.* (119)

« Vincentius presbyter ante biduum, quam hanc epistolam darem, de Urbe venit, & suppliciter te salutat, crebroque

ſermone concelebrat, *Romam* & totam pene *Italiam* tuis poſt Chriſtum epiſtolis liberatam. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* LXXXVIII, *ad Theophilum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 756).]

c. 400 **S. MARIA AEGYPTIACA. (120)

« Ecce die quodam (ſed qualiter hic tibi prodam
Quam miſere cecidi), iuvenes in littore vidi :
Vidi, captavi; quo vellent ire, rogavi.
Subridens primus dixit: *Hieroſolymis* imus.
Sciſcitor an comitem paterentur? Subdidit idem :
Si naulum dederis, patet ecce carina; veheris.....
Proſequor, intro ratem......
Deferor ad portum; ſubeo ſacra mœnia ſcortum,
Iuncta levi turbæ: moror hoſpes & hoſtis in urbe .... »

[Hildebertus Cenomanenſis, *Vita ſ. Mariæ Ægyptiacæ* (*AA. SS. Boll.*, Apr. I, p. 86); cf. Flodoardus, *De triumphis Chriſti in Pal.*, l. III, c. 4 (Migne, *Patr. lat.*, CXXXV, cc. 542-547); Iacobus de Voragine, *Legenda aurea*, c. 56 (ed. Græſſe, Dreſde, 1846, in-8, p. 247); *Carmen Gallicum*, ſæculi XII: *Le vie de Marie Egyptienne* (Pariſ., Bibl. Nat., Fr. 23112, ff. 335 & ſeq.); Anonymus, *De ſancta Maria Gipſiacha* (Pariſ., Bibl. Nat., Ital. 559, ff. 121 *b* & ſ.).]

(Cf. Anonymus [Pſeudo-Sophronius], *Vita ſ. Mariæ Ægyptiacæ*, cc. 19 & ſ. [*AA. SS. Boll.*, Apr., I, Appendix, pp. xvj & ſ.], *quam latine vertit* Paulus, diaconus Neapolitan., *Vita ſ. Mariæ Ægyptiacæ* [Surius, *Vitæ Sanctorum* (ed. Colon., 1578, t. II, pp. 662-672)]; *Synaxarium Baſilij imperatoris* [*AA. SS. Boll.*, Apr., I, Append., p. j]; Nicephorus Calliſtus, *Hiſt. eccl.*, l. XVII, c. 5 [Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 229, 231] & *Itinera græca*, I).

c. 400 S. ALEXIUS. (121)

« Poſt hæc accepit de ſubſtantia ſua, & diſceſſit ad mare (Alexius), accedenſque ad mare aſcendenſque navem, Deo proſperante, pervenit *Laodiciam*, & inde iter arripiens abiit *Edeſſam Syriæ* civitatem, ubi ſine humano opere imago Domini noſtri Ieſu Chriſti in ſindone habebatur; quo perveniens, omnia, quæ ſecum tulerat, pauperibus erogavit, & induens ſe veſtimenta viliſſima, cœpit ſedere cum ceteris pauperibus ad atrium ſanctæ Dei genitricis Mariæ .... Poſt eius diſceſſionem facta eſt *Romæ* inquiſitio magna, & non invenientes eum, miſit pater ipſius pueros ſuos, ut per univerſas mundi partes inquirerent eum. Quorum aliqui, dum veniſſent *Edeſſam*, viderunt eum inter ceteros pauperes

ſedentem; &, dantes ei eleemoſynam, diſceſſerunt, quia non cognoverunt eum. »

[Anonymus, *Vita ſ. Alexij*, c. 3 (*AA. SS. Boll.*, Iul., IV, p. 252), *quam germano ſermone verterunt poetæ quidam, inter quos* Conradus Wirſburgenſis & Jörgen Zobel, *plurimi vero anonymi a* H.-F. Maſſmann (*Sanct Alexius Leben*, Quedlinburg, 1843, in-8, pp. 68-146) *editi.* Cf. Vincentius Bellovac., *Speculum hiſtoriale*, l. XVIII, cc. 43, 44 (ed. Duac., 1624, p. 708); Iacobus de Voragine, *Legenda aurea*, c. 94 (ed. Græſſe, Dreſde, 1846, in-8, p. 403); Mombritius, *Vitæ ſanctorum* (Mediol., c. 1480, ff. 23 & ſ.).]

« Sic mare tranſivit, *Laodicenam*que petivit
Urbem, perlatus ventis, nec ibi remoratus
Navigat *Ediſſam Syriæ*, mox intrat & ipſam;
Qua venerabatur, qua conſpicienda dabatur,
Haut opus artificis, ſacra forma Dei Genitricis,
Infulgens pura ſindone. Salute futura,
Hic ſua vendebat, & in uſus diſtribuebat
Largus egenorum; ſic factus & unus eorum,
Limina cotidie reſidebat ad ipſa Mariæ,
A populo victum tenuem capiens & amictum.
. . . .
Interea mille ſtudiis diſquiritur ille,
Romæ nec ſcitur quanam ſit, nec reperitur.
Miſſi longinquis hunc ergo locisque propinquis
Fruſtra ſcrutantur, regiones ſic peragrantur.
Ex his venerunt *Ediſſam*; quem cupierunt
Cernunt inventum, nec turbas inter egentum
Hunc agnoverunt, ſed opem dantes abierunt.
Quos tamen agnorat & notus Alexius orat. »

[Marbodus, ep. Redonenſis, *Vita ſ. Alexij* (*AA. SS. Boll.*, Iul., IV, pp. 254, 255).]

« Aſcendens ratem *Laudicia* littora ſcandit.
Hinc iter arripiens *Ediſſe* [venit] in urbem,
In qua ſanguinea Domini ſervatur ymago
Non manibus facta, ſed vultu tracta decore.
Quas ſecum tulerat illic res erogat omnes.
Vilibus indutus pannis mox cœpit egere.
Inter mendicos reliquos reſidebat egenos;
Dans inopi res donatas, ſibi parva reſervat.

Poftquam Romana difceffit Alexius urbe,
Queftio fit, fponfus ubi fit; fed non reperitur.
Ergo pater fervos partes tranfmittit in omnes,
Quot fubito peragant & temptant quærere fponfum.
Nec mox difcurrunt domini quærendo miniftri,
Ediffe veniunt quidam ad mœnia miffi.
Inter mendicos refidebat Alexius ille.
Nec tamen hunc nofcunt, fed & hic bene noverat illos.
A propriis famulis gaudens pia dona recepit.
Ergo Deo retulit grates, quoque talia dixit:
« Reddo Deo grates, quod fic me, Chrifte, iuvafti,
« Ut que cepifti, rogo perficias in me,
« Me facias vitam complere fine beate. »
Hunc non inveniunt, fuerant qui quærere miffi.
Mox veniunt & non referunt pia gaudia patri.
. . . .
Septem cum denis ibi manfit Alexius annis,
Poft tantum tempus nullus cognofcerat *(fic)* illum.
Notificare volens eius vitam pia Virgo,
Dixit cuftodi Domini genitricis ymago:
« Introduc famulum quendam noftrum peregrinum;
« Eft etenim cœlo magnus quoque dignus honore. »
Accelerat cuftos Dominæ mandata replere.
Aft inter reliquos inopes non noverat illum.
Mox templum Domini Genitricis Alexius intrat.
Hoc factum divolgatur fanctufque probatur.
Ut veniat *Tarfim*, *Laudocia* littora fcandit. »

[Anonymus, *Vita f. Alexij*, vv. 29-51, 62-69, 77-79 (H.-F. Maffmann, *Sanct Alexius Leben*, pp. 177-179).]

« Sponfus exit thalamum, fponfa rem mirante
   Et frigentem lectulum lacrimis rorante,
   Et parato navita navem præparante
   Fertur *Laodiciam* Deo profperante.
Forma Chrifti corporis erat tunc *Edeffe*
   Quam non opus hominis afferebant effe;
   Rapit huc Alexius iter indefeffe,
   Erogans in pauperum propria neceffe.
Cum diebus fingulis villam circuiret,
   Ut ciborum copiam quærens inveniret,

Pene totum fociis dabat cum rediret,
Ipfe non reficiens donec efuriret.
Plus quam partem fociis dabat ex invento
Pane, qui fufficeret fibi vix retento,
Sic ab omni abftinens cibi firmamento
Ac fi folo viveret Chrifti facramento.
At parentes cognito receffiffe natum,
Heri datum nuptiis, hodie fublatum,
Pari plangunt animo pariter amatum,
Pater habens lacrimas, mater ululatum.
Ruens pronus aureo pater a fedili,
Mater inter famulas, uxor in cubili,
Hæc amice nominat, hic & illa fili,
Feminina feminæ, voce vir virili.
Mittit pater nuncios *Græciam* metiri
Quafque terras incolunt Arabes aut Syri,
Et fi terræ fileant, freta circuire,
Ut fic faltim filius poffet inveniri.
Cepto mox itinere prius a vicinis
Errant in terreftribus, errant in marinis,
Terra pede curritur, pelago carinis,
Claudit orbem cicius quam laborum finis.
Multi multa nuncij loca pervagantes,
Pars *Ediffam* veniunt, ubi non vacantes
Ipfi, pro qua venerant, inter mendicantes
Data ftipe tranfeunt nihil fufpicantes.
Ipfe vero providus, metuens notari,
Cum notaffet nuncios, vellet abfentari:
Sed mox ut fe comperit alium putari,
Flere cœpit oculis, animo lætari.

. . . .

At legati flebiles vario difperfi,
Peragratis partibus orbis univerfi,
Non invento iuvene tandem funt reverfi
Et ad patrem confluunt lacrimis refperfi.

. . . .

Iam poft annum decimum feptimus vergebat
Necdum fanctus operi cœpto defiftebat,
Sed in ipfo iugiter atrio degebat.
Ubi propter animam corpus affligebat.

. . . .

Iam vocabant homines hominem beatum,
Quem divina viderant voce revelatum,
Sed mirantes maxime quare tam privatum,
Qui tam digne ſcanderet celſa dignitatum.
Sanctus autem clipeo fidei munitus
Tamen eſt in aliquo quaſi iam punitus,
Ut qui volens venerat fugeret invitus,
Ne molliret animum laudis appetitus.
Iam de fuga fugiens navem bis aſcendit,
Inde *Laodiciam*, deinde *Tarſum* tendit:
Sed incumbens aquilo vela deprehendit
Et in portus *Latios* agere contendit.
Urbe procul agnita patriiſque muris,
Secum cœpit agere multa de futuris
Et tunc demum gravibus æſtuare curis
Quaſi pro parentibus ſeſe cognituris. »

[Anonymus, *Vita ſ. Alexij confeſſoris*, ſtroph. 34-43, 46, 55, 60-63 (M. Haupt & H. Hoffmann, *Altdeutſche Blätter*, Lipſ., 1840, t. II, p. 273).]

« Or s'en vait li danſias, n'i veut plus demorer (v. 312)
Et vint a ſon treſor la u il ſieut aler,
Tant priſt de ſon avoir que il en puet porter,
Puis eſt partis de *Rome*, n'i veut mais demorer.
Tot nuit ne fina dans Alexis d'aler
Et le ior el demain ne vot ainc areſter.
Tote droit au port de *Caples* eſt entrés en la mer
En une nef garnie qui s'en devoit paſſer
Outre el regne de *Sire* por avoir acater.
Tant keurent nuit & ior par oſcur & par cler
Qu'au droit port a *Laudiche* entret ſont en la mer.
Aſſés ara ſes peres deſormais a plorer
Et ſa mere & s'eſpouſe a plaindre & doloſer.
Quant li ſains enfes fu de la nef deſchendus,
La nuit vint a *Laudiche*, el main s'en eſt iſſus;
Toſt s'en fuit de la vile qu'il n'i ſoit coneüs
Et treſpaſſe de *Sire* tertres & puis agus.
Tant vait par ſes iornées qu'il ne fu retenus,
Qu'a paine & a travail eſt a *Rohais* venus,
La trova une image dont Dieus fait grans vertus.
. . . .

Mout eſt dolans li peres, n'i a que corechier, (v. 376)
Quant il n'en ot novelle, de ſon grant deſtorbier.
A tant de ſes ſergans con il vot atirier
De tos ſes millors homes qui mout l'avoient cier
Le fiſt par tot le mont & requerre & cherchier,
Si lor proie por Dieu mout fort a eſploitier.
Chil en paſſent la mer ſans neſun deſtorbier,
Puis ſe metent a terre n'i vuelent atargier
Par le regne de *Sire* tot le cemin plenier.
Sont venus a *Rohais*, droit devant le moſtier,
Troverent lor ſignor u tenoit un ſautier.
Il les conut mout bien quant les vit aprocier.

. . . .

Entre la gent dou ſiecle de peciet embraſée, (v. 518)
A *Rohais* la chitet outre la mer ſalée,
En itel penitanche con avés eſcoutée
Eſtuit ſains Alexis en ſa vie privée
Dis & ſet ans entiers qu'ainc n'en ſalit iornée
Que n'i fu ſa bontés a home revelée.

. . . .

Or penſe li ſains hom & tel conſel a pris (v. 583)
Qu'il s'en fuira d'iluec en un autre païs,
U on nel coniſtra ne par fais ne par dis.
Un ſoir, ſi con la gens ſe fu en repos mis
Et la chités dort tote & la lune eſclarchiſt,
S'eſt partis de *Rohais* qu'ainc nel iehit amis,
Ne a viel ne a iovene, ne home qui ſoit vis.
Tant vait par ſes iornées deſcaus piés & mendis
Qu'a *Laudiche* eſt venus, mais ne ſai en quans dis.
Quant vint ſains Alexis a *Laudiche* ſor mer
Ne veut mie en la vile longuement demorer,
En une nef s'en entre por a *Tarſes* aler,
Au *moſtier de ſaint Pol* la voroit areſter
Que on nel coneuiſt tote ſa vie uſer
Mais Dieus qui le conduiſt en veut al ordener,
Uns vens lor eſt ſalis qui fait lor nef torner,
Si eſt entrés es voiles, tantoſt les fait ſigler,
Saiete ne quariaus ne s'i peuiſt durer.
Tant lor dure chele ore par oſcur & par cler
Que droit au port romain les a fait ariver.
Quant li ſains hom fu fors, ſi prent a eſgarder,

Le liu, l'eſtre & la terre commenche a raviſer,
Vit la terre de *Rome*, u il ſieut converſer. »

[Anonymus, *De ſaint Alexis*, verſ. 312 & ſ., 325 & ſ., 376 & ſ., 518 & ſ., 583 & ſ. (Herz, *De ſaint Alexis*, Francfurt a/M., 1879, in-4, pp. 5 & 7).]

« Egreſſus autem poſt multa conſolationis & edificationis verba, tradidit veſtimenta ſua pauperibus & ipſe viliſſimo indutus habitu, navim conſcendit & vento proſpero nocte illa & die ſequenti deportatus, inventus eſt in portu *Piſano* & in civitatem ingreſſus manibus ſuis victum per aliquot dies quæſivit, donec facie mutata, colore fuſcato, crine attenuato, iam nequaquam de ſui proditione timebat, ignotus & habitu & vultu & voce factus & geſtu. Die altera, ut ad id redeamus, mane ad paranda mundiburdia ab amicis utrobique conventum eſt, virgo ſola in conclavi flens & lamentans invenitur. Interrogata de ſponſo, ubi eſſet, clam abiſſe confeſſa eſt. Requiſita cur, Deo ipſum ſervire ac propter eum exulare velle reſpondit. Conturbatur in hoc dicto pater & mater & amici omnes flent & lamentantur & eiulant quaſi mortuum, famulis & clientibus gaudia nuptiarum in funebres convertuntur exequias. Mittit ex conſilio amicorum ſenior Eufemianus in diverſas partes terrarum ſervos & miniſtros, ut requirant & reducant filium. Quorum duo *Piſam* veniunt & agniti ab Alexio, non tamen ipſi eum cognoſcunt. Accepit de manibus ipſorum elemoſinam, in hoc quoque gaudens « quia de manibus, inquit, ſervorum meorum hodie benedic- « tionem accepi. » Quæſitus itaque multum & diu non inventus ipſe ieiuniis & orationibus & vigiliis vacabat nocte & die, & inſolenta (*ſic*) labore fractus, ægrotare aliquantulum cœpit, de hoc etiam lætus quia in ſudore vultus panem cottidie accipiens & inmutatus, infirmitate quoque ad perfectam ſui probationem temptari merebatur, ut quaſi ex toto a ſe ipſe factus non ſolum aliis, ſet & ſibimet ipſi iam eſſet alienus. Per quinquennium ibi moratus, *Iheroſolimam* contendit ubi nichilominus ſeptennium faciens, unde ad *Luccam* navigio pervenit civitatem magnam & inclitam, ubi imago Domini noſtri Iheſu Chriſti a Nichodemo ſecundum eius expreſſam ſimilitudinem facta narratur, ab univerſo ibidem orbe colitur atque adoratur. »

[Anonymus, *Vita ſ. Alexij* (H.-F. Maſſmann, *Sanct Alexius Leben*, pp. 159, 160) *quam poeta quidam, ſæculi, ut videtur, XIV*[i], *germanice vertit, quibuſdam ex aliis fontibus adiectis.*]

. . . .

V. 315 « In der ſtat ze *Piſe*
enthielt ſich der wîſe
er betruoc ſich ſîner arbeit.
micheln kumber er dô leit.

. . . .

V. 431 Nû lâze wir die rede hie
unt ſagen wiez Alexio gie.
er fuor von *Piſe* über mer
gein *Laodicîam* wart ſîn kêr;
dannen hin z'*Ediſſam*,
diu was ein ſtat luſtſam.
zuo den armen er dô ſaz,
deheines tages er des vergaz,
er nam gotz lîchnamen und ſîn bluot,
als noch vil manec guot menſche tuot,
er arbeitte mit den handen;
den liez er wol enblanden.
waz im der koſte über wart,
des was vor den armen niht geſpart.
den teilterz vlîzeclîche mite.
daz was aller tac ſîn ſite.
er bleip in der ſtat fürwâr
in gotes dienſte fünf iâr.
ze *Ieruſalem* er dô kêrte,
als in ſîn wîſheit lêrte.
dâ wonte der heilige man
ſiben iâr und kârte dan
hin zeiner ſtat, iſt *Lukke* gnant,
dâ er daz ſchoene bilde vant
daz Nicodêmus brâhte über mer,
gemachet nach unſerm ſchepfaer,
daz man dâ vaſte êrte
und gotes dienſt mit mêrte. »

[H.-F. Maſſmann, *Sanct Alexius Leben* (pp. 51 & ſ.). *Hunc anonymum ſæculi XIV*[i] *germanum ſecutus eſt poeta alius qui & germanus*, Jörg Breining *nomine* (ſæc. XV fine), *cuius opus edidit* H.-F. Maſſmann, *Op. cit.*,

pp. 147 & f.) ; cf. Hermannus Fritzlar., *Vita ſ. Alexij* (*germanice*) (Maſſmann, *op. cit.*, p. 187); Bertholdus monachus, *Sermo de ſ. Alexio* (*germanice*) (Maſſmann, *op. cit.*, p. 39, n. 1) ; Anonymus, *Vitæ ſanctorum* (*germanice*) (Augſburg, Anthon Sorg, 1488, f. 116 ; Nürnberg, Anton Koburger, 1488, f. 66). (Maſſmann, *Op. cit.*, pp. 21 & 180).]

« Donc vint edrant dreitement a la mer;
La nef eſt preſte ou il deveit entrer,
Donet ſon pris & enz eſt aloez.
Drecent lor ſigle, laiſent corre par mer,
La priſtrent terre ou Deus lor volſt donner.

Dreit a *Lalice*, une citet molt bele,
Iloc arivet ſainement la nacele.
Donc en eiſit danz Alexis a terre;
Mais io ne ſai com longes i converſet:
Ou que il ſeit de Deu ſervir ne ceſſet.

D'iloc alat en *Alſis* la citet,
Por une imagene dont il odit parler,
Qued angele firent par comandement Deu,
El nom la virgene que portat ſalvetet,
Sainte Marie qui portat damne Deu.

Tot ſon aveir lor a tot departit.
Entre les povres s'aſiſt danz Alexis
Receut l'almoſne quand Deus la li tramiſt;
Tant en retint dont ſon corps pot guarir,
Se lui'n remaint, ſi l'rent as poverins.
. . . .
Donc prent li pedre de ſes meilors ſerianz,
Par moltes terres fait querre ſon enfant.
Iuſqu'en *Alſis* en vindrent dui edrant;
Iloc troverent dan Alexis ſedant,
Mais n'enconurent ſon vis ne ſon ſemblant.

Si at li enfes ſa tendre charn mudele
Ne l'reconurent lui dui ſeriant ſon pedre.
A lui mediſme ont l'almoſne donede;
Il la receut come li altre fredre,
Ne l'reconurent, ſempres s'en retornerent. »

[*La vie ſaint Alexis*, ſtr. 16-25 (ed. G. Paris, 1872, p. 142).]

Droit en la mer en aquelt ſon eſrer.
Preſte eſt la nés u il porra entrer:
Donne ſon pris, ſi eſt tous ſeus entrés.
Drecent lor ſigle, laiſſent courre par mer.
In Ierſalem les conduiſt Damedés:
Sains Aleſſins eſt iſſus de la nef.

Sains Aleſſins eſt de la nef iſſus,
Vint al ſepulcre u noſtre ſire fu.
Fiſt ſes prières, ſi s'eſt confês rendus.
Dous iors ſeiourne & dous nuis i eſtut,
Qu'il ne mania ne ſa bouce ne but;
Après en eſt al flun Iourdan venus,
U li bapteſmes de noſtre ſignor fu,
Et li apoſtle s'i baptiſièrent tuit.
Il ſe deſpoille, ſi ſe baigna tout nus;
Puis priſt des palmes, ſi s'en eſt revenus.
Pour les Iuis n'i oſa eſtre plus.
Car al cel iour que li ſains hom i fu
N'i avoit il des Creſtiens neſun.
Droit a le Lice a ſon cemin tenu.

Droit a le Lice, une cité moult bele
Iluec s'en va ſains Aleſſis par terre.
Mais iou ne ſai com longes i converſe.
U que il ſoit, de Diu ſervir ne ceſſe:
De ſa maiſnie veut il a touiours eſtre.

Après en va en Auſſis le cité,
Pour une ymaige dont il oi parler
Que angle fiſent par le commant de Dé,
El non celi qui porta ſauveté.
Onques faiture ne fu de ſa biauté
Sans noſtre dame, la mère Damedé.

[*Li roumans de ſaint Aleſſin*, v. 341 & ſ. (ed. G. Paris, 1872, p. 231 & ſ.); cf. *La vie ſaint Alexis & coment il morut*, v. 335 & ſ. (ibid., p. 289 & ſ.); *La vie ſaint Alexis*, ſtr. 36-58 (ibid., p. 353 & ſ.); Anonymus, *La vida de ſant Alexi* (Bibl. nat. Par., mſ. fr. 1745, ff. 158 & ſ.); Anonymus, *De ſaint Alexis, qui laiſſa ſa femme le iour qu'il l'ot eſpouſée* (Bibl. nat. Par., mſ. fr. 820, ff. 280 & ſ.). *Hiſpanicas & italicas ſ. Alexij vitas reperies, ap.* Maſſmann, *Op. cit.*, pp. 40-41, *indicatas, bohe-*

micæ autem Vitæ cuiusdam fragmenta ap. Feifalik (*Sitzungsber. der Wiener Akad. der Wissensch.*, 1868, *XXXVII*, pp. 425 & s.). — Anonymus (sæc. XIV fin., *Vita cuiusdam sancti viri nomine Alexij, metrica* (anglice), vers. 79 & s. (ed. Carl Horstmann, *Archiv für das Studium der neueren Sprachen und Literaturen*, t. LI, ann. 1873, p. 104; *ex alio mss. antiquiore*, LVI, p. 393, *& e pluribus mss. ap.* J. Schipper, *Englische Alexius Legenden aus dem XIV. und XV. Jahrhundert*, p. 66, *sub titulo*: Of seint Alex (*Quellen und Forschungen zur Sprach- und Cultur-Geschichte der gesammten germanischen Völker*, t. XX, an. 1877, pp. 66 & s.), *qui tres alias s. Alexij vitas recenset nempe*: Adam Davie, *Vita s. Alexij*, anglice; Barbour († 1395), *Vita s. Alexij*, anglice; Anonymus, *Vita s. Alexij*, anglice.

(Cf. Simeon Metaphrastes, *Vita s. Alexij*; *cui plures, diversæ textu, S. Alexij vitæ attribuuntur:* 1° H.-F. Massmann, *Sanct Alexius Leben*, Quedlinburg, 1843, in-8, p. 192 & s.; cf. Allatius, *De Simeonum scriptis*, p. 125); 2° Agapius, *Vitæ sanctorum* (Venet., 1542, p. 33; 1544, p. 279); 3° Surius, *Vitæ sanctorum* (ed. Colon., 1618, Iul., p. 208). Anonymus, *Vita s. Alexij* (H.-F. Massmann, *Sanct Alexius Leben*, pp. 201 & s.) & *Itinera græca*, I. — Cf. Anonymus, *Vita s. Alexij* (syriaca), [ed. Amiaud, Paris, Leroux, 1880, in-8]. — Anonymus, *Vita s. Alexij* (arabica), *cuius latina versio ap. AA. SS. Boll.*, Iul., IV, p. 268, & *Itinera arabica*, I. — Anonymus, *Vita s. Alexij*, armena (s. XIII?) *in cod. armenis Bibl. nat. Paris.*, 55 (ff. 50-73), 67 (ff. 86 & s.), 86 (ff. 207-208), 87 & 89 (ff. 351-354), 123 & suppl. 32 (ff. 209-224); Iohannes Thoulgourantsi, *Carmen armen. de s. Alexio* (Bibl. nat., cod. arm. 133, ff. 209-224), 136 (ff. 61-67), & *Itinera diversa*, I.)

c. 400 S. NILUS, *Constantinopolitanus, in Sina monte monachus, &* THEODULUS, *filius eius.* (122)

[S. Nilus, *Narrationes*, VI (Migne, *Patr. gr.*, LXXIX, cc. 665, 673 & passim).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 400 S. Nilus. (xxiiij)

[Διηγήματα εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἐν τῷ ὄρει Σίνᾳ μονάχων καὶ εἰς τὴν αἰχμαλώσιαν Θεοδούλου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ (Migne, *Patr. gr.*, LXXIX, cc. 589-694).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 400. S. NILUS PEREGRINATIONES LAUDAT.

[S. Nilus, *Tractatus ad Eulogium*, c. 2 (Migne, *Patr. gr.*, LXXIX, c. 1096).]

c. 400 POSTUMIANUS. (123)

« Cum in unum locum ego & Gallus noster convenissemus, vir mihi intervenit nobis Postumianus meus, nostri causa ab *Oriente*, quo se, ante triennium patriam relinquens, contulerat, regressus . . . . .

« Ante hoc triennium, quo tempore tibi, Sulpici, hinc abiens valedixi, ubi *Narbonæ* navim solvimus, quinto die portum *Africæ* intravimus, adeo prospera Dei nutu navigatio fuit; libuit animo adire *Carthaginem*, loca visitare sanctorum, & præcipue ad sepulchrum Cypriani martyris adorare. Quinto decimo die ad portum regressi, provectique in altum, *Alexandriam* petentes, reluctante austro, pene in *Syrten* illati sumus.

. . . .

« Revocantibus nos ad mare nautis, discessimus prosperoque cursu septimo die *Alexandriam* pervenimus . . . .

« Igitur inde digressus, *Bethleem* oppidum petij, quod ab *Hierosolymis* sex millibus disparatur, ab *Alexandria* autem sedecim mansionibus abest. Ecclesiam loci illius Hieronymus presbyter regit: nam parochia est episcopi, qui *Hierosolymam* tenet . . . . . »

(*Cætera ad vitam solitariam spectant, Postumiano Ægypti monasteria lustrante.*)

[Sulpicius Severus, *Dial.*, I, c. 1, 3, 4 (Migne, *Patr. lat.*, XX, cc. 183 & seqq.; cf. *Dial.*, III, c. 18, ibid., c. 222).]

(*Hæc Sulpitij Severi poeta quidam gallicus, qui sæculo XII florebat, Pean Gatineau nuncupatus, vulgari carmine vertit* [Bibl. Nat., ms. fr. 1043, ff. 100 & s.], *quem soluto sermone iterum edidit anonymus quidam* [*Les enquestes de Posthumien*, ed. Bourassé, Tours, 1863, in-8].)

c. 400 Marcianus Heracleensis. (xxv)

[Περίπλους (Müller, *Geogr. græci minores*, I, 515-569).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 400 Absamias, *presbyter*. (xxvj)

[*De excursione Hunorum in Romanorum ditionem* (*Opus deperditum in* Chronico Edesseno & *in* Chronico *Dionysij, Iacobitarum patriarcha, recensitum*) (cf. Jos. Simon. Assemanus, *Bibliotheca orientalis Clementino-Vaticana*, t. I, p. 169).]

c. 400 Gregorius, *in Palæstina posteaque in Cypro abbas.* (xxvij)

[*Sermo ad peregrinos Monachos qui in cellis habitant* (syriace). Cf. J.-S. Assemanus, *Bibliotheca orientalis Clem.-Vat.*, t. I, p. 173.]

400-401 LEGATI (?) *qui* ANASTASII I *papæ epistolam Iohanni, episcopo Hierosolymitano, attulerunt.* (124)

[Anastasius I, *Epistola* (Mansi, *Conc.*, III, 943; Iaffé, nº 81; cf. nº 83).]

c. 400. EPISTOLARUM AD S. HIERONYMUM IN BETHLEEM DEGENTEM FREQUENTIA.

« Voce me provocas ad scribendum, terres eloquentia; & in epistolari stylo prope Tullium repræsentas. Quod quereris, me parvas & incomptas litterulas mittere, non venit de incuria, sed timore tui, ne verbosius ad te loquens, plura reprehendenda transmittam: & ut sanctæ menti tuæ simpliciter fatear, uno ad Occidentem navigandi tempore tantæ a me simul epistolæ flagitantur, ut si cuncta ad singulos velim rescribere, occurrere nequeam. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXXV, *ad Paulinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 752).]

f. IV (?) POMPEIA LUCILIA, *cuius nomen in quodam marmoreo pede ad Piscinam probaticam reperto inscriptum est.* (125)

[Clermont-Ganneau, *L'ex-voto de Pompeia Lucilia & la Piscine probatique* (*Revue de l'Instruction publique*, 29 octob., 1878, t. XXVIII, p. 502).]

S. IV-V. LOCUS IN BASILICA ASCENSIONIS DOMINI SITUS, QUI NUNQUAM PAVIMENTO TEGI POTUIT.

« Mirum vero inter hæc quod in basilica Ascensionis locus ille tantum de quo in nube susceptus ascendit, captivam in sua carne ducens captivitatem nostram, ita sacratus divinis vestigiis dicitur, ut nunquam tegi marmore aut paviri receperit, semper excussis solo respuente, quæ manus adornandi studio tentavit apponere. Itaque in tota basilicæ spatio solus in sui cespitis specie virens permanet, & impressam divinorum pedum venerationem calcati Deo pulveris perspicua simul & attigua venerantibus arena conservat, ut vere dici possit: Adoravimus ubi steterunt pedes eius. »

[S. Paulinus Nolanus, *Epistola* XXXI, *ad Severum* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, c. 328).]

« Mons Oliveti ad orientem Hieroſolymæ, torrente Cedron interfluente, ubi ultima veſtigia Domini humo impreſſa hodieque monſtrantur. Cumque terra eadem quotidie a credentibus hauriatur, nihilominus tamen eadem ſancta veſtigia priſtinum ſtatum continuo recipiunt. Denique cum eccleſia, in cuius medio ſunt, rotundo ſchemate & pulcherrimo opere conderetur, ſummum tantum cacumen, ut perhibent, propter Dominici corporis meatum nullo modo contegi & concamerari potuit, ſed tranſitus eius a terra ad cœlum uſque patet apertum. »

[S. Hieronymus, *Liber nominum locorum ex Actis Apoſtolorum* (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 1301).]

« Illud mirum, quod locus ille in quo poſtremum inſtiterant divina veſtigia, cum in cœlum Dominus nube ſublatus eſt, continuari pavimento cum reliqua ſtratorum parte non potuit: ſiquidem quæcumque applicabantur, inſolens humana ſuſcipere terra reſpueret, excuſſis in ora apponentium ſæpe marmoribus. Quin etiam calcati Deo pulveris adeo perenne documentum eſt, ut veſtigia impreſſa cernantur, & cum quotidie confluentium fides certatim Domino calcata diripiat, damnum tamen arena non ſentiat, & eadem adhuc ſui ſpeciem, velut impreſſis ſignata veſtigiis, terra cuſtodit. »

[Sulpicius Severus, *Hiſt. ſacra*, l. II, c. 33 (Migne, *Patr. lat.*, XX, c. 148); cf. Beda venerabilis, *De Locis ſanctis*, c. 7 (ed. ſupra, t. I, p. 222).]

ſ. IV-XI ZENODORUS *Meilenſis*, ANTIOCHUS *Boſtrenſis*, ARPAGIS *& alij peregrini e Nabathena & Boſtra in Polyandria iuxta Hieroſolymam ſita, nunc* Tumulus Prophetarum *nuncupata ſepulti.* (126)

[*Inſcriptiones græcæ* a cl. v. Clermont-Ganneau (*Revue Crit.*, 1878, I, 184, 199, 216) recenſitæ.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

SAECULUM V.

SAECULUM V.

401 **Priscus & Eubulus** *a Theophilo Alexandrino episcopo in Palæstinam missi.* (127)

« Beatissimo papæ Theophilo Hieronymus. Nuper tuæ Beatitudinis percepi scripta, emendantia vetus silentium & me ad solitum officium provocantia. Unde, licet per sanctos fratres, Priscum & Eubulum, tuus ad nos sermo cessaverit, tamen quia vidimus illos zelo fidei concitatos, raptim *Palæstinæ* lustrasse regiones, & dispersos regulos usque ad suas latebras persecutos, breviter scribimus, quod totus mundus exultet & in tuis victoriis glorietur. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXXVI, *ad Theophilum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 754).]

401 **Paulinianus,** *frater s. Hieronymi, altera vice, ab Europa redux quo a s. Hieronymo anno 398 missus fuerat.* (128)

« Sed quia Paulinianus frater meus, de *Commentariis ad Ephesios* quædam ab eo reprehensa narravit, & pauca ex his memoriæ tradidit, mihique ipsa demonstravit loca, non debeo subterfugere . . . .
Secundum locum, quem mihi ab eo reprehensum frater ostendit, quia valde frivolus est & apertam sui præfert calumniam, ponam breviter. »

[S. Hieronymus, *Apologia adversus libros Rufini*, l. I, cc. 22, 23 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, cc. 414, 416); cf. *Epistola* LXXXI, *ad Rufinum* (*ibid.*, XXII, c. 735).]

« Saluta obsequio meo sanctum fratrem Paulinianum ac omnes fratres qui tecum ac de te in Domino gloriantur. »

[S. Augustinus, *Epistola* LXVII, *ad s. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 237).]

« Frater communis suppliciter te salutat. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CII, *ad s. Augustinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 831).]

(*Paulo post Paulinianus Cyprum insulam habitavit, pluries vero Bethleem adiit, Hieronymum visitaturus, ut testatur ille in Libro contra Ioannem Hierosolymitanum*, c. 41 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 393) : « Sin autem de Pauliniano tibi sermo est, vides eum episcopo suo esse subiectum, versari Cypro, ad visitationem nostram interdum venire).

401-450 Rufus Festus Avienus. (xxviij)

« Ora Syrum *curvi procumbens litoris acta*
In notum & eoi confinia tenditur euri.
Hæc Cœle *est graio sub nomine : namque duobus*
Ut conclusa iugis vallis vice multa cavatur.
Ab zephyro Casius *mons imminet; axe diei*
Consurgentis item Libanus *premit arduus arva.*
Pars procul a pelago terras colit, inque recessu
Gens agitat. Salso quidquid pulsatur ab æstu,
Phœnicum *regio est. Hi* Rubro *a gurgite quondam*
Mutavere domos, primique per æquora vecti
Lustravere salum, primi docuere carinis
Ferre cavis orbis commercia, sidera primi
Servavere poli. Populis Phœnicibus *ergo*
Urbs Iope, *sterilisque dehinc habitatur* Elaïs,
Gaza*que proceris assurgens undique muris.*
Hic Tyrus *est opulens, &* Berytus *optima*, Byblos
Sidoniique *lares, ubi labens agmine amœno*
Cespitis irrigui Bostrenus *iugera findit.*
Nec minus hic Tripolis *pingui sola porrigit agro;*
Orthosisque *dehinc attollitur; hic* Marathus *stat;*
Litoris extremo caput altis turribus effert
Laodice, *& glauci prælambitur æquoris unda.*

Hic nemorosa virent Daphnæ *loca, celsa cupressus*
Erigitur, ramos innectit laurus odora,
Crine Dionæo *myrtus diffunditur, altæ*
Consurgunt pinus, & cælum sibila pulsant
Robora, mollicomis tellus insternitur herbis.
Urbs mediis Apamea *dehinc consistit in arvis,*
Et qua Phœbeam procul incunabula lucem
Prima fovent, Emesus *fastigia celsa renidet.*
Nam diffusa solo latus explicat, ac subit auras
Turribus in cælum nitentibus : incola claris
Cor studiis acuit, sed & amplius imbuit ordo.
Denique flammicomo devoti pectora soli
Vitam agitant ; Libanus *frondosa cacumina turget*
Et tamen his celsi certant fastigia templi.
Hic se indit iuxta tellurem glaucus Orontes
Nec procul Antiochi *vagus interlabitur urbem,*
Præstringitque undis Apamenæ *iugera glebæ.*
Fertilis his cespes protenditur, arvaque amica
Sunt pecori, in fetus facilis Pomona resurgit,
Et fecunda Ceres campo flavescit aperto.
Si rursus tepidum via deflectatur in austrum,
Curva sinus Arabi *succedent æquora propter.*
Namque Arabes Syriæ*que solum sinus iste fluento*
Dividit, & tentis procul interfunditur undis :
Et tamen eoos paulum inclinatur in axes,
Usque in belligeri confinia flexus Elani. »

[*Descriptio orbis terræ*, vers. 1056-1103 (ed. Müller, *Geographi græci minores*, Paris., 1861, II, pp. 186, 187).]

401, apr. S. PORPHYRIUS (*de quo supra ad an.* 382), IOHANNES, *Cæsariensis in Palæstina episcopus, &* MARCUS *diaconus Constantinopoli aliquamdiu morati, in Palæstinam redeunt.* CYNEGIUS *ab Eudoxia imperatrice Gazam mittitur.* (129)

[Marcus diaconus, *Vita s. Porphyrij*, c. VII, §§ 51-54 ; cc. VIII, IX, §§ 63-66, 69 (*cuius vers. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Febr., III, pp. 654-657).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

401. ÆGYPTII MERCATORES IN MAIUMA URBE DEGUNT.

[Marcus diaconus, *Vita s. Porphyrij*, c. VIII, § 58 (*cuius vers. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Febr., III, p. 655).]

402 ANONYMI *quidam ab Eudoxia imperatrice missi, qui columnas ad ecclesiam Gazæ struendam attulerunt.* (130)

[Marcus diaconus, *Vita s. Porphyrij*, c. X, § 84 (*cuius vers. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Febr., III, p. 658).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

402 ANONYMUS *qui Theophili Alexandrini Paschalem librum & epistolam s. Hieronymo attulit.* (131)

« Ex eo tempore quo beatitudinis tuæ accepi epistolas, iuncto Paschali libro, usque in præsentem diem, ita & mœrore luctus & sollicitudine ac diversis super statu ecclesiæ hinc inde rumoribus exagitatus sum, ut vix volumen tuum potuerim in latinum sermonem vertere. »

[S. Hieronymus, *Epistola* XCIX, *ad Theophilum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 812).]

c. 402 ANONYMI, *qui s. Augustini epistolas s. Hieronymo attulerunt.* (132)

« Audivi pervenisse in manus tuas litteras meas ; sed quod adhuc rescripta non merui, nequaquam imputaverim dilectioni tuæ, aliquid procul dubio impedimenti fuit. »

[S. Augustinus, *Epistola* LXVII, *ad s. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 236).]

c. 402. S. CRUCIS PARTICULA A IOHANNE, HIEROSOLYMITANO PATRIARCHA, AD S. PAULINUM NOLANUM MITTITUR.

[S. Paulinus Nolanus, *Epistolæ* XXXI & XXXII, *ad Severum* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, cc. 325-326, 336); cf. Id., *Poema*, XXVIII, v. 115 & seq. (*Ibid.*, c. 665).]

c. 402. HIEROSOLYMÆ QUOTANNIS IN PASCHA ET INTERDUM IN ANNO CRUX DOMINI PEREGRINANTIBUS AD ADORANDUM EXHIBETUR.

[S. Paulinus Nolanus, *Epistola* XXXI, *ad Severum* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, c. 329).]

403, febr. ISAURI PHŒNICIAM ET GALILÆAM INVADUNT. PALÆSTINA FAME ET HIEMIS ASPERITATE LABORAT.

[S. Hieronymus, *Epistola* CXIV, *ad Theophilum Alexandrinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 933). Cf. I. Malalas, *Chrono-*

graphia, l. XIV (ed. Bonn., p. 363) ; Anonymus, *Arcadij & Theodoſij II res geſtæ* (A. Mai, *Spicil. roman.*, II, pars 3, p. 18); Theodoretus, *Hiſt. relig.*, cc. 10 & 12 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXII, cc. 1391 & 1398 ; Eunapius, *Hiſtoria*, l. II (ed. Bonn., p. 95); Leo Grammat., *Chronogr.* (ed. Bonn., p. 105). — Iean de Nikiou, *Chron.*, c. 84 (tr. Zotenberg, p. 96).]

403. ARCADII ET HONORII IMPP. LEX DE IUDÆIS CURIÆ OBNOXIIS.

[*Codex Iuſtinian.*, l. I, tit. IX, 10 (ed. Galiffet, c. 64); *quæ lex in editione Codicis a cl. v.* P. Krüger (Berolini, 1877) *data, ad an.* 399 *refertur.*]

403 MONACHI *ex India, Perſide & AEthiopia.* (133)

« De *India*, *Perſide*, *Æthiopia* monachorum quotidie turbas ſuſcipimus. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* CVII, *ad Lætam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 870).]

403 CYPRIANUS *diaconus, qui ſ. Auguſtini epiſtolam ad ſ. Hieronymum attulit.* (134)

« Ex quo cœpi ad te ſcribere ac tua ſcripta deſiderare, nunquam mihi melior occurrit occaſio quam ut per Dei ſervum ac miniſtrum fideliſſimum, mihique cariſſimum, mea tibi afferretur epiſtola, qualis eſt filius noſter Cyprianus diaconus. »

[S. Auguſtinus, *Epiſtola* LXXI, *ad ſ. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 241).]

« Quamvis exiſtimem, antequam iſtas ſumeres, veniſſe in manus tuas litteras meas, quas per Dei ſervum filium noſtrum, Cyprianum diaconum, miſi.... »

[S. Auguſtinus, *Epiſtola* LXXIII, *ad ſ. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 245).]

« Tres ſimul epiſtolas, imo libellos breves, per diaconum Cyprianum tuæ dignationis accepi. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* CXII, *ad ſ. Auguſtinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 916).]

403. S. HIERONYMUS LÆTAM, MATRONAM ROMANAM, HORTATUR UT FILIAM SUAM PARVULAM BETHLEEM MITTAT.

[S. Hieronymus, *Epiſtola* CVII, *ad Lætam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 878).]

c. 403 FIRMUS *presbyter, qui Sunniæ & Fretellæ, Getarum natione, s. Hieronymo epistolam attulit.* (135)

« Et quia se occasio fratris nostri Firmi presbyteri dedit qui mihi vestram epistolam reddidit, duobus scribens in commune respondeo .... »

[S. Hieronymus, *Epistola* CVI, *ad Sunniam & Fretellam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 838).]

404. ARCADII ET HONORII IMPP. DE SAMARITANIS ET IUDÆIS LEGES.

[*Cod. Theod.*, l. XVI, tit. 8, leg. 16, 17 (ed. Godefroy, t. VI, p. 254).]

404 ANONYMUS *qui Riparij presbyteri epistolam s. Hieronymo attulit.* (136)

« Acceptis primum litteris tuis, non respondere superbiæ est, respondere temeritatis. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CIX, *ad Riparium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 906).]

404 *S. HIERONYMUS.* (xxix)

Peregrinatio sanctæ Paulæ.

[Edita supra, t. I, pp. 27-40. V. supra ad an. 386.]

405 ANONYMUS *qui Theophili Alexandrini epistolam s. Hieronymo attulit.* (137)

« Quod tardius beatitudini tuæ latino sermone translatum librum tuum remitterem, multa in medio impedimenta fecerunt ..... Epistolam autem tuam idcirco in latinum verti & huic volumini præposui. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CXIV, *ad Theophilum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 934) ; cf. Theophilus, *Epistola ad s. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 931).]

c. 405 FIRMUS *quidam (forte is quem supra c. 403 notavimus) qui tempore aliquanto in Africa manserat.* (138)

« Cum a sancto fratre nostro Firmo sollicite quærerem quid ageres, sospitem te lætus audivi. Rursum cum tuas litteras non dico sperarem, sed exigerem, nesciente te, ex Africa profectum se esse dixit. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CXV, *ad s. Augustinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 935) ; cf. s. Augustinus, *Epistola* LXXXII, *ad s. Hieronymum*

(Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 276); s. Hieronymus, *Epistola* CXXXIV, *ad s. Augustinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1162).]

c. 405 ANONYMUS (*Firmus aut Cyprianus ?*) *qui s. Augustini epistolam s. Hieronymo attulit.* (139)

« Iampridem tuæ caritati prolixam epistolam misi, respondens illi tuæ quam per sanctum filium tuum Asterium, nunc iam non solum fratrem, verum etiam collegam meum, misisse te recolis . . . . Satis me, imo fortasse plus quam satis, tribus epistolis tuis respondisse arbitror; quarum duas per Cyprianum, unam per Firmum accepi. »

[S. Augustinus, *Epistola* LXXXII, *ad s. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, cc. 276, 291).]

c. 405 *S. TURRIBIUS, *Astoricensis episcopus.* (140)

« Ex *Gallæcia Hispaniæ* provincia oriundus, Turribius, paternis opibus in pauperes erogatis, *Hierosolymam* profectus, a patriarcha *Hierosolymorum* reliquiarum custodiam per quinquennium tenuit. Admonitus ab angelo brevi fore ut civitas ab infidelibus caperetur, ac proinde sacra quæque posset rerum in patriam asportaret, ad portum quemdam inter *Gallæciam* & *Astures* prospera navigatione delatus, apud sacrum montem constructo sacello, quod nunc *S. Maria de Monte-Sacro* appellatur, partem reliquiarum quas attulerat, collocavit . . . . »

[*Breviarium Astoricense vetus* (Florez, *España sagrada*, XVI, 365). Cf. *AA. SS. Boll.*, 16 apr., II, 422; Gams, *Kirchengeschichte Spaniens*, II, 1, 475).]

« Divus autem Turibius innumeris claruit miraculis & christianam religionem ac fidem catholicam quam maxime iuvit. Nam quum adolescens in *Hierusalem* profectus esset, ibi annos fere quinque vitam egit sanctissimam. Mox autem ab angelo monitus, in *Hispaniam* multis cum reliquiis sanctorum atque Dei maximi optimi reversus, complures ob persecutionem sævissimam titubantes ad Christi fidem hortatus est, cuius honor maximus *Palentiæ* celebratur . . . . . »

[Lucius Marina Siculus († 1433), *De rebus hispanicis*, lib. V; A. Schott, *Hispania illustrata*, I, 333.]

406 SISINNIUS *monachus a ſ. Exuperio, Toloſano epiſcopo, ad ſ. Hieronymum miſſus.* (141)

« Ultimo iam autumni tempore frater noſter, filius tuus, Siſinnius monachus, tuæ mihi dignationis epiſtolam reddidit ...... »

[S. Hieronymus, *Præfatio in Zachariam* (Migne, *Patr. lat.*, XXV, c. 1485).]

« In ipſo iam profectionis articulo ſancti fratris noſtri Siſinnij, qui veſtra mihi ſcripta detulerat, hæc, qualiacumque ſunt, dictare compellor .... »

[Idem, *Epiſtola* CXIX, *ad Minervium & Alexandrum monachos* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 966).]

ant. a. 406 AUSONIUS *quidam Dalmata.* (142)

« Filius meus, frater tuus, Auſonius, in ipſo iam profectionis articulo, cum mihi præſentiam ſui tarde dediſſet & cito abſtuliſſet, atque in puncto temporis ſalve pariter valeque dixiſſet, vacuum ſe redire arbitratus eſt, niſi mearum aliquid ad te nugarum, tumultuario ſermone portaret ..... Et ecce tibi noſter Auſonius cœpit ſchedulas flagitare, urgere notarios & hinnitu ferventis equi ingenioli mei feſtinus arguere tarditatem. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* CXVIII, *ad Iulianum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 960).]

406-407 APODEMIUS *quidam ex Gallia.* (143)

« Ignota vultu, fidei mihi ardore notiſſima es. Et de extremis *Galliæ* finibus in *Bethleemitico* rure latitantem, ad reſpondendum provocas, de ſanctarum quæſtiunculis ſcripturarum, per hominem Dei, filium meum, Apodemium, commonitoriolum dirigens ..... »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* CXX, *ad Hedibiam, matronam gallicam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 981).]

« Filius meus Apodemius, qui interpretationem nominis ſui, longa ad nos veniens navigatione, ſignavit, & de Oceani littore atque ultimis *Galliarum* finibus, *Roma* præterita, quæſivit *Bethleem*, ut inveniret in ea cœleſtem panem & ſaturatus eructaret in Domino, ac diceret: « Eructavit cor

« meum verbum bonum, dico ego opera mea regi (Pfalm., XLIV, 1) », detulit mihi in parva fchedula maximas quæftiones, quas a te datas mihique tradendas diceret. »

[S. Hieronymus, *Epiftola* CXXI, *ad Algafiam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1007).]

406-473 S. EUTHYMIUS & THEOCTISTUS, *anachoretæ*. (144)

[Cyrillus, *Vita f. Euthymij* (ed. Pouget, *Analecta græca*, p. 13 & f.); Simeon Metaphraftes, *Vita f. Euthymij, paffim, præfertim* c. 10 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, cc. 208-209; cf. *eiufdem verf. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Ian. I, p. 302); Nicephorus Call., *Hift. eccl.*, l. XIV, c. 52 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 1248).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

408. HONORII ET THEODOSII II IMPP. LEX CONTRA IUDÆOS QUI CRUCIS ADSIMULATAM SPECIEM IN CONTEMPTU CHRISTIANÆ FIDEI EXURERE CONSUEVERANT.

[*Cod. Theodof.*, l. xvj, tit. 8, lex 18 (ed. Gothofred., t. VI, p. 255).]

408-413 S. APOLLINARIS *Syncletica cum quibufdam fociis*. (145)

[Simeon Metaphraftes, *Vita f. Apollinaris deperdita*, c. 1 (*cuius verf. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Ian., I, 258).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 408. RUSTICUM GALLICUM AD INVISENDA LOCA SANCTA HORTATUR S. HIERONYMUS.

« Tu vagaris in patria, imo non patria, quia patriam perdidifti. Ifta pro te in locis venerabilibus refurrectionis & crucis & incunabulorum Domini Salvatoris, in quibus parvulus vagiit, tui nominis recordatur teque ad fe orationibus trahit. »

[S. Hieronymus, *Epiftola* CXXII, *ad Rufticum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1046).]

409 MELANIA MAIOR *altera vice*. (146)

[Palladius, *Hift. Laufiaca*, c. 118 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 1227); cf. f. Paulinus Nolanus, *Epiftolæ* XXIX & XXXI, *ad Severum* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, cc. 315, 319, 321, 325).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

409 RUFINUS *Aquileienfis, altera vice, Palæftinam non aggreffus*. (147)

« Nobis autem, etfi pro tua caritate præfumtio fit, quia remeaturus ad *Orientem*, non feres invifitatis nobis abire;

tamen de peccatis noſtris metus eſt, ne etiamſi tam nobis vicina, filia Babylonis [Roma] avertat. »

[S. Paulus Nolanus, *Epiſtola* XLVII, *ad Rufinum* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, c. 398).]

c. 409. S. PAULINUS NOLANUS PEREGRINATIONES LAUDAT.

« Non enim alter affectus homines ad *Hieroſolymam* rapit, niſi ut loca, in quibus corporaliter præſens fuit Chriſtus, videant atque contingant poſſintque de ſuo fructu edicere : « Introivi-« mus in tabernacula eius, & adoravimus ubi ſteterunt pedes « eius (Pſalm. CXXXI, 7) ». Quamquam & altior & hic intellectus habeatur, tamen & ſimplici ſenſu litteram, cum res poſtulat, non abutendum eſt. Si ergo religioſa cupiditas eſt loca videre in quibus Chriſtus ingreſſus & paſſus eſt, & reſurrexit & unde conſcendit, & aut de ipſis locis exiguum pulverem, aut de ipſo crucis ligno aliquid ſaltem feſtucæ ſimile ſumere & habere benedictio eſt, conſidera quanto maior & plenior gratia ſit, vivum ſenem [*id eſt Valgium cui Ieſus Chriſtus apparere dignatus erat*] vel teſtimonia divinæ veritatis inſpicere! Si præſepe nati, ſi fluvius baptizati, ſi hortus orantis magiſtri, ſi atrium iudicati, ſi columna diſtricti, ſi ſpina coronati, ſi lignum ſuſpenſi, ſi ſaxum ſepulti, ſi locus reſuſcitati evectique, memoria divinæ quondam præſentiæ, celebratur, & veterem veritatem præſenti fide comprobant in rebus exanimis viva documenta, quam religioſe aſpiciendus eſt hic, quem alloqui Dei ſermo dignatus eſt, cui ſe facies divina non texit, cui nunc martyrem ſuum, nunc ſemetipſum Chriſtus oſtendit; in cuius vivente terra Dominici corporis videmus impreſſa veſtigia, ſi fidelibus oculis & acie ſpiritali, quod in eo ſinus Chriſti, quod manus contigit, perlegamus, & canitiem, quæ ſæpe ſuper Domini genu iacuit, ſæpe Domini ſinu tepuit, noſtra manu ſæpe mulcentes, & auriculam ſæpe palpantes, quam cœleſtes digiti, Domino iocante traxerunt. »

[S. Paulinus Nolanus, *Epiſtola* XLIX, *ad Macarium* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, c. 407).]

409 vel 410 S. AVITUS, *preſbyter Bracarenſis.* (148)

« Veritus enim ſum, ne & ſancta loca relinquens & ad vos forte non perveniens, ubicumque interceptus, irrationabilis audaciæ pœnas luerem. »

[S. Avitus, *Epiſtola ad Palchonium* (Migne, *Patr. lat.*, XLI, c. 805).]

« Tunc duo cives mei, Avitus & alius Avitus, cum iam tam turpem confuſionem & per ſe ipſam veritas ſola nudaret,

peregrina petierunt: nam unus *Hierosolymam*, alius *Romam* profectus est. Reversi, unus retulit Origenem, alius Victorinum. »

[P. Orosius, *Consultatio sive commonitorium de errore Priscillianistarum & Origenistarum ad s. Augustinum*, c. 3 (Migne, *Patr. lat.*, XXXI, c. 1214).]

« Honorio X & Theodosio VI coss., s. Stephanus primus martyr revelatur sancto presbytero Luciano die vj feria, quæ fuit tunc ij. non. decembr., in *Hierosolymis* sancto Ioanne episcopo præsidente: & exstant ex his gestis epistolæ supradicti presbyteri & sancti Aviti, presbyteri Bracarensis, qui tunc in *Hierosolymis* degebant. »

[Idatius, *Chronicon* (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 913).]

« Avitus presbyter, homo Hispanus genere, ante relatam Luciani presbyteri scripturam in latinum transtulit sermonem, & addita epistola sua, per Orosium occidentalibus edidit. »

[Gennadius Massiliensis, *De scriptoribus ecclesiasticis*, c. 47 (Migne, *Patr. lat.*, LVIII, c. 1085).]

(Cf. Baronius, *Annales*, ad ann. 415, n° 1 & s., t. VII, p. 46; Tamaio de Salazar, *Anamnesis sanctorum Hispaniæ*, 17 iun., t. III, p. 540; Fleury, *Hist. ecclésiast.*, l. XXIII, c. 23.)

c. 410 SABINIANUS *diaconus*. (149)

[*Sabinianum diaconum, qui, perpetrato adulterio, in Bethleem fugerat, per litteras episcopi sui Hieronymo commendatus, manensque in Sanctis Locis & diaconi officio fungens, virginem quamdam sacram ad stuprum fugamque sollicitaverat; deprehensum obiurgat Hieronymus, utque in monasterio pœniteat hortatur.*]

[S. Hieronymus, *Epistola* CXLVII, *ad Sabinianum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1195 & s.).]

c. 410 S. PASSARION. (150)

[S. Cyrillus Scythopol., *Vita s. Euthymij* (Pouget, *Analecta græca*, p. 31); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Euthymij*, c. 42 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 629).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

411. SYRI NEGOCIATORES PER TOTUM ORBEM DISCURRUNT.

[S. Hieronymus, *Comm. in Ezech.*, l. VIII, c. 27 (Migne, *Patr. lat.*, XXV, c. 258 & s.).]

411 ANONYMUS *qui Marcellini & Anapſychiæ epiſtolam ad ſ. Hieronymum attulit.* (151)

« Tandem ex *Africa* veſtræ litteras unanimitatis accepi. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* CXXVI, *ad Marcellinum & Anapſychiam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1085).]

c. 411. SARRACENI PALÆSTINAM INVADUNT.

« Ezechielis volumen olim aggredi volui & ſponſionem creberrimam ſtudioſis lectoribus reddere; ſed in ipſo dictandi exordio ita animus meus Occidentalium, & maxime urbis *Romæ* vaſtatione confuſus eſt, ut, iuxta vulgare proverbium, proprium quoque ignorarem vocabulum. Hoc autem anno, cum tres explicaſſem libros, ſubitus impetus barbarorum, de quibus tuus dicit Virgilius, « *late vagantes Barcæi* (Æneid., 4) » & ſancta ſcriptura de Iſmahel « *contra faciem omnium fratrum ſuorum habitabit* (Gen., XVI, 12) », ſic *Ægypti* limitem, *Palæſtinæ*, *Phœnicis*, *Syriæ* percurrit, ad inſtar torrentis cuncta ſecum trahens, ut vix manus eorum, miſericordia Chriſti, potuerimus evadere. Quod ſi iuxta inclytum oratorem, « *ſilent inter arma leges* (Cicero, *Pro Milone*) », quanto magis ſtudia ſcripturarum? Quæ & librorum multitudine & ſilentio ac librariorum ſedulitate, quodque proprium eſt, ſecuritate & otio dictantium indigent. Duos itaque libros miſi ſanctæ filiæ meæ Fabiolæ, quorum exempla, ſi volueris, ab ipſa poteris mutuari. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* CXXVI, *ad Marcellinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1086).]

412. HONORII ET THEODOSII II IMPP. DE IUDÆIS LEGES.

[*Cod. Theodoſ.*, l. XVI, tit. 8, leg. 20, 21 (ed. Gothofred., t. VI, pp. 260-261).]

412 PELAGIUS *Cambrenſis, hæreſiarcha.* (152)

« Pelagius vero, ſicut a quibuſdam fratribus noſtris miſſæ loquuntur epiſtolæ, *Ieroſolymis* conſtitutus, nonnullos fallere aſſeritur. »

[*Epiſtola concilij Milevitani ad Innocentium papam* (S. Auguſtinus, *Opera*, *Epiſtola* CLXXVI, ap. Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 762).]

« Miſſæ ſunt itaque de hac re ex duobus conciliis, *Carthaginienſi* & *Milevitano*, relationes ad apoſtolicam ſedem, antequam geſta eccleſiaſtica, quibus apud epiſcopos provinciæ *Palæſtinæ* Pelagius perhibetur eſſe purgatus, vel in manus noſtras vel in *Africam* perveniſſent. »

[S. Auguſtinus, *Epiſtola* CLXXXVI, *ad Paulinum*, c. 2 (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 816).]

« Nec ſaltem poſt iudicium quod de ipſo Pelagio in *Palæſtina* factum eſt, corriguntur; de quo damnatus exiſſet, niſi obiecta ſibi contra gratiam Dei dicta, quæ obſcurare non potuit, ipſe damnaſſet . . . . Ubi poſtremo illa teſtimonia, quæ *Ierosolymitanæ* antiſtes eccleſiæ, ſicut in eiſdem geſtis legitur, ipſi Pelagio ſe dixiſſe commemorat, cum ad eum perlatum eſſet quod ſine gratia Dei diceret abſque peccato hominem eſſe poſſe. »

[S. Auguſtinus, *Epiſtola* LXXXVI, *ad Paulinum*, c. 31, 36 (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, cc. 827, 829).]

« Audivimus enim eſſe in urbe *Roma*, ubi ille [Pelagius] diu vixit, nonnullos qui diverſis cauſis ei faveant, quidam ſcilicet, quia eis talia perſuaſiſſe perhibetur, plures vero, qui eum talia ſentire non credunt; præſertim quia in *Oriente*, ubi degit, geſta eccleſiaſtica facta eſſe iactantur, quibus putatur eſſe purgatus. »

[S. Auguſtinus, *Epiſtola* CLXXVII, *ad Innocentium papam*, c. 2 (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 765); cf. *Epiſtola Patrum concilij Carthaginenſis ad ſ. Auguſtinum*, c. 4 (S. Auguſtinus, *Opera*, *Epiſtola* CLXXV, ed. Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 761); S. Auguſtinus, *Epiſtola* CLXXIX, *ad Ioannem Hieroſol.* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 774); Id., *De peccato originali*, cc. 9, 10 (Migne, *Patr. lat.*, XLIV, cc. 389-390); Id., *De geſtis Pelagij*, c. 2 & ſ., *ubi Pelagij reſponſa in concilio Dioſpolitano Palæſtinæ referuntur* (Migne, *Patr. lat.*, XLIV, cc. 322 & ſ.).]

« Tamen ſcias in hac provincia, nullis humanis auxiliis, ſed proprie Chriſti ſententia pulſum eſſe, non ſolum de urbe, ſed de *Palæſtinæ* quoque finibus Catilinam (*id eſt*, *ficto ſermone*, Pelagium). »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* CXXXVIII, *ad Riparium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1165).]

« Latebam ergo [Paulus Oroſius] in *Bethlehem*, traditus a patre Auguſtino, ut timorem Domini diſcerem, ſedens ad pedes Hieronymi; inde *Hieruſalem* vobis accerſentibus vocatus adveni. Dehinc in conventum veſtrum una vobiſcum, Ioanne epiſcopo præcipiente, conſedi..... Ad hæc Ioannes epiſcopus, ut Pelagius coram intromitteretur, expetiit. Cui & propter paternitatis ipſius reverentiam & propter actionis utilitatem, dum præſentem ab epiſcopo rectius crederetis confutandum, intromittendi conniventia præſtita eſt. »

[Paulus Orosius, *Liber apologeticus contra Pelagium de arbitrij libertate* (Migne, *Patr. lat.*, XXXI, c. 1176).]

« Scripsistis mihi cum Pelagio vos egisse, ut quæcumque adversus eum dicerentur, scripto damnaret, eumque dixisse audientibus vobis . . . . . . »

[S. Augustinus, *Liber de gratia Christi, ad Albinam, Pinianum & Melaniam tunc in Palæstina commorantes*, c. 2 (Migne, *Patr. lat.*, XLIV, c. 359).]

« In *Oriente*, hoc est in *Syria Palæstina*, Pelagius a quibusdam catholicis fratribus ad episcopalia gesta perductus, eisque absentibus qui de illo libellum dederant, quoniam ad diem synodi non potuerunt occurrere, ab episcopis quatuordecim auditus est, ubi eum dogmata ipsa damnantem, quæ inimica gratiæ Dei adversus eum de libello legebantur, catholicum pronuntiarunt. »

[S. Augustinus, *Retractationes*, l. II, c. 47 (Migne, *Patr. lat.*, XXXII, c. 649).]

« Tunc istorum [Pelagianorum] machinæ fractæ sunt.... quando Pelagium, ad proferendam in se suosque sententiam, *Palæstinorum* episcoporum synodus coarctavit. »

[Prosper Aquitan., *Liber contra Collatorem*, c. 21 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 271).]

« .... Non segnior inde Orientis,
Rectorum cura emicuit: captumque nefandi
Dogmatis auctorem [Pelagium] construxit lege benigna
Commentum danare suum; nisi corpore Christi
Abiungi & sancto mallet grege dissociari. »

[S. Prosper Aquitan., *Carmen de ingratis*, vers. 42-46 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 97).]

« Quod quidem Pelagius episcopali iudicio *Palæstino* damnari metuens, damnare compulsus est. »

[Eugyppius, *Thesaurus*, c. 288 (Migne, *Patr. lat.*, LXII, c. 925).]

(Cf. Photius, *Bibliotheca*, cod. LIV, *Exemplar actorum ab Occidentis episcopis contra Nestorianos & Pelagianos* (Migne, *Patr. gr.*, LIII, c. 98); *Acta Conciliorum Hierosolymitani & Diospolitani*, ann. 415 (Mansi, *Concilia*, IV, cc. 307, 311, & *Itinera græca*, I.)

c. 412 ROMANI NOBILES *exsulantes.* (153)

« Quis crederet ..... ut tota *Orientis*, *Ægypti*, *Africæ* littora olim dominatricis Urbis servorum & ancillarum

numero complerentur, ut quotidie ſancta *Bethleem* nobiles quondam utriuſque ſexus atque omnibus divitiis affluentes ſuſciperet mendicantes. »

[S. Hieronymus, *In Ezech.*, l. III, prol. (Migne, *Patr. lat.*, XXV, c. 75); cf. Id., *Epiſtola* CXXVIII, *ad Gaudentium*, c. 4 (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1099).]

t. an. 413 ANONYMUS, *Heſperij, viri tribunitij, amicus.* (154)

« Acceperat autem [Heſperius] ab amico ſuo terram ſanctam de *Ieroſolymis* allatam, ubi ſepultus Chriſtus die tertio reſurrexit, eamque ſuſpenderat in cubiculo ſuo, ne quid mali etiam ipſe pateretur. . . . . »

[S. Auguſtinus, *De civitate Dei*, l. XXII, c. 7 (Migne, *Patr. lat.*, XLI, c. 764).]

414 S. Hieronymus. (XXX)

(*Epiſtola* CXXIX *ad Dardanum de Terra repromiſſionis* (theologici non geographici argumenti).

[S. Hieronymus, *Opera* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1099).]

412-414. S. AUGUSTINUS CONTRA PEREGRINOS LOQUITUR.

« Si ſitimus veniamus, & non pedibus ſed affectibus, nec migrando ſed amando veniamus, quanquam ſecundum interiorem hominem, & qui amat, migrat. Et aliud eſt migrare corpore, aliud corde. Migrat corpore, qui motu corporis mutat locum, migrat corde, qui motu cordis mutat affectum. Si aliud amas, aliud amabas, non ibi es, ubi eras. »

[S. Auguſtinus, *Tractat.* XXXII, *in Iohannis Evangelium*, c. 1 (Migne, *Patr. lat.*, XXXV, c. 1642).]

« Tanto enim nobis melius eſt, quanto magis in illum [Deum] imus, quo nihil melius eſt. Imus autem non ambulando, ſed amando. Quem tanto habebimus præſentiorem, quanto eumdem amorem, quo in eum tendimus, potuerimus habere puriorem, nec enim locis corporalibus vel extenditur vel includitur. Ad eum ergo qui ubique præſens eſt & ubique totus, non pedibus ire licet, ſed moribus. »

[S. Auguſtinus, *Epiſtola* CLV, *ad Macedonum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 672); cf. Id., *Epiſtola* LXXVIII, *ad clerum Hipponenſem* (*ibid.*, XXXIII, c. 269).]

« Non dixit [Deus]: Vade in Orientem & quære iuſtitiam, naviga uſque ad Occidentem ut accipias indulgentiam. »

[S. Augustinus, *Sermo* CCXXV, *suppositius* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIX, c. 2162).]

(*Multa alia contra peregrinationes e s. Augustino, ut ferunt, extracta, in acatholicis præcipue theologis reperies, ut:* « Noli « longa itinera meditari; ubi credis, ibi venis; ad eum qui ubi« que est amando venitur, non navigando », & « Non oportet, « o homo! maria transfretare, non penetrare nubes, non trans« alpinare necesse est », *quæ in genuinis Augustini operibus frustra quæreres.*)

**414. S. Augustinus pro peregrinis scribit.

« Lege ergo, o homo, & opere adimplere festina, quod sancta & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, eleemosynam dare & peregrinationes facere, ut a peccatis solvantur. »

[S. Augustinus, *Sermo* XLIV, *ad fratres in eremo, subdititius* (Migne, *Patr. lat.*, XL, c. 1321).]

414 Matronæ Gallicæ *exsulantes.* (155)

« Aiunt sanctæ & nobiles feminæ, quæ eam viderunt, quæ norunt, quas de littore *Galliarum* ad habitationem Sanctorum Locorum hostium per *Africam* compulit sæva tempestas .....»

[S. Hieronymus, *Epistola* CXXX, *ad Demetriadem* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1107).]

415 Concilium Hierosolimitanum, *in quo Iohanne, Hierosolymitano episcopo, præside, de Pelagij causa actum est.* (156)

[Mansi, *Concilia*, IV, cc. 307-311; vide supra pp. 124-126.]

415. Concilium Diospolitanum de eadem re.

[Mansi, *Concilia*, IV, c. 311.]

415 Paulus Orosius. (157)

« Ecce venit ad me religiosus iuvenis .... compresbyter noster Orosius ..... nam inde ad nos usque ab Oceani littore properavit, fama excitus, quod a me posset de his, quæ scire vellet, quidquid vellet audire .... rogavi eum ut abs te veniens per nos ad propria remearet. Quam eius pollicitationem tenens, occasionem mihi credidi a Domino esse concessam, qua tibi scriberem de his, quæ per te scire cupio. Quærebam enim quem ad te mitterem, nec mihi facile

occurrebat idoneus & fide agendi & alacritate obediendi & exercitatione peregrinandi. Ubi ergo iſtum iuvenem expertus ſum, eum ipſum eſſe qualem a Domino petebam dubitare non potui. »

[S. Auguſtinus, *Epiſtola* CLXVI, *ad ſ. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 720); cf. Id., *Epiſtola* CLXXX, *ad Oceanum* (Ibid., c. 779).]

« Virum honorabilem fratrem meum, filium dignationis tuæ, Oroſium preſbyterum, & ſui merito & te iubente ſuſcepi ..... »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* CXXXIV, *ad ſ. Auguſtinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1161).]

« Latebam ſiquidem in *Bethlehem* ignotus, advena, pauper. Quid miſer ego ſic loquor, iterum forſitan iactantiæ notandus? Quoniam quidem & ipſe David & talis & inde proceſſit. Latebam ego in *Bethlehem*, traditus a patre Auguſtino, ut timorem Domini diſcerem, ſedens ad pedes Hieronymi : inde *Hieruſalem* vobis accerſentibus vocatus adveni. »

[P. Oroſius, *Liber apologeticus de arbitrij libertate*, c. 3 (Migne, *Patr. lat.*, XXXI, c. 1176).]

« Quamobrem miſi vobis per ſanctum filium & compreſbyterum meum Oroſium reliquias de corpore beati Stephani primi martyris. »

[Avitus, *Epiſtola ad Palchonium de reliquiis ſ. Stephani* (S. Auguſtinus, *Opp.*, ap. Migne, *Patr. lat.*, XLI, c. 806); cf. *Pſeudo-Evodius* vel *De miraculis ſ. Stephani protomartyris ad Evodium libri duo*, c. 1 (Migne, *Patr. lat.*, XLI, c. 833).]

« Namque diebus pene iſtis quibus ego tanti ſacerdotij nomen, licet indignus, adeptus ſum, preſbyter quidam [ſc. Oroſius], ſanctitate præcipuus, a *Ieroſolyma* veniens, *Magonæ* non longo tempore moratus eſt : qui poſtquam tranſvehi ad *Hiſpanias*, ſicut deſiderabat, nequivit, remeare ad *Africam* denuo ſtatuit; tunc beati Stephani reliquias, quæ nuper revelatæ ſunt, cum ad *Hiſpanias* portare conſtituiſſet, ipſas, ſine dubio martyre inſpirante, in memorati oppidi eccleſia collocavit. »

[Severus, *Epiſtola ad omnem eccleſiam de virtutibus reliquiarum ſ. Stephani in inſula Minorcenſi* (S. Auguſtinus, *Opp.*, ap. Migne, *Patr. lat.*, XLI, c. 821).]

« Orosius presbyter Hispanici generis .... missus ab Augustino episcopo .... pro discenda animæ ratione ad Hieronymum presbyterum, reliquias beati Stephani, tunc nuper inventas, rediens primus intulit Occidenti ..... »

[Marcellinus comes, *Chronicon* (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 923); *quem exscripsit* Gennadius, *Liber de scriptoribus ecclesiast.*, cc. 39, 47 (Migne, *Patr. lat.*, LVIII, cc. 1081, 1085).]

« Lucianus presbyter, vir sanctus, cui revelavit Deus his consulibus [Honorio X & Theodosio VI] locum sepulcri & reliquiarum corporis sancti Stephani primi martyris, scripsit ipsam revelationem in græco sermone ad omnium ecclesiarum personas. »

[Marcellinus comes, *Chronicon* (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 923); cf. Lucianus, presbyter ecclesiæ quæ est in villa Caphargamala in territorio Ierosolymorum, *Epistola* (S. Augustinus, *Opp.*, Migne, *Patr. lat.*, XLI, c. 807).]

« Lucianus presbyter, cui revelavit Deus, septimo Honorij principis anno, locum sepulchri & reliquiarum beati protomartyris Stephani & Gamalielis ac Nicodemi, qui in Evangelio & in Actibus Apostolorum leguntur, scripsit ipsam revelationem græco sermone ad omnium ecclesiarum personam. Quam revelationem Avitus presbyter, homo Hispanus genere, in Latinum vertit eloquium, & adiecta epistola sua, per Orosium presbyterum Occidentalibus dedit. Qui etiam Orosius ad loca sancta perveniens, quo eum Augustinus ad Hieronymum pro discenda animæ ratione miserat, reliquias b. Stephani accepit, & patriam reversus primus intulit Occidenti. »

[Beda venerabilis, *De sex ætatibus mundi* (*Mon. hist. Britannica*, I, p. 93); cf. Freculphus, *Chronicon*, t. II, l. V, c. 12 (Migne, *Patr. lat.*, CVI, c. 1243).]

415. Honorii et Theodosii II impp. de Iudæorum contra Christianos litibus lex.

[*Cod. Theodos.*, l. XVI, tit. 8, lex 22 (ed. Gothofred., t. VI, p. 262).]

415. Honorii et Theodosii II impp. de Iudæis qui servos christianos habent.

[*Cod. Theodos.*, l. XVI, tit. 9, lex 3 (ed. Gothofred., t. VI, p. 272).]

c. 415 ** ALEXANDER, *Conſtantinopolitanus ſenator*, & IULIANA *uxor eius*. (158)

« Tranſlatio autem eius [ſ. Stephani], ut ait Auguſtinus, hoc modo fuit: nam Alexander ſenator Conſtantinopolitanus *Ieruſalem* cum uxore ſua adiit & protomartiri Stephano pulcherrimum oratorium conſtruxit ac poſt eius obitum iuxta eius corpus ſe ſepeliri fecit. Evolutis ergo vij. annis, Iuliana eius uxor in patriam ſuam volens redire, utpote quæ a principibus iniuriam patiebatur, corpus viri voluit deferre. Quod cum ab epiſcopo multis precibus poſtulaſſet, epiſcopus duos loculos argenteos protulit dicens: « Non novi, quis ſit ex his « loculis viri tui. » Et illa: « Ego novi »; & impetum faciens amplexata eſt corpus ſancti Stephani. Sic ergo dum corpus viri putat accipere, caſu corpus protomartiris accepit. »

[Iac. de Voragine, *Legenda aurea*, c. 112 (ed. Græſſe, 1846, p. 463).]

(Cf. Anonymus, *Scriptura de tranſlatione ſancti Stephani de Ieruſalem in urbem Byzantium*, ab Anaſtaſio Bibliothecario e græco in latinum verſa (S. Auguſtinus, *Opp.*, ap. Migne, *Patr. lat.*, XLI, c. 817); Nicephorus Calliſt., *Hiſt. eccleſ.*, l. XIV, c. 9 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 1081) & *Itinera græca*, I.)

c. 415 Paulus Oroſius. (xxxj)

« *A flumine* Euphrate *quod eſt ab oriente*, *uſque ad mare noſtrum*, *quod eſt ab occaſu*, *deinde a ſeptentrione*, *id eſt a civitate* Bacuſa, *quæ in confinio* Cappadociæ *&* Armeniæ *ſita eſt*, *haud procul a loco ubi* Euphrates *naſcitur*, *uſque ad* Ægyptum *& extremum* ſinum Arabicum, *qui eſt ad meridiem*, *longo anguſtoque ſulco ſaxis inſuliſque creberrimo*, *a* Rubro mari, *id eſt ab* Oceano *occaſum verſus*, *extenditur* Syria, *quæ ſic generaliter nominatur habetque maximas provincias* Commagenam, Phœniciam *&* Palæſtinam, *abſque* Saracenis *&* Nabatæis *quorum gentes ſunt duodecim. In capite* Syriæ Cappadocia *eſt* . . . .

« Ægyptus inferior *ab oriente habet* Syriam Palæſtinam, *ab occaſu* Lybiam. . . . .

« *Inſula* Cypros *ab oriente* mari Syrio *quem* Iſſicum ſinum *vocant*, *ab occidente* mari Pamphylico, *a ſeptentrione* Aulone Cilicio, *a meridie* Syriæ *&* Phœnices *pelago cingitur*. »

[P. Oroſius, *Hiſtoriæ*, l. I, c. 2 (Migne, *Patr. lat.*, XXXI, cc. 678, 679, 694).]

415. ECCLESIA ANTIOCHENA IN ROMANAM COMMUNIONEM POST LXXXV ANNOS REDIT.

[Innocentius I, *Epiſtola* XVI, *ad Alexandrum*, *Antiochenum epiſc.* (Manſi, *Conc.*, III, c. 1053; Jaffé, *Regeſta pontificum*, nº 102).]

c. 415 TEREBON *Sarracenus*, ASPEBETUS *pater eius*, *& multi alij* SARRACENI. (159)

[S. Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Euthymij* (ed. Pouget, *Analecta græca*, pp. 20, 21); Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Euthymij*, c. 19 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 613).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 415 LEGATI (?) *Innocentij I, papæ, Antiochiam miſſi.* (160)

[Innocentius I, *Epiſtolæ tres ad Alexandrum*, *Antiochenum epiſc.* (Manſi, *Concilia*, III, cc. 1052-1054; Jaffé, nºs 102, 103, 107; cf. 104-106).]

c. 415 PAULUS *diaconus*, *ab Innocentio I*, *papa*, *ad Bonifacium*, *preſbyterum Antiochenum*, *miſſus*. (161)

[Innocentius I, *Epiſtola ad Bonifacium de pace cum Alexandro*, *Antiocheno epiſc.*, *ineunda* (Manſi, *Concil.*, III, 1051; Jaffé, nº 106).]

416. HONORII ET THEODOSII II IMPP. DE IUDÆIS QUI AD CHRISTIANAM FIDEM TRANSEUNT LEX.

[*Cod. Theodoſ.*, l. XVI, tit. 8, lex 23 (ed. Gothofred., t. VI, p. 263).]

ant. a. 417 PAULA *iunior*. (162)

« Sanctæ ac venerabiles filiæ tuæ Euſtochium & Paula & genere ſuo & exhortatione tua digne gradiuntur. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* CXXXIV, *ad ſ. Auguſtinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1162).]

« Neptis veſtra Paula miſerabiliter deprecatur, ut memores eius ſitis & multum vos ſalutat. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* CXLIII, *ad Alypium & ſ. Auguſtinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1182).]

« Direptiones, cædes, incendia, omne facinus extremæ dementiæ, generoſiſſimæ ſanctæ virgines Euſtochium & Paula deploraverunt in locis eccleſiæ ſuæ perpetraſſe diabolum. »

[Innocentius I, *Epiſtola ad Ioannem Hieroſolymitanum* (Manſi, *Concilia*, III, c. 1125 ; Jaffé, nº 120).]

417 MELANIA *junior*, ALBINA *mater*, PINIANUS *maritus*. (163)

f. 248 *a*, col. 1 « Quum autem omne pondus ſeculi depoſuiſſent, aſcendit deſiderium videndi ſancta loca, in qua Dominus noſter virtutis ſue gloriam demonſtravit. Predixi vero & indulgentiam poſtulavi non ſolum tue ſanctitati, ſet & omnibus qui lecturi ſunt, ut mici (*ſic*) veniam dare dignentur & non ſit faſtidium ſi ea dixero in poſterum que prius debueram dicere.

« Factum eſt igitur quum egredi vellent de *Roma*, prefectus quidam erat tunc gentilis, cuius etiam nomen minime recordor, qui conſilium dederat ſenatoribus urbis ut facultates eorum deberent ſociare ſenatui & abſurdum eſſe eas illos Domino obtuliſſe, ſet magis reipublice viribus & ſenatu ſubici deberi.

« Cumque hec ſedens prefectus diluculo cum omni ſenatui (*ſic*) tractaret, procedens mane ſedens pro tribunali, vellet ha[n]c ſententiam publice pronuntiare, adfuit providentia Dei & ſubito, horta ſeditione populi propter penuriam panis, ne multum loquar, mox detractus de tribunali in media civitate lapidibus interfectus eſt, ita ut etiam aperte ſenatus confiteretur conſilium quod occulte tractaverant adverſus beatiſſimos inſidiantes, & non ob aliam cauſam fuiſſe eum interfectum niſi propter vindictam ſanctorum & merita. Beati vero hec non noverant ante niſi cum iam de morte eius amariſſima relatum eſt; quum autem cognoviſſent, gratias quidem egerunt, tribulati ſunt vero in morte illius mala; necnon & multi ſervorum ſuorum, qui erant ſimilia cogitantes, malo morbo perierunt, Dei providentia faciente.

f. 248 *b*, col. 1

« Vellem dicere quanta milia ſervorum libertati donaverunt, ſi numerum cognoſcere potuiſſem; unde, ne plus aut minus pronuntians, vanam gloriam ſupraducam, Deo & ipſis notum eſt, ad aliud tranſeam.

« Navigantibus quoque eis ad *Siciliam*, in qua ſanctus Paulinus epiſcopus abebatur, horta eſt eis tempeſtas gravis, ita ut de vita periclitarentur ac neque ipſam aquam ad vibendum haberent, & ventus contrarius inminerat (*ſic*), ut etiam naute dicerent: « Ira Dei eſt ». Quum igitur in multa eſſent deſperatione, dicit beatiſſima : « Forſitan non eſt voluntas Dei ire « nos ubi diſponebamus, ſed date vela ducenti nos ventos (*ſic*) ».

f. 248 *b*, col. 2

Et ſtatim correxerunt vela, & deveniunt in inſulam qua[m]dam quam hoſtes circumdederant, & omnes viros cum uxoribus & filiis depredatos abſtulerant, quos etiam iterum diſtraentes, pretia poſtulabant, ita ut ſi nolent eos redimere & illos quos captivaverunt occiderent, & ipſam inſulam igni conſummere minabantur. Quum autem horum navis ad litora maris adplicuiſſet, audiens epiſcopus eiuſdem loci quod beata Melania ibidem navigans adplicuiſſet (iam enim ex fama omni loco nomen eius intonuerat), venit cum prioribus civitatis rogans & petens, ut, ſi eſſet adhuc in manibus, miſeris ſubveniret, nam uſque ad duo milia quingentos ſolidos captivorum redemtio querebatur, & nemo erat qui miſere[re]tur. Mox vero ut audivit beatiſſima, ita condoluit quaſi ipſa teneretur & ſtatim proferens aurum, omnes a maiore uſque ad minorem quos hoſtis tenebat captivos, dato pretio, redimerunt. Inſuper & alios quingentos ſolidos in huſus eis largientes donaverunt. De cellario vero ſi quid obtimum habere potuit, eis inpartita eſt & ab ingenti penuria & fame eos relevaberunt. Adhuc & qua[m]- f. 249 *a*, col. 1
dam matronam, que fuerat valde nobilis, tenebatur a barbaris pro quingentos ſolidos, & hanc redimentes remiſerunt ad ſua & ita inde profecti ſunt navigantes, iterum revertuntur ad *Africam* & conmorati ſunt ibidem ſeptem annis & ibidem captivis multa preſtantes.

« Sic iterum beatiſſima, una cum matre ſua & beato fratre ſuo, ab *Africa* navigaverunt in Orientem & pervenerunt *Alexandriam*, & oſpitabantur apud ſanctum epiſcopum Cirillum, & ſicut decebat ſanctitatem eius ſuſcepit eos. Contigit autem & ſanctum Neſtorem, virum prophetie gratiam habentem, eſſe illo tempore; conſueverat enim per tempus beatiſſimus hic ingredi in civitatem propter ſanitates infirmantium; habebat enim & hanc gratiam. Sancta vero Dei cum matre & ſuo fratre Piniano habierunt ad videndum Dei hominem, ad quem & multa turba introibat.

« Cumque vellent ingredi, diviſi ſunt beati in tribus partibus pre turba, contigitque beatum Pinianum primum ingredi, & qui ingrediebantur oleo (*ſic*) a ſancto accipiebant. Aſpiciens autem ſanctus Neſtorius, intuitus eſt ſanctum Pinianum & ſenſit in ſpiritu quis eſſet & adprehendens de turba tenuit eum iuxta ſe, & poſt multam turbam contigit & beatam f. 249 *a*, col. 2
introire Melaniam, & ipſam ſimiliter conſiderans, tenuit & ſtatuit cum fratre ſuo. Tertia (*ſic*) vero ingredientem ſanctam

matrem eius & ipsam inspiciens tenuit & statuit cum ambobus. Et postquam egressa est turba, cepit beatissimus dicere eis quantas tribulationes pertulissent & docebat eos tamquam proprios filios suos dicens : « Nolite deficere quia finis tribu- « lationis perficit gaudium : non sunt enim condigne passio- « nes huius temporis ad futuram gloriam que revelabitur in « nobis ». Tunc itaque, vel magno opere benedictionis percepti ab eo & nimia consolatione recreati, narrantes virtutes eius, navigant *Iherosolimam*, & ingressi adorant Dominum per loca sancta. Deinde hospitantur in sancta Anastasi, habentes adhuc quidem parvam pecuniam auri quam expenderunt per manus eorum qui repositi erant super pauperes, nolentes per se ipsos dispensare ne aliquid boni fecisse viderentur. Ita semper humilitatem custodiebant ; asserebat denique beatissima quod eo voto & desiderio ibidem advenissent ut, omnibus in Christo dispensatis, in eclesiastico brebe conscripti, elemosinam inter ceteros pauperes consequerentur. Itaque cum nimius ardor fidei eius & abstinentia permaneret, factum
249*b*, col. 1 est infirmari eam & propter volumtariam paupertatem & multam tolerantiam nicil aliud umquam preter cilicium uteretur. Cumque multi servorum Dei & virginum ad visitandum beatissimam desiderantes venirent, virgo quedam, sanctitate & vita & moribus valde libera, cum magna veneratione capitale pulvillum vix potuit impetrare ut suscipere dignaretur & sub suo capite ponere, quem beatissima acceptum pro magna benedictione & non propter delicias hutebatur.

« Permanebat igitur beatissima cum sancta matre sua in sancta Resurrectione & secrete residens opusque suum per singulos dies consummans & lectioni vacans, memoriam Scripturarum divinarum suo pectori recondebat, nulli passim apparens, nec cito procedens nisi forte quum magni & vita & sanctitate preclari episcopi vel sancti patres venirent, quos maxime non ob aliam causam set propter salutarem doctrinam & divinarum Scripturarum secreta misteria requirens suscipiebat. Occurrebat etiam cum honorifico & suo illo consueto & verecundo salutato & provoluta pedibus eorum exposcebat benedictionem. Quibus egressis, ipsa in suo opere Scripturæ in ieiunio permanebat. Vespertinis vero horis postquam locus sancte Resurrectionis a custodibus claudebatur,
249*b*, col. 2 omnibus rite receptis, hec beatissima, egrediens de cella sua

ad fores sancte Anasteos (*sic*) vigilans, in oratione pernoctabat usque ad eam horam in qua ceteri ad psallendum convenirent. Quum autem turba se congregasset, ipsa recedens paululum somno quod natura exigebat indulgebat, & iterum exurgens diluculo, consueto opere insistebat, ut omnibus horis non nisi quod placitum esset ageret.

« Inruentibus vero in *Spanie* partibus barbaris, remanserunt pauce possessiones quas propter inruptionem hostium distraere non potuerunt. Tempore autem cum pax locis reddita fuisset, destinavit fidelissimum ex servis suis, iam liverum, qui ingressus in predictis regionibus quandam partem possessionum festinat distraere, ex quibus non parvo collecto pretio revertens his defert. Quod videns beatissima, quasi ex ore leonis ereptum, gratias agens Deo, continuo omnia in opus Dei distribuenda disponit, & dicit ad suum fratrem: « Domine meus, volo ut eamus in *Egypto*, & videamus dominos « nostros & sanctos servos Dei per heremum habitantes, ut « per visionem & orationes eorum misericordiam consequa- « mur ». Beatissimus vero audiens non fuit contrarius, set cum gaudio fabens dictis eius properare consentit. Exurgentes igitur profecti sunt in *Egyptum*, & peregrinantes monaste- f. 250 *a*, col. 1 ria sanctorum monachorum & virginum, dispergunt omnia singulis prout cuique opus erat. Et quia hoc ei erat studium pro aliorum refrigerio semper esse sollicitum, venerunt ad quendam sanctissimum virum, sicut ipsa nobis referre dignabatur, nomine Effessionem. Ad quem cum ingressi fuissent, post orationem cepit sancta rogare ut paucos aureos in husibus suis his off[er]entibus accipere dignaretur. Qui alto pede resiliens reppellere oblata nec sibi necessarium esse aurum in husibus fatebatur. At quum nulla prece flecteretur accipere, rogatus interim ut proficiscentibus, sicut mos erat, orationem dare iuberet. Et quum ille pronus in faciem Dominum pro ipsis oraret, sancta perlustrat ubi occulte relinquat pecuniam quam oblatam reppulerat, nicil prorsus tale occurrit quia nicil quod vir sanctus possideret in cellula habebatur nisi tantum matta in qua iacebat & in angulo unam sportellam cum paucis paximaciis & vas cum sale modico, quod vix repperiens beatissima paucos solidos obruit &, accepta oratione, festinanter egrediuntur ne servus Domini repertos eisdem refunderet. Festinant igitur properantes aufugere. Set quum homo Dei cogitaret preces beatissime quas illi ut acciperet proferebat, f. 250 *a*, col. 2

ſuſpicione ducitur & preſcrutans continuo, abſconſa que reppulerat invenit & ſumens curſu rapidiſſimo ſanctos inſequitur. Set cum iam hij flumine tranſmeato haberentur, pervenit ad litus & exclamans dixit: « Rogo quid mihi hoc non neceſſa-« rium in loco deſerto relinquiſtis? Quod ſi habere voluero, « latronum pericula ſuſtinebo ». Et beatiſſima ad eum: « Si « placet, iube dare pauperibus; meum enim votum Dominus « implere dignatus eſt ». Et ille dixit: « Et quo ibo, vel ubi « requiram pauperes, numquam a deſerto recedens? ſet ipſi « magis recipientes, aliis dare dignamini ». Set quum nullo pactu nec iſta recipere ſemel data voluiſſet, nec ille potuiſſet flumen tranſire, pecuniam, quam in manu tenebat, proiectam in profundo fluminis merſit. Plurimorum autem monachorum & virginum accipere nolentium hanc occultam offerebat oblationem. Tanto enim deſiderio accendebantur (*ſic*) ut omnes quos viderat ex eius datis acciperent. Sciebat enim ex hoc opere non parvum lucrum anime ſue futurum.

« Circumeuntes ergo *Egyptum* veniunt *Alexandriam* & ilic viſitantes multos ſanctorum, in quibus erant viri mirabilès Tabenenſiotarum arcimandrite & Deo digni preſbiteri Victor & Eugites & Elias & quidam ſanctus preſbiter, ab *Alexan-*
f. 250*b*, col. 1 *dria*, feſtinabat enim hec a ſingulis ſanctorum fructibus benedictionis ſibi congregare, ingrediuntur etiam & in *Nitriam* ad ea loca que appellantur *Cellaria*, & mirifice ſuſcepta eſt a ſanctis patribus qui ibidem erant, quia vililem (*ſic*) in ea providebant ſenſum, & manſit aput eos diebus aliquantis, & congregati ſimul ſancti patres benedicenteſque eam deduxerunt cum pace velut ſanctiſſimam & propriam matrem ſuam.

« Revertuntur iterum *Iheroſolimam*, multo labore vent[or]um intemperantiam ſuſtinentes. Et veniens invenit ſanctam matrem ſuam feciſſe ei cellulam in *Monte* ſancto *Oliveti*, intrinſecus conſtructam ſaxibus, ſicut ipſa petierat ut fieret, in qua poſſet cum ſilentio habitare.

« Ergo poſt ſanctam Epiphaniam aſcendens ingrediebatur in cellulam & clauſa uſque ad diem Paſche in cilicio & cinere & ingenti abſtinentia perdurabat, habens ſecum unam tantum puellam propter obſequium, ſabbato & dominico die cibum ſummens, neminem videns, neminem ſuſcipiens niſi tantu[m] ſanctam matrem ſuam & fratrem ſuum, & his certis quoque diebus. Erat autem quando & neptam ſuam Paulam virginem

interdum venientem ad videndam suscipiebat. Ipsa enim illi facta est ad Deum iter ostendens & in omnibus Dei eam instruens, ad multam abstinentiam & humilitatem perduxit. f. 250 *b*, col. 2
Nam & puella que ei ministrabat dicebat nobis quia multotiens, quum iam in Pascha exurgeret, in cilicio, quod eidem sancte substernebatur in cinere, vermes inmunes inveniret.

« In hac tali tolerantia fecit annos quattuordecim in *Herosolimam* (*sic*), in omnibus sanctis moribus & celesti conversatione semetipsam exercens. Contigit autem sancta mater eius migrare ad Dominum. Cuius sanctum corpusculum deponens, sepelivit in *Monte* sancto *Oliveti*, & ipsa ibidem permanens, de cetero in civitate noluit habitare. Et quum in una cellula obscura in multa abstinentia & lacrimis Domino vacaret, fecit sibi in ipso sancto monte monasterium & rogat suum fratrem ut paucas ei virgines congregaret. Conveniunt autem plus minus nonaginta, quas beata suo instruebat exemplo & cum blandimento monebat, dicens ne vellent vel in modicum viris apparere aut ne aliqua eis occasio egrediendi nasceretur. Intrinsecus lacum fieri iubet & omnia quecumque corporis necessitas exigisset ipsa ministrari abundanter iubet, tantum ut caverent aspectus virorum. Quomodo autem eas instruens de divinis & orationibus, cogitationibus diaboli perturbatas ad viam Domini revocabat, non est nostrum dicere, sed f. 251 *a*, col. 1
eorum qui sapientia pleniori nostros erro[re]s possunt emendare; ex parte autem referam post paululum. Erat autem & a turpibus locis abstraens mulieres propter emulationem castitatis & offerens Deo, illud sciens eloquium quod dicit: « Quoniam qui eduxerit de inpudente pretiosum os meum « erit. » Et quoniam omnes ei subdite esse desiderarent, non adquiebit prior esse monasterij sui propter multam humilitatem, set statuit aliam que eas regeret & ipsa solum ad orationem & obsequia sanctorum vacaret. Et quum aliquando paulo durior esset que eis preposita fuerat mater, hec beatissima, amans sorores, summebat que erant illis necessaria & in occulto singulis ponens subministrabat ita ut ille ingredientes paratum invenirent, ignorante hec matre earum. Virgines autem ex consuetudine intellexerunt quia beata hec faceret; in tantum ut etiam Lauso cuidam, religioso viro ex prepositis sacri cubiculi, scriberet ut inpenso pro meriti sui labore iuberet eis fieret valneum in ipso monasterio *Oliveti*, ut quando opus aberent, non in civitatem (*sic*) vexarentur &

quum (*fic*) hominibus loquendi facerent confuetudinem. Eft enim mille paffuum longitudo. Docebat enim eas femper de virtutibus & obedientia..... »

[*Hic piis virgines Melania exhortationibus fovet.*]

252*a*, col. 2 « Regulam vero nocturnis temporibus ha[n]c inftituerat, ut fine intermiffione conpleretur refponfuria, tres lectiones & cum matutini fierent, quindecim antifone. Deinde diei tertia orare omnino quia in ipfa hora Spiritus Sanctus defcendit. Et fexta precipue quia in ipfa hora fidelis Abrahaam fufcepit angelos. Nona vero quia in ipfa claudus fanus effectus eft a fanctis apoftolis & etiam vir defideriorum Daniel iam pridem docens tria tempora per diem orabat. Lucernaria vero confequenter quia poft Refurrectionem a mortuis Chriftus profectus cum fancto Cleopa circa folis occafum fe manifeftabat & Dominus miftice dicens in fanctis evangeliis hoc demonftrabat, quomodo exiens paterfamilias locare operarios, in vineam fuam, circa horam tertiam, fextam & nonam & circa undecimam eos convocat. Hoc etiam fabbato & dominico & in diebus feftis celebrari monebat dicens: « Si per fin-
252*b*, col. 1 « gulos dies oratio bona eft, multo magis in Refurrectione « Domini noftri oratio neceffaria eft, quia facilius in exul« tatione angelorum & fanctorum preces orationum exau« diuntur. »

« Si autem & aliquando contigiffet eas nimio labore vigiliarum effe fatigatas & hec beatiffima miferta earum aliquam requiem eis indulgeret, ipfe puelle propter falubrem eius doctrinam & nimiam caritatis manfuetudine[m], quam in eas oftendebat, non fibi parcebant dicentes ei: « Si ipfa cum fis « mater noftra & domina non preter[mittis] nobis corporalia « miniftrare, & nos quare non magis Deo & tuis preceptis « obtemperemus »? Et beata hec audiens congaudebat eis, quia in aures audientium & intellegentium loquebatur. Hedificavit autem eis oratorium in monafterio & ftatuit ibi altare ut divinis mifteriis fruerentur. Exceptis enim diebus feftis celebraverunt eis una oblatio (*fic*) die Paffionis, quod eft fexta feria, & una fancte Refurrectionis. Pofuit vero ibi reliquias fanctorum Zaccarie prophete & Stephani protomartiris & fanctorum Quadraginta, que funt Sebaftie & reliquorum, quorum nomina longum eft edicere.

« Faciebat autem ut in die legerent tres lectiones, ita ut

doctrine & adnuntiationi ecclesiastice mens earum ad bonum semper vacaret institutis orationibus & dicebat: « Memores « estote ut sicuti nunc tenetur ordo usque ad consumatio- f. 252 *b*, col. 1 « nem teneatur. »

« Sed ad id quod propositum est revertamur. Suscipitur autem & beatus frater eius & requiescit in Domino ante annos octo quam illa obiret, Deo ita ordinante. Mansit ergo beata post obitum illius, semetipsam acrioribus ieiuniis & orationibus coartans, per annos [tres] vel quatuor permanens in apostolio quod modicum fecit, in quo & beata mater eius & frater reposita (*sic*) erant. Et quum videret eclesiam non habentem monachos & ministrationem neclegi, subintrat ei deifica emulatio ut faceret hedificationem sanctorum virorum permanere & ministrare nocturnis & diurnis orationibus & psalmodiis in eclesia sancte Ascensionis & in spelunca in qua cum discipulis suis Dominus de consummatione seculi disputavit.

« Multotiens vero volens incipere quod cupiebat spe hac (*sic*) fide opus quidem magnum, proibebatur a quibusdam dicentibus non posse eam perficere si cepisset, propter nimiam paupertatem. Dumque hec cogitaret, ecce non post multum tempus quidam religiosus, diligens Christum, obtulit ducentos solidos. Quos cum accepisset, egit Deo gratias. Et statim vocabit humilitatem meam, qui cum eadem perseverabam, quia & ipsa me de seculo suscipiens Deo obtulit & indignum me Christus ad presbiterij gradum perduxit, dixitque mici: f. 253 *a*, col. 1 « Accipe hos ducentos solidos & provide cito operarios & « congregentur lapides incipiantque monasterium virorum ut, « dum vivo ergo & sub prestis (*sic*) sum, videam ministerium « Deo fieri cito, ut ossa Domini fratrisque mei, & matris mee « sint in refrigerio, his Deo servientibus. »

« Ceptum est autem mox hedificari &, annuente Domino fidei famule, eis ipso anno perfectum est opus magnum & mirabile. Quod qui viderunt admirantes nonnisi divina providentia fabente consummatum esse fatebantur. Et habitabant ibi sancti servi Domini & ministerium Deo gloriosissime adimplebant, sive in sancta eclesia Ascensionis, sive in apostolio ubi sancta mater eius & frater requiescebant.

« Quum igitur, in his constituta, nimium leta Deo gratias ageret, veniunt littere ab avunculo suo Volusiano uno ex prefectis, eo quod venisset Constantinopolim ad interceden-

dum aput piissimam reginam Eudoxiam quam disponsare volebat piissimus imperator noster Valentinianus. Acceptis itaque litteris, conpungitur corde & desiderat videre suum
f. 253 *a*, col. 2 avunculum, primum quidem propter ipsam paternam affectionem, aliud propter divinam dispensationem quia voluit animum eius salvum fieri; erat enim adhuc gentilis. Quum ergo cogitationem opus subsequeretur, post unam septimanam statim egredi[tur] ab *Iherosolimis*, omnibus sanctis se commendans ut omnes orarent ex Deo esse hanc cogitationem. Timebat enim semper ne quando extra volumtatem Dei aliquid ageret.

« Proficiscens igitur qualiter per loca singula vel civitates a sanctis episcopis & hominibus honorabatur, quis potest edicere aut valeat enarrare. Videres per singulas civitates descendere eos qui multis temporibus in solitudinibus conversabantur occurrere & ad videndum concupiscere quam virtutibus audierant relucentem. Quam quum viderent sancti monachi & virgines, recedere nolebant quia de suavi eius visione & eloquio suos animos non satiabant. Et cum venisset [h]ora recedendi, omnium pre desiderio eius fiebat commotio flendi. Verumtamen quia misterium regis celare, Dei autem opera revelare gloriosum & iustum est, ingreditur igitur beatissima in *Tripolim* cum suis. Est autem illic martyrium sancti Leonti, in quo etiam, intercedente sancto martyre, multa signa efficiebantur. Misit ergo ibi beata, & quia multa animalia necessaria erant his qui erant cum ea, contigit aliquem curialem, Mesala nomine, durum invenire & difficilem dare
f. 253 *b*, col. 1 evectionem hac (*sic*) tribuere animalia. Tribulabaturque beatissima & permanebat sancto martiri in oratione a vespere usquequo venirent animalia, & egrediens proficiscitur simul & qui cum ea erant. Necdumque transibimus sex aut septem milia, consequitur nos cursu publico predictus Mesala curialis & coniu[n]gens se requiret dicens: « Ubi est presbiter? » Ego cum essem inconsuetus necessitatibus publicis, timens vereri cepi ne forte iterum auferens animalia revocaret se propter presentiam presidis, discendi & dixi: « Ego sum, quid iubes, fili? » Qui dixit: « Volo sanctam adorare & benedici ab ea. » Et quum venisset ad eam, tenuit pedes eius dicens: « Indulgeat mici « sanctitas tua. Ignorabam enim te esse; ideo distuli ad mo- « mentum dare animalia & nunc cucurri ad satisfaciendum ne « michi indigneris & Deus irascatur. » Tunc sancta ayt (*sic*)

ad eum: « Deus te benedicat, fili, quia etsi tardius dimisisti « nos. » Et statim proferens solidos quos a me pro sportule gratia susceperat, porrigebat michi. Quos videns nolebam suscipere, arbitrabar enim quia parum dedissem. Dixique ei: « Si parum est addimus tothidem (*sic*), nam istos non accipi« mus. » Qui dixit: « Neque hos teneo, neque alios accipiam. » Suspicabar autem ego ne vereretur accusari se in palatio. Cui dixi: « Ne timueris, fili! non enim sumus ex his que (*sic*) cuncta « peragrant; nos autem necessitate conpulsi iter facimus; con« fide autem quia nicil mali de te nos dicemus, nec enim ex- f. 253 *b*, col. 2
« pedit servos Dei talia agere. » Ad postremum cepit nobis & sancte confiteri & dicere: « Credite mihi, beatissimi & ipsa « sanctissima, quia per totam noctem & ego & coniux mea « castigati sumus a sancto martyre Leontio. Et egressi ambo « simul cucurrimus ad martyrium, si ibidem vos conpreedere« mus. Et quum iam profecti fuissetis, ego vix potui verederis « (*sic*) vos adprehendere. Nam coniux mea pro me supplicat, « quia ipsa sequi non potuit. Rogamus ergo ut ignoscatis nobis « & oretis pro nobis ignorantibus. » Tunc hec audientes egimus Deo gratias & sic suscepimus tres illos solidos & reversus est ille curialis cum gaudio, accepta benedictione a beatissima. Et cum omnes de hoc miraremur, dicit beatissima: « Confidite « quoniam ex Deo est iter nostrum. » Et nos ab invicem rogabamus sanctam ut indicaret misterium cause. Suspicabamur enim quod aliquid ei ostensum fuisset quoram ominibus (*sic*), dicere mihi secretius dignabatur: « Quia per totam noctem, « inquid, pervigilans rogavi dominum & sanctum martirem « ut nobis aliquod signum hostenderet, si secundum Deum est « iter nostrum, retinebat iter. » Tunc cum gaudio iter agentes ibamus & cum gaudio ab omnibus suscipiebamur, multi enim & visiones se vidisse dicebant de adventu eius..... »

[Anonymus coævus, *Vita s. Melaniæ, senatricis Romæ* (Par. B. Nat., n. acq. lat. 2178, m., *in Hispania litteris visigothicis exaratum*, s. XI, ff. 248-253); — *foliis aliquibus avulsis, quæ ad reliquum iter de Tripoli Constantinopolim & de Constantinopoli Hierosolymam spectabant desunt; cætera autem, ff.* 254 *a*-257 *a*, *sanctæ Melaniæ mortem fusius narrant.*]

« Sancti filij communes, Albina, Pinianus & Melania plurimum vos salutant. Has litteras de sancto *Bethleem* sancto presbytero Innocentio dedi perferendas. »

[S. Hieronymus (*tunc in Palæstina morans*), *Epistola* CXLIII, c. 2, *ad Alypium & Augustinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1182).]

« Quantum de vestra corporali & maxime spirituali salute gaudeamus, sincerissimi fratres, dilecti a Deo Albina, Piniane & Melania, quia effari non possumus, vobis cogitandum credendumque committimus, ut ea de quibus nos consuluistis, potius iam loquamur . . . .
Scripsistis mihi, cum Pelagio vos egisse, ut quæcumque adversus eum dicerentur, scripto damnaret: eumque dixisse, audientibus vobis . . . . . »

[S. Augustinus, *Liber de gratia Christi*, cc. 1 & 2 (Migne, *Patr. lat.*, XLIV, c. 359); cf. s. Augustinus, *Liber de peccato originali*, c. 5 & pass. (Migne, *Patr. lat.*, XLIV, c. 388).]

(Cf. Palladius, *Hist. Lausiaca*, cc. 97, 118, 119 [Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, cc. 1230-1232]; Theophanes, *Chronographia*, ad. ann. 5296 [ed. Bonn., t. I, p. 142]; Photius, *Bibliotheca*, *Cod.* LIII [Migne, *Patr. gr.*, CIII, c. 93]; Simeon Metaphrastes, *Vita & conversatio sanctæ Melaniæ Romanæ*, cc. 20 & s. [Migne, *Patr. gr.*, CXVI, cc. 773 & s.]; Id., *Vita s. Euthymij*, c. 74 [*Ibid.*, CXIV, c. 657]; Baronius, *Annales ecclesiast.*, ad ann. 419, n. 103, & *Itinera græca*, I.)

417 LUCAS *quidam, qui s. Augustini epistolam ad Ioannem, episcopum Hierosolymitanum, attulit.* (164)

« Nunc vero quoniam servum Dei Lucam, per quem ista direxi, cito comperi esse rediturum, agam Domino & tuæ benignitati uberes gratias, si me litteris fueris visitare dignatus. »

[S. Augustinus, *Epistola* CLXXIX, *ad Ioannem Hierosolymitanum* (Migne, *Patr. lat*, XXXIII, c. 774).]

417 LEGATI (?) *ab Innocentio I ad Iohannem, episcopum Hierosolymitanum, & s. Hieronymum missi.* (165)

[Innocentius I, *Epistola ad Iohannem Hieros.* (Mansi, *Concilia*, III, c. 1125; Jaffé, nº 120); Idem, *Epistola ad s. Hieronymum* (*Ibid.*, III, c. 1126; Jaffé, nº 121); cf. Idem, *Epistola ad Aurelium, episcopum Carthaginiensem* (*Ibid.*, III, c. 1128; Jaffé, nº 122).]

417. APRONIUM QUEMDAM AD PEREGRINATIONEM HORTATUR S. HIERONYMUS.

« Optimum autem facies, si, cunctis rebus omissis, Orientem & præcipue Sancta Loca petas. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* CXXXIX, *ad Apronium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1166).]

417 *ALENTIUS *diaconus, qui Riparij epiſtolam ad ſ. Hieronymum attulit.* (166)

« Chriſti te adverſum hoſtes catholicæ fidei bella bellare, & tuis litteris & multorum relatione cognovi .... Puto autem & ſanctum fratrem Alentium diaconum tuæ dignationi cuncta narrare fideliter. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* CXXXVIII, *ad Riparium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1165).]

418. HONORII ET THEODOSII II IMPP. LEX QUA IUDÆIS MILITIÆ ADITUS CLAUDITUR.

[*Cod. Theodoſ.*, l. XVI, tit. 8, lex 24 (ed. Gothofred., t. VI, p. 264).]

ant. an. 418 INNOCENTIUS *preſbyter.* (167)

« Sanctus Innocentius preſbyter, qui huius ſermonis eſt portitor, anno præterito, quaſi nequaquam in *Africam* reverſurus, mea ad dignationem veſtram ſcripta non ſumpſit. »

[S. Hieronymus, *Epiſtola* CXLIII, *ad Alypium & Auguſtinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1182); cf. *Epiſtola* CXXXIX, *ad Apronium* (ibid., c. 1165).]

419. S. IOHANNES, EPISCOPUS HIEROSOLYMITANUS, DE TERRÆ MOTU MAXIMO SCRIBIT IN OCCIDENTEM.

[S. Auguſtinus, *Sermo* XIX *de verſu* 3 *Pſalmi* XLIX (Migne, *Patr. lat.*, XXXVIII, c. 136); Idatius, *Chronicon*, ad ann. Honorij 24 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 878); Marcellinus, *Chronicon*, ad ann. 419 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 924); Antoninus, *Itinerar.*, c. 13 (ed. ſupra, t. I, p. 99).]

420 Palladius, diſcipulus ſancti Evagrij. (xxxij)

[Ἡ πρὸς Λαῦσον ἱστορία περιέχουσα βίους ὁσίων πατέρων (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 995-1259).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 420 COSMAS, CHRYSIPPUS, GABRIELIUS *fratres, ex Cappadocia,* DOMNUS *Antiochenus,* STEPHANUS, *poſtea Iamnien-*

sis episcopus, ANDREAS, GAIANUS *Meliteni*, *Stephani fratres*, IOANNES, *Rhaitensis presbyter*, ANATOLIUS & THALASSIUS. (168)

[S. Cyrillus Scythopol., *Vita s. Euthymij* (Pouget, *Analecta græca*, pp. 30, 31; cf. pp. 41, 45, 61, 66, 67, 73, 76); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Euthymij*, cc. 40, 41 & *pass.* (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, cc. 628-629).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 420 *S. PETRONIUS, *Bononiensis episcopus*. (169)

« ...... Illo plurimo labore typice gessit opus mirifice constructum instar Dominici sepulcri, secundum ordinem quem viderat & provida cura cum calamo diligenter mensus fuerat, cum esset *Hierosolymæ*; ibi enim per aliqua dierum curricula sibi fuerat per totam *Iudæam* colligere vectigalia. Etiam parietes sepulchri intus undique per gyrum cum iuncturis suis sunt erecti, & lapidibus quadratis & sectis nimio candore pollentibus.

« 13. Aliud quoque ædificium, idque plurima varietate columnarum a fundamentis ædificavit, cum atrio in circuitu, cum duobus ordinibus preciosarum columnarum cum basibus & capitellis suis, signis multiplicibus decoratis, ita ut super inferiorem ordinem columnarum alius pretiosior superеminebat. Tali modo extendebatur usque ad locum, qui figurate *Golgotha*, hoc est *Calvaria*, nuncupatur, ubi crux, in qua Christus pro salute mundi fixus est, posita fuit. Ille vero locus variis imaginibus diversi coloris depictus est; pavimentum autem totius operis stratum est Pario lapide & porphyretico & lapidibus diversæ varietatis. Ita pulchra & prælucida sunt cuncta loci huius ædificia, ut, qui semel ea prospexerit, iterum videre ardentissimo amore desiderat. In eodem vero loco, qui *Golgotha* dicitur, posuit ligneam crucem, quæ in longitudine & latitudine undique per totum facta fuerat ad instar crucis Christi. Post longa autem annorum curricula sæva gens *Ungarorum* cum plurima vastitate invaserunt totam provinciam: una pars, quæ crudelior fuerat, vidit crucem ibi positam, cupiens delere, ut a Christicolis deinceps non adoraretur, lignis ac paleis replevit illud omne ædificium, ignemque pariter succendit, ut crucem combureret & tantum decus præclari operis rueret in præcipitium: non meritis ullius,

ſed divina clementia actum eſt, quod ſancta crux a nefandorum feritate inlæſa permanſit, ſicut eſt hodie, & præcipuum opus ædificij a valido calore ignis inuſtum per virtutem ſanctæ crucis extitit.

« 14. Aliud vero, quod magno opere geſſit, non eſt reticendum. Et menſus eſt, cum eſſet *Hieroſolymæ*, quot calamis *Golgotha* diſtaret a *monte Oliveti*: eodem modo ibi & menſus eſt; in grata planitie illius loci montem condidit, qui uſque in præſentem diem *mons Oliveti* vocatur, quem cum magno ſudore & exercitio inaltavit; & aliunde ex imperiali edicto terram fodere & conducere fecit. Siquidem in vertice montis huius monaſterium in honore ſancti Ioannis evangeliſtæ omni diligentia cum eminentiori ædificio, excelſis turribus ſtudioſe conſtruxit. In medio autem templi atrium cum columnis pretioſorum lapidum tereti circulo mire exornavit, & veſtibulum, quod erat ante atrium, veſtivit variis lapidibus lactei coloris cum cœlaturis ſuis. Parietes autem totius ædificij, atrij & veſtibuli circumquaque in circuitu per girum pulchris picturis decorare ſtuduit. A pede montis huius uſque ad verticem aſcenſus erat per marmoreos gradus. In medio atrij eſt locus, ex quo, cernentibus diſcipulis, Chriſtus aſcendit in cœlum. In eodem vero loco Spiritus Sanctus venit ſuper eos, & dedit illis ſcientiam omnium linguarum: illic nimirum poſita eſt crux, ut in poſterum ſignum eſſet tantæ ſanctitatis. Spatium autem, quod diſtat inter *Golgotha* & *montem Oliveti*, eſt vallis quæ nuncupatur *Ioſaphat:* in ea vero eſt ager *Hakeldamach* [*al. Achaldemach*], qui emptus eſt a Iudæis ex triginta argenteis quos Iuda retulit, in ſepulturam peregrinorum, ſicut legitur in Paſſione Domini. Aliud quoque opus, quod ſolerter exercuit, non eſt prætermittendum, quin literis dilucidare ſatagemus. Fecit quoque typice ingenti cura piſcinam, ſecundum quod calamo menſus fuerat in *Ieruſalem* inſtar *natatoriæ Siloë*, de qua nato cæco Dominus ait: « Vade ad *natatoriam Siloë* & lava » [Ev. ſec. Ioann., IX, 7]; fecit etiam cæcus, quod ſibi imperaverat, abiit & lavit, & vidit & credidit Deo. »

[*Vita ſ. Petronij ex Chronico monachorum S. Stephani Bonon.* (ante 1180), c. 2 (*AA. SS. Boll.*, Octobr. II, 459 & Giovambatiſta Melloni, *Atti o memorie di ſan Petronio, veſcovo di Bologna*, Bologna, 1784, in-4, p. 144). *Idem* (*p.* 6, *n.* 2 *&* *pp.* 7-9) *multos recenſet ſæc. XV & XVI auctores qui de Petronio locuti ſunt. Vitam inſuper ſancti viri reperiit in codice*

quodam Bononienſi, a Iacobo de Voragine, ut dicit, ſcriptam, quæ nondum typis mandata fuiſſe videtur.]

« Omni igitur cura & cogitatione vir religioſus defixus in ſanctiſſimis chriſtianæ fidei inſtitutis, quo magis in dies contemplatione accenderetur, *Ægypti* ſolitudine iam peragrata, *Hieroſolymam* peregrinari ſtatuit, ubi peractæ redemptionis noſtræ impreſſa veſtigia Chriſtus reliquit verus Deus & homo. Itaque cum ad eam urbem venit, totus meditationis ſtudio exardeſcens, *Domini ſepulchrum* inprimis & reliqua illius ſacra rerum geſtarum monimenta, ac ſingula loca quæ abſens intima pietate coluerat, præſens veneratus eſt ſancte & religioſe. Cumque omnia tandem perluſtraſſet, incredibili quodam mentis ardore, quo tamen magis ad contemplationem fixa in animo illa hærerent, ſingulari etiam diligentia eorum ſitum ac rationem notavit. Quamobrem merito quidem Theodoſij minoris, qui tum imperabat, religioſiſſimi principis, gratiam & amorem ſibi ita conciliavit, ut is ſanctitatis opinione, non minus auctoritatis apud illum obtineret, quam pater obtinuiſſet rerum gerendarum induſtria. »

[*Vita altera e* Galeſinij *Martyrol. Romano*, c. 1 (*AA. SS. Boll.*, Oct. II, p. 464). *Notandum eſt quod omnes auctores antiqui, necnon recentiores quidam ſæc. XIII-XV, qui de ſ. Petronij vita ſcripſerunt, nihil de peregrinatione eius in Terram Sanctam memoraverunt. Vide præſertim:* S. Eucherium, ep. Lugd., *Epiſtola ad Valerianum* (*Max. Bibl. Vet. Patr.*, ed. Lugd., t. VI, p. 860); ſ. Proſper. Aquitan., *Chronicon*, pars II (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 585); Gennadium, *De ſcriptor. eccleſ.*, c. 41 (Migne, *Patr. lat.*, LVIII, c. 1082); Adon. Viennenſ., *Chronicon*, æt. VI (*Max. Bibl. Vet. Patr.*, ed. Lugd., t. XVI, p. 796); Vincentium Bellovac., *Spec. hiſt.*, l. xx, c. 25 (ed. Duac., 1624, p. 789); Petrum de Natalibus, *Catalogus ſanctorum*, l. IX, c. 20 (ed. Venet., 1493); ſ. Antoninum, *Summa hiſtorialis*, tit. XI, c. 11, § 5 (ed. Nuremb., 1484, in-fol., t. II, f. LIX r°.]

.360-420. PETRUS *Galata, qui primo in Palæſtina, deinde in Antiochia vitam egit.* (170)

[Theodoretus, *Hiſt. relig.*, c. 9; cf. Id., *Hiſt. eccleſ.*, l. IV, c. 25 (Migne, *Patr. gr.*, cc. 1380, 1190).

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 420. ** S. CYRILLUS, EPISCOPUS HIEROSOLYMITANUS, DE MIRACULIS S. HIERONYMI AD SANCTUM AUGUSTINUM SCRIBIT.

[S. Cyrillus Hieroſol., *Epiſtola ſpuria ad ſ. Auguſtinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, cc. 289-326).]

c. 420. ** EUSEBIUS DE MORTE S. HIERONYMI AD DAMASUM SCRIBIT.

[Eusebius, *Epistola spuria ad Damasum* (s. Hieronymus, *Opp.*, ap. Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 239).]

c. 420. ** S. AUGUSTINUS, HIPPONENSIS EPISCOPUS, AD S. CYRILLUM, HIEROSOLYMITANUM EPISCOPUM, DE MAGNIFICENTIIS BEATI HIERONYMI SCRIBIT.

[S. Augustinus, *Epistola spuria ad Cyrillum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, app., c. 1120 & XXII, c. 281).]

post a. 420 **VIRI *duo nobilissimi ex Alexandria Aegypti, cum latronibus nonnullis.* (171)

« Duo viri nobilissimi & rebus transitoriis locupletes, licet catholicæ veritatis inscij, tamen ut in gentili ritu geniti satis boni, gloriosi Hieronymi mirabilia audientes, ex civitate *Alexandria*, multis adunatis opibus, devotione eiusdem fervidi, cœperunt iter, ut eiusdem gloriosi Hieronymi reliquias visitarent. Cumque iam incœpto itinere quoddam a tramite devij introissent nemus, ubi nulla hominum aut equorum vestigia videbantur, beati Hieronymi invocantes nomen, eiusdem se custodiæ tradiderunt. In eodem siquidem nemore, quidam latronum habens sub se plures quingentis latronibus habitabat princeps, hos & illos ad aliquod prædestinans iter, ut transeuntes interficerent & ad eumdem & cæteros spolia reportarent. . . . .
O ineffabilis clementia Salvatoris, quot modis quos vult facit ad agnitionem sui nominis devenire! Repente hæc tam insueta omnis illa latronum videns concio, altis Deo & glorioso Hieronymo vocibus debitas agunt laudes, eiusdem se voventes reliquias visitare. Facto igitur mane, plures trecentis hominibus qui tunc temporis ibi erant talia perpetrantes, cum eisdem Alexandrinis ex illo exeuntes nemore, ad gloriosi Hieronymi tumulum devenerunt, cunctis tam insueta prodigia enarrantes. »

[S. Cyrillus, Hierosol. episc., *Epistola spuria de miraculis s. Hieronymi*, c. 6 (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 302).]

post a. 420 **ROMANI *duo iuvenes & Constantinopolitani multi.* (172)

« Sicut Constantinopolitanis litteris hac de re mihi specialiter directis, transacto non longo dierum spatio, intellexi, simile pene miraculum illi quod supra fatus sum, duobus

Romanis iuvenibus a *Romana* urbe *Bethleem* venientibus, pro gloriosi Hieronymi visitando corpore. . . . .
. . . . Et tandem, annuente Deo, a multis *Constantinopolitani* populi comitati, *Bethleem* attingentes, veneratione debita gloriosi Hieronymi reliquias visitaverunt. Statimque deposita saecularium omni cura, cœnobium in quo vixit gloriosus Hieronymus intraverunt, & vacantes die noctuque pœnitentiæ & orationibus, celebri vita sanctitatis perspicuæ in prædicto cœnobio adhuc manent. »

[S. Cyrillus Hierosol. episc., *Epistola spuria de miraculis s. Hieronymi*, c. 7 (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 304).]

post a. 420 **IOANNES, *Cyrilli Hierosolymitani nepos, qui a Persis captus fuerat.* (173)

« Nepos meus Ioannes, quem agnoscis, omni fulgens pulchritudine, quem mihi in locum filij adoptavi, ut puto, tibi pridie quid ei evenerit enarravi. Sed tamen, ut præstantius memoriæ commendetur, silentio non transibo. Captus itaque idem Ioannes ante duos annos a Persis, & Persarum regis ministris venditus, propter eminentem suam pulchritudinem ad regis exercenda obsequia deputatur. Cumque per annum in curia regis non parvo dolore & tædio permansisset, eodem revolutionis anni die prandenti regi serviens, præ tristitia se a lacrimis non potuit continere. Hoc rex intuens, lacrimarum ab eo avide quærit causam. Qua comperta, in quodam eum castro a quibusdam præcepit militibus custodiri. Sequenti namque nocte, eodem in castro existente diris lacrimis undique madefacto, in somnis eidem gloriosus Hieronymus veniens manumque eius, ut sibi videbatur, capiens, ad civitatem *Ierusalem* secum duxit. Expergefactus mane, in domo, in castro a militibus retineri putans se, qua maneo se invenit. Qui admiratione velut amens factus, utrum in castro vel in domicilio meo staret, nullatenus discernebat. In se postremo rediens, emissa voce, dormientem familiam excitavit. Currunt igitur ad me famuli adesse Ioannem ineffabili gaudio nuntiantes. Quare dubius accurrens, quem a Persis vinctum putabam, præsentem cerno. Quo quidem quid ei acciderit enarrante, Deo & glorioso Hieronymo laudes maximæ persolvuntur. »

[S. Cyrillus Hierosol. episc., *Epistola spuria de miraculis s. Hieronymi*, c. 12 (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 309).]

post a. 420 ** NICOLAUS, *Cretensis insulæ archiepiscopus.* (174)

« Venerabilis idem archiepiscopus [Nicolaus] pridie gloriosi Hieronymi devotione nimia *Bethleem* veniens, ut eiusdem cunctis honoribus colendas reliquias visitaret, & totus caritate fervidus redire noluit, donec me sua gratissima visitatione eximiis lætitiis adimpleret. Qui uti donorum præcipuis, ut gratissima mihi donaria superabundantissime, more solito, impertiret, ne visitare minime contentus, mecum dignatus est iam diebus pluribus commorari & etiam adhuc manet, quod utinam tempore longo duret. »

[S. Cyrillus, Hierosol. episc., *Epistola spuria de miraculis s. Hieronymi*, c. 18 (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 314).]

417-423. HONORII ET THEODOSII II IMPP. LEGES QUIBUS IUDÆIS PROHIBETUR CHRISTIANA MANCIPIA COMPARARE.

[*Cod. Theodos.*, l. XVI, tit. 9, leg. 4, 5 (ed. Gothofred., t. VI, p. 273).]

423. HONORII ET THEODOSII II IMPP. DE IUDÆORUM SYNAGOGIS LEGES.

[*Cod. Theodos.*, l. XVI, tit. 8, leg. 25, 26, 27 (ed. Gothofred., t. VI, pp. 265, 266, 267).]

c. 425 ARMENII CCCC. (175)

[Cyrillus Scythopol., *Vita s. Euthymij* (Pouget, *Analecta græca*, p. 32); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Euthymij*, c. 43 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, p. 632).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 425 ** ANONYMI *quidam qui corpus s. Iacobi intercisi, martyris, Hierosolymam detulerunt.* (176)

[*Acta s. Iacobi*, in *Synaxario Cophtarum* (St. Evod. Assemanus, *Acta martyr.*, I, pp. 239, 240).]

(Cf. *Itinera diversa*, I.)

426. THEODOSII II ET VALENTINIANI IMPP. DE IUDÆIS ET SAMARITANIS QUI AD CHRISTIANAM FIDEM TRANSEUNT LEX.

[*Cod. Theodos.*, l. XVI, tit. 8, lex 28 (ed. Gothofred., t. VI, p. 267).]

c. 427 *Talmud Babylonicum.* (xxxiij)

[Warschau, 1864-1874, 12 v. in-8, *passim.*]

(Cf. *Itinera hebraica*, I.)

428 LEGATI *Theodosij iunioris, dona plurima Hierosolymam afferentes, quibus partem s. Stephani protomartyris reliquiarum patriarcha elargitus est.* (177)

[Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5920 (ed. Bonn., I, pp. 133-134); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, 592). Cf. J. Stiltingus, *Comment. de s. Pulcheria*, c. 6 (*AA. SS. Boll.*, Sept. III, 513).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

429. THEODOSII II ET VALENTINIANI IMPP. DE IUDÆORUM IN PALÆSTINA PRIMATIBUS LEX.

[*Cod. Theodos.*, l. XVI, tit. 8, lex 29 (ed. Gothofred., t. VI, p. 268).]

430 aug. LEGATI *Cælestini* I, *papæ, Iuvenali Hierosolymitano & Iohanni Antiocheno episcopis epistolam afferentes.* (178)

[Cœlestinus I, *Epistola* (Mansi, *Concilia*, IV, c. 1047; Jaffé, nº 156).]

430 THEODORETUS, *episcopus Cyrensis.* (179)

[Theodoretus, *Græcarum affectionum curatio*, Sermo XI, *de fine & iudicio* (Migne, *Patr. gr.*, LXXXIII, c. 1120).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 430 OMNIUM GENTIUM HOMINES, *ad Hierusalem peregrinantes.* (180)

[Theodoretus, *In Psalm.*, cc. 86 & 132, *In Isaiam*, c. 1 & 60, *In Ieremiam*, c. 3, *In Baruch*, c. 5 (Migne, *Patr. gr.*, LXXX, cc. 1565, 1909, LXXXI, cc. 233, 237, 465, 520, 777).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 430 SYNODIUS *& socij.* (181)

[Cyrillus, *Vita s. Euthymij* (Pouget, *Analecta græca*, p. 40); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Euthymij*, c. 54 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 639).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 431 *GERMANUS *presbyter, ex Arabica regione.* (182)

« *Hierosolymis* Iuvenalem episcopum præsidere, Germani presbyteri *Arabicæ* regionis, exinde ad *Gallæciam* venientis, & aliorum Græcorum relatione comperimus, adiicientibus *Constantinopolim* eum cum aliis & *Palæstinæ* provinciæ & Orientis episcopis evocatum, sub præsentia Theodosij Augusti, contracto episcoporum interfuisse concilio ad destruendam

Hebionitarum hæresim, quam Nestorius, eiusdem urbis episcopus, pravo stultissimæ sectæ resuscitabat ingenio. »

[Idatius, *Chronicon* (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 880).]

432. CONCILIUM ANTIOCHENUM.

[Mansi, *Concilia*, V, c. 1155.]

432. CONCILIUM ALTERUM ANTIOCHENUM.

[Mansi, *Concilia*, V, c. 1159.]

c. 433 MOISES DE KHORENA, *Armenus.* (183)

[Moyse de Khorène, *Hist. d'Arménie*, l. III, c. 62 (tr. Le Vaillant de Florival, II, 169).]

(Cf. *Itinera diversa.*)

433 sept. 17 LEGATI *Sixti III, papæ, epistolam Iohanni, episcopo Antiocheno, afferentes.* (184)

[Sixtus III, *Epistola ad Ioh. Antioch.* (Mansi, *Conc.*, V, c. 379; Jaffé, n° 171).]

435. CONCILIUM ANTIOCHENUM.

[Mansi, *Concilia*, V, c. 1181.]

437 vel 438 MELANIA *iunior, altera vice.* (185)

[*Vide supra* (n° 163, pp. 137-142) *Melaniæ vitam ex quodam cod. Parisiensi latino excerptam.*]

(Cf. Simeon Metaphrastes, *Vita s. Melaniæ*, cc. 27 & s.; Photius, *Bibliotheca*, cod. LIII (Migne, *Patr. gr.*, CIII, c. 94).

(Cf. *Itinera græca*, I.)

438-439 EUDOXIA, *uxor Theodosij II Augusti.* (186)

« Eudoxia, uxor Theodosij principis, ab *Hierosolymis* urbem regiam remeavit, beatissimi Stephani primi martyris reliquias, quæ in basilica sancti Laurentij positæ venerantur, secum deferens. »

[Marcellinus comes, *Chronicon*, ad ann. 439 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 926).]

« Theodosius igitur imperator pro beneficiis a Deo sibi collatis gratias referebat, plurimis honoribus Christo sua vota compensans, coniugemque suam Eudoxiam ad *Hierosolymam* destinavit. Hoc enim & ipsa votum habuerat, si filiam videret nuptam. Quæ tam *Hierosolymis* ecclesias constitutas quam

per ſingulas civitates poſitas honoravit, & cum pergeret & cum denuo remearet. »

[Caſſiodorus, *Hiſt. tripartita*, l. XII, c. 15 (Migne, *Patr. lat.*, LXIX, c. 1214), *quem exſcripſit* Freculphus, *Chronicon*, t. II, l. V, c. 11 (Migne, *Patr. lat.*, CVI, c. 1242).]

« Sequenti vero anno, Theodoſius imperator Eudoxiam uxorem ſuam *Hieroſolymam* miſit, gratificos hymnos oblaturam Deo, quæ plurima dona eccleſiis contulit, & adoratis tam ſancta cruce quam colendis locis reverſa eſt ad regalia. »

[*Hiſtoria miſcella*, l. XIV, c. 15 (ed. Eyſſenhardt, Berol., 1869, p. 325), *quam exſcripſit* Anaſtaſius Biblioth., *Hiſt. eccleſ.*, ad ann. 5926 (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1227).]

« Eudoxia, uxor Theodoſij principis, ab *Hieroſolymis* remeavit, beatiſſimi Stephani primi martyris reliquias, quæ in baſilica ſ. Laurentij poſitæ venerantur, ſecum deferens. »

[Beda Venerab., *Chronicon*, ad ann. mund. 4410 (*Mon. hiſt. britan.*, ed. Lond., 1848, I, p. 94), *quem exſcripſit* Ado Viennenſis, *Chronicon*, aet. VI (*Max. Bibl. Veter. Patrum*, ed. Lugd., XVI, p. 796).]

« Eudoxia, Theodoſij principis uxor, *Hieroſolymam* profecta, catenam, qua Petrus apoſtolus a Nerone vinctus fuit in carcere, a quodam Iudæo ſuſcepit & *Romam* cum multis aliis reliquiis attulit. »

[Hugo Flaviniacenſis, *Chron.*, lib. I (Pertz, *Mon. Germ.*, *SS.*, VIII, p. 303.]

« Eudoxia auguſta, uxor Theodoſij, *Hieroſolymam* ex voto properavit, & inde reliquias protomartyris Stephani & duas catenas, quas Angelus de manibus Petri apoſtoli diſiecit, Dei nutu attulit, eiſque adiuncta catena, qua etiam *Romæ* Petrus vinctus fuit, triadem fecit, & inde cum conſilio Romani præſulis, ſolemnitatem ſancti Petri, quæ dicitur *Ad vincula*, *Romæ* inſtituit calend. aug., ideo maxime ut populum revocaret a gentilis ſuperſtitionis pompa, quod adhuc ſolemnizabat in hac die civitas, ex ritu gentili, pro victoria Octaviano Auguſto collata. »

[Vincentius Bellovac., *Spec. hiſtoriale*, l. xx, c. 37 (ed. Duac., 1624, p. 790).]

(Cf. Socrates, *Hiſt. eccleſ.*, l. VII, c. 47 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, c. 840); Evagrius, *Hiſt. eccleſ.*, l. I, cc. 20, 21 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2473, 2476); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5927 (ed. Bonn., I, p. 143); *Chronicon paſchale*, ad ann. 444 (ed. Bonn., I,

p. 585); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Melaniæ*, c. 31 (Migne, *Patr. gr.*, CXVI, c. 788); Glycas, *Annales*, pars IV (ed. Bonn., p. 484); Zonaras, *Annales* (ed. H. Valesius, Basil., t. III, p. 37); Ephræmius, *Imperatorum & patriarcharum recensus*, v. 715-720 (ed. Bonn., p. 38); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XIV, cc. 23, 50 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, cc. 1129, 1233) & *Itinera græca*, I.)

439 *IUDÆI CRETENSES, *Hierosolymam pede sicco remeare tentantes.* (187)

« Hoc etiam tempore, diabolus in specie Moysi Iudæis in *Creta* apparens, dum eos per mare pede sicco ad terram repromissionis promittit perducere, plurimis necatis, reliqui, qui salvati sunt, confestim ad Christi gratiam convertuntur. »

[Isidorus Hispal., *Chronicon*, c. 109 (Migne, *Patr. lat.*, LXXXIII, c. 1052).]

« Circa eadem tempora multi Iudæorum in *Creta* christiani sunt facti propter huius modi passionem. Quidam Iudæus finxit semetipsum esse Moysen & cælitus destinatum ut Iudæos illam insulam habitantes per mare deduceret, ipsum se esse dicens qui olim filios Israel per *Rubrum mare* salvaverat. Circuibat itaque toto anno unamquamque illius insulæ civitatem suadebatque Iudæis ut crederent, monens ut omnes pecunias atque possessiones relinquerent, cum utique deducti per siccum mare ad repromissionis gaudia pervenirent. At illi hac spe capti omne opus proprium neglegebant, contemnentes etiam possessiones suas & dimittentes eas quibuscumque personis. Cumque venisset dies quam designaverat seductor ille Iudæus, eo præcedente sequebantur omnes cum coniugibus & parvis ætatibus, deduxitque eos ad quandam rupem declivius incumbentem iussitque ut comarum schemate semetipsos involverent. Hoc ergo faciebant priores & cum venirent ad rupes, repente moriebantur tam dilacerati acutis rupibus quam in aqua necati. Plus tamen mori potuerunt nisi, Deo providente, quidam viri christiani supervenissent piscatores atque negotiatores, qui alios cum necarentur eripientes recreaverunt, tum malum eorum stultitiæ sentientes, alios ne semetipsos iactu interficerent tenuerunt, nuntiantes eorum mortem qui primo ceciderant. Qui etiam agnoscentes seductionem culpabant se eo quod facile ei credidissent. Cumque voluissent illum perimere seductorem, comprehendere nequiverunt, repente namque disparuit deditque suspi-

cionem, quia fuerit dæmon erroneus humano ſchemate circumamictus. Pro hac itaque paſſione multi tunc Cretenſium Iudæorum ad chriſtianam converſi ſunt fidem. »

[*Hiſt. miſc.*, l. XIV, c. 12 (ed. Eyſſenhardt, pp. 323-324), *quam exſcripſit* Freculphus, *Chronicon*, t. II, l. V, c. 10 (Migne, *Patr. lat.*, CVI, c. 1242).]

« Sub ſpecie Moyſi loquitur nunc demon Ebreis
Devote qui ſuſcipitur ſatis a Fariſeis,
Qui dare dona Dei priſtina ſpondet eis.
Inſula *Creta* fuit, qua predicat ille demon futura,
Omnia quæ narrat, promittit eis valitura,
Spondet eis patriam conciliare ſuam.
« Per mare tranſite ſicco pede, dixit, abite,
« Atque *Iheroſolymam*, me preveniente, redite;
« Omnia quæ ſcribi vultis, habetis ibi. »
Cumque per equoreos fluctus conduxit Ebreos,
Turba ſimul ſequitur; ſpes magna movit Fariſeos,
Inpetus equoreus concito claudit eos.
Parſque reſervata, quam non maris obluit unda,
Fit cito catholica Chriſti babtiſmate munda:
Cetera que periit piſcibus eſca fuit. »

[Godefridus Viterbienſis, *Pantheon* (Pertz, *Mon. Germ.*, *SS.*, XXII, pp. 186-187); cf. Seb. Brandt, *De orig. bon. regum* (Baſ., 1495, in-4, f. Hij *b*).]

(Cf. Socrates, *Hiſt. eccleſ.*, l. VII, c. 38 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, c. 825), *quem exſcripſit* Caſſiodorus, *Hiſt. tripartita*, l. XII, c. 7 (Migne, *Patr. lat.*, LXIX, c. 1210); Jean de Nikiou, *Chron.*, c. 86 (ed. Zotenberg, pp. 103-104; & *Catal. des mſſ. éthiop. de la Bibl. Nat. de Paris*, p. 234); Georges Ibn Al-Amîd (Elmakin), *Chronique* (*mſ. de la Bibl. Nat. de Paris*, ſuppl. arab., nº 751, f. 229).)

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diverſa*.)

439. Theodosii II et Valentiniani III impp. lex qua Iudæi prohibentur Christianos circumcidere.

[*Codex*, l. I, tit. IX, 16 (ed. Galiſſet, c. 65).]

439. Theodosii II et Valentiniani III impp. lex de prohibitis Iudæis dignitatibus.

[*Codex*, l. I, tit. IX, 19 (ed. Galiſſet, c. 65).]

ant. a. 440 SS. MARANA & CYRA, *mulieres*. (188)

[Theodoretus Cyrenſis, *Hiſt. relig.*, c. 29 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXII, c. 1492); cf. *AA. SS. Boll.*, Aug. I, 226.]

(Cf. *Itinera græca, I.*]

c. 440 *S. EUCHERIUS.* (xxxiv)

« *De locis aliquibus ſanctis.* »

[Editum ſupra t. I, pp. 49-54.]

c. 440 MONACHUS *quidam ex Acœmetorum in Bithynia monaſterio*. (189)

[Anonymus, *Vita ſ. Ioannis Calybitæ*, c. 1 (*cuius verſ. lat.* ap. *AA. SS. Boll.*, Ian. I, pp. 1031, 1032); Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Ioannis Calybitæ*, c. 2 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 568).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 443 VLACIANUS, *Edeſſenus cenobita*. (190)

[Michel le Syrien, *Chron.*, *ex verbis Iohannis monachi*, *Petri Iberi*, *diſcipuli* (tr. Langlois, pp. 154, 155).]

(Cf. *Itinera diverſa.*)

444-445. CONCILIUM ANTIOCHENUM.

[Manſi, *Concilia*, VI, c. 465.]

444 EUDOXIA AUGUSTA, *altera vice*. (191)

« Et quia ſecretius mihi clementiſſimus imperator per filium noſtrum Paulum mandare dignatus eſt, de admonenda filia noſtra clementiſſima Eudocia [tunc in *Palæſtina* morante], feci quod voluit, ut litteris quam fructuoſum ipſi foret, ſi catholicæ fidei faveret agnoſceret, & ut clementiſſimi principis filij ſui litteris ſuper hoc admoneretur, obtinui; non ambigens ipſam quoque pio ſtudio elaboraturam ut auctores ſeditionum propoſitum ſuæ profeſſionis agnoſcant, & ſi non intelligunt docentium prædicationem, ſaltem vindicantium timeant poteſtatem. »

[Leo Magnus, *Epiſtola* CXVII (21 mart. 453), *ad Iulianum epiſcopum Coenſem* (Migne, *Patr. lat.*, LIV, c. 1038).]

« Et ideo cum ſalutationis officio, quo ſemper mihi eſt veſtra honoranda clementia, obſecro Dominum ut me de tua

incolomitate lætificet, & caufam fidei, in qua quorumdam intra provinciam *Palæftinam* monachorum fuerant corda turbata, magis magifque per vos faciat adiuvari; ut quantum pietatis tuæ ftudio fieri poteft, hæreticæ perverfitati omnis fiducia fubtrahatur. »

[Leo Magnus, *Epiftola* CXXIII (15 iun. 453), *ad Eudoxiam* (*tunc in Pal. morantem*) (Migne, *Patr. lat.*, LIV, c. 1060).]

« Severum presbyterum & Ioannem diaconum, Eudoxiæ reginæ apud *Æliam* urbem miniftrantes, miffus ab imperatore Theodofio Saturninus comes domefticorum occidit. Eudoxia, nefcio quo excita dolore, Saturninum protinus obtruncavit, ftatimque imperatoris nutu, regiis fpoliata miniftris, apud *Æliam* civitatem moritura remanfit. »

[Marcellinus comes, *Chronicon*, ad ann. 444 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 927).]

(Cf. Cyrillus Scythopol., *Vita f. Euthymij* (Pouget, *Analecta græca*, pp. 55, 63 & f., 72, 73, 74); Theodorus Lector, *Hift. ecclef.*, l. I, c. 1 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 165), *quem exfcripfit* Nicephorus Calliftus, *Hift. ecclef.*, l. XIV, cc. 2, 49, 50, l. XV, cc. 9, 12, 13 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 1233, CXLVII, cc. 29, 40, 41); Evagrius, *Hift. ecclef.*, l. I, cc. 21, 22 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2476, 2484); Anonymus, *Arcadij & Theodofij II res geftæ* (ap. A. Mai, *Spicilegium romanum*, t. II, pars 3, pp. 18-19); J. Malalas, *Chronographia*, l. XIV (Migne, *Patr. gr.*, XCVII, c. 532); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5942 (ed. Bonn., I, p. 157); cf. Idem, ad ann. 5945, 5949 (ibid., pp. 165, 169), *quem exfcripfit* Anaftafius Biblioth., *Hift. ecclef.*, ad ann. 5940 (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1232); *Chron. Pafchale*, Olymp. 306 (ed. Bonn., p. 585); Georgius Hamartolus, *Chronicon*, l. IV, c. 206 (Migne, *Patr. gr.*, CX, c. 745); Simeon Metaphraftes, *Vita f. Euthymij*, cc. 73, 82, 84 & f. (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, cc. 657, 664, 668 & f.); Zonaras, *Annales* (ed. H. Valefius, Bafil., 1557, t. III, p. 37); Cedrenus, *Hiftoriarum compendium* (ed. Bonn., I, pp. 591, 607); Glycas, *Annales*, pars IV (ed. Bonn., p. 484); Manaffes, *Compendium Chronic.*, verf. 2696-2701 (ed. Bonn., p. 117); Ephræmius, *Imperatorum & patriarcharum recenfus*, v. 721-724 (ed. Bonn., p. 38); Eutychius, Alexandrinus patriarcha, *Annales*, ed. Selden & Pococke (Oxoniæ, 1659, in-4), t. II, pp. 90 & 98; Jean de Nikiou, *Chronicon*, c. 87 (ed. Zotenberg, p. 108, & *Catalogue des mff. éthiop. de la Bibl. nat. de Paris*, p. 234); *narrat idem Cyrillum, Alexandrinum patriarcham, iuffu Theodofij imperatoris, Eudoxiam comitatum fuiffe Hierofolymam ufque*).

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diverfa.*)

444 SEVERUS *presbyter* & IOHANNES *diaconus* (*cum Eudoxia augusta altera vice peregrinante Hierosolymam*). (192)

[Marcellinus comes, *Chron.*, ad ann. 444 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 927); cf. supra n° 190.]

(Cf. Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5942 (ed. Bonn., I, p. 155); Cedrenus, *Historiarum compendium* (ed. Bonn., I, p. 601, 602, & *Itinera græca*, I.)

c. 445 ** IACOBUS *ex Britannia, archiepiscopus fit Antiochenus.* (193)

« Exeunte itaque beato Cyriaco papa de Urbe cum prædictis virginibus [S. Ursula cum sociis] secutus est ipsum Vincentius presbyter cardinalis & Iacobus qui de *Britannia*, patria sua, in *Antiochiam* profectus, archiepiscopatus ibi septem annis dignitatem tenuit. »

[Vincentius Bellovac., *Specul. hist.*, l. XX, c. 42 (ed. Duac., 1624, p. 795). *Notandum est quod inter alios auctores qui de s. Ursulæ vita eiusque Romam peregrinatione scripserunt, nullus de Iacobo illo locutus est. Vide præsertim AA. SS. Boll.*, oct. IX, p. 104, & Capgrave, *Legenda SS. Angliæ* (ed. London., 1516, fol. 323).]

448. CONCILIUM ANTIOCHENUM.

[Mansi, *Concilia*, VI, c. 495.]

449. CONCILIUM BERYTENSE.

[Mansi, *Concilia*, VI, c. 499.]

449 (mart.) LEGATUS *qui Theodosij II imperatoris epistolam Iuvenali Hierosolymitano attulit, de Synodo Ephesi congreganda.* (194)

[Gregorius Bar-Hebræus, *Chron. eccles.*, sect. I, c. 37 (ed. Abbelos & Lamy, Lovanij, 1872, in-4, I, p. 182). *Epistola de eadem re Dioscoro Alexandr. transmissa exstat ap.* Mansi, *Concilia*, VI, cc. 588-589.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

449 (15 mai.). THEODOSII II IMP. AD IUVENALEM HIEROSOLYMITANUM, FORTE TUNC EPHESI MORANTEM, EPISTOLA.

[Mansi, *Concilia*, VI, c. 593.]

449 vel 450. THEODOSII II IMP. AD IUVENALEM HIEROSOLYMITANUM, TUNC EPHESI MORANTEM, EPISTOLA.

[Mansi, *Concilia*, VI, cc. 600-601.]

ıt. an. 450 BARSUMAS, *Samosatenus, presbyter & archimandrita, apud Samaritanos prædicat.* (195)

[Michael Meligensis, *Synaxarium Coptarum*, die 9 Mechir (J.-S. Assemanus, *Bibl. Orient. Clem. Vat.*, t. II, p. 2); Anonymus, *Vita Barsumæ* [*syriace*] (*Ibid.*, II, p. 2).]

(Cf. *Itinera diversa.*)

c. 450. LEO I MAGNUS, PAPA, HIEROSOLYMAM LAUDAT.

« Nam & *Ierosolymitanus* episcopus, pro tanti loci reverentia, ab omnibus habetur honorabilis; maxime quoniam illic primus beatissimus Iacobus, qui dicebatur Iustus, qui etiam secundum carnem frater Domini nuncupatus est, a Petro, Iacobo & Ioanne apostolis episcopus est ordinatus. Itaque secundum antiquorum Patrum definitionem, sedes prima *Ierosolymis* minime dicitur, ne forte ab infidelibus aut idiotis sedes Domini nostri Iesu Christi, quæ in cœlis est, in terra esse putaretur. Est enim sedes eius cœlum, terra autem scabellum pedum eius. »

[Leo Magnus, *Codex canonum*, *Præfatio* (Migne, *Patr. lat.*, LVI, c. 369).]

c. 450 *MERCATORES, *epistolarum commercium inter s. Genovefam & s. Simeonem Stylitam exercentes.* (196)

« Fuit quidam sanctus in partibus Orientis valde contemptor sæculi, nomine Simeon, in *Syria Ciliciæ* eminus ab *Antiochia* manens in columna annis fere quadraginta, quem aiunt sedule negotiatores, illuc euntes ac redeuntes, de Genovefa interrogasse, quam etiam veneratione profusa salutasse & ut eius in orationibus suis memor esset, obnixe poposcisse ferunt. »

[Anonymus, *Vita s. Genovefæ Paris.*, c. 6 (*AA. SS. Boll.*, ian., I, 140); cf. Anonymus, *Vita s. Genovefæ recentior*, c. 5 (*Ibid.*, p. 145).]

(*Notissimum in Occidente fuisse s. Simeonem Stylitam manifestum est* (vid. AA. SS. Boll., ian., I, p. 263). *Narrat Theodoretus* (*Hist. religiosa*, c. 26, ap. Migne, *Patr. lat.*, LXXXII, c. 1472), *Stylitæ contemporaneus, ad visitationem eius venisse Hispanos, Britannos, Gallos, Italosque innumeros.*)

450-453. IUVENALIS, HIEROSOLYMITANUS EPISCOPUS, ET EUDOXIA AUGUSTA PULCHERIÆ AUGUSTÆ MITTUNT LOCULUM, SEPULCRALES FASCIAS, LACTIS ALIQUID ET COLUM B. V. MARIÆ, CHRISTIQUE FASCIAS ET IMAGINEM A LUCA APOSTOLO DEPICTAM.

[Theodorus Lector, *Hist. eccles.*, l. I, c. 1 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 165); *Hist. Euthymiaca*, l. III, c. 40, *ap.*

Ioh. Damascenum, *Homilia secunda in dormiti. B. V. Mariæ* (Migne, *Patr. gr.*, XCVI, c. 748); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XIV, c. 2, & l. XV, c. 14 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 1061, & CXLVII, cc. 41, 44).]

c. 450 SATURNINUS, *comes domesticorum.* (197)

[Marcellinus, *Chronicon* (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 927); *cf. supra* nº 191, p. 157.]

(Cf. Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5942 (ed. Bonn., p. 157); Cedrenus, *Historiarum compendium* (ed. Bonn., I, p. 602); Priscus Rhetor, *Historia Gothica, De legationibus* (Paris., 1648, p. 69*b*).)

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 450 AEMILIANUS, *genere Romanus, in monasterio s. Euthymij monachus.* (198)

[Cyrillus Scythopol., *Vita s. Euthymij* (ed. Pouget, *Analecta græca*, p. 46); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Euthymij*, c. 63 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 648).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 450 ANATOLIUS *presbyter (forte quem supra nº 168 nominavimus) &* OLYMPIUS *monachus, fratres Corinthij, in monasterio s. Euthymij degentes.* (199)

[Cyrillus Scythopol., *Vita s. Cyriaci*, c. I, § 4 (*AA. SS. Boll.*, 29 sept., VIII, p. 148); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Cyriaci* (Migne, *Patr. gr.*, CXV, c. 924).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 450 ARMENII *mercatores.* (200)

[Cyrillus Scythopol., *Vita s. Euthymij* (ed. Pouget, *Analecta græca*, p. 32); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Euthymij*, c. 43 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 629).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 450 AUXENTIUS, *genere Asianus, in monasterio s. Euthymij monachus.* (201)

[Cyrillus Scythopol., *Vita s. Euthymij* (ed. Pouget, *Analecta græca*, p. 34); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Euthymij*, c. 46 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 632).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 450. BERYTUS URBS A THEODOSIO II ET VALENTINIANO III IMPP. METROPOLITANO NOMINE DECORATUR.

[Codex, l. XI; t. XXI, 1 (ed. Galiffet, c. 684).]

c. 450 IOHANNES *quidam Alexandrinus, in monasterio b. Theoctisti monachus.* (202)

[Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, c. 9 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, c. 230); Simeon Metaphrast., *Vita s. Sabæ*, c. 11 (*cuius versio latina ap.* Surium, *Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 842).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 450 Priscianus Grammaticus. (xxxv)

Aspice nunc igitur, dum finem versibus ortus
Pervenio, retegens tibi veris omnia rebus,
Incipiens Syriæ *terris, qua parte reliqui,*
Quæ pelagus supra sub solem vergit ad austros,
Urbibus & multis habitatur; nomine prisco
Quæ Cava *vulgatur, mediam quia collibus altis*
Atque humilem Libanus *claudit protentus in ortum,*
Occasumque petens Casius *multisque virorum*
Incolitur populis locupletibus alma diremptis.
Namque alij mediis habitant telluris in arvis,
Hosque Syros *proprie perhibent; sed litora iuxta*
Phœnices *vivunt, veteri cognomine dicti,*
Quos misit quondam mare Rubrum *laudibus auctos,*
Chaldæo *nimium decoratam sanguine gentem,*
Arcanisque Dei celebratam legibus unam,
Qui pelagus primi tentantes navibus altis,
Disiunctas gentes docuerunt iungere mercem,
Et primi stellis numeros nomenque dederunt,
Atque oculis (mirum) voces sentire figuris.
Hi muros Iope Gazamque & Elaida *complent,*
Antiquamque Tyrum, Beryti & *mœnia gratæ,*
Vicinamque mari Byblin Sidona*que pulchram,*
Quam iuxta liquido Bostrenus *gurgite currit,*
Et pinguem Tripolin, *necnon* Orthosida *sacram,*
Laodicen *pariter positam prope litus amœnum,*
Et Posidi *turres* & Daphnes *optima tempe,*
Terrarum mediis Apameæ *mœnia claræ,*
Ad cuius partes eoas currit Orontes,
Antiochi *medius dirimit qui gurgite regna.*

Hæc omnis pingui tellus eſt ubere læta,
Arboribus pariter pecorique & commoda viti.
Ad cuius fines veniens, quos terminat Auſter,
Arabij *cernes extremi litora ponti,*
Qui Syriam *medius diſterminat* Arabiam*que*
Et tangit vergens Orientem verſus Elanos . . . . .

[Priſcianus, *Periegeſis*, ed. Müller, *Geographi græc. minores*, II, 197, v. 833-867.]

c. 450 S. DANIEL STYLITA, *Hieroſolymitanum iter aggreſſus, ne Urbem ſanctam adeat a Symeone Stylita ſuadetur.* (203)

[Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Danielis*, c. 8 (*cuius verſ. lat. ap. Surium, Vitæ SS.*, dec. 11, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 942); Id., *Vita ſ. Simeonis Stylitæ*, c. 11 (*cuius verſ. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Ian. I, p. 282).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

450-500 S. GERASIMUS *ex Lycia, abbas prope Iordanem.* (204)

[Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Euthymij* (Pouget, *Analecta græca*, p. 59; cf. *AA. SS. Boll.*, Mart. I, p. 386); Idem, *Vita ſ. Cyriaci*, c. I, § 4, cf. § 5 (*AA. SS. Boll.*, 29 Sept., VIII, p. 148); Idem, *Vita ſ. Sabæ* (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, t. III, p. 234); Simeon Metaphraſt., *Vita ſ. Euthymij*, c. 57 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 661); Idem, *Vita ſ. Cyriaci* (Migne, *Patr. gr.*, CXV, cc. 924-925); Idem, *Vita ſ. Sabæ*, c. 14 (Surius, *Vitæ Sanctorum*, ed. Colon., 1581, VI, p. 843); Cedrenus, *Hiſtoriarum compendium* (ed. Bonn., I, p. 612); Nicephorus Calliſtus, *Hiſt. eccleſ.*, l. XIV, c. 52 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 1249); cf. Ioh. Moſchus, *Pratum ſpirituale*, c. 108 (Ducæus, *Biblioth. vet. patrum*, II, p. 1101).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

ante an. 451 ** S. PELAGIA *Antiochena.* (205)

« Tertia die congregans [Pelagia] per ſervum ſuum omnes divitias, ad conſilium epiſcopi, nihil ſibi retinens, pauperibus erogavit & induta cilicio nocte fugit.

« Poſt tres annos clericus eiuſdem epiſcopi *Hieruſalem* ire voluit, & dixit ei epiſcopus ut inter alios monachos hominem Dei Pelagium diligenter inquireret & humiliter ſalutaret. Et non intelligens clericus quid hoc eſſet, Pelagiam ſub nomine Pelagij in cella recluſam in *monte Oliveti* reperit, & cognitus ab ea, ipſam propter nimiam maciem non cognovit. Et dixit ei Pelagius : « Habes epiſcopum ? » Cui ille : « Etiam,

« domine pater. » « Oret, inquit, pro me quia apoſtolus « Chriſti eſt. » Et viſitans clericus omnes alios, cum audiſſet magnam famam Pelagij, rurſus ad eum rediit. Et cum ſe vocanti non reſponderet, aperiens feneſtram defunctum invenit, & tum vocati monachi cum epiſcopo *Hieroſolymorum*, Pelagium de cella extrahentes & ſepelientes, feminam invenerunt; & laudantes Deum, qui multos habet ſervos abſconditos, honorifice eam in loco mundiſſimo poſuerunt. Tunc reverſus clericus *Antiochiæ* epiſcopo ſuo retulit quod vidit & intellexit & quod illa eſſet Pelagia quæ ab epiſcopo baptizata, Pelagium ſe fecerat appellari. »

[Vincentius Bellovac., *Speculum hiſtoriale*, l. XI, c. 97 (ed. Duac., pp. 444-445).]

« Die tertio, omnia quæ habebat præparavit & congregavit & pauperibus tribuit. Poſt aliquot autem dies, cunctis ignorantibus & in *monte Oliveti* devenit, ubi habitum eremitæ accipiens in parva cella ibidem ſe collocavit & Deo in multa abſtinentia ſervivit. Maximæ autem famæ ab omnibus habebatur & frater Pelagius dicebatur. Poſt hoc quidam diaconus ſupradicti epiſcopi *Hieroſolymam* cauſa viſitandi loca ſancta advenit. Cui dixit epiſcopus ut poſt ſanctorum locorum viſitationem quæreret quemdam monachum nomine Pelagium & ipſum viſitaret, cum verus Dei ſervus eſſet. Quod cum ille feciſſet, mox ab illa cognitus nequaquam ipſam propter nimiam maciem cognovit. Cui dixit Pelagia: Habes epiſcopum? ..... »

[Iacobus de Voragine, *Legenda aurea*, c. 150 (ed. Græſſe, p. 675). Cf. Flodoardus, *De triumphis Chriſti*, l. II, c. 12 (Migne, *Patr. lat.*, CXXXV, cc. 587-596).]

(Cf. Iacobus Diaconus, *Vita ſ. Pelagiæ* (ed. Uſener, Bonn., 1879, p. 33 & ſ.), *cuius verſio ſyriaca perantiqua* (ſæc. V-VI) *apud* J. Gildemeiſter, *Acta ſ. Pelagiæ* (Bonn., 1879) *& latina, auctore* Euſtochio, *apud AA. SS. Boll.*, 8 Oct., III, p. 266; Simeon Metaphraſt., *Vita ſ. Pelagiæ*, c. 11 (Migne, *Patr. gr.*, CXVI, c. 917); Perdiccas Epheſius, *Expoſitio thematum dominicorum & memorabilium quæ Hieroſolymis ſunt* (ap. Allatium, Συμμικτα, t. I, p. 72); *Menologia Græcorum* (ed. Albani, pars I, p. 102, & Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 96). *Notantur vitæ ſ. Pelagiæ, arabice ab Anonymis ſcriptæ, ap.* J.-S. Aſſemanum, *Bibl. Or. Clem. Vat.*, III, p. 286. — Cf. *Itinera græca*, I, *Itinera arabica* & *Itinera diverſa*.)

451 THEODOSIUS, *monachus hæreticus, qui concilio Chalcedonensi interfuerat, Hierosolymitanam sedem invadit.* (206)

« Qualis autem sit qui in locum episcopi viventis [*scil.* Iuvenalis] obrepsit, ex ipsa qualitate facti non potest dubitari, nec ambigendum est eum esse perversum quem impugnatores fidei dilexerunt. »

[S. Leo Magnus, *Epistola* CIX, *ad Iulianum ep. Coensem*, c. 25 (Migne, *Patr. lat.*, LIV, c. 1018); cf. Id., *Epistola* CXXVII, *ad eundem* (ibid., c. 1071) & *alias epistolas infra* ad ann. 452 *recensitas*.]

(Cf. Marcianus, *Epistola ad Macarium episcop.* (Mansi, *Concilia*, VII, c. 484); *Epistola Pulcheriæ Augustæ ad Bassam* (ibid., c. 505); Cyrillus Scythopol., *Vita s. Euthymij* (Pouget, *Analecta græca*, p. 55); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. II, c. 5 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 2513); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5945 (ed. Bonn., I, p. 165), *quem exscripsit* Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1233); Simeon Metaphrast., *Vita s. Euthymij*, c. 73 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 657); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XV, c. 9 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 29). — Zacharias Mitylenes, *Hist. eccles.*, c. 3 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 1152; cf. J. S. Assemanus, *Bibl. Or. Clem. Vat.*, IV, p. 55); Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, pp. 153, 159. — Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa*.)

451. BARSUMAS, NISIBENUS EPISCOPUS, COLLECTIS MILITIBUS ET MONACHIS, SYRIAM ET MESOPOTAMIAM VASTAT.

[*Acta Concilij Chalcedonensis*, act. IV (Mansi, *Concilia*, VI, c. 67); cf. Evagrius, *Hist. eccles.*, l. II, c. 18 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2578). — Greg. Barhebræus, *Chron. eccles.*, sect. II, c. 22 (tr. Abbeloos & Lamy, Lovanij, 1872, pp. 67 & s.).]

451 (sept.). TRIPOLIS, URBS PHŒNICIÆ, TERRÆ MOTU CONCUSSA.

[J. Malalas, *Chronogr.*, l. XIV (Migne, *Patr. gr.*, XCVII, c. 548).]

451. ECCLESIAM HIEROSOLYMITANAM AD PATRIARCHALEM PROMOVET DIGNITATEM CONCILIUM CHALCEDONENSE, AUCTORITATEM SUPER TRES PALÆSTINAS CONCEDENS HIEROSOLYMITANO PATRIARCHÆ.

[*Conc. Chalced.*, actio VII (Mansi, *Concilia*, VII, c. 179 & s.); cf. supra, I, p. xlviij.]

451 NONNULLI MONACHI *qui concilio Chalcedonensi interfuerant.* (207)

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. II, c. 5 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2512). — Zacharias Mitylenes, *Hist. eccles.*, c. 3 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 1152).]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa.*)

451 DIOSCORUS, *Alexandrinus patriarcha, qui concilio Chalcedonensi interfuerat.* (208)

[Eutychius, Alex. patriarcha, *Annales* (ed. Selden & Pococke, Oxoniæ, 1659, t. II, p. 98).]

(Cf. *Itinera diversa.*)

c. 451 IACOBUS *Diaconus.* (209)

[Cf. *supra*, *n*o 204.]

[Iacobus Diaconus, *Vita s. Pelagiæ Antiochenæ* (ed. Usener, Bonn., 1879, p. 14 & s.), *cuius versiones syriaca & latina supra*, no 204, *recensentur.* Cf. *Vitæ Patrum*, l. I, c. 13, 14 (ed. Rosweyd., p. 380.]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa.*)

451 & s. **HIEROSOLYMIS ET IN PALÆSTINA LAPIDES E CŒLO CADUNT; PRODIGIA MULTA FIUNT.

[Michel le Syrien, *Chron.*(tr. Langlois, pp. 156-167), *ex scriptis* Iohannis *monachi*, *Petri Iberi discipuli, qui dicit Deum his portentis Chalcedonensis concilij fautores, præcipueque Iuvenalem Hierosolymitanum perterrere voluisse*; cf. Bibl. nat. Par., Armén. 73 (anc. fds. 89), f. 39.]

Post a. 451 ** ARMENI *duo peregrinantes.* (210)

[Michel le Syrien, *Chron.*, *ex scriptis* Iohannis *monachi*, *Petri Iberi discipuli* (tr. Langlois, p. 165).]

(Cf. *Itinera diversa.*)

Post a. 451 ** MULIER *quædam ex Pamphylia.* (211)

[Michel le Syrien, *Chron.*, *ex scriptis* Iohannis *monachi*, *Petri Iberi discipuli* (tr. Langlois, p. 166).]

(Cf. *Itinera diversa.*)

Post a. 451. IUDÆORUM PALÆSTINÆ AD MARCIANUM IMPERATOREM EPISTOLA.

[Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 184).]

452 ian. SEDITIO HIEROSOLYMIS.

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. II, c. 5 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, p. 2513); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5945 (ed. Bonn., p. 165); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XV, c. 9 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 29). — Zacharias Mitylenes, *Hist. eccles.*, c. 3 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 1152).]

(Cf. *auctores supra, nº 206, notatos & infra ubi Marciani imperatoris, Pulcheriæ Leonisque I, papæ, epistolæ recensentur.*)

452 LEGATI *qui Marciani imperatoris epistolam ad archimandritas & monachos Palæstinæ attulerunt.* (212)
[Mansi, *Concilia*, VII, cc. 487, 493.]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

452 LEGATI (*iidem forte qui supra, nº* 212, *citantur*) *Pulcheriæ imperatricis epistolam ad archimandritas & monachos Palæstinæ afferentes.* (213)
[Mansi, *Concilia*, VII, c. 509; cf. c. 512.]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

452 LEGATI (*iidem forte qui supra, nn.* 212 & 213, *citantur*) *Marciani imperatoris epistolam ad synodum in Palæstina congregatam afferentes.* (214)
[Mansi, *Concilia*, VII, c. 513.]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

452 PETRUS DE IBERIA, *hæreticus, qui a Theodosio monacho, pseudo-patriarcha Hierosolymitano, in episcopum Gazensem consecratur.* (215)

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. II, c. 5, 8, l. III, c. 33 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2513, 2521, 2669); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XV, c. 9 & 16, l. XVI, c. 29 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 32, 49, 175). Cf. Cyrillus Scythopol., *Vita s. Euthymij* (Pouget, *Analecta græca*, p. 55); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5945 (ed. Bonn., I, pp. 165-166); Simeon Metaphrast., *Vita s. Euthymij*, cc. 73 & 77 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, cc. 657, 661). — Zacharias Mitylenes, *Hist. eccles.*, c. 4 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 1152; cf. J. S. Assemanni, *Bibl. Or. Clem. Vat.*, II, p. 56); Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, pp. 152-154).]
(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa*.)

452 vel 453 ANONYMUS *qui Pulcheriæ Augustæ epistolam ad Bassam, Hierosolymitani cuiusdam monasterij præfectam, attulit.* (216)
[Mansi, *Concilia*, VII, p. 505.]

452. SAMARITANI REBELLANTES PALÆSTINAM DEPRÆDANTUR.
[Marcianus, *Epistola ad monachos Palæstinæ*; Pulcheria, *Epistola ad eosdem* (Mansi, *Concilia*, VII, c. 488, cf. c. 493;

c. 509, cf. c. 512). — Zacharias Mitylenes, *Hist. eccles.*, c. 5 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 1153).]

452 (nov. 25). S. LEO MAGNUS PAPA DE TURBIS ET VIOLENTIIS A MONACHIS PALÆSTINIS ACTIS AD IULIANUM, COENSEM EPISCOPUM, SCRIBIT.

[S. Leo Magnus, *Epistola* CIX, *ad Iulianum* (Migne, *Patr. lat.*, LIV, c. 1014); cf. Id., *Epistolæ* CXIII, *ad eumdem* (*Ibid.*, c. 1024), CXVII, *ad eumdem* (*Ibid.*, c. 1037), CXXVII, *ad eumdem* (*Ibid.*, c. 1070); Iaffé, nn. 264, 267, 271, 281.]

452-453. SARRACENI PALÆSTINAM INVADENTES A DOROTHEO, PRÆFECTO PALÆSTINÆ, VICTI.

[Priscus Rhetor, *Hist. byzant.*, c. 10 (ed. Bonn., p. 153); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XV, c. 9 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 32.)

53 (iun.) MARIANUS *presbyter &* OLYMPIUS *diaconus a Maximo, Antiocheno patriarcha, Romam missi, s. Leonis papæ epistolas in Orientem afferunt.* (217)

« Quantum dilectioni tuæ placeat communis fidei sacratissima unitas, & pacis ecclesiasticæ tranquilla concordia, litterarum tuarum textus ostendit, quas ad me filij nostri Marianus presbyter & Olympius diaconus detulerunt. »

[S. Leo M., *Epistola* CXIX, *ad Maximum ep. Antioch.* (11 iun.); cf. *Epistolæ* CXXIII, *ad Eudoxiam Aug.* (15 iun.), CXXIV, *ad monachos Palæstinos* (15 iun.) (Migne, *Patr. lat.*, LIV, cc. 1042, 1060, 1062; Iaffé, n. 273, 277, 278; cf. n. 280).]

453. ANDREAS PRESBYTER ET PETRUS DIACONUS A IUVENALI, PATRIARCHA HIEROSOLYMITANO, ROMAM, AD S. LEONEM I PAPAM MITTUNTUR.

[S. Leo I, *Epistola* CXXXIX, *ad Iuven.* (454, 4 sept.) (Migne, *Patr. lat.*, LIV, c. 1105).]

454 LEGATI (*forte* ANDREAS *presbyter &* IACOBUS *diaconus*) *s. Leonis I Magni papæ epistolam Iuvenali, episc. Hierosolymitano, afferentes.* (218)

« Apud te est *Bethleem*, in qua salutifer Davidicæ Virginis partus illuxit, quem involutum pannis inter angustias diversorij præsepe suscepit. Apud te est declarata ab angelis, adorata a magis, & per multorum infantium mortes ab Herode quæ-

ſita Salvatoris infantia. Apud te eſt ubi pueritia eius adolevit ubi adoleſcentia maturavit, & per incrementa corporea in virum perfectum veri hominis natura perfecit . . . . Hoc tibi ipſa crux indeſinenter loquitur; hoc lapis clamat ſepulcri, in quo Dominus humana conditione iacuit & de quo divina potentia reſurrexit. Et cum ad *montem Oliveti*, locum Aſcenſionis veneraturus, accedis, nonne illa vox angelica in tuo reſultat auditu, qua elevationem Domini ſtupentibus dicitur: Viri Galilæi, quid ſtatis aſpicientes in cœlum? [*Act.*, I, 11.] »

[S. Leo Magnus, *Epiſtola* CXXXIX, *ad Iuvenalem* (Migne, *Patr. lat.*, LIV, c. 1105; Iaffé, n. 291), *cuius hæc verba, quibus ſ. papa Hieroſolymam & Bethleem laudat, hic inſerere placuit.*]

454. MARCIANI IMPERATORIS ET PULCHERIÆ AUGUSTÆ CURA TURBÆ A MONACHIS PALÆSTINÆ AGITATÆ SEDANTUR, DOROTHEO, PALÆSTINÆ PRÆFECTO, MEDIANTE.

[Leo Magnus, *Epiſtola* CXVII, *ad Iulianum, epiſcopum Coenſem*, c. 2 (Migne, *Patr. lat.*, LIV, c. 1038); Id., *Epiſtola* CXXVI, *ad Marcianum imperatorem* (Migne, *Patr. lat.*, LIV, c. 1069); Id., *Epiſtola* CXXVII, *ad Iulianum, Coenſem epiſcopum* (*Ibid.*, c. 1070); Id., *Epiſtola* CXVI, *ad Pulcheriam* (*Ibid.*, c. 1035); Marcianus, *Epiſtola ad monachos Palæſtinæ* (Manſi, *Concilia*, VII, c. 487); Pulcheria, *Epiſtola ad monachos Palæſtinæ* (Manſi, *Concilia*, VII, c. 509).]

456 S. THEODOSIUS *cœnobiarcha ex Cappadocia.* (219)

[Simeon Metaphraſt., *Vita ſ. Theodoſij*, c. 4-6 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 472 & ſ.); Baſilius imp., *Menologium*, p. II, ad d. 11 ian. (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 252); Nicephorus Calliſtus, *Hiſt. eccleſ.*, l. XVI, c. 33 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 181).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

457 MARTYRIUS & HELIAS, *monachi Nitrienſes, poſtea Hieroſolymitani patriarchæ.* (220)

[Cyrillus, *Vita ſ. Euthymij* (Pouget, *Analecta græca*, p. 69); Simeon Metaphraſt., *Vita ſ. Euthymij*, c. 94 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 676).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

457 (ſept.) LEGATI *ſ. Leonis Magni papæ epiſtolas Iuvenali Hieroſolymitano & Baſilio Antiocheno patriarchis afferentes.* (221)

[S. Leo I M., *Epiſtolæ* CXLIX & CL (Manſi, *Conc.*, VI, cc. 313, 315; Iaffé, n. 302, 303; cf. n. 305).]

457 LEGATI *qui Leonis I imperatoris epiſtolam Iuvenali, Hieroſolymitano patriarchæ, attulerunt.* (222)

[Manſi, *Concilia*, VII, c. 521; cf. 523.]

457. PRIMÆ ET SECUNDÆ SYRIÆ EPISCOPORUM AD LEONEM IMPERATOREM EPISTOLÆ.

[Manſi, *Concilia*, VII, cc. 547 & 550.]

457 S. SABAS *& eius ſocij.* (223)

[Cyrillus Scythopolit., *Vita ſ. Sabæ* (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, p. 220); Baſilius imp., *Menologium*, p. II, ad d. 5 dec. (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 192); Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Sabæ*, cc. 7, 8 (*cuius verſio lat. ap.* Surium, *Vitæ ſanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 841); Nicephorus Calliſtus, *Hiſt. eccleſ.*, l. XIV, c. 52 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 1249).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 458 LAMPETIUS *quidam hæreticus.* (224)

[Photius, *Bibliotheca*, cod. LII (Migne, *Patr. gr.*, CIII, c. 93).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

458 vel 459 (14 ſept.). TERRÆ MOTUS ANTIOCHIÆ.

[Marcellinus comes, *Chron.*, ad an. 459 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 930); Idatius, *Chron.* (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 888); Gennadius, *De ſcriptoribus eccleſiaſticis*, c. 66 (Migne, *Patr. lat.*, LVIII, c. 1098). — Anonymus, *Vita ſ. Simeonis Stylitæ*, c. VIII (*AA. SS. Boll.*, ian., II, p. 273); Antonius, *Vita ſ. Simeonis Stylitæ*, c. VII (*cuius verſ. lat. ap. AA. SS. Boll.*, ian., II, p. 267), *quem exſcripſit* Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Simeonis Stylitæ*, c. 52 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 383); Evagrius, *Hiſt. eccleſ.*, l. II, c. 12 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2536); Ioh. Malalas, *Chronographia*, l. XIV (Migne, *Patr. gr.*, XCVII, c. 549); Baſilius imp., *Menologium*, p. II, ad d. 11 ian., *de ſ. Theodoſio* (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 181); Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Theodoſij cænobiarchæ*, c. 17, § 77 (*AA. SS. Boll.*, ian., I, p. 699); Cedrenus, *Hiſtoriarum compendium* (ed. Bonn., I, p. 608); Ephræmius, *Imperator. & patriarchar. recenſus*, v. 918 (ed. Bonn., p. 46). — Iſaac Antiochenus, *Carmen* (*ſyriacum*) *de Antiocheno terræ motu*, ab Aſſemano (*Bibl. Or. Clement. Vat.*, I, 211) citatum; Coſmas preſbyter, *Vita ſ. Simeonis Stylitæ*, ſyriace (S. E. Aſſemanus, *Acta Martyrum*

Oriental. & Occidental., I, pars II, p. 379; cf. Iof. Sim. Affemanus, *Bibl. Or. Clem. Vat.*, I, pp. 212, 213, 235, 251); Dionyfius, Iacobitarum patriarcha, *Chronicon* (*Ibid.*, I, p. 212); Abulfaragius, *Hift. dynaft.*, VII (tr. Pococke, p. 92). — Iean de Nikiou, *Chron.*, c. 88 (tr. Zotenberg, p. 114).]

c. 460 *WAKHTANG GOURGASLAN, *rex Iberiæ, cum matre & forore.* (225)

[*Hiftoire de la Géorgie, règne de Wakhtang*, § 7 (tr. Broffet, p. 183); Timotheus Gabachwili, *Itinerarium* (Broffet, *Additions & éclairciffements à l'hift. de Géorgie*, n. X, p. 198).]

(Cf. *Itinera diverfa.*)

c. 460 *ANONYMUS.* (xxxvj)

« *Defcriptio parrochiæ Ierufalem.* »

[Edita fupra t. I, pp. 321-327.]

461-468 LEGATI *qui Hilarij papæ epiftolas ad Orientales epifcopos attulerunt.* (226)

[*Liber pontificalis*, ed. Vignoli, I, p. 154; Jaffé, ed. 2ª, nº 564.]

465 S. CYRIACUS, *abbas monafterij S. Euthymij.* (227)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Cyriaci*, c. 1 (gr. & lat. ap. *AA. SS. Boll.*, fept., VIII, p. 147); Idem, *Vita f. Euthymij* (Pouget, *Analecta græca*, pp. 36 & 42); Simeon Metaphraftes, *Vita f. Cyriaci* (Migne, *Patr. gr.*, CXV, cc. 921 & f.); Idem, *Vita f. Euthymij*, cc. 48, 58, 78 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, cc. 636, 644, 661); Cedrenus, *Hiftoriarum compendium* (ed. Bonn., I, p. 612).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 465 S. MATRONA, *ex Pamphylia, Hierofolymam adit.* (228)

[Bafilius imp., *Menologium*, p. I, ad d. 8 nov. (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 149; cf. Albani, *Menologium Græcor.*, I, p. 175).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

469 GALBIUS & CANDIDUS, *Leonis I Magni imperatoris exercitus duces, qui veftem B. V. Mariæ invenerunt.* (229)

[Georgius Hamartolus, *Chron.*, l. IV, c. 209 (Migne, *Patr. gr.*, CX, c. 757); Bafilius imp., *Menologium*, p. II, ad d. 2 iulij (Migne, *Patr.*

gr., CXVII, c. 518); Simeon Metaphraftes, *Oratio de f. Maria*, cc. 45, 46 (*cuius verf. lat. ap.* Migne, *Patr. gr.*, CXV, cc. 561, 562); Cedrenus, *Hift. compend.* (ed. Bonn., I, p. 614); Glycas, *Annales*, pars IV (ed. Bonn., p. 489); Joel, *Chronogr. compend.* (ed. Bonn., p. 43); Nicephorus Calliftus, *Hift. eccles.*, l. XV, c. 24 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, p. 69); Ephræmius, *Imp. & patr. recenfus*, v. 925 & f. (ed. Bonn., p. 46).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 470 CAMELARIUS *quidam ex Arabia veniens.* (230)

[Ioh. Mofchus, *Prat. fpirituale*, c. 107 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1102).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 470 Martianus Capella. (xxxvij)

« *Verum* Arabia *tenditur ufque ad odoriferam ac divitem terram, fed iuxta eft* Syria *multis diftincta nominibus, nam &* Palæftina *eft quæ contingit* Arabiam *&* Iudæa *&* Phœnicia, *quantum interior habetur* Damafcene, *in meridiem vergens* Babylonia; *ex eadem* Mefopotamia *inter* Euphraten *&* Tigrim, *qua tranfit* Taurum, *montem* Sophene, *citra vero eam* Commagene, *& ultra* Armenia *&* Affyria *ante dicta. Et ubi* Cilicia *&* Arabia *quadringenta milia paffuum, latitudo autem a* Seleucia *ad oppidum* Euphratis Zeugma *centum feptuaginta quinque milia.* Oftracine Arabia *finitur: a* Pelufio *fexaginta fex milibus paffuum* Appollonia Palæftinæ *per centum octoginta octo milia paffuum procedens, fupra* Idumæam *&* Samariam Iudæa *longe lateque funditur. Pars eius* Syriæ *iniuncta* Galilæa *vocatur, a ceteris eius partibus* Iordane *amne difcreta, qui fluvius oritur de fonte* Paniade. *Secunda elatio* Iudææ *ab* Hierofolymis, *in quo latere eft fons* Callirrhoe. *Ab occidente Effeni, qui fine concubitu & cunctis cupiditatibus vivunt. Hinc aliquanto interius* Mafada *caftellum, in quo* Iudææ *finis eft. Iungitur* Decapolis *dicta a numero civitatum. Redeuntibus ad oram* Phœniciæ *colonia* Ptolemais. *A tergo* Libanus *&* Antilibanus *montes, interiacentibus campis* Bargilus *item mons fedet. Item* Syria *defінente inter oppida* Phœniciæ Antiochia, *quæ* Oronte *amne dividitur. Super eam mons nomine* Cafius, *cuius altitudo quarta vigilia folem per tenebras videt. In* Syria *fluvius* Euphrates *nafcitur a monte qui vocatur* Capotes; *ibi quoque* Marfyas *alius amnis. Inter* Syriam *&* Parthiam *oppidum* Palmyra *moxque* Euphrates *fluvius, cuius decem dierum navigatione in ipfam* Seleuciam *Parthorum urbem maximam*

pervenitur, sed sciſſus Euphrates *lævorſum in* Meſopotamiam *vadit &* Tigridi *infunditur, dextro autem meatu* Babyloniam *petit, quæ* Chaldææ *caput eſt. Sed redeundum ad oram* Syriæ, *cui confinis eſt* Cilicia, *in qua* oppidum Veneris & Cypros *inſula & fluvius* Paradiſus. »

[Martianus Capella, *De nuptiis Philol. & Mercurij*, l. VI (ed. Eyſſenhardt, pp. 234-236).]

471. CONCILIUM ANTIOCHENUM.

[Manſi, *Concilia*, VII, c. 999.]

472 MERETRICES *a ſ. Marciano, eccleſiæ Conſtantinopolitanæ œconomo, converſæ.* (231)

[Sim. Metaphraſtes, *Vita ſ. Marciani*, c. 19 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 453, *cuius verſ. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Ian. I, 616).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

472 EUDOXIA *iunior, filia Valentiniani III Auguſti uxorque Hunerici, regis Wandalorum, &* CURCUS, *comes eius.* (232)

[Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5964 (ed. Bonn., I, 182-183), *quem exſcripſit* Anaſtaſius Biblioth., *Hiſt. eccleſ.*, ad ann. 5963 (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1236); Zonaras, *Annales*, l. XIII, c. 25 (Baſil., 1557, t. III, p. 40); Nicephorus Calliſt., *Hiſt. eccleſ.*, l. XV, c. 12 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 40).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 475 PROCOPIUS, *ex Galatia, in monaſterio S. Euthymij monachus.* (233)

[Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Euthymij* (ed. Pouget, *Analecta græca*, t. IV, p. 94); Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Euthymij*, c. 148 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 721).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 475 Moïſes de Khorena. (xxxviij)

[*Epitome geographiæ*, c. 82 (tr. Whiſton, Lond. 1786, p. 362).]

poſt an. 475 SABBATIUS, *ex Cilicia, monaſterij S. Geraſimi prope Iordanem abbas.* (234)

[Ioh. Moſchus, *Prat. ſpirituale*, c. 107 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1102).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

476 **ZENO *imperator, in Syriam cum uxore* ARIADNA *fugiens.* (235)

[Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 5967 (ed. Bonn, I, p. 186). — Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 169).]

Dicunt alij auctores, qui de hac re scripserunt, Zenonem non Syriam sed Isauriam petiisse; cf. *exempli gratia* : Marcellinus comes, *Chron.*, ad ann. 475 (Migne, *Patr. lat.*, LI, cc. 931-2); Iornandes, *De regnorum successione* (Muratori, *Rerum ital. SS.*, t. I, pars I, p. 239); Theodorus Lector, *Hist. eccles.*, l. I, c. 28 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2598); Malalas, *Chronogr.*, l. XV (ed. Bonn., pp. 377-8); Procopius, *De bello Vandalico*, l. I, c. 7 (ed. Bonn., I, p. 342); Agathias, *Historiæ*, l. IV, c. 29 (ed. Bonn., p. 270); *Chron. Paschale*, ad ann. 477 (ed. Bonn., I, p. 600); Cedrenus, *Hist. Compend.* (ed. Bonn., I, p. 615); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVI, c. 2 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 120).

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa.*)

476 vel 477. GABALA, URBS SYRIÆ, TERRÆ MOTU STERNITUR.

[Malalas, *Chronographia*, l. XV (Migne, *Patr. gr.*, XCVII, c. 561). — Jean de Nikiou, *Chronique*, c. 88 (tr. Zotenberg, p. 120).]

478. CONCILIA ANTIOCHENA DUO.

[Mansi, *Concilia*, VII, c. 1017; cf. c. 1175.]

c. 480 *PEREGRINUS *quidam apud sepulcrum s. Euthymij sanatus.* (236)

[Simeon Metaphrastes, *Vita s. Euthymij*, cc. 148, 149 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 721).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 480 SEVERUS, *ex Sozopoli Pisidiæ, postea Antiochenus patriarcha, in monasterio quodam prope Eleutheropolim Palæstinæ monachus.* (237)

« Is autem Severus .... sedens in abbatis *Romani & Mamæ*, qui post eum præfuit, monasterio, exinde missus est permanere *Constantinopoli.* »

[Liberatus, *Breviarium* (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 1033).]

(Cf. Evagrius, *Hist. eccles.*, l. III, c. 33 (Migne, *Patr. gr*, LXXXVI, cc. 2668-2669); Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, c. 55 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, t. III, p. 306); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6004 (ed. Bonn., I, p. 241), *quem exscripserunt* Anastasius Biblioth., *Hist. eccl.*, ad ann. 6001 (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 361) & Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVI, c. 29 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 176); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Euthymij*, c. 150 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV,

c. 724); Id. *Vita f. Sabæ*, c. 77, *cuius verfio lat. ap.* Surium, *Vitæ Sanctorum* (ed. Colon., 1581, t. VI, p. 867). — Greg. Barhebræus, *Chron. eccl.*, fect. I, c. 2 (tr. Abbeloos & Lamy, I, c. 189.)

(Cf. *Itinera græca*, I; *Itinera diverfa*.)

481-482. SYNODUS LAODICENA.

[Manfi, *Concilia*, VII, c. 1022; cf. c. 1178.]

482. SYNODI BINÆ ANTIOCHENÆ.

[Manfi, *Concilia*, VII, c. 1023.]

483. ECCLESIA HIEROSOLYMITANA, MARTYRIO, SALLUSTIO ET HELIA PATRIARCHIS, SE A ROMANA COMMUNIONE SEPARAT, PROPTER ZENONIS HENOTICON.

[Gelafius I, *Epift. ad epifcop. Orientis*; *Epift. ad Fauftum* (Manfi, *Concilia*, VIII, c. 77, 16); Victor Tunnunenfis, *Chronicon*, ad ann. 482, 485, 486 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, cc. 946, 947); Liberatus, *Breviarium*, cc. 17 & 18 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, cc. 1023, 1029). Cf. Facundus, *Pro defenfione trium capitulorum*, XII, c. 4 (Migne, *Patr. lat.*, LXVII, c. 485); Id. *Liber contra Mocianum* (*Ibid.*, c. 858).— Evagrius, *Hift. ecclef.*, l. III, cc. 16, 30, 31 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2628, 2657); Theodorus Lector, *Hift. ecclef.*, l. II, c. 50 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 210); Nicephorus Conftantinop., *Chronographia brevis*, c. VI, *De patriarchis Hierofol.* (Migne, *Patr. gr.*, C, c. 1037); Nicephorus Calliftus, *Hift. ecclef.*, l. XVI, cc. 12 & 13 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, cc. 136, 141). Cf. Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 50 (Cotelerius, *Ecclefiæ græc. mon.*, III, p. 296); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5980, 5983, 6003 (ed. Bonn., I, pp. 205, 209, 234); Simeon Metaphraftes, *Vita f. Sabæ*, cc. 69-70 (Surius, *Vitæ Sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. XI, p. 864). —Jean de Nikiou, *Chron.*, c. 88 (ed. Zotenberg, pp. 124 & f.; *Catal. des mff. éthiop. de la Bibl. nat. de Par.*, p. 235).]

484 LEGATI *qui Felicis III papæ epiftolas ad monachos & clericos Orientales attulerunt.* (238)

« Felix, Romanæ Ecclefiæ præful, monachis & clericis per *Orientem*, *Ægyptum* & *Bithyniam* commorantibus fcribit, ut Petrum Alexandrinum epifcopum Chalcedonenfis fynodi obtrectatorem & eius communicatores tanquam hæreticos vitent. »

[Victor Tunnunenfis, *Chron.* (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, p. 946; cf. Jaffé, nº 368).]

484 ILLUS, *patricius*, & LEONTIUS, *conſul*, *qui contra Zenonem ſeditionem moverant*, *Antiochiam adeuntes*. (239)

« Illus, natione Iſaurus, dignitate magiſter officiorum, amputata apud comitatum auricula, *Orientem* Zenoni infeſtus invaſit. Porro cum Leontio tyrannidem arripuit. »

[Marcellinus comes, *Chron.*, ad ann. 484 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 933).]

« Quod periculum evadens Ilus, mox ad urbem recedens, Zenonique infeſtus, *Orientem* invaſit. Contra quem Leontius directus, pellicibus verbis illectus, diadema arripuit, ſimulque Leontius & Ilus, reipublicæ inimici effecti, tyranni, in partes *Syriæ* & *Iſauriæ* debacchantur. »

(Cf. Candidus, *Chron.* (ed. Bonn., p. 475); Malalas, *Chronogr.*, l. XV (ed. Bonn., p. 388); Evagrius, *Hiſt. eccleſ.*, l. III, c. 27 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2652); Theodorus Lector, *Hiſt. eccleſ.*, l. II, cc. 3, 4 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 185); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5974 (ed. Bonn., I, p. 198); cf. Cedrenus, *Hiſt. Compend.* (ed. Bonn., pp. 616, 617); Nicephorus Calliſtus, *Hiſt. eccleſ.*, l. XV, c. 23 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 157). — Jean de Nikiou, *Chron.*, c. 88 (tr. Zotenberg, p. 127; *Catal. des mſſ. éthiop. de la Bibl. nat. de Par.*, p. 235).

[Iornandes, *De regnorum ſucceſſione* (Muratori, *Scriptores rer. ital.*, I, pars I, p. 240).]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diverſa*.)

484. SAMARITANI REBELLANTUR, ET, DUCE IUSTASA, CÆSAREAM INVADUNT; POSTEA AUTEM SUBIUGANTUR.

[Procopius, *De ædificiis*, l. V, c. 7 (ed. Bonn., III, p. 325); *Chron. Paſchale*, ad ann. 484 (ed. Bonn., I, p. 603); Ioh. Malalas, *Chronographia*, l. XV (Migne, *Patr. gr.*, XCVII, c. 568); *Chron. Paſchale*, ad ann. 484 (ed. Bonn., pp. 603-604).— Abulfaragius, *Hiſtoria dynaſtiarum* (tr. Pococke, p. 93); Id., *Chron. Syriac.*, VIII (trad. Bruns, p. 77); Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 171).]

485. CONCILIABULUM ANTIOCHENUM.

[Manſi, *Concilia*, VII, c. 1165.]

485. PETRUS, ANTIOCHENUS EPISCOPUS, A FELICE III PAPA ANATHEMATIZATUR ET AB ANTIOCHIA REMOVETUR.

[Felix III, papa, *Epiſtolæ tres ad Petrum Antiochenum* (Manſi, *Concilia*, t. VII, cc. 1045 & 1047); Jaffé, ed. 2ª, nº 606, cf. nº 607.]

c. 485 PEREGRINUS *quidam in monasterio S. Euthymij exceptus.* (240)

[Cyrillus Scythopol., *Vita s. Euthymij* (ed. Pouget, *Analecta græca*, p. 93); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Euthymij*, c. 159 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 729).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 486. IUDÆI APUD URBEM TIBERIADEM IN CONTEMPTU CHRISTIANÆ FIDEI SPECIEM I.-C. FABRICANT.

[Philotheus diaconus, *Historia imaginis Iesu Christi* (Bibl. nat. Par., mss. syr. 234, 235; *Catal. des mss. syr. de la Bibl. nat. de Paris*, pp. 183, 188); *eiusdem rei narratio arabice scripta ap.* J. S. Assemanum, *Bibl. Or. Clem. Vat.*, III, p. 639, *notatur.*]

c. 486 *CERYCUS, *s. Crucis in Hierusalem custos.* (241)

[S. Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, c. 19 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 246); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Sabæ*, c. 25 (*cuius versio latina ap.* Surium, *Vitæ Sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 847).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

487. *SYNODI ANTIOCHENA ET LAODICENA.

[Labbe, *Concilia*, IV, 1151.]

490 S. IOHANNES SILENTIARIUS, *episcopus Coloniensis in Armenia.* (242)

[Cyrillus monachus, *Vita s. Ioh. Silent.*, c. 1 (*cuius lat. vers. ap. AA. SS. Boll.*, mai., III, 232); Basilius imp., *Menologium*, p. II, ad d. 9 dec. (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 195). *Exstat s. Ioh. Silentiarij vita arabice scripta a* J. S. Assemano (*Bibl. Or. Cl. Vat.*, III, p. 286) *notata.*]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

490. IUDÆI IN ANTIOCHIA TRUCIDANTUR.

[Ioh. Malalas, *Chronograph.*, l. XV (ed. Bonn., pp. 389 & seq.).]

c. 490 CÆSARIUS *quidam Antiochenus.* (243)

[Simeon Metaphrastes, *Vita s. Euthymij*, c. 127 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 704).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 490 LICINIUS, *epiſcopus Turonenſis.* (244)

« Denique migrante Euſtochio, *Turonorum* epiſcopo, octavus poſt ſanctum Martinum Licinius Turonicis epiſcopus ordinatur. . . . . . . Hic fertur in *Oriente* fuiſſe, ac loca viſitaſſe ſanctorum, ipſamque adiiſſe *Hieroſolymam* & loca Paſſionis ac Reſurrectionis Dominicæ, quæ in Evangeliis legimus, ſæpe vidiſſe. »

[Gregorius Turon., *Hiſtoria Francor.*, l. II, c. 39 (ed. Guadet, t. I, p. 250).]

« Nonus Licinius, civis *Andegavus*, qui ob amorem Dei in *Orientem* abiit, ſanctaque loca reviſit. »

[Gregorius Turon., *Hiſtoria Francor.*, l. X, c. 31 (ed. Guadet, t. IV, p. 142).]

491 SOPHIA, *ſ. Sabæ mater.* (245)

[Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Sabæ*, c. 25 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, c. 253); Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Sabæ*, c. 30 (*cuius verſio lat. ap.* Surium, *Vitæ ſanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 849).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

491 HIEREMIAS, *Armenus*, PETRUS & PAULUS, *diſcipuli eius.* (246)

[Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Sabæ*, c. 20 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, 247); Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Sabæ*, c. 26 (*cuius verſ. latina ap.* Surium, *Vitæ ſanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 848).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

494. LAODICEA, HIERAPOLIS, TRIPOLIS, AGATHICUM TERRÆ MOTU CONCUSSÆ.

[Marcellinus comes, *Chron.* ad ann. 494 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 934).]

494. HELIAS I, PATRIARCHA HIEROSOLYMITANUS, PATRIARCHALE MONASTERIUM HIEROSOLYMIS FUNDAT.

[Cyrillus Scythopolit., *Vita ſ. Sabæ*, c. 31 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, t. III, p. 262); Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Sabæ*, c. 39 (*cuius lat. verſio ap.* Surium, *Vitæ Sanctorum*, ed. Colon., t. VI, p. 852).]

494-513 S. DAVID *Garedjienſis, ex Meſopotamia.* (247)

[*Annus eccleſiaſticus græco-ſlavicus* ad d. 31 mart. (ed. Martinov, ap. *AA. SS. Boll.*, Oct. XI, p. 101). — Broſſet, *Hiſtoire de Géorgie*, t. I, p. 206, text. & n. 6. *Errat manifeſte Broſſet quum dicat Dodonem, ſ. Da-*

vidis discipulum, Hierosolymam adiisse. Ad s. Davidem, non ad Dodonem spectat narratio.]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa*.)

495 LEGATI *qui Gelasij I, papæ, epistolam ad Orientales episcopos attulerunt.* (248)

[*Inter* Leonis papæ *Epistolas, ap.* Migne, *Patr. lat.*, LVI, c. 653; cf. Jaffé, nº 399.]

c. 495 ANASTASIA, *Anastasij imperatoris neptis.* (249)

[Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, cc. 53 & 54 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, pp. 303, 306); Simeon Metaphrast., *Vita s. Sabæ*, cc. 73, 75 (*cuius versio lat. ap.* Surium, *Vitæ sanctorum*, ed. Colon., t. VI, pp. 866, 867).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

495-496. IOHANNES ET SERGIUS EPISCOPI E SYRIÆ PARTIBUS ROMAM ADEUNT.

[S. Gelasius I, papa, *Epistola ad episcopos Syriæ* (Mai, *Nov. bibl. patr.*, t. II, p. 655; Jaffé, ed. 2a, nº 702).]

495-496 LEGATI (*forte iidem qui supra ad ann.* 495) *qui Gelasij I, papæ, epistolam ad quosdam Syriæ episcopos attulerunt.* (250)

[A. Mai, *Nov. bibl. patr.*, II, 653; cf. Jaffé, ed. 2a, nº 702.]

496 LEGATI *qui Macedonij, Constantinopolitani patriarchæ, synodicas ad Heliam, Hierosolymitanum patriarcham, attulerunt.* (251)

[Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, c. 50 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 296).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

498-503. ARABUM IN SYRIAM ET PALÆSTINAM INGRESSIONES.

[Cyrillus monachus, *Vita s. Iohannis Silentiarij*, c. II, § 13 (*cuius vers. lat. ap. AA. SS. Boll.*, mai, III, p. 235); Procopius Gazensis, *Panegyricus* (ed. Bonn., 1829, p. 497); Priscianus, *Laudes Anastasij imperatoris*, vers. 255 & s. (ed. Bonn., 1829, p. 525); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. III, c. 36 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2676); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 5990-5994 (ed. Bonn., I, pp. 217-218), *quem exscripsit* Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1242); Simeon Metaphrast., *Vita s. Euthymij*, c. 125 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 704); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 628);

Nicephorus Calliftus, *Hift. ecclef.*, l. XVI, c. 35 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 193). — Tabari, *Chron.* (tr. Nöldeke, p. 83).]

499. TERRÆ MOTUS IN PALÆSTINA; NICOPOLIS URBS CORRUIT.
[Iofue Stylites, *Chronicon*, ad ann. 810 (J. S. Affemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, I, p. 269). — *Chronicon Edeffenum*, ad ann. 810 (*Ibid.*, p. 406).]

c. 500 IOHANNES, *Byzantinus*. (252)
[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 38 (Cotelerius, *Ecclef. græc. mon.*, III, p. 279); Simeon Metaphraftes, *Vita f. Sabæ*, c. 58 (*cuius verfio lat. ap.* Surium, *Vitæ fanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 858).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 500 * CHRISTOPHORUS, *Romanus*. (253)
[Ioh. Mofchus, *Pratum fpirituale*, c. 105 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, pp. 1099-1100).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 500. HELIAS I PATRIARCHA HIEROSOLYMIS ECCLESIAM S. HELENÆ EXSTRUIT.
[Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, 108).]

c. 500 ABRAHAM, *Cafcarenfis monachus*. (254)
[Amrus, *Vita Babæi* (*cuius fragm. ap.* J. S. Affemanum, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, IV, p. 873); Id., *Vita Marabæ* (*cuius fragm. ibid*, p. 873).]
(Cf. *Itinera diverfa*, I.)

c. 500 URBICIUS, *palatij præpofitus fub Anaftafio imperatore*. (255)
[Theodofius, *De Terra Sancta*, c. 20 (t. I, *Supplem.*, p. 69); cf. pp. 88*-88**.]

c. 500 OMAYYA, *Hafchim, Arabum principis, nepos, in Syria exul*. (256)
[Tabari, *Chronique*, II part., c. 66 (tr. Zotenberg, II, p. 373); Ibn-Coteibah, *Tables généalogiques* (ap. Eichhorn, *Monum. antiq. hift. Arabum*, Gotha, 1775, p. 85).]
(Cf. *Itinera diverfa*.)

f. V. SS. XENOPHON, MARIA, *uxor eius*, ARCADIUS & IOHANNES, *eorum filij*. (257)
[Simeon Metaphraftes, *Vita f. Xenoph.*, c. 6 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, cc. 1032 & f. (*cuius verfio lat. ap. AA. SS. Boll.*, 26 ian., II, p. 724); Bafilius imp., *Menologium*, p. II, ad d. 26 ian. (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 281); cf. Nicephorus Calliftus, *Hift. ecclef.*, l. XIV, c. 52

(Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 1249). — *Arabicam Xenophontis & Mariæ vitam notat* J. S. Assemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, II, p. 511.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

s. V. **TATIAN, *rex Iberiæ.* (258)

[Basil Gregorovitch Barskig, *Voyage aux Saints-Lieux* (en russe), pp. 201 & s.]

(Cf. *Itinera diversa.*)

ante fin. s. V. *MULIER *quædam Romana nobilis.* (259)

[Bibl. nat. Par., mss. ethiop., nº 60, f. 109.]

(Cf. *Itinera diversa.*)

500-510 HASCHIM, *Arabum princeps, qui bis quotannis Syriam mercandi causa adibat.* (260)

[Ibn-Ishâk, *Vie de Mahomet* (tr. Weil, Stuttgart, 1864, I, p. 66); Tabari, *Chron.*, II part., c. 66 (tr. Zotenberg, II, pp. 372, 374); Ibn-Khallican, *Dictionnaire biographique* (tr. de Slane, t. I, pp. 40-41); Çotbeddin, *Histoire de la Mecque* (*Notices & Extr. des mss.*, t. IV, pp. 552, 553); cf. Ibn-Coteibah, *Tables généalogiques* (ap. Eichhorn, *Monum. antiq. hist. Arabum*, p. 84).]

(Cf. *Itinera arabica.*)

s. V-VI. S. ARCHELIDES & SYNCLETICA, *uxor eius.* (261)

[Bibl. nat. Par., mss. ethiop., nº 125, ff. 150-154; nº 126, f. 144. — *Ibid.*, mss. syr. nº 234, ff. 156-165; nº 235, ff. 60-67; 236, ff. 274-290. Cf. Assemani, *Bibl. Apost.-Vat. cod. mss. catalogus*, III, 422; Id., *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, III, pars I, p. 286.]

(Cf. *Itinera diversa.*)

s. V-VII. **CHRISTINA, *mulier ex Cappadocia, quæ caput S. Longini martyris invenit*, & CHRISTIO, *filius eius.* (262)

[S. Hesychius Hierosolymit., *Acta s. Longini centurionis* (*quorum vers. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Mart. II, p. 388); Anonymus, *Inventio capitis s. Longini martyris* (*cuius vers. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Mart. II, p. 389); *Menæa Græcorum* (*quorum fragm. ap. AA. SS. Boll.*, Mart. II, pp. 381-382); Basilius imp., *Menologium*, p. I, c. 121, ad d. 16 oct. (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 112); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Longini*, c. 8 (Migne, *Patr. gr.*, CXV, c. 40).

(Cf. *Itinera græca*, I.)

SAECULUM VI.

SAECULUM VI.

500-514. Episcopi Orientales ad Symmachum papam, Romanam petentes communionem, scribunt.

[Mansi, *Concilia*, VIII, c. 221.]

501. Legati ex monachis Palæstinæ Anastasium imp. Constantinopolim adeunt de impositione, Chrysargyrum dicta, tollenda.

[Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 627); Glycas, *Annales*, p. IV (ed. Bonn., p. 493). — Jean de Nikiou, *Chron.*, c. 89 (ed. Zotenberg, p. 134). — Cf. Theodorus Lector, *Hist. eccles.*, l. II, c. 53 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 210); Malalas, *Chronogr.*, l. XVI (Migne, *Patr. gr.*, XCVII, c. 590); Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, c. 54 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 303); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. III, c. 39 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2677 & s.); Theophanes, *Chronogr.* ad ann. 5993 (ed. Bonn., I, p. 221); Suidas, *Lexicon* ad voc. Τιμόθεος (t. III, p. 475); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVI, c. 40 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 203); Const. Manasses, *Compend. chron.*, v. 3083 & s. (ed. Bonn., p. 133); Ephræmius, *Patriarch. & imper. recensus*, v. 1056 & s. (ed. Bonn., p. 51). Cf. etiam Dositheus, *Hist. patr. Irlm.*, l. IV, c. 18, § 1, *qui dicit Timotheum, Gazæ episcopum, inter alios ad Anastasium imp. missum fuisse de Chrysargyro tollendo.*]

502. Terræ motus in Syria et Phœnicia; Ptolemais, Acon, Tyrus, Sidon, Berytus et Neocæsarea corruunt.

[Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5995 (ed. Bonn., I, p. 222); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 628). — Iosue Stylites, *Chronicon* ad ann. 813 (Jos. S. Assemanus, *Biblioth. Orient. Clem.-Vat.*, I, p. 272); Dionysius, Iacobitar. patriarcha,

Chronicon ad ann. 813 (*ibid.*, p. 272, not. 3); cf. *Chron. Edessenum* ad ann. 813 (*ibid.*, I, p. 407).]

502 ANONYMI *quidam, forte ex Edessa.* (263)

[Iosue Stylites, *Chronicon* ad. ann. 813 (J. S. Assemanus, *Bibliotheca Or. Clem.-Vat.*, I, p. 272).]

(Cf. *Itinera diversa.*)

ante 505 ANONYMI *quidam, eleemosynas ab Urbicio eunucho, Edesseno, pauperibus & ecclesiis Hierosolymitanis missas, ferentes.* (264)

[Iosue Stylites, *Chronicon* ad ann. 816 (J. S. Assemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, I, p. 281).]

(Cf. *Itinera diversa.*)

c. 505 S. IOHANNES CHUZIBITA, *Aegyptius, episcopus Caesariensis.* (265)

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 7 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2715), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 4 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 228); Iohannes Moschus, *Pratum spirituale*, c. 25 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, t. II, p. 1065); *Menologium Graecorum* (ed. Albani, I, p. 149); cf. Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabae*, cc. 44, 61 (Cotelerius, *Eccl. graec. mon.*, III, pp. 288, 327, & *AA. SS. Boll.*, 28 Oct., XII., pp. 587 & s.); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Sabae*, c. 61 (*cuius vers. lat. ap.* Surium, *Vitae sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 861).]

(Cf. *Itinera graeca*, I.)

c. 505 APHRODISIUS, *in monasterio S. Theodosij monachus.* (266)

[Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabae* (Cotelerius, *Eccles. graec. mon.*, III, p. 287); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Sabae*, c. 61 (*cuius vers. lat. ap.* Surium, *Vitae sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 861).]

(Cf. *Itinera graeca*, I.)

c. 505 BARSANUPHIUS, *Aegyptius, in monasterio quodam prope Gazam monachus.* (267)

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 33 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2764); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 22 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 273); cf. *AA. SS. Boll.*, Apr. II, pp. 22 & s., *ubi Barsanuphij vita latina fabulosa, saec. XII a clerico quodam ecclesiae Oritanae scripta, recensetur.*]

(Cf. *Itinera graeca*, I.)

c. 505 ANTHIMUS, *ex Bithynia.* (268)

[Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Sabæ*, c. 43 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, p. 286); Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Sabæ*, c. 60 (*ubi pro* Bithynia, Bethania *legitur*) (*cuius verſ. lat. ap.* Surium, *Vitæ ſanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 860).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

506 IOANNES *Amidenſis, phyſicus, Petræ Palæſtinæ exul.* (269)

[Ioh. Malalas, *Chronogr.*, l. XVI (ed. Bonn., p. 395); Theophanes, *Chronogr.* ad ann. 5999 (ed. Bonn., I, p. 231); Cedrenus, *Hiſt. compend.* (ed. Bonn., I, p. 629).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

507 ** EPIPHANIUS, *epiſcopus Nannetenſis.* (270)

[*De peregrino iſto, qui Nannetum reliquias quaſdam ſ. Stephani e Terra Sancta attuliſſe fertur, nullum reperimus teſtem præter* Bartholomæum Roger († 1676), (*Hiſtoire d'Anjou, Revue d'Anjou*, 1852, t. I, p. 47, n. 1.); cf. D. Chamard, *Vie des SS. de l'Anjou*, I, 193.]

507. SEDITIO ANTIOCHIÆ: SYNAGOGA IUDÆORUM EVERTITUR.

[Ioh. Malalas, *Chronogr.*, l. XVI (ed. Bonn., p. 396).]

509. CONCILIUM ANTIOCHENUM.

[Manſi, *Concilia*, VIII, c. 347.]

c. 510 STEPHANUS BAR-SUDAILI, *Edeſſenus.* (271)

[Xenaias Mabugenſis, *Epiſtola ad Abraham & Oreſtem, preſbyteros Edeſſenos, de Stephano Bar-Sudaili Edeſſeno* (ſyriace) (Joſ. Simeon Aſſemanus, *Biblioth. Or. Clem.-Vat.*, t. II, p. 30).]

(Cf. *Itinera diverſa.*)

c. 510 Severus, Antiochenus patriarcha. (XXXIX.)

[*De crepitibus & tinnitibus qui in Palæſtina editi ſunt* (*cuius verſ. ſyriacam a* Iacobo, ep. Edeſſeno, *ineunte ſæculo VIII, conſcriptam, recenſ.* J. S. Aſſemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, t. I, p. 570).]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diverſa.*)

511. SEVERUS, POSTEA ANTIOCHENUS PATRIARCHA, CUM DUCENTIS MONACHIS EX ELEUTHEROPOLI CONSTANTINOPOLIM ADIT.

[Liberatus, *Breviarium*, c. 19 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 1033). — *Libellus ſynod. de ſynodo Antiochena* (Manſi, *Concilia*, VIII, c. 374); Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Sabæ*, c. 55 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, p. 306); cf. Evagrius, *Hiſt. eccleſ.*, l. III, c. 33 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2669); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6002 (ed. Bonn., I, p. 233);

Simeon Metaphraftes, *Vita f. Sabæ*, c. 77 (*cuius verf. lat. ap.* Surium, *Vitæ SS.*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 867); Nicephorus Callift., *Hift. ecclef.*, l. XVI, c. 29 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 176).]

511 EUTROPIUS *tribunus qui Anaftafij imp. epiftolam Heliæ, Hierofol. patr., attulit.* (272)

[*Libellus fynodicus de fynodo Sidonia* (Manfi, *Concilia*, VIII, c. 374); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 5999, 6003 (ed. Bonn., I, pp. 233, 236). *Huic epiftolæ paulo poft refpondit Helias*: Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, cc. 50, 52, 56 (Cotelerius, *Ecclef. græc. mon.*, III, pp. 297, 301, 307), *quem exfcripfit* Simeon Metaphraftes, *Vita f. Sabæ*, cc. 70, 72, 77 (*cuius verf. lat. ap.* Surium, *Vitæ fanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, pp. 864, 865, 867); Theophanes (*ibid.*). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, p. 139).]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diverfa*.)

511 (in autumno). PSEUDOSYNODUS SIDONIA.

[Manfi, *Concilia*, VIII, c. 371.]

511 S. THEODOSIUS (*de quo fupra ad ann. c.* 456), CHARITANUS & MONACHI *alij ab Helia, Hierofolymitano patriarcha, ad Anaftafium imperatorem miffi, Hierofolymam redeunt.* (273)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, cc. 50, 52 (Cotelerius, *Ecclef. græc. mon.*, III, pp. 297-300), *quem exfcripfit* Simeon Metaphraftes, *Vita f. Sabæ*, cc. 70, 72 (*cuius verf. lat. ap.* Surium, *Vitæ fanctorum*, ed. Colon. 1581, t. VI, pp. 864, 865). *De hac via nihil invenitur in* Vita f. Theodofij. *Sola in hac Vita notantur* (c. XII, par. 49-50) *epiftola f. Theodofij ad Anaftafium imperatorem & imperatoris refponfum* (*AA. SS. Boll.*, Ian., I, pp. 684-701). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, pp. 137, 138).]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diverfa*.)

ante an. 512 MARSUS, *Romæ caufidicus, Mariani fub Anaftafio imperatore patricij pater, Eleutheropolim Palæftinæ adit.* (274)

[Suidas, *Lexicon*, t. II, p. 497, ad vocab. Μαριανός.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

512 (maio) S. SABAS (*de quo fupra ad ann.* 457) *ab Helia, Hierofolymitano patriarcha, ad Anaftafium imperatorem miffus, Hierofolymam redit.* (275)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, cc. 54, 55 (Cotelerius, *Ecclef. græc. mon.*, III, pp. 305, 306, 307); Georgius Hamartolus, *Chron.*, l. IV, c. 115 (Migne, *Patr. gr.*, CX, c. 772); Simeon Metaphraftes, *Vita*

s. Sabae, cc. 75, 76, 77 (*cuius vers. lat. ap.* Surium, *Vitae sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, pp. 866, 867); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVI, c. 32 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 180); Codinus, *De signis CP.* (Migne, *Patr. gr.*, CLVII, c. 529). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, pp. 137, 138).]

(Cf. *Itinera graeca*, I, & *Itinera diversa*.)

512 MAMAS, *monachorum aposchistarum circa Eleutheropolim archimandrita, qui cum Severo, Acephalorum principe (postea Antiochiae patriarcha), Constantinopolim profectus, cum s. Saba Hierosolymam redit.* (276)

[S. Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabae*, c. 55 (Cotelerius, *Eccles. graec. mon.*, t. III, p. 306); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Sabae*, c. 77 (*cuius vers. lat. ap.* Surium, *Vitae sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 867).]

(Cf. *Itinera graeca*, I.)

512. PSEUDOSYNODUS ANTIOCHENA.

[Mansi, *Concilia*, VIII, cc. 373-375.]

512 (sub fine) SEVERUS (*de quo supra ad ann. c.* 480 & 511), *Constantinopoli aliquamdiu moratus, Antiochiae patriarcha creatus, in Syriam redit.* (277)

[Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabae*, c. 56 (Cotelerius, *Eccles. graec. mon.*, III, p. 308), *quem exscripsit* Simeon Metaphr., *Vita s. Sabae*, c. 77 (*cuius versio lat. ap.* Surium, *Vitae sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 867); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. III, c. 33 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2668), *quem exscripsit* Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVI, c. 29 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 176); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6004 (ed. Bonn., I, p. 241). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, p. 141).]

(Cf. *Itinera graeca*, I, & *Itinera diversa*.)

513 FLAVIANUS, *Antiochiae patriarcha*, & IOHANNES, *Paltensis episcopus, in Petra Palaestinae exules.* (278)

« Flavianus *Antiochiae* catholicus patriarcha, & Ioannes *Paltensium* oppidi pontifex, quoniam hunc coetum sacrilegum refellerant, in castellum quod *Petra* dicitur, exsules missi sunt.

[Marcellinus comes, *Chronicon*, ad ann. 512 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 938).]

« Et tamen dum talis esset [Severus], valuit damnare Macedonium & expellere ab *Antiochena* sede Flavianum. Sed nec ipse potitus est episcopatu eius plusquam quinque annis. »

[Liberatus, *Breviarium* (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 1033).]

(Cf. Evagrius, *Hift. eccleſ.*, l. III, cc. 31, 32 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2664, 2665); Ioh. Malalas, *Chron.*, l. XVI (ed. Bonn., p. 400); Ioh. Moſchus, *Prat. ſpirituale*, c. 35 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1068); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6004 (ed. Bonn., I, p. 241), *quem exſcripſit* Anaſtaſius Biblioth., *Hiſt. eccleſ.*, ad ann. 6001 (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1247); Nicephorus Conſtantin., *Chronographia brevis* (Migne, *Patr. gr.*, C, c. 1056); Nicephorus Calliſt., *Hiſt. eccleſ.*, l. XVI, c. 28 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 173) & *Itinera græca*, I).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

513 ANONYMI *ſynodicas litteras Timothei Conſtantinopolitani & Severi Antiocheni Hieroſolymam afferentes*. (279)

[*Libellus ſynodicus de CP. ſynodo* (Manſi, *Concilia*, VIII, c. 375); *Libellus ſynod. de Hieroſolymitana ſynodo* (Id., c. 375); Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Sabæ*, c. 56 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, p. 308); Evagrius, *Hiſt. eccleſ.*, l. III, c. 33 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2669), *quem exſcripſit* Nicephorus Calliſtus, *Hiſt. eccleſ.*, l. XVI, cc. 30, 34 (Migne, *Patr. gr.*, XLVII, cc. 176, 185); Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Sabæ*, c. 77 (*cuius verſio lat. ap.* Surium, *Vitæ ſanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 867).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

513. SEDITIO MONACHORUM ORTHODOXORUM HIEROSOLYMIS.

[Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Sabæ*, c. 56 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, p. 312); Evagrius, *Hiſt. eccleſ.*, l. III, c. 33 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2669); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6004, 6005 (ed. Bonn., I, pp. 241, 244, 245), *quem exſcripſit* Anaſtaſius Biblioth., *Hiſt. eccleſ.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1248); Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Sabæ*, c. 79 & ſ. (*cuius verſio lat. ap.* Surium, *Vitæ ſanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 868); Nicephorus Calliſtus, *Hiſt. eccleſ.*, l. XVI, c. 30 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 185). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, t. II, p. 141).]

513. EPISTOLA MONACHORUM PALÆSTINÆ AD ALCISONEM EPISCOPUM NICOPOLIS IN EPIRO.

[Evagrius, *Hiſt. eccleſ.*, l. III, cc. 31, 33 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2657, 2669); Nicephorus Calliſt., *Hiſt. eccleſ.*, l. XVI, cc. 28, 30 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, cc. 172, 176).]

513. OLYMPIUS CÆSARIENSIS, PALÆSTINÆ PRÆFECTUS, ANASTASII IMPERATORIS IUSSU HIEROSOLYMAM ADIT, HELIAM PATRIARCHAM IN EXSILIUM RELEGAT, ET IOANNEM, CRUCIS CUSTODEM, LOCO EIUS SUBROGAT.

[Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Sabæ*, c. 56 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, p. 310); Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Sabæ*, c. 78 (*cuius verſ. lat. ap.* Surium, *Vitæ ſanctorum*, ed. Colon.,

1581, t. VI, p. 868); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XXI, c. 34 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 188). Cf. Victor Tununensis, *Chron.*, ad ann. 509 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 950); Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 35 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, pag. 1068); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6004 (ed. Bonn., I, p. 241). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, pp. 141-142).]

513. *ALAMUNDAR, SARACENORUM DUX, FIT CHRISTIANUS.

[Victor Tununensis, *Chron.*, ad ann. 512 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 951); *Hist. miscella*, l. XVII, c. 12 (ed. Eyssenhardt, p. 353). — Theodorus Lector, *Hist. eccles.*, l. II, c. 35 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 203); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6005 (ed. Bonn., I, p. 246); Cedrenus, *Hist. compend.*, ed. Bonn., I, p. 631); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVI, c. 35 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 193); Ephræmius, *Imperat. & patr. recensus*, v. 1068 (ed. Bonn., p. 52). — Aboulféda, *Géographie*, tab. VIII, sub verbo Hirah (tr. Reiske, 1770, p. 257).]

514-515 ANASTASIUS *Pamphilus, dux Palæstinæ creatus.* (280)

[Cyrillus, *Vita s. Sabæ*, c. 56 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 311), *quem exscripsit* Simeon Metaphrastes, *Vita s. Sabæ*, c. 79 (*cuius vers. lat. ap.* Surium, *Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 868); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6005 (ed. Bonn., I, p. 244), *quem exscripsit* Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.*, ad ann. 6001 (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1248); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVI, c. 34 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 188). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, p. 143).]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa*.)

515 HYPATIUS, *nepos Anastasij Augusti.* (281)

[Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, c. 56 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 312), *quem exscripsit* Simeon Metaphrastes, *Vita s. Sabæ*, c. 79 (*cuius vers. lat. ap.* Surium, *Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 868); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6005 (ed. Bonn., I, p. 245), *quem exscripsit* Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1248).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

515 MONACHORUM CONGREGATIO *Hierosolymis, cui abbates* THEODOSIUS, SIMEON, LONGINUS, S. SABAS, EUTHALES, ALEXANDER, S. CYRIACUS, MAMAS, MONACHORUM *plus quam decem millia, &* ZACHARIAS, *Cæsariensis consularis, interfuerunt.* (282)

[Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Sabæ*, cc. 56-58 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, pp. 307-320); Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Sabæ*, cc. 79-82 (*cuius verſ. lat. ap.* Surium, *Vitæ ſanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, pp. 868-869); Nicephorus Calliſtus, *Hiſt. eccleſ.*, l. XVI, c. 34 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 186) & *alij plurimi fontes quos indicatos reperies ap.* Couret, *La Paleſtine ſous les emp. grecs* (Grenoble, 1869, 8°), pp. 162-167.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

515. Ioannes, Alexandriæ patriarcha, Ægyptios Hierosolymam adire prohibet, ne, in sanctæ Crucis Exaltationis festo, Chalcedonensis synodi patribus communicent.

[Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6005 (ed. Bonn., I, p. 244), *quem exſcripſit* Anaſtaſius Biblioth., *Hiſt. eccleſ.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1248).]

514-515 **Arthurus Magnus, *rex Britanniæ*. (283)

« Nam Artur *Ieroſolimam* perrexit, & ibi crucem ad quantitatem ſalutiferæ crucis fecit, & ibi conſecrata eſt; & per tres continuos dies ieiunavit, vigilavit, & oravit coram cruce Dominica, ut ei Dominus victoriam daret per hoc ſignum de paganis; quod & factum eſt: atque ſecum imaginem ſanctæ Mariæ detulit, cuius fracturæ adhuc apud *Wedale* in magna veneratione ſervantur. »

[Nennius, *Hiſtoria de ſex ætatibus mundi*, c. 63 (*ſæc. XII interpolata*) (*Mon. hiſt. Britann.*, I, p. 73).]

« Après avient, ſour l'an v^c & x. que ly roy Artus mandat en *Saxongne* Paris, & en *Lonnois* Triſtan & ſes barons de la tauble reonde, qui vinrent tout a grant gens; car adont n'eſtoit Triſtant encore de la tauble reonde, & Paris n'en fut onques. Et chu eſtoit por entreir en la terre de *Affrique*, où ſainte Englieſe eſtoit forminée por gens qui aſtoient nommeis Wandaliens les reſtaureis. Contre ches Wandaliens ſoy combatirent ches Bretons, mains les Wandaliens furent tantoiſt deſconfis, car Paris, Artus, Triſtant, Blioberis, Lanchelos & tous les altres faiſoient ſi grant effort, que riens ne demoroit contre leurs corps. Adont s'enfuirent les Wandaliens tous deſbareteis, & li roy Artus fiſt les engliefes refaire, & y donnat grans biens d'or & d'argent; & fut ceſte batalhe l'an deſeurdit en mois d'octembre. Après s'en alerent & chevalcherent ly roy Artus & toute ſa compangnie vers la terre de *Surie*, & le commencharent à deſtruire & à ardre; mains les

gens soy assemblarent & orent batalhe a eaux, mains les Suriiens furent desconfis & s'enfuirent, sor l'an v^c & xj. en mois d'avrilh. Et puis entrarent plus avant vers *Antyoche* & l'assegarent en mois de may, où ilh seirent viij. mois anchois qu'elle fust prise, & orent pluseurs batalhes ly unc a l'autre. En cel an en mois de septembre, morut Julien, ly roy de *Hongrie*; si regnat Prian, son fis, après luy lviij. [ans], & fut bon chevalier solonc sa loy. En cel an en mois de jenvier, conquisent les Bretons la citeit de *Antyoche* & le destrurent tout; & la cause fut por les heresies Pire & Laurent, evesques, qui astoient del tout contre la foid catholique. Après gangnat ly roy Artus pluseurs citeis & pluseurs casteals en *Surie*, & oit pluseurs batalhes contre les gens de chi paiis, & oit li roy Artus toudis victoir. Si avient qu'ilh assegat la citeit de *Iherusalem*, & dest que cest citeit ne devoit mie estre governée par les Sarasiens, mains par les Cristiens, & li digne sepulcre ne devoit mie estre gardeis par les mescreans. Et fut ladit citeit assegiet l'an v^c & xij., en mois d'avrilh. Item en cel an, le xxve jour de jule, fut teile muet de terre qu'ilh chait xxij. citeis & xxxvj. casteais en *Aise le Grande*.....

« Sour l'an v^c & xiiij., en mois de june, prist ly roy Artus la citeit de *Iherusalem*, où ilh avoit fait le siege xiiij. mois, & le vuidat toute de la loy sarasine, & y mist dedens des bons Cristiens, qui nettement gardoient le Sepulcre & y demoront enssi longtems. »

[Iean des Preis, dit d'Outremeuse, *Ly mireur des histores*, l. I (*Collection de chroniques Belges*, t. II, p. 214).]

514-518. FAMES, MORTALITAS MAGNA, LOCUSTÆ IN PALÆSTINA.

[Cyrillus Scythopol., *Vitæ s. Sabæ*, cc. 58, 66, 67 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, t. III, pp. 321, 333, 334); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Sabæ*, cc. 82, 88, 89 (*cuius vers. lat. ap.* Surium, *Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, pp. 869, 872, 873).]

515-518. UNIVERSI ARCHIMANDRITÆ ET MONACHI EREMI TRANS PALÆSTINAM ET IORDANEM FLUVIUM ANASTASIO IMPERATORI SCRIBUNT PRO STATU CHALCEDONENSIS SYNODI ET ADVERSUS IMPIETATES SEVERI ANTIOCHENI PATRIARCHÆ.

[Victor Tununensis, *Chronicon* (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 951). — Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, c. 57 (Cote-

lerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, pp. 313-320), *quem exſcripſit* Simeon Metaphr., *Vita ſ. Sabæ*, c. 81 (*cuius verſ. lat. ap.* Surium, *Vitæ SS.*, ed. Colon., t. IV, pp. 868-869); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6008 (ed. Bonn., I, p. 250). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, t. II, p. 144).

517(apr. 3) LEGATI, *qui ſ. Hormiſdæ papæ epiſtolam ad Orientis epiſcopos attulerunt.* (284)

[Manſi, *Concilia*, t. VIII, c. 415; cf. Jaffé, nº 501.]

517. SECUNDÆ SYRIÆ ARCHIMANDRITÆ ET MONACHI AD HORMISDAM PAPAM DE IIS, QUÆ PRO FIDE CATHOLICA AB EUTYCHIANISTIS PATIUNTUR, SCRIBUNT.

[*Relatio archimandritarum & monach. Syriæ ſecundæ* (Manſi, *Concilia*, VIII, cc. 425-429).]

ante an. 518 STEPHANUS, *Arabs*, *poſtea abbas S. Euthymij*, & PROCOPIUS, *frater eius.* (285)

[Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Sabæ*, c. 60 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. monum.*, III, p. 324); Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Euthymij*, c. 126 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 704); cf. Id., *Vita ſ. Sabæ*, c. 83 (*cuius verſ. lat. ap.* Surium, *Vitæ SS.*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 870).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

518(febr. 10) LEGATI, *qui ſ. Hormiſdæ papæ epiſtolam ad preſbyteros, diaconos & archimandritas ſecundæ Syriæ attulerunt.* (286)

[Manſi, *Concilia*, t. VIII, c. 1023; cf. Jaffé, nº 512.]

518 **S. DAVID, *archiepiſcopus Menevenſis in Wallia*, S. TELIAUS *ſeu* ELIUD, *poſtea epiſcopus Landavenſis in Wallia*, S. PATERNUS, *poſtea epiſcopus Venetenſis in Armorica.* (287)

« Quadam nocte angelus ſ. Dewi apparens, ait: « Craſ« tina die cingens & calceans te, *Ieruſalem* peregre proficiſcens, « optatam carpe viam, ſed & alios duos comites vocabo: Eliud « ſcilicet, qui nunc Telion vulgo nominatur, qui quondam eius « monaſterio interfuit monachus, & Paternum cuius virtutes in « ſua continentur hiſtoria ». Sanctus autem pater admirans imperij præceptum, dixit: « Quomodo hoc fieret? Nam quos « promittis ſocios, trium vel amplius dierum ſpatio a nobis vel « a ſemetipſis diſtant: nequaquam ergo craſtina conveniremus « die. » Cui Angelus: « Ego hac nocte ad quemlibet illorum va« dam: & ad condictum, quod tibi modo oſtendo, convenient. »

Sanctus autem nihil moratus, dispositis cellulae utilitatibus, accepta fratrum benedictione, primo mane incepit iter, pervenit ad condictum, reperit ibi praemissos fratres, pariterque intrant viam: una illis anima, una laetitia, unus dolor. Cum autem trans mare *Britannicum* vecti, *Gallias* adirent, ac alienas diversarum gentium linguas audirent, linguarum gratia, sicut apostolicus ille coetus, ditatus est David pater, ut ne in extraneis degentes gentibus, interprete egerent. Tandem vero ad optatae civitatis *Ierusalem* confinia pervenerunt. Nocte autem ante eorum adventum patriarchae in somnis apparuit angelus, dicens: « Tres ab *Occidentis* finibus catholici adve- « niunt viri, quos cum gaudio suscipiens, mihi in episcopatum « benedicendo consecrabis. » Patriarcha vero tres honoratissimas paravit sedes. Advenientibus ergo sanctis ad civitatem, magno laetatus gaudio, eos benigne suscipiens paratis sedibus, spirituali colloquio freti, gratias Deo referunt; divina fultus electione ad archiepiscopatum Dewi provehit.

« His peractis, eos alloquens: « Obedite, inquit, voci meae: « Iudaeorum potestas invalescit in christianos: nos commovent, « fidemque repellunt. Ad praedicationem ergo procedite singulis « diebus, ut eorum violentia confutata quiescat, noscens chris- « tianam fidem ultimis terrae finibus divulgatam. » Obediunt imperio, praedicant singuli per singulos dies, fit grata praedicatio, plures convertunt ad fidem, alios roborant: perfectis omnibus patriam conantur redire. Tunc pater Dewi a patriarcha quatuor ditatur muneribus, altari scilicet consecrato, in quo Dominicum sacrabat corpus (quod innumeris virtutibus pollens, nunquam ab hominibus ab eius pontificis obitu visum est, sed pelleis velaminibus tectum absconditum latet), insigni etiam nola, sed & ipsa virtutibus claret, baculo & tunica ex auro texta. Qui baculus gloriosis coruscus miraculis totam insignis praedicatur per patriam. « Sed, inquit patriarcha, quia « laboriosa vobis sunt in itinere ad ferendum, in pace ad « patriam revertimini; ego autem post vos transmittam. » Patri valedicunt, patriam adveniunt. Quisque autem eorum patriarchae promissum expectantes, per angelos suos missa accipiunt munera. »

[Anonymus, *Vita s. Davidis*, c. 4 (*AA. SS. Boll.*, Mart., I, p. 44); cf. Ricemarchus episcop., *Vita s. Davidis* (ed. W. T. Rees, *Lives of the Cambro-British Saints*, published for the Welsh mss. Society, Lhandovery, 1853, 4°, pp. 135-136), *cuius vers. anglica*, ibid., pp. 437-438.]

« Processu vero temporis crescentibus cum ætate virtutum meritis, nocte quadam in somnis astitit angelus patri David, dicens & firmiter iniungens, ut in crastino mane iter *Ierosolimitanum* incunctanter arriperet, duosque sibi socios & participes tanti laboris adiungeret, Eliud scilicet, qui nunc Teliaus vulgo vocatur, & Paternum; quorum amborum conversatio satis eidem nota fuerat. David autem admirans imperij maturationem, respondit: « Quantum in me est, paratus « sum in omnibus obedire; sed quos mihi comites tam festinos « adiungis, trium dierum spatio & a nobis & ab invicem distant.» Cui angelus: « Ne sollicitus, inquit, super eorum adventu, « quia sine difficultate tibi cras obiter occurrent. » David autem summo mane parens imperiis, dispositis statim fratrum necessitatibus, acceptaque eorumdem benedictione, non magno apparatu, non sumptuoso, continenter iter arripuit. Et non longo progressus itinere, præmissos socios ad eundem secum laborem promtos invenit. Ibant itaque gaudentes, angelicis fulti solatiis; ibant & unanimes; puta quibus omnino fuerat tribus in corporibus tanquam animus unus. Nulla inter eos contentio, nulla disparitas, nulla discordia. Tantum in psalmis, hymnis & canticis spiritualibus divinisque colloquiis dies & noctes consummabant. Cum autem primo trans mare *Gallicum* & postea *Mediterraneum* navigio vecti, diversas nationum linguas audirent, more apostolico omnium notitiam gratia divinitus indulta omnes habuerunt; quatinus inter alienigenas interprete non indigerent, & fide vacillantes verbo pariter & opere confirmarent. Appropinquantibus autem urbi *Ierosolimitanæ*, nocte proxima ante eorum adventum apparuit patriarchæ in somnis Angelus dicens: « Tres tibi viri ab « occiduis finibus catholici & amici Dei cras advenient. Quos « cum gaudio magno & hospitalitatis gratia benigne suscipias, « & abbatem ipsorum, cui nomen David, Christo in episcopum « & fidei fundatorem consecrabis. » Patriarcha vero post hanc visionem tres sedes honoratissimas summo mane parari iussit, quibus tres personas honore dignissimas honorifice suscepit. Quos cum diebus aliquot gratulanter secum & decentissime tenuisset, patrem David divinitus electum statim consecrando in episcopum debita solennitate provexit. Quibus in hunc modum rite peractis, quoniam ea tempestate *Iudæorum* gentilium furor in christianitatem nimis invaluerat, patriarcha monuit & monitis obtinuit, ut secum in *Orientis* aliquamdiu

partibus verbum Domini ſeminarent; quatinus & fidei domeſticos in fide confirmarent, & infideles atque rebelles ab erroris ſui pertinacia revocarent. His igitur omnibus iuxta patriarchæ monita aliquantis gratioſe temporibus & valde efficaciter exactis, cum redeundi denique licentiam vix obtinuiſſent, quatuor eos muneribus patriarcha donavit; altari videlicet portatili conſecrato, campana baiula, baculo inſigni, & tunica ex auro contexta. Sed quoniam tam oneroſa quanquam honorifica tam longo labore ferre recuſabant, reverſi in patriam angelico miniſterio ſua quiſque dona miraculoſe recepit. David quidem in monaſterio, cui nomen *Langevelach*, nolam & altare, quæ ambo uſque in hodiernum virtutibus clarent; Paternus autem & Eliud ſua ſuis monaſteriis munera, ſignis quoque clarentia, ſuſceperunt. »

[Giraldus Cambrenſis, *Vita ſ. Davidis*, lect. VII (Wharton, *Anglia ſacra*, II, p. 637).]

« Miſit autem Dominus angelum ſuum ſſ. David, Theliao & Paterno, qui *Ieruſalem* peregre proficiſci & donativa ibi recipere eis præcepit. Tunc illi ſine pera & baculo, in Domino tantum confidentes, iter arripiunt, & per diverſas provincias ſuæ ſanctitatis veſtigia relinquentes, occurrentium debilium dolores alleviabant. Cumque in via obſiſterent, non tantum ſpolia illis pacifice concedebant, ſed ſi quid prædæ immemores ipſi relinquerent, prædatoribus hilari vultu porrigebant. Illi autem ſimplicitatem ſanctorum conſiderantes, redditis ſpoliis, veniam de commiſſis poſtulabant & ad tuta loca conducebant.

« Ingreſſis autem illis *Ieruſalem* occurrit omnis populus, pſallens in canticis & hymnis, uſque ad templum Domini eos deducens. Continuatis enim triduo ibi precibus, adeo ſupernorum contemplationi vacabant, quod terrenorum immemores penitus erant. Exſpectabat interea totus clerus, attente conſiderans, quis ſanctorum quam ſedem ſibi oratione finita eligeret, ut ſicut cœlitus per angelum docti erant, in ſedium electione notarent quem ceteris illorum prælatum conſtituerent. Erant in templo tres cathedræ ſenioribus ab antiquis temporibus conſtitutæ, quarum inferiorem & magis humilem Theliaus eligens, nobiliores fratribus propter reverentiam dimiſit. Quo viſo, omnes qui aderant, in facies ſuas proni ca-

dentes coram viro Dei, dixerunt: « Salve, sancte Dei Theliae, « & ut apud Dominum nobis valeant preces tuæ propitius con« cede, quia hodie plus ceteris confratribus tuis sublimatus « es, residens in sede Domini nostri Iesu Christi, in qua patribus « nostris prædicabat regnum Dei. » Hoc audiens vir Dei cum magno stupore surrexit, & se in terram prostravit dicens: « Beatus vir, qui non abiit in consilio impiorum, & in via pec« catorum non stetit, & in cathedra pestilentiæ non sedit. Et « benedictus Salvator, qui sedem sibi fieri elegit de ligno, qui « per lignum succurrere voluit pereunti mundo. » Rogaverunt ergo eum omnes quatenus ad instructionem virtutum parabolam eis de Christo diceret, ut sicut illum imitatus fuerat in cathedra residendo, eum imitaretur verbum Dei prædicando. Qui videns amorem divini verbi flagrare in cordibus eorum, cum linguæ eorum penitus expers fuit, miro modo sollicitudo & angustia premebat eum. Ut tamen populo supplicanti & illorum voto satisfaceret, sacras Scripturas exponere cœpit; & unusquisque adstantium illum sua lingua loquentem audivit. Cumque omnes tanta dulcedine sermonis illius essent affecti ut quanto eum diutius audirent, magis illum audire desiderarent, ne prædicandi officium videretur præsumere, si solus prædicasset, populo dixit: « Audite iam a fratribus meis verba « vitæ, qui me perfectiores in vita sunt, & diligentiores in doc« trina. » Surrexerunt ergo s. David & Paternus, & prædicaverunt populo, omnibusque in sua lingua perfecte intelligentibus eos.

« Post hæc vero, admonitione angelica, a clero & populo electi pontificali dignitate sublimati sunt, & quasi in testimonium gratiæ, quam ibi Domino largiente susceperant, data sunt eis pretiosa tria munera, prout cuique competebat: Paterno baculus & cappa choralis, pretioso serico contexta, eo quod illum cantorem egregium videbant. Sancto autem David altare mirificum, nulli bene notum de qua materia fuerat factum: nam iucundius ceteris celebravit. Beato autem Theliao cymbalum dederunt magis famosum, quam sit magnum, magis pretiosum, quam pulchrum, quia dulci sono organum omne videtur excellere, periuros damnat, infirmos curat; & singulis horis nullo movente sonabat, donec peccatis hominum exigentibus, qui illud pollutis manibus temere tractabant, a tam dulci obsequio cessaret: sicut enim cymbalum a torpore somni & inertiæ cunctos ad ecclesiam invitat, ita

ſ. Theliaus, Chriſti præco factus, inceſſanter prædicando, ſubiectos ad cœlum verbo & exemplo incitabat. »

[Anonymus, *Vita ſ. Teliai*, c. 2 (*AA. SS. Boll.*, Febr., II, p. 309); cf. Ioh. Capgrave, *Nova legenda Angliæ* (Lond., 1516, in-f., f. cclxxxj).]

« Obiit autem ſ. David anno Domini quingenteſimo quadrageſimo ſexto, & in *Roſina* valle ſepelitur & lapidem quem a patriarcha Hieroſolymitano in ſua conſecratione acceperat, adhuc vivens eccleſiæ Glaſtonienſi delegavit. »

[Anonymus, *Vita ſ. Patricij* (Ioh. Capgrave, *Nova legenda Angliæ*, Lond., 1516, fol., f. cclxiiij.).]

« Quadam autem nocte, apparuit ei angelus Domini dicens: « Craſtina die percingens, calcia te: *Hieruſalem* uſque « peregre proficiſcens, optatam carpe viam: ſed & alios duos « comites vocabo, Theliaum ſcilicet & Paternum. » Sanctus autem admirans imperij præceptum, dixit: « Quomodo fiet « hoc? Nam quos promittis comites, trium vel eo amplius « dierum ſpacio a nobis ſeparantur? » — « Ego, inquit angelus, « hac nocte ad illos vadam, & huc illos ad te adducam. » Et factum eſt ita. Cum autem alienigenarum linguas audirent, intellectus illarum ſine interprete a Domino collatus eſt. Apparuit autem angelus Domini patriarchæ, dicens: « Tres ab « occidentis finibus viri adveniunt, quos cum gaudio & hoſ« pitalitatis gratia ſuſcipiens, in epiſcopos conſecrabis. » Patriarcha vero tres honoratiſſimas ſedes paravit, & ſanctos benigne ſuſcipiens, in illis ſedere fecit, & David in archiepiſcopum provexit & ait: « Iudeorum, inquit, poteſtas in chriſ« tianos invaleſcit, nos commovent, fidem repellunt. Parate « ergo vos ad prædicationem ſingulis diebus, procedite ut « eorum violentia confutata quieſcat. » Prædicant itaque per ſingulos dies intelligentibus eos in ſua lingua univerſis, fit grata prædicatio eorum, plures in fide roborati conveniunt. Patriarcha vero ſanctum David quatuor muneribus ditavit; altari ſcilicet conſecrato, in quo Dominicum conſecrabat corpus, quod innumeris pollens virtutibus nunquam ab hominibus a ſancti David obitu viſum eſt, ſed pelleis velaminibus tectum latet abſconditum. Inſigni etiam nola, ſed & ipſa virtutibus claret. Baculo etiam, auro texta tunica, qui baculus miraculis choruſcus per patriam inſignis prædicatur. « Sed quia, inquit « patriarcha, laborioſa vobis ſunt in itinere ad ferendum, ad

« patriam revertamini in pace: & ego poſt vos illa tranſmit-
« tam. » Patri ergo valedicunt, patriam adveniunt, & allata ab angelo Dei munera accipiunt. »

[Anonymus, *Vita ſ. Davidis* (Capgrave, *Nova legenda Angliæ*, Lond., 1516, in-f., f. lxxxiv *b*).]

« Cœleſtis autem nuntius, ad ſ. David in *Roſina* valle veniens, dixit: « Surge & vade in *Hieruſalem*, ut ubi gradum « epiſcopalem ſuſcipias, & adde tibi duos condignos comites, « Paternum videlicet & Teliaum, qui ad eumdem gradum epiſ-
« copalem promoveri poſſunt. » Mox autem, miſſis ad illos nuntiis, ſine mora venerunt. Per barbaras autem nationes iter agentes, gratiam linguarum a Domino acceperunt, unumquemque hominem propria lingua, in qua natus fuerat, alloquentes. Ad urbem *Hieruſalem* tandem accedentes, nobiliſſime poſt apoſtolos prædicabant contra Iudæos & hæreſim ibidem ortam: nam unuſquiſque in lingua ſua eos loquentes intelligebant. Per impoſitionem poſtea manus patriarchæ, epiſcopi ordinati ſunt, & muneribus ditati; Paternus quidem tunica ex auro texta & baculo ditatur. Regreſſi autem ad patriam, in tres epiſcopatus Britanniam diviſerunt. »

[Iohannes Tinmonthenſis, *Vita ſ. Paterni* (Capgrave, *Nova legenda Angliæ* [Lond. 1516, in-f.] f. cclix, & *AA. SS. Boll.*, 15 Apr., II, p. 379).]

« Videns Deus ſanctos ſuos tot decoratos eſſe virtutibus, indicavit eos promovendos eſſe eccleſiaſticis dignitatibus. Miſit enim Angelum ſuum ad ſanctos, qui nuntiaret eundum eis eſſe ad ſanctam civitatem *Ieruſalem*, ut ibi ſuæ militiæ donativa reciperent. Sancti vero, Eliud videlicet & David, Deo ſuo per omnia obedientes, non ſunt auſi reſiſtere divino nutui, ſed Paternum virum Deo carum ſibi aſſociantes, & tres in Trinitatis nomine iniunctum ſibi iter incœperunt, ſed non ut multi peregrinorum faciunt, multa adunata pecunia, immo ſine baculo & pera, ſperantes potius in illum, qui dat iumentis eſcam ipſorum & pullis corvorum invocantibus eum. Nec fruſtra ſperantes: Deus enim per fideles ſuos cuncta eis neceſſaria miniſtrabat in tempore. Illuſtrati ſiquidem erant luce cœleſtis gratiæ; ita ut eorum adventus cunctis eſſet acceptabilis, & præſentia ſanitatem præberet infirmis. Reliquerunt itaque per diverſas provincias ſuæ ſanctitatis veſtigia, cunctorum ſibi obviantium alleviando dolores. Cumque perſecutores

in via obſiſterent, non tantum ſpolia illis pacifice concedebant, ſed ſi quid prædæ ipſi immemores relinquerent, prædatoribus hilari vultu porrigebant. Illi autem videntes ſanctorum bonam ſimplicitatem, veniam ſupplicando commiſſorum, non tantum reddebant eis ſua, ſed eos conducebant uſquedum pervenirent ad tuta. Conſummato tandem itineris curſu, *Ieroſolimam* pervenerunt. Quibus civitatem introeuntibus, occurrit omnis populus pſallendo in canticis & hymnis ſuper adventu eorum; & ita cum celebri pompa conducti ſunt in templum Domini. Qui quamvis tanto itinere defatigati fuiſſent, non mollia ſtrata quæſierunt ubi quieſcerent, ſed in nudo templi pavimento proſtrati, triduo preces ſuas continuaverunt, adeo cœleſtia contemplantes quod terrenorum penitus eſſent immemores. Interea totus clerus attente expectabat, qui ſanctorum quam ſedem oratione finita ſibi eligerent, ut in electione ſedium notarent, ſicut cœlitus per Angelum præmoniti fuerant, quem illorum cæteris prælatum conſtituerent.

« Erant in templo ab antiquis temporibus tres cathedræ ſenioribus conſtitutæ. Duæ diverſis metallis & miro artificio fabricatæ, tertia cedrina nihil ornati habens extrinſecus præter hoc quod natura dederat. Quam humilem humilis Eliud elegit ſibi in ſedem, precioſiores concedens fratribus propter reverentiam. Quo viſo omnes illi qui aderant ceciderunt in facies ſuas ante ſanctum Eliud, dicentes: « Salve, ſancte Dei Teliawe, « & concede ut valeant nobis tuæ preces apud Dominum; quia « hodie præ cæteris ſublimatus es confratribus tuis, reſidens in « ſede Domini noſtri Ieſu Chriſti, in qua patribus noſtris prædi- « cabat regnum Dei. » Et rogaverunt eum, quatinus ad inſtructionem virtutum parabolam eis diceret de Chriſto; ut ſicut illum imitatus fuerat in cathedra reſidendo, eundem imitaretur in prædicando. Qui videns amorem divini verbi flagrare in cordibus eorum, miro modo ſollicitabatur, non quod neſciret quod doceret, ſed dubitabat quod rogaverant qualiter eis expediret, cum linguæ illorum penitus expers fuiſſet. Incœpit tamen ſanctus ſacras Scripturas exponere, ut ſatiſſaceret ſupplicanti populo; ita ut unuſquiſque circumaſtantium audirent illum ſua lingua loquentem. Omnes autem qui eum audiebant prædicantem, tanta dulcedine ſermonis illius ſunt affecti, quod in quantum eum diutius audirent, magis magiſque illum audire deſiderarent. Sed tandem poſtquam refecti ſunt univerſi saporifera illius doctrina, ne prædicandi officium videretur præſu-

mere, si solus prædicasset, ait populo: « Audite iam a fratribus « meis verba vitæ, qui me perfectiores sunt in vita & diligen- « tiores in doctrina. » Surrexerunt itaque sanctus David & humillimus Dei servus Paternus, & prædicaverunt populo. Sic sancti alterna sua prædicatione quasi diversis ferculis audientium mentes reficiebant, ut si qui eorum prius in fide vacillarent, sanctæ Trinitatis fidem per gratiam prædicationis sanctorum perfectissime tenerent.

« Post hæc, sicut nuntiatum fuerat per angelum, ab universa plebe electi, sublimati sunt pontificali dignitate. Et quasi gratiæ in testimonium, quam ibi Domino largiente susceperant, data sunt eis tria munera preciosa, prout unicuique competebat; Paterno baculus & choralis cappa pretiosissimo serico contexta, eo quod illum egregium cantorem videbant; sancto autem David altare mirificum, nulli bene notum de qua materia fuerat compositum; novissime autem beato pontifici Theliawo, non extremum tamen donorum accessit cimbalum, magis famosum quam sit magnum, magis pretiosum quam sit pulchrum, & dulci sono videtur excellere omne organum. Periuros damnat, infirmos curat; & quod magis videtur mirabile, singulis horis nullo movente sonabat, donec peccato hominum præpediente, qui illud pollutis manibus temere tractabant, a tam dulci obsequio cessavit.

« Sancti Dei supradictis donati muneribus, & utriusque benedictione accepta, cum summa prosperitate reversi sunt in regionem suam. »

[Galfridus & Stephanus Landavensis, *Vita s. Teliai* (Wharton, *Anglia sacra*, II, 663).]

518. Lex, qua Iustinus I omnes ab Anastasio imperatore in exilium pulsos revocari iubebat, Hierosolymæ publicatur.

[S. Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, c. 60 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 326); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Sabæ*, c. 85 (*cuius vers. lat. ap.* Surium, *Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 871); cf. Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6011 (ed. Bonn., p. 255).]

518 Synodus Hierosolymitana, *triginta trium episcoporum.* (288)

[Mansi, *Concilia*, VIII, cc. 577, 578.]

518. 14 sept. HIEROSOLYMIS, IN FESTO SANCTÆ CRUCIS, HOMINES CANINA RABIE CAPIUNTUR.

[Zacharias, ep. Meletinensis, *Historia eccles.*, l. VII, c. 14 (J. S. Assemanus, *Biblioth. Or. Clem.-Vat.*, II, p. 60; cf. Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 1165).]

518. SUPPLICATIO CLERICORUM ET MONACHORUM ANTIOCHIÆ AD IOHANNEM, CONSTANTINOP. PATRIARCHAM, ET SYNODUM CONGREGATAM CONTRA SEVERUM.

[Mansi, *Concilia*, VIII, c. 1037.]

518 LEGATUS *qui Iohannis Constantinopolitani epistolam ad Iohannem Hierosolymitanum attulit.* (289)

[Mansi, *Concilia*, VIII, c. 1065.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

518. RESCRIPTUM IOHANNIS, CONSTANTINOP. PATR., AD EPIPHANIUM, EP. TYRI.

[Mansi, *Concilia*, VIII, cc. 1035, 1067.]

518. EPISTOLA IOHANNIS, HIEROSOLYMITANI ARCHIEPISCOPI, AD IOHANNEM, ARCHIEPISCOPUM CONSTANTINOPOLITANUM.

[*Concilium Constantinop.*, Act. V (Mansi, *Concilia*, VIII, cc. 1035, 1068).]

518. EPISTOLA EPIPHANII, EPISCOPI TYRI, ET EORUM QUI SUB EO SUNT, AD SYNODUM CONSTANTINOPOLITANAM.

[Mansi, *Concilia*, VIII, cc. 1035, 1074.]

518. EPISTOLA EPISCOPORUM SECUNDÆ SYRIÆ AD IOHANNEM, ARCHIEP. CONSTANTINOPOLITANUM.

[Mansi, *Concilia*, VIII, cc. 1035, 1094.]

518. CONCILIUM TYRIUM.

[Mansi, *Concilia*, VIII, c. 577; cf. J. S. Assemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, II, 18.]

518-523 LEGATI *qui s. Aviti, episcopi Viennensis, particulam s. Crucis deposcentis, epistolas Iohanni, patriarchæ Hierosolymitano, attulerunt.* (290)

« Unde etiamsi pignus reliquiarum sacræ crucis putamus esse vobiscum, a sancto tamen Æliæ urbis antistite hanc specialiter munificentiam credimus expetendam. Qui revera sacramenti istius veram & inviolabilem puritatem loci administratione conservans, sic desiderabili potens est impertire nos

dono, ut ab omni cunctationis absolvat ambiguo. Qua de re plurimum pagina famulante deposco, ut ad præfatæ ecclesiæ sacerdotem litteras apostolatus vester tribuat portitori: quatenus gemina nobis veniat benedictione firmamentum, quod ecclesiarum præeminentium mundo, vel consulta sedis vestræ auctoritas respondebit, vel humanitas illius obsecrata porrexerit. »

[S. Avitus, *Epistola* XVIII, *ad Symmachum papam* (?); cf. *Epistola* XXIII, *ad Iohannem Hierosol.* (Migne, *Patr. lat.*, LIX, cc. 236, 239).]

519. Ecclesiæ Antiochena et Hierosolymitana, annis abhinc XXXIII cum Romana disceptantes, in eius communionem redeunt.

[Hormisdas, *Epistolæ* XXVII, *ad Iustinum I Augustum*; XXXI, *ad Iustinianum Aug.*; XXXII, *ad Iustinum Aug.*; XXXIII, *ad Euphemiam Aug.*; XLIV, *ad Iustinum Aug.*; XLV, *ad Iohannem, ep. Constantinop.*; LIII, LIV, *ad Dioscorum diaconum*; LXIV, *ad Iohannem, ep. Melicitanum*; LXV, *ad episcopos Hispaniæ* (Mansi, *Concilia*, t. VIII, cc. 434, 440, 442, 444, 462, 463, 469, 478); Iustinus I Aug., *Epistolæ ad Hormisdam papam* (Mansi, *Concilia*, VIII, cc. 435, 456); Iustinianus Aug., *Epistola ad Hormisdam papam* (Mansi, *Concilia*, VIII, c. 438); Iohannes, ep. Constantinop., *Relationes ad Hormisdam papam*; *Libellus ad eumdem* (Mansi, *Concilia*, t. VIII, cc. 436, 451, 457); Pompeius, *Epistola ad Hormisdam* (Mansi, *Concilia*, VIII, c. 458); Theodoritus, ep. Lignidensis, *Epistola ad Hormisdam papam* (Mansi, *Concilia*, VIII, c. 460); Dioscorus diaconus, *Suggestio* (Mansi, *Concilia*, VIII, c. 479); *Exemplum precum ab abbatibus & clericis Hierosolymitanis, Antiochenis & secundæ Syriæ, ad Iustinum Aug.* (Mansi, *Concilia*, VIII, c. 510); Facundus, ep. Hermianensis, *Liber contra Mocianum* (Migne, *Patr. lat.*, LXVII, c. 857); Liberatus, *Breviarium*, c. 19 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 1033). — Cf. Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 4 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2708); Ioh. Malalas, *Chronographia*, l. XVII (ed. Bonn., p. 411); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6011 (ed. Bonn., I, p. 255), *quem exscripsit* Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.*, ad ann. 6011 (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1243); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 2 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 224). — Xenaias Mabugensis, *Epistola ad monachos Senunenses prope Edessam de fide & incarnatione* (J. S. Assemanus, *Biblioth. Or. Clem.-Vat.*, t. II, pp. 38 & seq., præsertim p. 43).]

519. * Magnum incendium Antiochiæ.

[Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 177); *nihil de hoc incendio apud alios auctores invenimus*.]

520. DEPRECATIO ET SUPPLICATIO AB HIEROSOLYMITANIS, ANTIOCHENIS ET SECUNDÆ SYRIÆ CLERICIS ET ABBATIBUS ET POSSESSORIBUS SYRIÆ PROVINCIÆ AD IUSTINUM I, IMPERATOREM, QUA AD UNITATEM ECCLESIÆ ADMITTI ROGANT.

[*Inter* Hormiſdæ papæ *Epiſtolas* (Manſi, *Concilia*, VIII, cc. 510-512).]

520 LEONTIUS *Byzantinus, Novæ Lauræ in Palæſtina monachus.* (291)

[Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Sabæ*, c. 72; cf. c. 36 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, p. 344; cf. pp. 274-275); Id., *Vita ſ. Cyriaci*, c. II, §§ 11, 13 (*AA. SS. Boll.*, Sept. VIII, pp. 152, 153); Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Sabæ*, c. 95; cf. c. 50 (*cuius verſ. lat. ap.* Surium, *Vitæ ſanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 875; cf. p. 857); Id., *Vita ſ. Cyriaci* (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 932). — *Refert* Cyrillus Scythopol. (*Vita ſ. Sabæ*, c. 72) *Leontium Byzantinum cum Nonno Palæſtino Novam Lauram adiiſſe, iam mortuo Agapeto abbate, qui anno* 520 *obiit. Capitulo vero* 36 *eiuſdem operis narrat Nonnum cum tribus monachis, quorum nomina tacet, Novam Lauram tempore Pauli abbatis, id eſt anno* 515, *habitaſſe. Ab Agapeto, Pauli ſucceſſore, e monaſterio expulſus, poſt illius mortem iterum cum ſociis receptus eſt. Unde coniicimus Leontium, quum alterâ vice Nonnus Novam Lauram adierit, illum comitatum eſſe.*

(Cf. *Itinera græca*, I.)

520 MARAS, *Amidenſis epiſcopus,* SAMONA & NONNA, *ſorores eius,* ISIDORUS, *Canſarinorum epiſcopus, in Petra Palæſtinæ exſules.* (292)

[Dionyſius, Iacobitarum patriarcha, *Chronicon*, *ex* Iohanne, epiſcopo Aſiæ, *qui c.* 570 *obiit* (Joſ. Simeon Aſſemanus, *Biblioth. Or. Clem.-Vat.*, t. II, pp. 49 & ſeq.).]

(Cf. *Itinera diverſa.*)

520 *ANONYMUS, *Meccæ urbis incola, qui Syriam mercandi cauſa adibat.* (293)

[Tabari, *Chron.*, pars II, c. 66 (tr. Zotenberg, t. II, p. 375).]

(Cf. *Itinera arabica.*)

c. 520 *PETRUS *de Carthagine.* (294)

« Epiſtolam, fili Petre, tuæ caritatis accepi, in qua te ſignificaſti velle *Hieroſolymam* pergere. »

[Fulgentius, *De fide* (Migne, *Patr. lat.*, LXV, c. 671).]

c. 520 *PARDUS, *Romanus*, *in monasterio S. Theodosij monachus*. (295)

[I. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 101 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1098).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 520-535. *FONS SILOE PER QUINDECIM ANNOS EXSICCATUR; URBS BAALBEK, A SALOMONE REGE IN LIBANO MONTE ÆDIFICATA, IGNE CŒLESTI PERCUSSA, INCENDITUR.

[Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 180); Mkithar d'Airivank, *Histoire chronologique* (tr. Brosset, St-Pétersb., 1869, p. 71).]

522. *CABADES, PERSARUM REX, MESOPOTAMIAM INVADIT ET ANTIOCHIAM USQUE TERRAS ROMANORUM VASTAT.

[Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 179). *Auctores multi, qui de bello inter Cabadem & Iustinum* I, *imperatorem, locuti sunt, de hac Antiochiam usque invasione silent.*

525 S. ZOZIMAS, *ex Phœnicia*. (296)

[Evagrius, *Hist. ecclef.*, l. IV, c. 7 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2713), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. ecclef.*, l. XVII, c. 4 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 227).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

525 (24 oct.)-526 (29 mai). ANTIOCHIA TERRÆ MOTU STERNITUR ET INCENDIIS DEVASTATUR, CCC MILLIBUS HOMINUM PEREUNTIBUS.

[Marcellinus comes, *Chron.* (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 941); *Hist. miscella*, l. XVII, c. 22 (ed. Eyssenhardt, p. 360). — Evagrius, *Hist. ecclef.*, l. IV, cc. 5-7 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2709, 2714), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. ecclef.*, l. XVII, c. 3 (Migne, *Patr. gr.*, CXVLII, cc. 618, 619); Procopius, *De bello Persico*, l. II, c. 14 (ed. Bonn., p. 215); Malalas, *Chron.*, l. XVII (ed. Bonn., pp. 417-419); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6018, 6019 (ed. Bonn., I, pp. 264, 265), *quem exscripsit* Anastasius Biblioth., *Hist. ecclef.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1253); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Theodosij*, c. XVII, § 76 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 544); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 640); Zonaras, *Annales*, l. XIV (ed. Paris., II, p. 60); Glycas, *Annales* (ed. Bonn., I, pp. 493, 494). — *Chron. Edessenum*, ad ann. 837 (J. S. Assemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, I, p. 414); Dionysius, Iacobitar. patriarcha, *Chron.* (*cuius fragm. ap.* Steph. Ev. Assemanum, *Acta martyrum orient. & occident.*, t. II, pars 2, p. 229); Greg. Barhebræus, *Chron. ecclef.*, sect. I, c. 44 (ed.

Abbeloos & Lamy, Lovanij, 1872, t. I, pp. 199-200); Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 181); Mkithar d'Airivank, *Hiſtoire chronologique* (tr. Broſſet, St-Péterſb., 1869, p. 70).]

525 THEODOTUS, *quondam Orientis comes ac Conſtantinopoleos præfectus.* (297)

[Procopius, *Hiſt. arcana*, c. 9 (ed. Bonn., III, p. 65); Ioh. Malalas, *Chronographia*, l. XVII (ed. Bonn., p. 416); — Iean de Nikiou, *Chron.*, c. 90 (ed. Zotenberg, p. 144); Bibl. nat. Pariſ., mſ. ethiop. nº 146; *Catal. des mſſ. éthiop.*, p. 235).]

(Cf. *Itinera græca*, I; *Itinera diverſa.*)

c. 525 EUNUCHI *Iulianæ, filiæ Olybrij Auguſti.* (298)

[Cyrillus, *Vita ſ. Sabæ*, c. 69 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, p. 338); Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Sabæ*, c. 91 (*cuius verſ. lat. ap.* Surium, *Vitæ ſanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 873).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 525 S. DOSITHEUS, *poſtea monachus factus.* (299)

[Anonymus, *Vita ſ. Doſithei*, cc. 3, 4 (*AA. SS. Boll.*, Febr., III, p. 388); cf. ſ. Dorotheus, *Doctrina I, de Renunciatione* (*Max. biblioth. patr.*, ed. Lugd., t. V, p. 906).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

525-545 S. CONON *Lycius, vel Alexandrinus, monaſterij Penthuclæ in Palæſtina abbas.* (300)

[Ioh. Moſchus, *Prat. ſpirituale*, c. 3; cf. c. 15 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1058; cf. p. 1062); *Menologium Græcorum* ad. d. 19 febr. (Venetiis, ed. Ant. Pinelli, 1639, t. III). *Non idem videtur eſſe ille Conon quem infra poſt an.* 531 *notabimus, Lauræ S. Sabæ abbatem.*

(Cf. *Itinera græca*, I.)

525-545 VIRGO *quædam ex Perſide.* (301)

[Ioh. Moſchus, *Pratum ſpirituale*, c. 3 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1059); cf. *Menologium Græcorum*, ad d. 19 febr. (ed. Ant. Pinelli, Venetiis, 1639, t. III).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 526 EPISCOPUS *anonymus, qui ad reſtaurandam Hieroſolymam vel Antiochiam manibus laboravit.* (302)

[Ioh. Moſchus, *Pratum ſpirituale*, c. 37 (Ducæus, *Biblioth. Vet. Patr.*, II, p. 1069). *Narrat* Moſchus *hunc epiſcopum ad reſtaurandam*

« sanctam civitatem », terræ motu concussam, laborasse. Incertum est an verbis, « sanctam civitatem » Hierosolymam aut Antiochiam significare velit. Dicit enim Moschus *hoc evenisse tempore Ephræmij, comitis Orientis, qui, teste* Malala (*Chronogr.*, l. XVII, ed. Bonn., p. 423), *an.* 526-527 *comitis officium gerebat & an.* 527 *Antiochiæ patriarcha creatus est. Scimus insuper Antiochiam anno* 526 *ingenti terræ motu fuisse eversam, qui forte motus Hierosolymam aliquantum concussit. Nusquam tamen legimus Palæstinæ civitates eo tempore talem casum perpessas. Notandum est denique quod, alio operis sui loco* (cap. 33), *Antiochiam* I. Moschus *iisdem verbis nuncupat, de Theodoto in « sancta civitate » patriarcha loquens. Nec mirandum si memineris Antiochiam nomine Theopolis, quo a Iustiniano imperatore donata fuerat, apud auctores græcos sæpissime nuncupari.*]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

527 ZACHARIAS *Tyrius, comes Orientis, qui cum episcopo Amidensi* [ABRAHAM?] *& aliis* CLERICIS *Constantinopolim adierat, Antiochiam redit.* (303)

[Ioh. Malalas, *Chronogr.*, l. XVII (ed. Bonn., p. 424).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

527. PALMYRAM URBEM IUSTINIANUS IMPERATOR REÆDIFICARI IUBET, INIBIQUE PRÆSIDIUM MITTIT, IN HIEROSOLYMORUM ROMANIQUE IMPERII FINIUM CUSTODIAM.

[I. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., pp. 425-426); Procopius, *De ædificiis*, l. II, c. 11, l. V, c. 1 (ed. Bonn., III, pp. 243, 309); cf. Id., *De bello Persico*, l. II, c. 1 (ed. Bonn., I, pp. 154-155).]

527 CERYCUS, *Romani exercitus dux.* (304)

[Simeon Metaphrastes, *Vita s. Theodosij*, c. 74 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 540); cf. Ioh. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 427); Cedrenus, *Historiarum compendium* (ed. Bonn., I, p. 643). *Errare videtur* Simeon Metaphr., *quum dicat Cerycum comitem Orientis fuisse. Anno* 527, *quo Iustinus imperator defunctus est, hoc munus gerebat* Zacharias *quidam, Tyrius, in cuius locum Iustinianus imperator eodem anno* 527 Armenium *quemdam suffecit* (Malalas, *Chron.*, l. XVIII, ed. Bonn., p. 425). *Erat vero Cerycus Romani exercitus contra Persas dux.*]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 527 Stephanus Byzantinus. (xl)

[Πέρι πολέων (ed. Dindorf, Lipsiæ, 1825, in-8, passim).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

527-548 ANONYMUS, *qui crucis effigiem ex margaritis elaboratam, Theodoræ Augustæ donum, Hierosolymam attulit.* (305)

[Ioh. Malalas, *Chronogr.*, l. XVII (ed. Bonn., p. 423).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

528 (nov. 15). MAGNUM INCENDIUM ANTIOCHIÆ.

[*Chron. Edessenum*, ad ann. 839 (J. S. Assemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, I, p. 415).]

528 (nov. 29). ANTIOCHIA ET LAODICEA TERRÆ MOTU STERNUNTUR ET IUSTINIANI SUMPTIBUS REÆDIFICANTUR.

[*Hist. miscella*, l. XVIII, c. 2 (ed. Eyssenhardt, p. 362). — Procopius, *Hist. arcana*, c. 18 (ed. Bonn., III, p. 111), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 3 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 225); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 6 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2712); Ioh. Malalas, *Chron.*, l. XVII-XVIII (ed. Bonn., pp. 422-424, 442, 443, 448); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6021 (ed. Bonn., I, p. 272), *quem exscripsit* Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1254); Georgius Hamartolus, *Chron.*, l. IV, cc. 206, 219 (Migne *Patr. gr.*, CX, cc. 774, 793); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 646); Glycas, *Annales* (ed. Bonn., p. 500). — Cf. *Chron. Edessenum*, ad ann. 839 (J. S. Assemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, t. I, p. 415); Dionysius, Iacobitarum patriarcha, *Chronicon*, ad an. 840 (*cuius fragm. ap.* Steph. Ev. Assemanum, *Acta Martyrum oriental. & occidental.*, I, part. 2, p. 229); Iean de Nikiou, *Chron.*, c. 90 (ed. Zotenberg, p. 146; Bibl. nat. Paris., msf. ethiop. nº 146).]

528-565 **IUSTINIANUS AUGUSTUS & CONSTANTINOPOLITANUS PATRIARCHA, *qui cum* AETHIOPIÆ REGE & ALEXANDRINO PATRIARCHA *Hierosolymis conveniunt.* (306)

[Bibl. nat. Paris., *cod. æthiop.*, nº 113 (*Catal. des mss. éthiop.*, p. 128).]

(Cf. *Itinera diversa.*)

ant. an. 529 STEPHANUS *Alexandrinus, a s. Theodosio sanatus.* (307)

[Simeon Metaphrastes, *Vita s. Theodosij*, c. XIX, § 86 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 549).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

529. ANTIOCHIAM ET SYRIAM ALAMUNDAR SARRACENUS PRÆDATUR.

[*Hist. miscella*, l. XVIII, c. 3 (ed. Eyssenhardt, p. 362). — Procopius, *De bello Persico*, l. I, c. 17 (ed. Bonn., I, pp. 83 & s.), *quem exscripsit* Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 13 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2725); Ioh. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 445; cf. p. 460); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann.

6021 (ed. Bonn., I, pp. 273, 275), *quem exſcripſit* Anaſtaſius Biblioth., *Hiſt. eccleſ.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1255); cf. Nicephorus Calliſtus, *Hiſt. eccleſ.*, l. XVII, c. 13 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 245). — Abulfaragius, *Chron. Syriac.*, VIII (tr. Bruns, p. 81); cf. Id., *Hiſt. dynaſt.*, VII (tr. Pococke, p. 93); Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 187), *qui Perſas dicit Sarracenorum in hac expeditione fuiſſe ſocios.* Iohannes, ep. Epheſi, *Hiſtoria* (*The third part of the eccleſiaſtical Hiſtory of Iohn, Biſhop of Epheſus*, l. I, c. 5, ed. Cureton, Oxford, 1853, in-4, p. 5). — Iean de Nikiou, *Chron.*, c. 90 (ed. Zotenberg, p. 156). *Non ſatis conſtat an Alamundar ille ſit quem ſupra ad ann.* 513 *recenſuimus* (cf. J. S. Aſſemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, I, p. 364, n° 3; Tabari, *Chron.*, tr. Nöldeke, pp. 169 & 170, n. 1).]

529. SAMARITANI SUB REGE IULIANO REBELLANTUR, QUORUM PERMULTI A THEODORO, PALÆSTINÆ PRÆFECTO, MACTANTUR.

[*Hiſt. miſcella*, l. XVIII, c. 3 (ed. Eyſſenhardt, p. 362). — Procopius, *Hiſt. arcana*, c. 11 (ed. Bonn., III, p. 75); Id., *De ædificiis*, l. V, c. 7 (ed. Bonn., III, p. 326); Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Sabæ*, cc. 70-73 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, pp. 339 & ſ.), *quem exſcripſit* Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Sabæ*, c. 92 (*cuius verſ. lat. ap.* Surium, *Vitæ ſanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 873); Ioh. Antiochenus, *Chronic.* (ed. Müller, *Hiſtoric. græc. fragm.*, t. V, p. 35); Ioh. Malalas, *Chronographia*, l. XVIII (ed. Bonn., pp. 445, 447); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6021 (ed. Bonn., I, p. 274), *quem exſcripſit* Anaſtaſius Biblioth., *Hiſt. eccleſ.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1255); *Chron. Paſchale*, olymp. 327 (ed. Bonn., I, p. 619); Cedrenus, *Hiſtoriarum compendium* (ed. Bonn., I, pp. 646, 675); Nicephorus Calliſt., *Hiſt. eccleſ.*, l. XVII, c. 24 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 277). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, t. II, p. 156). — Abulfaragius, *Chron. Syriac.*, dynaſt. VIII (trad. Bruns & Kirch, p. 82); Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 189). — Iean de Nikiou, *Chron.*, c. 93 (ed. Zotenberg, p. 164; *Catal. des mſſ. éthiop. de la Bibl. nat. de Par.*, p. 236).]

529. IUSTINIANUS IMPERATOR TOGAM SUAM, LAPILLIS INSIGNITAM, ANTIOCHENIS DONO TRANSMITTIT, HOSPITIUMQUE ANTIOCHENUM REDDITU ANNUO NUMMORUM IV MILLIBUS DONAT.

[Ioh. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 450).

530. IUSTINIANI I, IMP., DE SAMARITANORUM SYNAGOGIS ET TESTAMENTIS LEX.

[*Codex*, l. I, tit. V, 17, 18, 19 (ed. Galiſſet, c. 60).]

530 S. SABAS, *qui a Petro, Hierosolymitano patriarcha, ad Iustinianum I, imperatorem, Constantinopolim missus fuerat, in Palæstinam redit.* (308)

[Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, cc. 70, 74 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, t. III, pp. 340, 348); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Sabæ*, cc. 93, 98 (*cuius vers. lat. ap.* Surium, *Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, VI, pp. 874, 875); Georgius Hamartolus, *Chron.*, l. IV, c. 115 (Migne, *Patr. gr.*, CX, c. 772); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 24 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 274). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, p. 159). *De s. Saba loqui videtur* Procopius *in Hist. arcana*, c. 12 (ed. Bonn., III, p. 81) *quum dicit « venisse C. P. monachum Deo insigniter gratum, persuasum ab his qui secum idem colebant solitudinis contubernium, causam acturum gentium finitimarum, quibus per vim ac nefas erant res afflictissimæ. »*]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

530. SAMARITANI, AD PERSAS TRANSFUGÆ, PALÆSTINAM PERSARUM REGI COADI TRADERE MOLIUNTUR.

[Ioh. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 455); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6021 (ed. Bonn., I, p. 274).]

530-565 THEODORUS, *architectus, & alij, a Iustiniano I, imperatore, Hierosolymam missi, ut diversa monumenta construerent vel instaurarent.* (309)

(Hierosolymis: *ecclesiam S. Helenæ, templum B. Virginis, hospitium peregrinorum, nosocomium pauperum, monasteria S. Thalelæi, S. Gregorij, Iberum, B. Mariæ in monte Olivarum, Fontes Elisæi, Siletheos.* — Bethleem: *monasterium Iohannis, basilicam.* — Iericho: *xenodochium & ecclesiam Deiparæ.* — In eremo Hierosolymitano: *monasterium Lazorum.* — In eremo Iordanis: *monasterium Panteleemonis.* — Diospoli: *ecclesiam S. Georgij.* — In monte Garizim: *ecclesiam Christianorum.* — Neapoli: *templa quinque* a Samaritanis incensa. — In monte Sinaï: *monasterium & castellum.*)

[Guillelmus Tyr., *Historia*, l. VII, c. 22 (*Hist. Occ. des Croisades*, I, 312). — Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, c. 73 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 346); Procopius, *De ædificiis*, l. V, cc. 6-9 (ed. Bonn., pp. 321 & s.); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Sabæ*, c. 97 (*cuius vers. lat. ap.* Surium, *Vitæ sanctorum* (ed. Colon., 1581, t. VI, p. 876). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, pp. 159, 168). Cf. I. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 442).]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa*.)

c. 530 PETRUS *Ponticus monachus & THEODORUS episcopus Rosensis.* (310)

[I. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 100 (Ducæus, *Bibl. vet. patr.*, II, p. 1098). *Rosus urbs Ciliciæ esse videtur* (cf. I. Moschus, *Op. cit.*, cc. 80 & 86; *ibid.*, pp. 1090 & 1093).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 530 BARBURIANI *hæretici, e Perside expulsi, Syriam adeunt.* (311)

[Barhebræus, *Chron. eccles.*, sect. I, c. 45 (ed. Abbeloos & Lamy, Lovanij, 1872, I, p. 220).]

(Cf. *Itinera diversa.*)

c. 530. SAMARITANORUM MAIOR PARS AD CHRISTIANAM SOCIETATEM TRANSIT.

[Procopius, *De ædificiis*, l. V, c. 7 (ed. Bonn., III, p. 326); Id., *Hist. arcana*, c. 11 (*ibid.*, p. 75).]

c. 530 ** LEGATI *a Iustiniano I, imp., Hierosolymam missi ad diem Præsentationis mutandam.* (312)

[Kiracos de Gantzac, *Hist. d'Arménie*, II (tr. Brosset, St. Pétersb., 1870, p. 20).]

(Cf. *Itinera diversa*, I.)

c. 530. **SEDITIO HIEROSOLYMIS, OB NOVA IUSTINIANI I DE DIEBUS FESTIS DECRETA, ORITUR ET PER BIENNIUM DURAT.

[Kiracos de Gantzac, *Hist. d'Arménie*, II (tr. Brosset, p. 20).]

c. 530 * ANONYMUS, *Breviarij de Hierosolyma auctor.* (313)

[Cf. supra, t. I, pp. 55-59; vid. etiam, pp. xix-xx.]

c. 530 *ANONYMUS.* (xlj)

« *Breviarius de Hierosolyma.* »

[Editus supra, t. I, pp. 55-59; cf. pp. xx-xxj.]

c. 530 THEODOSIUS, *Libri de Terra Sancta auctor.* (314)

[Cf. supra, t. I, pp. 61-88** & 353-359***; vid. etiam, pp. xx-xxxviij.]

c. 530 *THEODOSIUS.* (xlij)

« *Liber de Terra Sancta.* »

[Editus supra t. I, pp. 61-88** & 353-359****; cf. pp. xx-xxxviij.]

c. 530 LEGATI *qui Iustiniani I, imperatoris, constitutionem de ordinatione episcoporum & clericorum Petro, patriarchæ Hierosolymitano, attulerunt.* (315)

[Iustinianus imp., *Novella* VI, *ad Epiphanium, patriarcham Constantinop.; cuius exemplar Petro, Hierosolymitano patriarchæ, missum est* (*Corpus iuris civilis, Novellæ constitutiones*, ed. Galisset, Paris., 1873, col. 788).]

c. 530. PSEUDO-S. CÆSARIUS CONTRA PEREGRINOS PRÆDICAT.

« Non dixit [Dominus]: Vade in *Orientem* & quære iustitiam naviga usque in *Occidentem* ut accipias indulgentiam. »

[Pseudo-s. Cæsarius, *Sermo* II, *de martyribus*, c. 5, *s. Augustino etiam falso adscriptus* (*inter* s. Augustini *Opera*, *ap.* Migne, *Patr. lat.*, XXXIX, c. 2162); cf. supra, pp. 127-128.]

c. 530 **S. CADOCUS, *sive* SOPHIAS, *filius s. Gundlei, regis Walliæ, Beneventanus episcopus, ter in Terram Sanctam peregrinatur.* (316)

« Cadocus tandem *Hierusalem* perveniens, loca sancta visitavit: cui & Dominus gentium idioma, per quas transivit, contulit, variisque linguis loqui cœpit..... »

« Congregatis autem discipulis eius, ait illis: Quandoquidem divino nutu ter *Hierusalem*, septies *Romam* pro Dei amore profectus sum, superest ut orandi gratia ad *ecclesiam S. Andreæ* in *Scotiam* proficiscar. »

[Anonymus, *Vita s. Cadoci*, cc. 1, 2 (*AA. SS. Boll.*, Ian., II, p. 604); cf. Capgrave, *Nova legenda Angliæ* (Lond., 1516, f. liij b).]

c. 530. S. ISAAC, ABBAS IN SPOLETO, S. IOHANNES IN PENARENSI SEU PARANENSI VICO PROPE SPOLETUM MONACHUS, **S. LAURENTIUS ILLUMINATOR, POSTEA SPOLETANUS EPISCOPUS, **S. PROCULUS, POSTEA INTERAMNENSIS SEU BONONIENSIS EPISCOPUS, **SS. MAURUS ET FELIX, APUD SPOLETUM CONFESSORES, **S. CARPOPHORUS, MARTYR IN PERUSIO, **S. LAZARUS, ABBAS, ET **S. IOHANNES, MONACHUS S. PETRI FERENTINI, ** S. VINCENTIUS POSTEA FULGINATENSIS EPISCOPUS, S. BRICTIUS, POSTEA EPISCOPUS MARTULÆ, **S. ANASTASIUS, POSTEA INTERAMNENSIS EPISCOPUS SEU ABBAS MONASTERII SUPPENDENTONIÆ, S. HERCULANUS, POSTEA PERUSINUS EPISCOPUS, **S. EUTYCHIUS SEU EUTITIUS, ABBAS NURSIÆ IN UMBRIA, **ELEUTHERIUS, S. ISAACO AMICISSIMUS, **S. SPES, ABBAS APUD NURSIAM ET .CCC. ALII ANONYMI DE PARTIBUS SYRIÆ ET PALÆSTINÆ ITALIAM ADEUNT.

[*De Isaaco:* S. Gregorius Magnus, *Dialogi*, l. III, c. 14 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, c. 244); cf. Petrus de Natalibus, *Catal. sanctorum*, l. V, c. 84; Trithemius, *De viris illustr. ord. s. Bened.*, l. III, c. 15 (ed. Busæus, Moguntiæ, 1605, p. 69). *Huic Isaaco falso a quibusdam eruditis sermones « De contemptu mundi » tribuuntur, quorum auctor est Isaac Syrus, Ninives urbis episcopus.* Cf. Gallandius, *Biblioth. vet. patr.*, XII, p. iij; *AA. SS. Boll.*, Apr., II, pp. 28 & s.; Fabricius, *Biblioth. gr.*, XI (ed. Harless. p. 114); I. S. Assemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, I, pp. 444 & s. — *De s. Iohanne Penarensi:* Usuardus, *Martyrologium*, ad d. 19 Mart. (ed. Bouillart, Paris., 1718, p. 162); Ado, *Martyrologium*, ad d. 19 Mart. (*Max. bibl. patr.*, ed. Lugd., t. XVI, p. 843); Notkerus, *Martyrologium*, ad d. 19 Mart. (Canisius, *Lect. antiq.*, VI, p. 795); Anonymus, *Vita s. Iohannis Penarensis*, c. 1 (*AA. SS. Boll.*, Mart. III, p. 31); cf. Ferrarius, *Catal. ss. Italiæ* (Mediol., 1613, in-4, p. 156); Lud. Iacobillus, *Vite de' santi e beati dell' Umbria* (Foligno, 1647, pp. 327 & 191); *AA. SS. Boll.*, Febr., I, p. 362, *de s. Laurentio Illuminatore*, comment. præv., c. 4. — *De ss. Laurentio, Proculo, Mauro & Felice:* Ferrarius, *Catal. ss. Italiæ*, pp. 71, 333, 367; Lud. Iacobillus, *Vite de' santi*, pp. 192, 681, 640; *AA. SS. Boll.*, Febr., I, p. 361; Iun., I, p. 79; III, p. 112. — *De ss. Carpophoro, Lazaro, Vincentio & Brictio:* Lud. Iacobillus, *Vite de' santi*, pp. 36, 264, 556, 676; *AA. SS. Boll.*, Febr., III, p. 51; Mai., V, p. 296; Iul., II, p. 697. — *De ss. Anastasio, Herculano, Eutychio, Eleutherio, Spe & Iohanne Ferentino*: S. Gregorius I, papa, *Dialogi*, l. I, cc. 7, 8; l. III, cc. 13, 16, 21, 25, 33; l. IV, cc. 10, 35 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 181-184, 241, 244, 249, 272, 280, 296, 376), *qui non dicit illos e Syria ortos*; cf. Petrus de Natalibus, *Catal. ss.*, l. III, cc. 163 & 15; l. II, c. 11; l. XI, c. 107; Trithemius, *De viris illustr. ord. s. Bened.*, l. III, cc. 14, 16, 17 (ed. Busæus, Moguntiæ, 1605, p. 65); Lud. Iacobillus, *Vite de' santi*, pp. 684, 295, 551, 192, 358, 264; *AA. SS. Boll.*, Aug., III, p. 457; Mart., I, p. 47; Mai., V, p. 249; Mart., III, p. 718; Febr., III, p. 51. — *Incertum est an viri quorum nomina duobus astericis notavimus sæculo III aut sæculo VI vixerint. Extat enim de illis narratio duplex utrinque fabulis repleta. Quarum una, apud* Mombritium (*Vitæ ss.*, t. I, f. iiij) *typis excussa, sub Diocletiano & Maximiano passos, altera vero ineunte sæculo VI in Italiam advectos esse refert. — Rem, in præfatione quam huic opere iungemus, pro posse elucidabimus. Si protinus lector de hac quæstione plura scire voluerit ad diversos recurrat libros superius recensitos, præcipueque ad « Tractatum de sanctis duodecim sociis e Syria advenis » quem apud AA. SS. Boll., Iul., I, pp .1-72 reperiet.*]

531 ATHERIUS, *archiepiſcopus e regione Aſiæ.* (317)

[S. Cyrillus monachus, *Vita ſ. Iohannis Silentiarij*, c. 15 (cuius verſ. lat. ap. *AA. SS. Boll.*, Mai., III, pp. 232-237).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

531. HUNNI ASIAM INVADUNT ET AD DUODECIMUM AB URBE ANTIOCHIA LAPIDEM CONSISTUNT.

[*Chron. Edeſſenum*, ad ann. 843 (I. S. Aſſemanus, *Bibl. Or. Cl.-Vat.*, I, p. 415); Zacharias Mitylenes, *Hiſt. eccleſ.*, c. 18 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 1175). Cf. I. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 457); Procopius, *De bello Perſico*, l. I, c. 15 (ed. Bonn., I, p. 146).]

531. ANTIOCHIÆ INCENDIUM THEATRI ET POPULI TUMULTUS.

[I. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., pp. 467-468).]

531 DEMOSTHENES *quidam a Iuſtiniano I, imperatore, in Orientem miſſus, ut ſingulas per urbes repoſitoria frumento in bellum Perſicum inſtrueret, Antiochiam adit.* (318)

[I. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 467).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

531. IUSTINIANI I, IMP., LEX DE IUDÆORUM ET SAMARITANORUM TESTIMONIO IN LITIBUS NON ACCIPIENDO.

[*Codex*, l. I, tit. V, 21 (ed. P. Krueger, Berol., 1877, p. 85).]

…ſt an. 531 CONON, *Lycius, poſtea Lauræ S. Sabæ abbas.* (319)

[Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Sabæ*, c. 89 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, p. 371); cf. Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Sabæ*, cc. 96, 108 (*cuius verſ. lat. ap.* Surium, *Vitæ Sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, pp. 876, 880); cf. etiam Ioh. Moſchus, *Pratum ſpirituale*, c.42 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1071); Evagrius, *Hiſt. eccleſ.*, l. IV, c. 38 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2773), *quem exſcripſit* Nicephorus Calliſt., *Hiſt. eccleſ.*, l. XVII, c. 27 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 284).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

…te an. 533 *S. BERTHALDUS, *Theoldi, Scotiæ, ut fertur, regis, filius,* & S. AMANDUS, *eremita in Calvo-Monte diœceſis Remenſis.* (320)

« Quamobrem, compunctioni cordis adiuncta carnis maceratione piaque ac ſalutari meditatione paſſionis dominicæ, religioſam peregrinationem ſuſcepit ad ea loca, ubi Chriſtus, poſt ingentes labores ac ſuplicia, mortem pro nobis ſuſtinuit.

Quorum locorum aspectu & sanctitate factus ardentior in amore Dei, divinitus, ut qui vir desideriorum esset, egrederetur de terra & de cognatione & de domo patris sui, adiuncto sibi comite s. Amando, ætate quidem iuvene, sed fideli Christi servo, relictis parentibus, patria, confectoque, non sine multo labore, itinere longissimo, tandem pervenit in comitatum *Portiensem.*

[Anonymus, *Vita s. Berthaldi* (*AA. SS. Boll.*, Iun., III, pp. 98-99); cf. *Breviarium ecclesiæ Remensis*, an. 1630 editum (*cuius fragmentum apud AA. SS. Boll.*, *ibid.*, p. 99) & Marlot, *Historia Remensis*, l. II, c. 16 (Insulis, 1666, in-fol., p. 203). *Nihil de s. Amandi in Palæstinam itinere reperies in eius vita ab anonymo scripta* (*AA. SS. Boll.*, Iun., III, p. 106).]

533. Terræ motus Antiochiæ.
[I. Malalas, *Chron.*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 478).]

533 Legatus, *qui Iustiniani I, imperatoris, edictum de fide catholica Hierosolymam attulit.* (321)
[*Codex*, l. I, tit. I, 6 (ed. P. Krueger, Berol., 1877, pp. 10-11).]

533 *Miles *quidam qui in Africa contra Mauritanos militaverat.* (322)
[I. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 20 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1064).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

ant. an. 534 Marcellinus *Comes.* (xliij)
[*Descriptio Ierusalem*, opus latinum, hodie deperditum, a Cassiodoro (*De Institutione divinarum litterarum*, c. 25, ap. Migne, *Patr. lat.*, LXX, cc. 1139, 1140) recensitum.]

c. 534 Cæsarius, *Antiochenus, altera vice.* (323)
[Simeon Metaphrastes, *Vita s. Euthymij*, c. 130 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 705).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 534 Theodotus, *Galata.* (324)
[Simeon Metaphrastes, *Vita s. Euthymij*, c. 131 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 708).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

ant. an. 535 Coſmas Indicopleuſtes. (xliv)

[*Deſcriptio totius terræ*, hodie deperdita, cuius in prologo primo libri I *Topographiæ chriſtianæ*, eiuſdem auctoris, mentionem reperies (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVIII, c. 53).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

ant. an. 535 AETHIOPII *mercatores*. (325)

[Coſmas Indicopleuſtes, *Topographia chriſtiana*, l. XI (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVIII, c. 499); cf. Antonius Placentinus, c. XXXV (ſupra, I, p. 111).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

535 LEGATI *Iuſtiniani I, imperatoris, qui Hieroſolymam ſpolia Templi, Vandalis erepta, reportarunt*. (326)

[Procopius, *De bello Vandalico*, l. II, c. 9 (ed. Bonn., I, p. 446); Evagrius, *Hiſt. eccleſ.*, l. IV, c. 17 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2736); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6026 (ed. Bonn., I, p. 336); Nicephorus Calliſtus, *Hiſt. eccleſ.*, l. XVII, c. 12 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 252); cf. *Hiſt. miſcella*, l. XV, c. 14, l. XVIII, c. 11 (ed. Eyſſenhardt, pp. 338, 369).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 535 *COSMAS INDICOPLEUSTES, *ex Alexandria Aegypti*. (327)

[Coſmas, *Topographia chriſtiana*.]

[*Nuſquam in hoc unico Coſmæ Indicopleuſtis opere narratur illum Palæſtinam luſtraſſe vel Hieroſolymam viſitaſſe, ſed quum, ut ipſe dicit* (l. I, prol. primus), « *ſinum Arabicum cum regionibus & populis circumpoſitis* », *in alio opere, hodie deperdito, deſcripſerit, amiciſſimuſque fuerit Pamphilo cuidam Hieroſolymitano, cuius conſilio* Topographiam chriſtianam *ſcribere ſuſceperit* (cf. l. I, prol. 2 & l. II, ap. Migne, *Patr. gr.*, LXXXVIII, cc. 53 & 72; cf. etiam Photius, *Bibliotheca*, cod. 36, ap. Migne, *Patr. gr.*, CIII, c. 68), *veriſimile eſt Terram Sanctam illi non ignotam eſſe.*]

c. 535 Hierocles. (xlv)

[Συνεκδήμος (ed. Parthey, Berol., 1866, in-8).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

535-542 THEODORUS ASCIDAS, *ex præfecto Novæ Lauræ epiſcopus Cæſareæ Cappadociæ factus, qui C.P. adierat, in Cappadociam redit & poſtea Hieroſolymam petit*. (328)

[Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, cc. 83, 86 (Cotelerius, *Eccl. græc. mon.*, III, pp. 361, 367); cf. Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 38 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2773 & s.), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 27 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 284); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Sabæ*, cc. 106, 107 (*cuius vers. lat. ap.* Surium, *Vitæ ss.*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 879). *Paulo post iterum petiit Ascidas Constantinopolim* (Cyrillus, *Vita s. Sabæ*, cc. 86, 87, 90; *ibid.*, pp. 367, 369, 373).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

ant. an. 536 EUSEBIUS, *presbyter*. (329)

[*Novella XL de locis sanctis constitutio* (*Corpus iuris civilis*, ed. Ofenbrüggen, Lipsiæ, 1875, pp. 239-242).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

536 (Mai. 18) Iustinianus imperator. (xlvj)

[*Novella XL de locis sanctis constitutio.*]

[*Corpus iuris civilis*, *Authenticæ collationes*, IV, 19 (ed. Galisset, 1873, c. 876), *cuius novellæ græcum textum reperies in ed.* Ofenbrüggen, Lipsiæ, 1875, pp. 239-242.]

536 LEGATI *qui Agapeti papæ Encyclicam ad Petrum Hierosolymitanum attulerunt*. (330)

[Mansi, *Concilia*, VIII, c. 921; cf. Iaffé, nº 582.]

536. LIBELLI ARCHIMANDRITARUM ET MONACHORUM CONSTANTINOPOLITANORUM, HIEROSOLYMITANORUM, PALÆSTINÆ ET SYRIÆ AD IUSTINIANUM I, IMPERATOREM, ET AGAPETUM PAPAM DE HÆRETICIS AB AGAPETO DAMNATIS.

[Mansi, *Concilia*, VIII, cc. 883, 895.]

536. EPISTOLA EPISCOPORUM ORIENTALIS DIŒCESIS ET EORUM « QUI SUNT SUB SANCTIS LOCIS CHRISTI », ET AMBASIATORUM CÆTERORUMQUE CLERICORUM CONSTANTINOPOLI CONGREGATORUM AD AGAPETUM I, PAPAM, TUNC C. P. COMMORANTEM, CONTRA ANTHIMUM ET SEVERUM.

[Mansi, *Concilia*, VIII, cc. 914-922.]

536. LIBELLUS EPISCOPORUM SECUNDÆ SYRIÆ AD IUSTINIANUM I, IMPERATOREM, CONTINENS CONFESSIONEM FIDEI ORTHODOXÆ.

[Mansi, *Concilia*, VIII, c. 979.]

536. LIBELLI MONACHORUM MONASTERIORUMQUE HIEROSOLYMARUM, SECUNDÆ SYRIÆ ET TRIUM PALÆSTINARUM AD IUSTINIANUM,

IMPERATOREM, ET MENNAM, C. P. PATRIARCHAM, DE SEVERO ANTIOCHENO ET ALIIS HÆRETICIS.

[Manſi, *Concilia*, VIII, cc. 983, 995; cf. Liberatus, *Breviarium*, c. 23 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 1045).]

536. LIBELLUS MONACHORUM SIVE EPISTOLA MARIANI PRESBYTERI, PRIMATIS MONACHORUM CONSTANTINOPOLITANORUM, CÆTERORUMQUE ARCHIMANDRITARUM EIUSDEM URBIS ET MONACHORUM DE EREMO HIEROSOLYMITANO ET SECUNDÆ SYRIÆ, MONTIS SINAI ET TRIUM PALÆSTINARUM AD MENNAM ARCHIEP. CONSTANTINOPOLITANUM.

[Manſi, *Concilia*, VIII, c. 996-1021.]

536 CONCILIUM HIEROSOLYMITANUM, *contra Severum & Zoaram hæreticos, cui xlv interfuerunt epiſcopi.* (331)

[Manſi, *Concilia*, VIII, c. 1163.]

536 EPISCOPI & MONACHI *Syri & Palæſtini qui concilio C. P. interfuerant Mennæ, Conſtant. patriarchæ, epiſtolam & Iuſtiniani I, imperatoris, conſtitutionem (novellam 42) contra Severum, Anthimum, Petrum Apameenſem & Zoaram, Syrum monachum, ad Petrum Hieroſol. patr. afferentes.* (332)

[Manſi, *Concilia*, VIII, cc. 1160, 1165; cf. 1157, 1163.]

c. 536 ZACHARIAS *Alexandrinus, poſtea Mitylenæ epiſcopus, &* ANONYMUS *quidam, Ammonij, Alexandrini philoſophi, diſcipulus, Beryti Phœniciæ degunt.* (333)

[Zacharias Mitylenes, *De mundi opificio, Argumentum* (Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 1012). *Zacharias ille tum titulo Mitylenæ in Leſbo inſula, tum Melitenæ in Armenia Minore epiſcopi deſignatur. Quem Mitylenæ non Melitenæ urbis epiſcopum fuiſſe credimus. Scripſit enim* Hiſtoriam eccleſiaſticam, *hodie partim deperditam, ad annum uſque* 547, *quam* Evagrius Scholaſticus († *c.* 600) *excerpſit. Invenimus autem, inter epiſcopos qui concilio anno* 536 *C. P. habito interfuerunt,* Zachariam, *Mitylenæ metropolitam, &* Mamam, Melitenæ *epiſcopum* (Manſi, *Concilia*, t. VIII, cc. 877 & 972), *& inter epiſcopos concilij C. P. anno* 550 *habiti Ioannem, Cucuſorum epiſcopum, vices gerentem* Palladij, *Melitenæ epiſcopi. Idcirco ſi, ut certum eſſe videtur, Zacharias noſter prima ſæculi VI parte vixit, non dubitandum eſt illum fuiſſe qui anno* 536 *concilio C. P. interfuit.*]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 536 ANDREAS *quidam & viij eius focij.* (334)

[Ioh. Mofchus, *Pratum fpirituale*, c. 176 (Ducæus, *Biblioth. vet. Patr.*, II, p. 1132). *Incertum eft an ille idem fit quem infra, c. annum* 560, *notabimus*.

(Cf. *Itinera græca*, I.)

537. ANTIOCHUS, SYRUS MERCATOR, NEAPOLI ITALIÆ DEGIT.

[Procopius, *De bello Gothico*, l. I, c. 8 (ed. Bonn., II, p. 41).]

537. IUSTINIANI IMP. CONSTITUTIO DE IUDÆIS, SAMARITANIS ET HÆRETICIS QUI CURIALIA OFFICIA INEUNT.

[*Corp. iur. civ.*, *Novellæ conftitut.*, XLV (ed. Ofenbrüggen, Lipfiæ, 1875, t. III, p. 258).]

538. SYNODUS SYRIACA.

[Manfi, *Concilia*, IX, c. 23.]

539-540 PAULUS, *Alexandrinus archiepifcopus, Gazam in exfilium miffus.* (335)

« Porro epifcopo Paulo *Gazam* in exfilium miffo, Rhodo [Alexandrinus auguftalis] cum geftis de eo actis directus eft *Conftantinopolim.* »

[Liberatus, *Breviarium*, c. 23 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 1045).] (Cf. Procopius, *Hift. arcana*, c. 27 (ed. Bonn., III, p. 151); Theophanes, *Chronogr.* ad ann. 6033 (ed. Bonn., I, p. 345), *quem exfcripfit* Anaftafius Bibliothecarius, *Hift. ecclef.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1262); Cedrenus, *Hift. compend.* (ed. Bonn., I, pp. 655-656).

(Cf. *Itinera græca*, I.)

540 PELAGIUS, *apocrifiarius Romanus*, EUPHRAEMIUS, *Antiochenus patriarcha*, HYPATIUS, *Ephefinus epifcopus*, EUSEBIUS, *Cyzienfis epifcopus*, LEONTIUS *Byzantinus & alij epifcopi a Iuftiniano imperatore Gazam miffi ut Paulum Alexandrinum deponerent.* (336)

« Et poft hæc mifit imperator Pelagium, diaconum & apocrifiarium primæ fedis Romanæ, *Antiochiam* cum facris fuis, quibus præcepit ut cum Euphræmio, eiufdem urbis epifcopo, & Petro Hierofolymita & Hypatio Ephefino venirent *Gazam* & Paulo epifcopo pallium auferrent eumque deponerent.

« Pelagius ergo profectus *Antiochiam* & inde *Hierofolymam*, cum memoratis patriarchis & aliquantis epifcopis venit *Gazam.* »

[Liberatus, *Breviarium*, c. 23 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 1046).]
(Cf. Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, cc. 84, 85 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, pp. 362, 365); Procopius, *Hist. arcana*, c. 27 (ed. Bonn., III, p. 151). — *Leontius Byzantinus* (*de quo iam supra ad an.* 520) *cum s. Saba, anno* 530, *C. P. adierat* (Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, c. 72; *ibid.*, pp. 344-345), *ubi ad an. usque* 538-540 *mansit* (*ibid.*, p. 362). *Paulo post iterum C. P. profectus est, neque in Palæstinam, ut videtur, unquam rediit* (Cyrillus, *Vita s. Sabæ*, c. 85; *ibid.*, p. 365).
(Cf. *Itinera græca*, I.)

540. MONACHI QUIDAM HIEROSOLYMITANI CONSTANTINOPOLIM ADEUNT ORIGENIS DAMNATIONEM A IUSTINIANO IMP. PETITURI.

[Liberatus, *Breviarium*, c. 23 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 1046). *De itineris huius tempore vide Dissertationem ad Liberatum de quinta synodo C. P.* (*ibid.*, cc. 1051 & s.). Cf. Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, c. 85 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 365).]

540. ANTIOCHIAM, TOTA VASTATA SYRIA, CHOSROES I EXPUGNAT ET POPULATUR.

[Marius Aventic., *Chron.* (D. Bouquet, *Hist. Franc. Scriptores*, II, p. 16); Marcellinus, *Chron.* (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 944); *Hist. misc.*, l. XVIII, c. 21 (ed. Eyssenhardt, p. 376). — Procopius, *De bello Persico*, l. II, cc. 9-13 (ed. Bonn., pp. 191 & s.); Id., *De ædificiis*, l. II, cc. 10, 11 (ed. Bonn., III, pp. 237 & s.); Theophylactus Simocatta, *Historiæ*, l. V, c. 6 (ed. Bonn., p. 216); Menander, *Historia*, *De legationibus* (ed. Bonn., pp. 347, 350); Ioh. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 479); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 25 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2744); Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita s. Simeonis Stylitæ, iunioris*, c. VIII, §§ 61-66 (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, pp. 330-332); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6032 (ed. Bonn., I, p. 339), *quem exscripsit* Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1261); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 652); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 14 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 257).— *Chron. Edessenum*, ad ann. 850 (J. S. Assemanus, *Biblioth. Or. Clem.-Vat.*, I, p. 416); Iohannes, ep. Asiæ, *Historia*, *a* Dionysio, Iacobitarum patriarcha, *exscripta* (*ibid.*, II, p. 86); Abulfaragius (Bar-Hebræus), *Chronicon Syriacum*, VIII (trad. Bruns, p. 82); Id., *Hist. dynast.*, VII (tr. Pococke, p. 94); Id., *Chron. eccles.*, sect. II, c. 22 (ed. Abbeloos & Lamy, Lovanij, 1872, in-4, III, p. 86); Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 192); Tabari, *Chronique*, part. II, c. 32 (tr. Nöldeke, pp. 165, 239; tr. Zoten-

berg, II, p. 160); Maçoudi, *Les prairies d'or*, cc. 24, 31 (tr. Barbier de Meynard, II, pp. 198, 411); Nikbi ben Maffoud, *Hiſtoire des rois de Perſe* (*Not. & Extr. des mſſ.*, II, p. 341). — Mirkhond, *Hiſt. des Saſſanides* (tr. Silv. de Sacy, *Mém. ſur les Antiquités de la Perſe*, pp. 366, 368). — Samuel d'Ani, *Tables chronologiques* (tr. Broffet, *Collect. d'hiſt. arméniens*, II, p. 391).]

c. 540 S. PETRUS *Telonearius &* NOTARIUS *quidam anonymus.* (337)

[Leontius, *Vita ſ. Ioannis Eleemoſynarij*, c. VII, § 39 (*quam latine vertit* Anaftaſius Biblioth., *AA. SS. Boll.*, Ian. II, p. 506); Simeon Metaphraftes, *Vita ſ. Ioannis Eleemoſynarij*, c. VII, § 39 (*ibid.*, p. 524); Anonymus, *Vita ſ. Petri Telonearij*, ex Menæis (*AA. SS. Boll.*, Ian., II, pp. 328).]

c. 540 PAULUS, *ex urbe Nazarbo Ciliciæ, in Laura Pharan monachus.* (338)

[I. Moſchus, *Pratum ſpirituale*, c. 41 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1070).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

540-546. MONACHORUM IN PALÆSTINA TUMULTUS.

[Cyrillus, *Vita ſ. Sabæ*, cc. 83-88 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, pp. 360-365); Id., *Vita ſ. Iohannis Silentiarij*, c. III, § 27 (*AA. SS. Boll.*, Mai., III, p. 237); Id., *Vita ſ. Cyriaci*, c. II, § 11 (*AA. SS. Boll.*, Sept., VIII, p. 152); Id., *Vita ſ. Euthymij* (Pouget, *Analecta græca*, p. 96), *quem exſcripſit* Simeon Metaphraftes, *Vita ſ. Sabæ*, cc. 107-108 (*cuius verſ. lat. ap.* Surium, *Vitæ SS.*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 879); Id., *Vita ſ. Cyriaci* (Migne, *Patr. gr.*, CXV, cc. 932-933); Id., *Vita ſ. Euthymij*, c. 161 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 732); I. Moſchus, *Prat. ſpirit.*, c. 4 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1059); Evagrius, *Hiſt. eccleſ.*, l. IV, c. 38 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2773), *quem exſcripſit* Nicephorus Callift., *Hiſt. eccleſ.*, l. XVII, c. 27 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 284).]

541 LEGATI (*forte monachi Hieroſolymitani ſupra ad ann. 540 recenſiti*) *qui Iuſtiniani I, imperatoris, librum adverſus Origenem ad Petrum, archiepiſcopum Hieroſolymitanum, attulerunt.* (339)

[Iuftinianus, *Liber adverſus Origenem* (Migne, *Patr. lat.*, LXIX, cc. 177 & ſ.; cf. c. 213); cf. Liberatus, *Breviarium*, c. 23 (Migne, *Patr.*

lat., LXVIII, c. 1046); Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, cc. 85, 86 (Cotelerius, *Ecclesiæ græc. mon.*, III, p. 366).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

541. CHOSROES I, REX PERSARUM, HIEROSOLYMAM AGGREDI MEDITATUR.

[Procopius, *De bello Persico*, l. II, c. 20 (ed. Bonn., I, p. 241); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6033 (ed. Bonn., I, p. 340); Cedrenus, *Historiarum compend.* (ed. Bonn., I, p. 652).]

541 IOHANNES, *ex Amida, episcopus Asiæ.* (340)

[Iohannes, ep. Asiæ, *Historia*, *quem exscripsit* Dionysius, patriarcha Iacobitarum, *Chronicon* (J. S. Assemanus, *Biblioth. Or. Clem.-Vat.*, II, p. 86).]

(Cf. *Itinera diversa*, I.)

541 (sept.). PESTIS IN PALÆSTINA.

[Marcellinus comes, *Chron.* (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 945); Victor Tunnun., *Chron.* (ed. Roncalli, *Vetust. Lat. Chron.*, II, c. 370).— Procopius, *Hist. arcana*, c. 4 (ed. Bonn., III, p. 30); Id., *De bello Persico*, l. II, c. 22 (*Ibid.*, I, p. 249); Zacharias, Mitylenes episcopus, *Hist. eccles.*, *quem exscripsit* Abulfaragius, *Chron. Syriac.*, VIII (tr. Bruns, p. 83); cf. Id., *Hist. dynast.*, VII (tr. Pococke, p. 94); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 29 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2752), *quem exscripsit* Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 18 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 265); Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita s. Simeonis Stylitæ, iunioris*, c. IX, § 74 (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, p. 335).— Iohannes, ep. Asiæ, *Historia*, *quem exscripsit* Dionysius, Iacobitarum patriarcha, *Chron.*, ad ann. Gr. 855 (J. S. Assemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, II, pp. 85, 86); Ioseph Huzita, *De casibus & flagellis* (*cuius mentio fit apud* Ebedjesu, *Catal. libror. Syror.*, c. 68; J. S. Assemanus, *Biblioth. Or. Clem.-Vat.*, III, p. 102; cf. pp. 433, n. 2, 438, n. 4); Iohannes Beth-Rabanensis, *De peste quæ contigit Nisibi* (*cuius mentio fit apud* Ebedjesu, *Catal. libror. Syror.*, c. 66; J. S. Assemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, III, p. 72); Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, pp. 193, 194).— Mkhithar d'Airivank, *Histoire chronologique* (trad. Brosset, St. Pétersbourg, 1869, p. 70).]

541 S. SYMEON STYLITA, *iunior, in Cilicia vitam agens, in Carmelum vel Olivarum montem secedendi consilium init, iter vero non aggreditur.* (341)

[Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita s. Symeonis Stylitæ*, c. X, § 76 (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, p. 336).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

541 vel 555 ENERGUMENI *ex urbe Amida Hierosolymam pœnitentiæ causa adeunt.* (342)

[Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 200); cf. Iohannes, ep. Asiæ, *Chron.* (J. S. Assemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, II, p. 86).]

(Cf. *Itinera diversa.*)

c. 542 PETRUS *Alexandrinus, Petri, Hierosolymitani patriarchæ, syncellus.* (343)

[Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, c. 86 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 367). *De illo Petro, ut credimus, loquuntur idem* Cyrillus *in Vita s. Cyriaci*, c. II, § 14 (*AA. SS. Boll.*, Sept., VIII, p. 153) & Simeon Metaphr. *in Vita s. Cyriaci* (Migne, *Patr. gr.*, CXV, c. 936).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

542 vel 543 PHOTIUS *vel* PHOTINUS, *Belisarij privignus.* (344)

« Quando, inquit, *Hierosolyma* abij, Futen abbatem reperi qui magnam cum Sophia Augusta gratiam habuit, huic enim omnem Orientem quasi præfecto commiserat. »

[Greg. Turon., *De gloria martyrum*, c. VI (ed. Bordier, I, p. 22).]

(Cf. Procopius, *Hist. arcana*, c. 3 (ed. Bonn., III, p. 29); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6058 (ed. Bonn., I, p. 373); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 680). — Iohannes, ep. Ephesi, *Historia*, l. I, c. 27 (ed. Cureton, pp. 47 & f.). — Iean de Nikiou, *Chron.* (ed. Zotenberg, p. 168). *De Photino quodam abbate, circa an.* 544 *Hierosolymis agente, loquitur* I. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 127 [Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1111], *quem nescimus an ille sit de quo hic.*)

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa.*)

542-557. SS. IOANNES, DAVID, CHIO, ISES ET DECEM ALII PATRES SYRI IN GEORGIA PRÆDICANT.

[*Vitæ ss. Ioannis, Davidis &c... ex cod. ms. Musæi asiatici; quas recensuit & vertit* Brosset, *Additions & éclaircissements à l'histoire de Géorgie* (St-Pétersb., 1851, pp. 125 & f.); cf. Idem, *Histoire de Géorgie*, pp. 202-213.]

544 GEORGIUS, *abbas Sinaïta*, STEPHANUS *Cappadox*, ZOZIMUS *Cilix & DULCITIUS Romanus, monachi in monte Sina.* (345)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 127; cf. c. 123 (Ducæus, *Biblioth. vet. Patr.*, II, p. 1111; cf. p. 1109).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

544. IUSTINIANI IMPERATORIS CONSTITUTIO QUA, INTER ALIA, HIEROSOLYMITANÆ ECCLESIÆ PRIVILEGIUM CONCEDITUR DOMOS SUAS VENDENDI.

[*Corp. iur. civ.*, *Novellæ conſtitut.*, CXX, 9 (ed. Oſenbrüggen, Lipſiæ, 1875, t. III, p. 534).]

545 (oct.) GELASIUS, *lauræ S. Sabæ abbas, qui Conſtantinopolim adierat, in Palæſtinam rediens moritur.* (346)

[Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Sabæ*, c. 87 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, pp. 368-369); Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Sabæ*, c. 107 (*cuius verſio lat. ap.* Surium, *Vitæ ſanctorum*, ed. Colon., 1581, fol., t. VI, p. 879). *Narrat Cyrillus Gelaſium indictione nona, id eſt an.* 545-546, *e C. P. rediens in urbe Amorio defunctum eſſe. Sed infra* (*c.* 90), *quum de Conone, tertio poſt Gelaſium lauræ S. Sabæ abbate, loquitur, narrare videtur iſtius Cononis tempore Petrum Hieroſolymitanum patriarcham defunctum eſſe, qui anno* 544 *e vita exceſſit:* « Abbas ergo Conon eiuſque comites, Conſtan-« tinopoli diverſis ærumnis per Aſcidam ſubiecti, patientia reportarunt. « Aliquot enim interiectis diebus, cum e vita diſceſſiſſet Petrus archiepiſ-« copus........ » *Forte verba* « Aliquot enim interiectis diebus » *ad tempus ordinationis Euſtochij, id eſt ad ann.* 548-549, *quæ paulo poſt narratur, verba vero* « cum e vita diſceſſiſſet Petrus » *ad annos proxime elapſos referenda. Videtur Conon longo tempore C. P. manſiſſe.*

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 545 BASILINA, *ex Cappadocia, eccleſiæ Conſtantinopolitanæ diaconiſſa,* & ANONYMUS *quidam eius conſobrinus.* (347)

[Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Iohannis Silentiarij*, c. III, § 23 (*cuius verſ. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Mai., III, p. 237; cf. ibid., *Appendix*, p. 20).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 545 ANONYMUS *quidam Perſa Syriam adit ſ. Simeonem Stylitam, iuniorem, viſitaturus.* (348)

[Nicephorus, magiſter Antiochiæ, *Vita ſ. Simeonis Stylitæ, iunioris*, c. X, § 77 (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, p. 336).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

t. an. 546 PETRUS *quidam e Græcia oriundus, lauræ Sucæ in Palæſtina abbas.* (349)

[Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Cyriaci*, c. II, § 14 (*AA. SS. Boll.*, Sept. VIII, p. 153); Simeon Metaphraſtes, *Vita ſ. Cyriaci* (Migne, *Patr. gr.*, CXV, c. 936).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

546. IUSTINIANI I, IMPERATORIS, CONSTITUTIO DE PECUNIA CLERICIS ET EPISCOPIS IN ORDINATIONE EORUM DANDA, ANTIOCHENO ET HIEROSOLYMITANO PATRIARCHIS MISSA.

[*Corp. iur. civ.*, *Novellæ constitut.*, CXXIII, 3 (ed. Ofenbrüggen, Lipsiæ, 1875, t. III, p. 542).]

547. ANTIOCHIA, A CHOSROE I ANNO 540 EVERSA, SUMPTIBUS IUSTINIANI REÆDIFICATUR.

[Procopius, *De Ædificiis*, l. II, cc. 10-11 (ed. Bonn., III, pp. 237 & s.).]

ant. an. 550 S. THEODORUS SICEOTA, *postea episcopus Anastasiopolitanus* (prima vice). (350)

[Eleusius Georgius, *Vita s. Theodori*, c. 4 (*cuius vers. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Apr., III, p. 38).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 550 ANASTASIA, *Pompeij, Anastasij imperatoris nepotis, coniux, in monte Olivarum monacha.* (351)

[*Anastasiæ iter iam ad ann.* c. 495, *sed falso, recensuimus.*]

c. 550 GEVEMER, *dux Palæstinæ.* (352)

[Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 49 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1075).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 550 *COSMIANA, *uxor Germani patricij.* (353)

[Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 48 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1074).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 550 IOANNES, *ex Cyzico, abbas monasterij Abrami in monte Oliveti.* (354)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 187 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1142).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 550 *THEODORUS, *forte ex Alexandria, in eremo prope Hierusalem monachus.* (355)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 105 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1099).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 550 CONON, *Cilix genere, in Palæstina monachus.* (356)

[Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 22 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1064). *Non idem videtur esse ille Conon ac viri eiusdem nominis quos supra, post an.* 525-545 *& post an.* 531, *notavimus.*]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 550 *THEOPHANES *quidam ex regione Dora.* (357)

[I. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 26 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1065).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 550 **S. PETROCUS, *abbas in Cornubia.* (358)

« .....Decursis igitur triginta annis, *Romam* peregre profecturus, cum in *Cornubiam* regressus fuisset, concitato ventorum turbine facta est pluvia magna valde..... Sedata tandem tempestate, die tertia palam se *Romam* profecturum profitetur..... Quo cum pervenisset & loca sancta visitasset, *Hierusalem* usque proficiscitur. Cumque ad sepulcrum Domini pias preces & lacrymas fudisset, versus *Indiam* iter maturare cœpit..... »

[Iohannes Tinmonthensis, *Vita s. Petroci, suspecta* (*AA. SS. Boll.*, Iun., I, p. 401), *quam exscripsit* Ioh. Capgrave, *Legenda nova Angliæ* (Londin., Winkin de Worde, 1516, f. 266 *b*).]

c. 550 CONON, *Lauræ s. Sabæ abbas, qui Constantinopolim adierat, in Palæstinam redit.* (359)

[Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, cc. 89-90 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 373); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 38 (Migne, *Patr. gr*, LXXXVI, c. 2773), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 27 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 284). *A Cyrillo & Evagrio Cononis iter e Palæstina Constantinopolim solum narratur. Aliunde vero scimus illum in Palæstinam remeasse* (cf. I. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 42, ap. Ducæum, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1071). *Errare videntur Evagrius &, post illum, Nicephorus quum dicant Cononem ab Eustochio, Hierosolymitano patriarcha, Constantinopolim missum esse. Nondum enim erat Hierosolymitanus patriarcha Eustochius quum Conon CP. adiit* (cf. Cyrillus, *Vita s. Sabæ*, c. 90). — *Cononis in hoc itinere comitem fuisse dicunt Evagrius & Nicephorus Rufum quemdam, monasterij S. Theodosij abbatem. De quo nihil Cyrillus, qui e contrario autumat Eulogium* (cf. *infra ad an.* 552-553) *S. Theodosij abbatem fuisse quum Eustochius Hierosolymitanus patriarcha factus est.*

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 550 LEGATI *Elisbaan, regis Ethiopiæ, qui coronam eius auream in S. Sepulchro deposuerunt.* (360)

[Anonymus, *Vita s. Arethæ eiusque sociorum*, c. IX, § 39 (*AA. SS. Boll.*, Oct., X, p. 758).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

post an. 550 PLURIUM GENTIUM HOMINES *Syriam adeunt, s. Simeonem Stylitam, iuniorem, visitaturi.* (361)

[Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita s. Simeonis Stylitæ iunioris*, c. XII, § 94; c. XIII, § 101; c. XIX, § 150; c. XX, § 157; c. XXIII, §§ 180 & 186; c. XXV, §§ 205, 206; c. XXVIII, § 225; c. XXIX, § 238; c. XXX, § 241; cf. etiam c. XV, §§ 123 & 125; c. XXIII, § 179; c. XXVI, § 209; c. XXVIII, §§ 226 & 230 (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, pp. 343, 345, 364, 367, 375, 377, 384, 392, 397; cf. pp. 353, 354, 374, 386, 392, 394); Anonymus, *Vita s. Marthæ, matris Simeonis*, c. VI, § 50; c. VIII, §§ 71-72 (*Ibid.*, pp. 422, 430).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

551, 9 Iul.-553, 15 Aug. TERRÆ MOTUS MAXIMI IN PALÆSTINA, ARABIA, SYRIA, MESOPOTAMIA ET PHŒNICIA UTRAQUE: ANTIOCHIA, TYRUS, SIDO, BERYTUS, TRIPOLIS, BYBLUS, BOTRYS, ANTARADUS ALIÆQUE URBES ET PROMONTORIUM LITHOPROSÔPOS, PROPE BOTRYN, CORRUUNT. — HELIOPOLI PHŒNICIÆ, IDOLUM SOLIS FULMINE PERCUTITUR.

[Antoninus martyr, c. 1 (supra, I, pp. 91-92). — Agathias, *Historia*, l. II, c. 15 (ed. Bonn., pp. 95, 96); Ioh. Malalas, *Chronographia*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 485); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 34 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2768), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 22 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 276); Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita s. Simeonis Stylitæ iunioris*, c. X, § 81; c. XIII, § 107 (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, p. 338); Theophanes, *Chronographia*, ad an. 6043 (ed. Bonn., I, p. 352); Anonymus, *Iustiniani I res gestæ* (A. Mai, *Spicilegium romanum*, t. II, pp. 27, 28); Cedrenus, *Historiar. compendium* (ed. Bonn., I, pp. 659, 674). — Iohannes, ep. Asiæ, *Historia*, *a* Dionysio patr. *exscripta*, ad ann. 864, 866; cf. ad an. 868 (J. S. Assemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, t. II, p. 89), *qui rursus anno Gr.* 870 [*Chr.* 558] *Berytum & alias Galileæ, Palæstinæ, Arabiæ & Phœniciæ urbes concussas fuisse dicit; sed parum certa videtur illius auctoris chronologia.* Abulfaragius, *Chron. syriac.*, dyn. VIII (trad. Bruns, p. 84); Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 194).]

551. LEGES A IUSTINIANO IMP. CONTRA SAMARITAS LATÆ, SERGII, EPISCOPI CÆSARIENSIS, GRATIA MITIGANTUR.

[*Corp. iur. civ.*, *Novellæ constitutiones*, CXXIX (ed. Osenbrüggen, Lipsiæ, 1875, p. 586).]

.nt. an. 552 ANTONIUS, *postea Seleuciæ Pieriæ episcopus*, SERGIUS, *ambo ex Iberia*, & MONACHI *duo Iberi*. (362)

[Anonymus, *Vita s. Marthæ*, c. VII, §§ 53 & seq.; c. VIII, §§ 67 & seq. (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, pp. 423-424, 428 & seq.).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 552 S. SIMEON SALUS & S. IOHANNES. (363)

[Leontius, ep. Neapol. in Cypro, *Vita s. Simeonis*, c. 1 (Migne, *Patr. gr.*, XCIII, c. 1673); Basilius imp., *Menologium*, ad d. 20 Iul. (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 552); cf. Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 34 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2764), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 22 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 273). *De his sanctis cf. AA. SS. Boll.*, Iul., I, p. 129, & Iul., V, p. 164.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

552-553. EULOGIUS, PRÆPOSITUS MONASTERII S. THEODOSII, CYRIACUS ET PANCRATIUS ALIORUM MONASTERIORUM PRÆPOSITI, NEC NON EPISCOPI TRES AB EUSTOCHIO HIEROSOLYMITANO CONSTANTINOPOLIM MITTUNTUR QUI VICES SUAS IN CONCILIO ŒCUMENICO MOX CONGREGANDO GERANT.

[Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, c. 90 (Cotelerius, *Ecclesiæ græcæ monumenta*, III, p. 374); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 38 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2779), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 27 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 288). *Trium episcoporum nomina reperies in Actis concilij CP.: Stephanus episcopus Raphiæ, Georgius episcopus Tiberiadis, Damianus, episcopus Sozuzæ* (Mansi, *Concilia*, IX, c. 173). *Hi sunt verisimile legati qui Acta Constantinopolitani concilij, anno 553 habiti, Hierosolymam attulerunt* (Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, c. 90; ap. Cotelerium, *Eccles. græc. mon.*, III, pp. 374-375).]

553. IUSTINIANI I, IMP., DE HEBRÆIS CONSTITUTIO.

[*Corp. iur. civ.*, *Novellæ constitut.*, CXLVI (ed. Osenbrüggen, 1875, p. 640).]

553 CONCILIUM HIEROSOLYMITANUM, *cui omnes Palæstinæ interfuerunt episcopi*. (364)

[Mansi, *Concilia*, IX, cc. 659-660.]

553 Ordo dioeceseos, metropolitarum, archiepiscoporum & episcoporum urbis s. Hierusalem. (xlvij)

[Τακτικὸν τῆς ἐνορίας τῶν Μητροπολιτῶν καὶ Ἀρχιεπισκόπων καὶ Ἐπισκόπων τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ : Excerpt. ex Ἱερὰ Ἱστορία περὶ τῆς πόλεως τοῦ μεγάλου βασίλεως καὶ πάσης Παλαιστίνης, cod. ms. *bibl. patriarch. græc. Hierosolymit.*, ap. Greg. Palamas, Ἱεροσολυμίας. (Hieros., 1862, in-8, pp. 376-382).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 555 ANGULAS *quidam Isaurus in monasterio S. Symeonis Stylitæ, iunioris, monachus.* (365)

[Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita s. Symeonis Stylitæ, iunioris*, c. XVI, § 132; cf. c. XXIII, § 181 (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, p. 357; cf. p. 375).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

555-558 Cyrillus Scythopolitanus. (xlviij)

[Τοῦ ὁσίου καὶ Θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίου βίος καὶ πολιτεία (Pouget, *Analecta græca*, pp. 1-99) *a* Simeone Metaphraste *interpolata* (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, cc. 596-733).

Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα βίος καὶ πολιτεία (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, pp. 220-376) *a* Simeone Metaphraste *abreviata* (*vers. lat. ap.* Surium, *Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, pp. 839-880; *græce in pluribus mss. Bibl. nat. Paris.*).

Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Κυριακοῦ βίος καὶ πολιτεία (*AA. SS. Boll.*, Sept. VIII, pp. 147-158) *a* Simeone Metaphraste *interpolata* (Migne, *Patr. gr.*, CXV, cc. 920-944).

Τοῦ ὁσιοῦ πατρὸς ἡμῶν Ιωάννου του Ἡσυχάστου βίος καὶ πολιτεία (*AA. SS. Boll.*, Mai., III, appendix, pp. 16-21), *cuius lat. versio* ibid., Mai., III, pp. 232-237.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

555-560. S. STEPHANI PROTOMARTYRIS RELIQUIARUM TRANSLATIO ROMAM.

[Cf. *AA. SS. Boll.*, Mai., II, pp. 97 & 4; VI, p. 4; Aug., I, p. 198.]

556. IUDÆI ET SAMARITANI IN PALÆSTINA REBELLANTUR; AMANTIUS, MAGISTER MILITIÆ, HUIUS REI CAUSA A IUSTINIANO IN PALÆSTINAM MITTITUR.

[*Hist. miscella*, l. XVIII, c. 25 (ed. Eyssenhardt, p. 379).—Ioh. Malalas, *Chronographia*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 487); Theophanes, *Chronographia*, ad an. 6048 (ed. Bonn., I, p. 355), *quem exscripsit* Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1266); Cedrenus, *Historiarum compend.* (ed. Bonn., I, p. 675).—Iohannes, ep. Asiæ, *Historia*, *quem exscripsit* Dionysius Iacobit. patr., *Chron.* ad an. Gr. 863 [Chr. 551] (J. S. Assemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, II, p. 89). *De Amantio isto forte loquitur* Nicephorus, magister Antiochiæ, *in Vita s. Symeonis Stylitæ, iunioris*, c. XXII, §§ 173-178 (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, pp. 372-374).]

557 LEGATI *Iustiniani I, imperatoris, ad Hareth V, Ghassanitam principem.* (366)

[Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 196).]

(Cf. *Itinera diversa.*)

560. SYNODUS ANTIOCHENA.

[Mansi, *Concilia*, IX, c. 767.]

c. 560 S. MARTINUS *Dumiensis, Bracarensis archiepiscopus.* (367)

« *Pannoniis* genitus, transcendens æquora vasta
Galliciæ in gremium divinis nutibus actus
Confessor Martine, tua hac dicatus in aula
Antistes, cultum instituit ritumque sacrorum:
Teque, patrone, sequens famulus Martinus eodem
Nomine, non merito, hic in Christi pace quiebo. »

[*Epitaphium s. Martini Bracarensis*, quod ipse sibimet composuit (*AA. SS. Boll.*, Mart. III, p. 89).]

« Tunc commonitus a Deo quidam, nomine Martinus, de regione longinqua, qui ibidem nunc sacerdos habetur, advenit. Sed nec hoc credo sine divina fuisse providentia, quod eo die se commoveret de patria, quo beatæ reliquiæ [s. Martini Turonensis] de loco levatæ sunt, & sic simul cum ipsis pignoribus *Galliciæ* portum ingressus sit.

[Gregorius Turon., *De virtutibus s. Martini*, l. I, c. 11 (*S. Georgij Florentij Gregorij, episcopi Turonensis, libri miraculorum*, ed. Bordier, t. II, p. 40).]

« Hoc tempore & beatus Martinus, Gallicienſis epiſcopus, obiit, magnum populo illi faciente planctum. Nam hic *Pannoniæ* ortus fuit & exinde ad viſitanda loca ſancta in *Orientem* properans, in tantum ſe litteris imbuit, ut nulli ſecundus ſuis temporibus haberetur. Exinde *Galliciam* venit, ubi, cum beati Martini reliquiæ portarentur, epiſcopus ordinatur. »

[Gregorius Turon., *Hiſt. Franc.*, V, 38 (ed. Guadet, I, p. 343), *quem exſcripſit* Aimoinus, *Hiſt. Franc.*, l. III, c. 38 (*R. des Hiſt. de la Fr.*, III, p. 85); cf. *Chroniques de St-Denys*, l. III, c. 13 (*ibid.*, p. 229).]

« Martinus, Dumienſis monaſterij ſanctiſſimus pontifex, ex *Orientis* partibus navigans, in *Galliciam* venit. »

[Pſ.-Iſidorus, *Liber de SS. eccl.*, c. 36 (Migne, *Patr. lat.*, LXXXIII, c. 1100); cf. *AA. SS. Boll.*, Mart., III, p. 86, & Mabillon, *AA. SS. ord. ſ. B.*, ſæc. I, p. 257).]

c. 560. IOHANNIS BAPTISTÆ MANUS CÆSAREÆ PALÆSTINÆ SERVATA, IUSTINIANO IMPERATORI MITTITUR.

[Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 199).]

c. 560 ANDREAS MESSENIUS, *abbas in Raythu.* (368)

[I. Moſchus, *Prat. ſpirituale*, c. 116 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1107).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 560 IULIANUS, *Arabs, in eremo prope Hieruſalem monachus.* (369)

[Ioh. Moſchus, *Prat. ſpirituale*, c. 96 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1096).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 560 MONACHUS *quidam Antiochenus Eleutheropolim miſſus.* (370)

[Ioh. Moſchus, *Pratum ſpirituale*, c. 39 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1069).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 560 NICOLAUS, *in monaſterio abbatis Petri prope Iordanem monachus, antea in Thebaide miniſtrans.* (371)

[I. Moſchus, *Pratum ſpirituale*, c. 16 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1063).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 560 ANONYMUS *gentilis ex Occidente*. (372)

[Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 138 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1116).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 560 ANAXANON, *ex Ancyra Galatiæ, ægrotus in Hierusalem portatur*. (373)

[Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 42 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1071). *Iam longo tempore habitaverat* Anaxanon *lauram quæ dicitur Pharan in Palæstina, quum extremo vitæ tempore Hierosolymam adiit. Hoc iter agressus est tempore Cononis, qui an.* 546-547 *lauræ S. Sabæ abbas factus est* (Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, cc. 89-90; ap. Cotelerium, *Eccles. græc. mon.*, III, pp. 371-373), & *Ioh. Moschi* († *c.* 620) *qui eum Hierosolymam usque comitatus est.*]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

561. ANTIOCHIA TERRÆ MOTU CONCUSSA.

[*Hist. miscella*, l. XVIII, c. 26 (ed. Eyssenhardt, p. 380). — Cf. Theophanes, *Chronogr.* ad an. 6053 (ed. Bonn., I, p. 364), *quem exscripsit* Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1266); Cedrenus, *Historiar. compendium* (ed. Bonn., I, p. 676).—Mkhithar d'Aïrivank, *Histoire chronologique* (trad. Brosset, St-Pétersbourg, 1869, p. 74).]

562 Procopius. (xlix)

De Ædificiis capitula ecclesias Hierosylimitanas describentia.

[Procopius, *De Ædificiis*, l. V, cc. 6, 7, 9 (ed. Bonn., III, pp. 321 & s.).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 562. HARETH V, GHASSANITA PRINCEPS, PECULIARES PATRIARCHAS CONSTANTINOPOLIM, ALEXANDRIAM, ANTIOCHIAM ET HIEROSOLYMAM MITTIT AD HETERODOXOS ADMINISTRANDOS.

[Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 198).]

post an. 562 *S. IOHANNES CLIMACUS, *in monte Sina monachus*, & GEORGIUS, *eius germanus*. (374)

[Daniel monachus, *Vita s. Iohannis Climaci* (ed. M. Raderus, *S. Iohannis Climaci opera omnia*, Lutetiæ, 1633, in-fol.); Basilius, imperator, *Menologium*, ad d. 30 Martij (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 377); cf. Anonymus, *De s. Iohanne Climaco narratio* (ed. Raderus, *ibid.*). — Cf. *AA. SS. Boll.*, Mart., III, pp. 834-837, & Fabricius, *Bibliotheca græca*,

ed. Harlesij, Hamburgi, 1804, in-4, t. IX, pp. 522-528. *Incerta est s. Iohannis Climaci & Georgij patria. Anno* 606 *obiisse videtur s. Iohannes Climacus, qui anno ætatis suæ xvj ad montem Sinam venit & postea plus quam xliv annos vixit, ut ex vitâ eius discimus.*

(Cf. *Itinera græca*, I.)

562-593 **MONACHI *Scoti ex Hierosolymitanis partibus per Maurianensem urbem redeuntes.* (375)

[Cf. infra, n° 376 : S. TIGRIS.]

562-593 **S. TIGRIS, *seu* THECLA, *Maurianensis mulier, cum quibusdam monachis Maurianensibus.* (376)

« Nam quædam mulier a *Maurienna* urbe progrediens, ipsius Præcursoris reliquias expetivit, & ita se constrinxit vinculo iuramenti, ut non ante a loco discederet nisi de membris eius mereretur quicquam accipere. Sed cum impossibile hoc incolæ loci narrarent, prosternabatur quotidie ante sepulcrum, orans sibi, ut diximus, de sanctis artubus aliqua condonari. In qua intentione integrum duxit annum. Similiter & alterum iugi semper oratione deposcens. Tertio vero ingrediente anno, cum orationem suam pervenire non cerneret ad effectum, proiecit se ante sepulcrum; & obtestatur non se exinde surrecturam, priusquam hæc petitio obtineretur a sancto. Septima vero die, cum iam inedia deficeret, apparuit super altare pollex miri candoris ac lucis effulgens. Cognito autem mulier Dei dono, surrexit a pavimento, factaque capsula aurea, in ea recondidit quæ Domino largiente meruerat, & sic gaudens remeavit ad propria. »

[Greg. Turon., *De gloria martyrum*, c. XIV (ed. Bordier, I, p. 45).]

« In diebus præcellentissimi regis Gontranni, mulier quædam, Tigris nomine, ex territorio *Mauriginense* orta, oppido quod nominatur *Volacis*, nobiliter nata & sacris litteris educata;... accidit bonorum virorum monacorum religiosa facultas in *Iherosolymitanis* partibus sociam pergere. A quibus illa audivit venerabilis Tigris de beato Iohanne Baptista; huius reliquias anxia quærebat, quod membra illius fuissent humata in civitate *Samariæ* quæ nunc *Sebaste* vocatur, ac tempore procedente *Alexandriam* missa caputque eius *Phœnice* perlatum. His instructa, Dei famula dedit operam usque ad inventionem

venerabilium pignorum, & ſecundum quod deſiderium habebat in veneracione beati Iohannis Baptiſtæ in *Morienna* eccleſiam edificare diſpoſuit.

[*Tranſlatio reliq. ſ. Ioh. Baptiſtæ*, ex quodam codice pergameno eccleſiæ ſ. Iohannis Maurianenſis, ſæc. X confecto; in notis ad Greg. Turon., *De gloria martyrum*, c. 14, inſerta, ed. Bordier, I, p. 44, n. 2.]

« Lectio I. Fuit in diebus præſtantiſſimi regis Gontranni mulier nomine Tygris orta in territorio *Maurianenſi*, loco qui *Volovium* nominatur, nobili ſtirpe progenita, ſacriſque litteris ſufficienter inſtructa.

« Lectio II. Habebant autem ſociam ſibi ſororem nomine Pigmeniam, quæ coniugalem ſocietatem quondam habuerat, ſed defuncto marito continenter vivens, ſororis contubernio & doctrinis in divinis cultibus & pauperum obſequiis.

« Lectio III. Vacabant itaque ambæ ieiuniis & vigiliis atque ſanctorum locorum viſitationibus. Hæc & illis cetera pietatis opera agentibus, accidit ut monachorum religioſorum fruerentur adventu qui ex *Ieroſolimitanis* partibus *Scotiam* pergere fatebantur.

« Lectio IV. Apud quos cum triduo demorarentur de reliquiis ſancti Iohannis Baptiſtæ, volente Domino, cum illis habuerunt colloquium dicentes eum decollatum fuiſſe apud quoddam *Arabiæ* caſtellum quod *Maceronta* nominatur & in civitate *Samariæ* quæ nunc *Sebaſte* dicitur reconditum; caput autem *Ieroſolimam* perlatum & ibi cum maximo honore humatum.

« Lectio V. Poſt longa decollationis eius tempora ab ipſo revelatum duobus monachis orientalibus qui orationis cauſa venerant *Ieroſolimam* & inde ad *Ediſſem Phenicis* civitatem perlatum. Oſſa vero eius ſancta prius de *Samaria Ieroſolimam* tranſlata & inde ad *Alexandriam* tranſmiſſa, ubi nunc in eccleſia, quæ in ipſius nomine eſt conſecrata, recondita habentur.

« Lectio VI. Quod divina providentia dicebant eſſe factum ut ſcilicet per plura loca deportatis beati martyris reliquiis plura virtutum ſigna poſt eius decollationem, Chriſto largiente, cui teſtimonium perhibuit cuiuſque præco vel præcurſor extitit, per eas fierent manifeſta.

« Lectio VII. Inſtructa taliter Dei famula a præfatis viris, abeuntibus illis, cœpit iter ſuum Dei auxilio præparare, unius

tantum famulæ comitatu contenta. Quæ poſtquam *Romam* pervenit, ad limina beati Petri apoſtoli per aliquot dies morata eſt, ibique, Deo diſponente, invenit ſocios itineris mare tranſire cupientes.

« Lectio VIII. Iis igitur iuncta navigio pervenit ad locum ubi eccleſia erat conſecrata in honore ſancti Iohannis Baptiſtæ, in qua pollex & pars digitorum manus dextræ & quædam præfati Baptiſtæ reliquiæ reconditæ fuerunt. »

[*Officium ſ. Tigridis*, ex breviario quodam eccleſiæ ſ. Iohannis Maurianenſis, ſæc. XVI confecto, ap. Greg. Turon., *Opera* (ed. Bordier, I, 399).]

« Hæc & alia pietatis opera agentibus accidit, ut monachorum religioſorum fruerentur adventu, qui ex *Hieroſolymitanis* partibus *Scotiam* pergere fatebantur. Apud quas cum triduo demorarentur, de reliquiis ſ. Ioannis Baptiſtæ, volente Domino, cum illis habuerunt colloquium, dicentes eum decollatum fuiſſe apud quoddam *Arabiæ* caſtellum, quod *Machaerunta* nominatur, & apud civitatem *Samariæ*, quæ nunc *Sebaſte* dicitur, conditum; caput autem *Hieroſolymam* perlatum, & ibi cum maximo honore humatum. Poſt longa decollationis eius tempora, ab ipſo revelatum duobus monachis orientalibus qui orationis cauſa venerant *Hieroſolymam*, & inde *Ediſſam Phœniciæ* civitatem perlatum; oſſa vero eius ſancta prius de *Samaria Hieroſolymam* tranſlata, & inde *Alexandriam* tranſmiſſa, ubi nunc in eccleſia, quæ in ipſius nomine eſt conſtructa, recondita habentur. Quod divina providentia aiebant eſſe factum; ut ſcilicet per plura loca deportatis ſancti martyris reliquiis, plura virtutis ſigna per eius decollationem, Chriſto largiente, cui teſtimonium perhibuit, cuiuſque præco vel præcurſor extitit, per eas fierent manifeſta.

« Inſtructa talibus Dei famula a præfatis viris, abeuntibus illis, cœpit iter ſuum cum Dei auxilio præparare; unius tantum famulæ comitatu contenta. Quæ poſtquam *Romam* pervenit, ad limina b. Petri apoſtoli per dies aliquot morata, ibidem, Deo diſponente, invenit ſocios itineris, mare tranſire cupientes. His igitur iuncta, navigio pervenit ad locum ubi eccleſia erat conſecrata in honore ſ. Ioannis Baptiſtæ, in qua pollex & pars digitorum manus dexteræ & quædam aliæ præfati Baptiſtæ reliquiæ reconditæ fuerant.

« Tunc s. Tygris, fide plena, vinculo se iuramenti constrinxit, quod non prius ab ipso loco discederet, quam, permittente unigenito Filio Dei, ex membris b. Ioannis Baptistæ, aliquam particulam mereretur accipere; sed loci illius incolæ illud iuramentum omnino impossibile iudicabant. Ipsa tamen quotidie ante sanctas reliquias sese offerebat, orans ut Deus iter suum prosperum efficeret & desiderium adimpleret. In qua intentione continuis duobus annis, iugiter Dominum deposcens, devote perseveravit.

« Tertio tandem incipiente anno, cum iam nimium orando, ieiunando, vigilando, assiduas lacrymas fundendo, fatigata esset, & ad effectum suam petitionem pervenire non cerneret, proiecit se ante sepulcrum, corde contrito & humiliato, Dominum lacrymabiliter orans, ut eius diutissimam petitionem exaudire dignaretur; adiiciens nunquam se ab ipso pavimento surrecturam, priusquam pius & misericors Dominus suam impleret petitionem; ibique iacens, nullumque cibum gustans, flere & orare non cessavit, cupiens dissolvi & esse cum Christo, magis quam in carne permanere. Sed misericors Dominus videns eius constantiam, fidem inviolabilem, & invictam perseverantiam, misericordia motus, concessit ei donum quæsitum, & omnibus seculis admirandum. Dei enim motu apparuit supra sepulcrum b. Ioannis Baptistæ pollex ipsius & pars digitorum, qui meruerunt Domini verticem tangere in *Iordanis* flumine, quando ipse Redemptor sub eo dignatus est baptizari.

« Cognovit autem sancta Dei famula se esse exauditam, & sumens illud sanctum Dei donum, resumpto spiritu qui pæne in ea defecerat, & receptis viribus læta surrexit. Reconditoque eo in capsula quam dudum paraverat (cum ceteris minutiis reliquiarum), gaudens cœpit ad propria remeare. Impletum est in illa quod in Evangelio scriptum invenimus: *Omnis qui petit accipit, & qui quærit invenit, & pulsanti aperietur* (Math., VII, 7). Recedente autem famula Dei, cum esset iam longe spatio aliquot milliarium, provinciales in se reversi, magnæ amentiæ & ignaviæ imputare cœperunt, quod mulier peregrina & inermis honorem regni, tutamentum populi, sine contradictione & absque iniuria, sola auferret. Qua de re simul omnes commoti, cursu velocissimo insecuti sunt. Quos ut vidit, nimio terrore expavit: sed fugiendi locum non habuit.

« Tunc toto corde ad Dominum conversa, oravit ne gau-

dium ſuum in mœrorem converteret, & donum, quod ab eo lacrymando acceperat, gaudendo deportaverat, cum triſtitia amitteret. Tunc reliquias de capſula ſumptas ſub mamilla abſcondit; & quas externo ſepulcro inviſibiliter & potentialiter extraxit, has ipſi mamillæ, reliquæ carni coæquatæ, interno ſepulcro, videlicet ſanctæ mulieris pectori, omnipotentiſſima ſua virtute, mirabiliter condidit. Tunc venientes qui eam perſequebantur, iuſſerunt reliquias reddere. At illa ſupplicans, dixit: Ablata eſt ſpes gaudij mei, & lætitia mea converſa eſt in lamentationem, quia donum quod accepi, propter peccata mea amiſi. Et illi accipientes capſulam, nihil invenerunt; deinde caput eius diſcooperientes denudaverunt, & cum non invenirent, confuſi reverſi ſunt ad ſua. Ipſa autem onuſta & ſecura ibat per viam gaudens.

« Et cum iam eadem Dei famula, poſt longum & laborioſum itineris laborem, *Maurianam* veniſſet, & ibidem Dominus multa miracula & præclaras virtutes, per merita venerabilis Ioannis Baptiſtæ, operatus fuiſſet, audientes ex vicinis civitatibus epiſcopi tres, *Taurinenſis* ſcilicet, *Auguſtenſis*, nec non *Bellicenſis*, cum multitudine fidelium facto conſilio, ad viſitandas reliquias convenerunt; & ut, ſi fieri poſſet, aliquas particulas de ſanctis reliquiis accipere mererentur..... »

[*Vita ſ. Tygris*, ex miſſali eccleſiæ Maurianenſis, cc. 2-8 (*AA. SS. Boll.*, Iun., V, pp. 73-74).]

« Non deſunt qui putant b. Theclam digitum ſ. Ioannis, qui comburi non potuit, ex oris tranſmarinis detuliſſe in *Mauritaniam*, ibique in honorem b. Ioannis eccleſiam conſtruxiſſe, quæ hoc die fuit dedicata. »

[Ioan. Belethus, *Rationale divinorum officiorum*, c. 147 (Migne, *Patr. lat.*, CCII, c. 151).]

« Cum autem colligerentur oſſa [ſ. Ioannis Baptiſtæ], quidam monachi a *Ieroſolymis* miſſi, latenter colligentibus, magnam eorum partem tulerunt, inter quæ etiam digitus, quo Dominum monſtravit, fuiſſe perhibetur, quem poſt beata Tecla inter *Alpes* attulit, & dicitur eſſe in eccleſia *Maurianenſi*. »

[Petrus Comeſtor, *Hiſt. ſcholaſt.*, *In Evangelia*, c. 73 (Migne, *Patr. lat.*, CXCVIII, cc. 1174-1175).]

« Unde ipſe digitus [ſ. Ioh. Baptiſtæ] a prædictis monachis eſt repertus, quem poſtmodum, ut habetur in *Hyſtoria ſcholaſtica*, ſancta Thecla intra *Alpes* detulit & in eccleſia Sancti

Maximi collocavit. Hoc etiam testatur Iohannes Beleth dicens, quod prædicta sancta Thecla ipsum digitum, qui comburi non potuit, de ultra partibus marinis in *Normanniam* attulit & ibi in honore sancti Iohannis ecclesiam fabricavit, quam ecclesiam, ut ibidem dicit, quidam hac die dedicatam fuisse asserunt.

« Apud *Mariennam*, urbem *Galliæ*, matrona quædam, Iohannis Baptistæ valde devota, Deum instantius exorabat, ut sibi de reliquiis Iohannis aliquando donaretur aliquid. Cum autem orando nihil proficere se videret, sumta de Deo fiducia iuramento se adstrinxit, quod hactenus non comederet, donec quod petebat acciperet. Cum autem diebus aliquibus ieiunasset, pollicem super altare miri candoris vidit & Dei donum læta suscepit, tres autem episcopi illuc accurrentes, cum quilibet de illo pollice partem vellet accipere, tres sanguinis guttas stillare videntes in linteo supposito stupuerunt & singuli singulas se meruisse lætati sunt.

[Iacobus de Voragine, *Legenda aurea*, c. 125 (ed. Th. Græsse, Dresdæ, 1846, p. 574), *qui, ut manifestum est, Tigrim & Theclam non unam & eamdem fuisse personam credebat.*]

« Alij dicunt, quod beata Thecla digitum beati Ioannis, qui comburi non potuit, de ultramarinis partibus afferens in *Morianam*, ibi ad honorem beati Ioannis fundavit ecclesiam, & hac die dedicata est ei ecclesia. »

[Durandus, *Rationale*, l. VII, c. 26, nº 3 (ed. Venet., 1599, f. 296).— Cf. Sigebertus, *Chron.*, ad ann. 613 (Pertz, *Mon. G.*, *SS.*, VI, 321), *qui de Maurianensibus s. Iohannis Baptistæ reliquiis, a muliere quadam allatis, peregrinatione prorsus omissa, mentionem facit*; cf. etiam Truchet, *Hist. hagiol. du dioc. de Maurienne* (Chambéry, Puthod, 1867, in-8), *pièces justif.* nº XI, p. 314.]

564, déc. (?) PESTIS ET TERRÆ MOTUS ANTIOCHIÆ.

[Cedrenus, *Histor. compend.* (ed. Bonn., I, p. 679).—Iohannes ep. Asiæ, *Historia*, ad an. Gr. 876 (Chr. 564) *a* Dionysio, Iacob. patr. *exscripta* (I. S. Assemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, II, p. 89), *qui urbes Phœniciæ, Palæstinæ & Arabiæ etiam concussas fuisse dicit.*]

nte an. 565 **S. GERMANUS, *Parisiensis episcopus.* (377)

« Beatissimus quoque Germanus, præsul *Parisiacæ* urbis, ad sancta loca *Iherosolymis* pergens, indeque rediens, præfatum principem [Iustinianum imperatorem] adiit, a quo &

honorifice eſt ſuſceptus. Cumque eum plurimis vellet honorare muneribus, vir Deo plenus auri argentique ſpernens munera, ab eo reliquias tantummodo ſanctorum expetiit. Cuius devotioni præfatus congaudens princeps, de Domini noſtri I. C. corona ſpinea, ſimulque reliquiis Innocentium, unaque brachium ſ. Georgij martyris pro magno munere contulit. Quæ vir Dei gratanter ſuſcipiens, ad propria rediit & prædicta ſanctorum pignora in eccleſia Sanctæ Crucis Sanctique Vincencij condidit. »

[Aimoinus, *Hiſt. Franc.*, lib. III, c. 9 (*Rec. des hiſt. de la Fr.*, III, 69). *Hanc peregrinationem parum certam contendunt Bollandiſtæ*, mai., VI, p. 778 & apr., III, p. 111.]

c. 565 GREGORIUS *quidam anachoreta* & THALELÆUS *nauta*. (378)

[Ioh. Moſchus, *Pratum ſpirituale*, c. 91 (Ducæus, *Bibl. vet. patr.*, II, p. 1094). *Incertum an Gregorius ille idem ſit ac Gregorius anachoreta, quem infra, ad an.* c. 580, *recenſemus.*

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 568 PHOTIUS *vel* PHOTINUS, *altera vice*, CONON *Tarſenſis* & EUGENIUS *ex Seleucia Iſauriæ, Tritheitarum hæreſis ſectatores.* (379)

[Iohannes ep. Epheſi, *Hiſtoria eccleſiaſtica*, l. I, cc. 31-32, l. V, cc. 3 & ſ. (trad. Payne-Smith, *The third part of the eccleſiaſtical hiſtory of John, Biſhop of Epheſus*, Oxford, 1860, in-8, pp. 52, 55, 65-66). *De Conone & Eugenio* cf. Photius, *Bibliotheca*, cod. XXIII, XXIV (Migne, *Patr. gr.*, CIII, c. 60); Nicephorus Calliſtus, *Hiſt. eccleſ.*, l. XVIII, c. 47 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 425); Gregorius Barhebræus, *Chron. eccleſ.*, ſect. I, c. 45 (ed. Abbeloos & Lamy, Lovanij, 1862, t. I, pp. 225, 227, 229). *In Palæſtinam exſules a Iuſtino II, imperatore* (565-578), *miſſi ſunt Conon & Eugenius ſub cuſtodia Photij; quo vero tempore non plane liquet. Ex diverſis ſupra notatis teſtimoniis diſcimus hoc veriſimiliter contigiſſe ante deceſſum Ioannis, patr. C. P., qui anno* 577 *defunctus eſt, & poſt diſputationem quamdam de Trinitate, in urbe C. P. inter Cononem, Eugenium & alios initam. Quæ diſputatio eo fere, ut coniicimus, tempore acta eſt quo Ioannes patriarcha & Ioannes Grammaticus, cognomento Philoponus, libellos ſuos de Trinitate ediderunt, id eſt, teſte* Photio (*Bibliotheca*, cod. LXXV, ap. Migne, *Patr. gr.*, CIII, p. 240), *regnante Iuſtino II, imperatore, indictione prima, quæ indictio, ſi indictiones a menſe ſept. anni* 312 *numeres, ad annos* 567-568 *pertinet.— De his viris, necnon de Photio, vel Photino, plura reperies in* Bibliothèque de l'Ecole des Chartes, 1884, t. XLV, pp. 515-522).]

(Cf. *Itinera diverſa.*)

Poſt an. 568. SAMARITANORUM IN PALESTINA TUMULTUS A PHOTIO VEL PHOTINO (*de quo ſupra ad ann.* 542-3 & c. 568) SEDATUR.

[Iohannes ep. Epheſi, *Hiſt. eccleſ.*, l. I, c. 31 (trad. Payne-Smith, *The third part of the eccl. Hiſtory of John, Biſhop of Epheſus*, Oxford, 1860, in-8, pp. 66-77); Iean de Nikiou, *Chron.*, c. 94 (trad. Zotenberg, p. 168).]

569 REOVALDUS *ſeu* REOVALIS, *presbyter*, *e Gallia oriundus*. (380)

« Huius [dominicæ crucis] reliquias, & merito & fide Helenæ comparanda regina Radegundis expetiit ac devote in monaſterium *Pictavenſe*, quod ſuo ſtudio conſtituit, collocavit, miſitque pueros iterum *Hieroſolymis* ac per totam *Orientis* plagam..... qui circumeuntes ſepulcra ſanctorum martyrum confeſſorumque cunctorum reliquias detulerunt. »

[Greg. Turonenſis, *De gloria martyrum*, l. I, c. 5 (ed. Bordier, I, p. 14).]

« Tempore vero Sigiberti, poſtquam Maroveus epiſcopatum urbis [*Pictavenſis*] adeptus eſt, acceptis epiſtolis Sigiberti regis, pro fide ac devotione Radegundis beatæ, in partes *Orientis* clericos deſtinat, pro dominicæ crucis ligno, ac ſanctorum apoſtolorum cæterorumque martyrum reliquiis. Qui euntes detulerunt hæc pignora. »

[Greg. Turon., *Hiſt. Franc.*, l. IX, c. 40 (ed. Guadet, II, p. 190).]

« Cui [Iuſtino] meritis compar, nubens felicibus annis,
Obtinet auguſtum celſa Sophia gradum.
Quæ loca ſancta pio, fixo colit, ornat amore,
Et facit hoc voto ſe propiare polo,
Cuius prima fides *Orientis* ab axe coruſcans,
Miſit ad occaſum fulgida dona Deo.
Regina poſcente ſibi Radegunde Toringa,
Præbuit optatæ munera ſacra Crucis.

[Venantius Fortunatus, *Liber ad Iuſtinum imperatorem* (ed. Luchi, Romæ, 1786, in-4, t. I, p. 481); cf. Idem, *Carmina*, l. II, carm. 1-7 (*ibid.*, t. I, pp. 35-46).]

« Pervenit tandem ad eam [Radegundem] de domno Mammete martyre, quod *Hieroſolymis* ſua ſancta requieſcerent membra. Hæc audiens avida & ſitibunda potabat velut hydrops qui quantum fontem trahit, tantum ſitis addita

crefcit; ita de rore Dei plus madefacta calet. Tranfmifit virum venerabilem Reovalem prefbyterum, qui tunc fæcularis erat & adhuc fuperftes eft corpore, ad patriarcham Hierofolymitanum, pofcens de beati Mammetis pignoribus. Quod vir Dei benigne fufcipiens, rogationes populo indixit.... venit ad fanctum fepulcrum, femperque beatæ fidem pronuntians, tangebat membrum, quale beatiffimus ad petitionem domnæ Radegundis dare iuberet. Tetigit in manu dextera fingulos digitos; ubi ad minorem venit digitum, fe fuavi tactu de propria manu tulit, ut beatæ reginæ defiderio fatisfaceret & eius voluntatem impleret. Quem digitum vir apoftolicus cum digno honore beatæ Radegundi direxit; de *Hierofolyma* ufque *Pictavis* in eius honore femper laus Dei perfonuit...... »

[S. Baudonivia, *Vita Radegundis*, lib. II (Mabillon, *AA. SS. ord. S. Bened.*, I, p. 330; cf. eiufdem *Annales ord. S. Bened.*, I, 156).]

570 ABD ALLAH, *Mohammedis prophetæ pater, e Syria rediens moritur.* (381)

[Tabari, *Chron.*, pars II, c. 45 (tr. Zotenberg, II, p. 243); Maçoudi, *Les Prairies d'or*, c. 70 (tr. Barbier de Meynard, IV, p. 130); cf. Ibn-Ifhak, *Vie de Mahomet* (tr. Weil, Stuttgart, 1864, I, p. 77); Abulfeda, *Annales muflemici* (tr. Reifke, I, p. 3).]

(Cf. *Itinera arabica*, I.)

c. 570 ANTONINUS *Placentinus* & IOHANNES *de Placentia.* (382)

[Anonymus, *De locis quæ perambulavit Antoninus martyr* (fupra, I, pp. 89-138, & pp. 360-391).]

c. 570 *ANONYMUS.* (1)

« *De locis quæ perambulavit Antoninus martyr.* »

[Editum fupra, I, pp. 89-138, & pp. 360-391.]

572, 18 mai. IUSTINI II IMP. CONSTITUTIO DE SAMARITANIS QUI AD CHRISTIANAM FIDEM TRANSEUNT.

[*Corp. iur. civ.*, *Novellæ conftitut.*, CXLIV (ed. Ofenbrüggen, Lipfiæ, 1875, III, pp. 636-637).]

573. ANTIOCHIÆ SUBURBIA A PERSIS VASTANTUR.

[Evagrius, *Hift. eccles.*, l. V, c. 9 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2812); Menandrus, *Hiftoria*, *De legationibus* (ed. Bonn.,

p. 423); Theophylactus, *Historiæ*, l. III, c. 10 (ed. Bonn., p. 135); Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita s. Simeonis Stylitæ, iunioris*, c. XXIV, §§ 193-194 (*AA. SS. Boll.*, mai., V, p. 379); Theophanes, *Chronogr.* ad ann. 6066 (ed. Bonn., I, p. 381); Zonaras, *Annales*, l. XIV, c. 10 (ed. Paris., II, p. 71); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 28 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 321); cf. *Historia miscella*, l. XVIII, c. 33 (ed. Eyssenhardt, p. 385); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 684).—Tabari, *Chron.*, pars II, c. 42 (tr. Zotenberg, II, p. 221); Abulfaragius, *Chron. Syr.*, VIII, p. 87; Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 206).]

574. *SANCTA CRUX A IUSTINI II LEGATIS EX APAMEA ANTIOCHIAM TRANSFERTUR; CUIUS FRAGMENTUM DEINDE CONSTANTINOPOLIM PORTATUR.

[Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 685).— Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, pp. 201-202).]

c. 575 ANONYMUS *quidam, cum s. Gregorio Turonensi conversatus.* (383)

« Advenit quidam qui nobis pallulam holosericam valde vetustam exhibuit, dicens ab hac in *Hierosolymis* crucem Domini involutam fuisse. Quod cum apud rusticitatem nostram incredibile haberetur, ac rimaremur sollicite unde ei tanta ibidem fuisset gratia ut ista meruisset, cum sciamus in tempore quo sacrum hoc lignum adoratur, non solum exinde nihil quemquam mereri, sed etiam importunius accedentem verberibus arceri, respondit: « Quando, inquit, *Hierosolyma* « abij, Futen abbatem reperi, qui magnam cum Sophia « Augusta gratiam habuit, huic enim omnem *Orientem* quasi « præfecto commiserat. Huic me subdidi, & cum ab *Oriente* « regrederer, ab hoc & sanctorum pignora & hanc pallam, de « qua eo tempore sancta crux involvebatur, accepi. »

[Gregorius Turon., *De gloria martyrum*, l. I, c. 6 (ed. Bordier, I, pp. 20-22).]

c. 575 *ANASTASIUS, *in monte Sina monachus.* (384)

[Basilius imp., *Menologium*, ad d. 20 Aprilis (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 413). — *Anastasium illum eumdem esse ac Anastasium quemdam, Sinaitam dictum, ex Palæstina oriundum, qui anno* 559 *Antiochiæ patriarcha factus est & anno* 599 *obiit scriptores nonnulli tam recentiores quam antiquiores autumant. Auctorum illorum nomina reperies apud AA. SS. Boll.*,

Apr., II, pp. 850-854; Fabricium, *Bibliotheca græca*, t. X, pp. 571 & s., ed. Harlesij; U. Chevalier, *Répert. des sources histor. du m. âge*; *bio-bibliographie*, p. 107. *Quos errare ex infra de tempore mortis Anastasij nostri dicendis, manifestum apparebit. Incerta illius patria. Palæstinum fuisse vult* Fabricius (ibid.), *sed quo fretus testimonio ignoramus. Ex Menologij supradicti verbis coniicimus illum iam e iuventute excessisse, quum, visitata Hierosolyma, montem Sinam adiit. Obiisse videtur post annum* 625; *in libro enim suo, cui titulus* Ὁδηγος, *id est* Viæ dux, *de Iohanne, Theodosianorum in Alexandria patriarcha, loquitur dicens :* « Iohannes episcopus Theodo-« sianorum ante quinquennium in duabus heortasticis seu festis epistolis « effudit hanc vocem.... » (Migne, *Patr. gr.*, LXXXIX, c. 257). *Qui Iohannes anno* 620 *patriarchatum iniit* (Cf. Lequien, *Oriens christ.*, II, c. 447). *Errat, ut suspicor, Fabricius* (ibid.) *quum dicat Anastasium, hoc operis sui loco, de Iohanne V, Alexandrino, locutum esse, qui ab anno* 677 *ad annum* 686 *patriarchæ munus gessit. Scripsisse enim videtur Anastasius, haud multum post tempus Eulogij, Alexandrini patriarchæ* (Cf. Ὁδηγος, c. 10; ap. Migne, *Patr. gr.*, LXXXIX, c. 183), *qui anno* 608 *obiit.*]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 575 *IOANNES, *anachoreta* (385)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 180 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1135).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 575 PROCOPIUS *scholasticus, Porphyreonites.* (386)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 131 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1114).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 575 MULIER *quædam senatoria.* (387)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 206 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1157).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 575 MULIER *quædam Sarracena.* (388)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 136 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1116).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

577 VUINNOCHUS *seu* VUANOCHUS *Brito.* (389)

« Tunc Vuinnochus Brito in summa abstinentia a *Britanniis*, venit *Turonis*, *Hierosolymam* accedere cupiens, nullum aliud vestimentum nisi de pellibus ovium lana privatis habens;

quem nos, quo facilius teneremus, quia nobis religiosus valde videbatur, presbyterij gratia honoravimus. »

[Greg. Turonensis, *Histor. Francorum*, l. V, c. 22; cf. l. VIII, c. 34, ed. Guadet, II, p. 262; cf. III, p. 220).]

int. an. 578 LEGATI *qui Iustini II, imperatoris, & Ioannis, Constantinopolitani patriarchæ, epistolas s. Symeoni Stylitæ, iuniori, in Syriam attulerunt.* (391)

[Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita s. Simeonis Stylitæ, iunioris*, c. XXIV, §§ 189, 190 (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, p. 378).]

578 S. GREGORIUS, *postea Agrigentinus episcopus*, MARCUS *monachus &* MONACHI *alij.* (390)

[Leontius presbyter, *Vita s. Gregorij Agrigentini*, cc. 12-19, 28-30 (Migne, *Patr. gr.*, XCVIII, cc. 567-579, 594-598); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Gregorij Agrigentini*, cc. 7, 8, 10, 14, 21 (Migne, *Patr. gr.*, CXVI, cc. 197, 200, 205, 213); Basilius imp., *Menologium*, p. I, c. 209, ad d. 24 nov. (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, cc. 176-177); cf. Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 27 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 284).]

Minime certum est tempus quo s. Gregorius Hierosolymam adiit, quum inter eruditos sæculorum XVII & XVIII viros, alij anno 542, *alij anno* 670, *alij tandem anno* 578 *hoc iter suscepisse dissertationibus probare nisi sint. Antonij Morcelli, qui in editione sua s. Gregorij Agrigentini Operum* (*Venetiis*, 1791, in-fol.) *de hac re egregie disseruit, opinionem secuti sumus* (cf. Migne, *Patr. gr.*, XCVIII, c. 715).

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 579 ANONYMUS *a Guntramno, Francorum rege, Hierosolymam destinatus, iter vero non agressus.* (392)

« Effossus est locus ille & inæstimabiles thesauri, qui ibidem antiquitus positi fuerant, sunt reperti. De quo auro ipse rex postmodum ciborium solidum miræ magnitudinis & magni ponderis fecit multisque illud pretiosissimis gemmis decoratum, ad sepulchrum Domini *Hierosolymam* transmittere voluit. Sed cum minime potuisset, idem supra corpus b. Marcelli martyris quod in civitate *Cavallonno* sepultum est, ubi sedes regni illius erat, poni fecit & est ibi usque in præsentem diem. »

[Paulus Diaconus, *De gestis Langobardorum*, l. III, c. 33 (Muratori, *Rer. Ital. SS.*, I, p. 452), *quem exscripsit* Aimoinus, *De gestis Francor.*, l. III, c. 3 (*Rec. des hist. de Fr.*, III, p. 67); cf. *Vita s. Sori*, c. III, § 16 (*AA. SS. Boll.*, Febr., I, p. 202).]

c. 580 NICOLAUS, *ex Lycia, abbas in monasterio Eunuchorum, iuxta Iordanem.* (393)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 135 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1115).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 580 GREGORIUS, *ex Cappadocia, in eremo prope Hierusalem monachus.* (394)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 92 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1095).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 580 GREGORIUS, *archimandrita monasterij S. Theodosij, qui Constantinopolim adierat, in Palæstinam redit.* (395)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 93 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1095).[

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 580 S. THEODORUS, *Siceota, Anastasiopolitanus episcopus, altera vice.* (396)

[Eleusius, Georgius dictus, *Vita s. Theodori Siceotæ*, c. VII, §§ 49-52 (*cuius vers. lat. ap. AA. SS. Boll.*, April., III, p. 43).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 580 SCRIBA *imperialis cum uxore sua &* GREGORIUS *anachoreta.* (397)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 174 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1131).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

581. ANTIOCHIA TERRÆ MOTU STERNITUR.

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. V, c. 17 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2825), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVIII, c. 3 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 332).]

c. 581 ADI-BEN-ZEID, *ab Hormisda IV, Persarum rege, Constantinopolim missus, rediens in Syria moratur.* (398)

[Abou'lfaradj-Isfahani, *Kitab-alagâni* (tr. Quatremère, *Journal asiatique*, 1835, t. XVI, p. 537; *ubi etiam*, p. 525, n. 2, *auctorum nonnullorum*

nomina reperies qui de Adi-ben-Zeïd, *opus supradictum secuti, scripserunt*). — Cf. Caussin de Perceval, *Essai sur l'histoire des Arabes*, t. II, p. 141.]

(Cf. *Itinera arabica*, I.)

583. NAAMANES V, ALAMUNDARI, SARACENORUM DUCIS, FILIUS, PHŒNICIAM UTRAMQUE ET TRES PALÆSTINAS POPULATUR.

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. VI, c. 2 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2846-2847), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVIII, c. 10 (Migne, *Patr. gr*, CXLVII, c. 348).]

583. ALAMUNDAR SEU MOUNDHIR IV, SARACENORUM DUX, A MAURITIO AUGUSTO IN SICILIAM RELEGATUR.

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. VI, c. 2 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2846); *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVIII, c. 10 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 348).]

c. 583 ANUS *quædam ex Galatia Phrygiæ*. (399)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 127 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, c. 1112).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 583 NEPTIS *quædam Mauritij imperatoris*. (400)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 127 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1112).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

584-596 MAHOMETUS *pluries*, ABU-TALEB, *avunculus eius*, MAISARA, *Chadigæ mancipium*. (401)

« Cum autem inops & orphanus prædictus esset Maometh, visus est sibi ad quandam intrare mulierem locupletem & cognatam suam, nomine Chadigan, mercenarius ad negotiandum cum camelis suis apud *Ægyptum* & *Palæstinam*; paulatim autem fiducia penes ipsam percepta mulierem, quæ vidua erat, & accepit eam uxorem, & habuit camelos ipsius atque substantiam; cumque veniret in *Palæstinam*, conversabatur cum Iudæis & christianis, capiebat autem ab eis quasdam scripturas. »

[*Hist. miscella*, l. XX, c. 59 (ed. Eyssenhardt, p. 458), *quam exscripserunt* Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.*, ad an. 6122 (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1319); & Ekkehardus, *Chron.* (Pertz., *Mon. Germ. SS.*, VI, p. 153).]

« Exordia vero eius [Mahometis] fuerunt talia. Cum esset pusillus, factus est cuiusdam viduæ subditus. Cumque in negotiis cupidus fenerator discurreret, cœpit christianorum conventiculis assidue interesse..... »

[Eulogius, archiep. Toletanus, *Liber apolog. martyr.*, c. 16 (Migne, *Patr. lat*, CXV, c. 859). — *Plurima exstant in Occidentis posterioribus monumentis de his Mahometi itineribus testimonia :* cf. ex. gr. Hildebertus Cenoman, *Carmen de Mahumeto* (Migne, *Patr. lat.*, CLXXI, c. 1347); Sigebertus Gembl., *Chron.* (Pertz, *Mon. germ. SS.*, VI, p. 323). Iacobus Vitriac., *Hist. Hierosol.*, c. 5 (Bongars, *Gesta Dei per Francos*, I, p. 1053); Guillelmus Neubrig., *Rer. anglic. libri*, l. V, c. 12 (*Rer. britan. SS.*, Heidelberg., 1687, fol., p. 485); Mathæus Paris, *Chron. maiora* (ed. Luard, London, 1872, I, p. 269; III, p. 345); Guill. Tripolitanus, *Liber de statu Saracenorum*, cc. 1-3 (Prutz, *Kulturgesch. der Kreuzzüge*, Berlin, 1883, in-8, pp. 575-576); Vincent Bellovac., *Spec. histor.*, l. XXIII, cc. 36, 41 (ed. Duac., 1624, pp. 912-913); Waltherus, *Otia de Mahometo* (Bibl. nat. Paris., cod. lat. 8501 A, mbr. s. XIII, ff. 23-24; & cod. lat. 11332, mbr., s. XIII, ff. 1 v° & 3), *quem secutus est* Alexandre du Pont, *Roman de Mahomet* [gallice] (ed. Francisque Michel, Par., 1831, in-8, pp. 6-7); *De vita & malitia Mahumeti* (Bibl. nat. Paris., cod. lat., 12532, ch. s. XIV, f. 69); Andreas Dandulus, *Chron.*, c. VII, pars 6 (Muratori, *Rer. ital. SS.*, XII, col. 114), *quem exscripsit* Marinus Sanudus, *Hist. Hierosol.*, l. III, pars 3 (Bongars, *Gesta Dei per Francos*, II, p. 124). — Cf. Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6122 (ed. Bonn., I, p. 512); Bartholomæus Edessen., *Confutatio Agareni* (Migne, *Patr. gr.*, CIV, cc. 1388, 1420, 1426); Id., *Confutatio Muhammedis* (*ibid.*, cc. 1448, 1449); Constantinus Porphyrog., *De adm. imper.*, c. 14 (ed. Bonn., p. 91); Georgius Hamartolus, *Chron.*, l. IV, c. 235 (Migne, *Patr. gr.*, CX, c. 805); Cedrenus, *Historiar. compendium* (ed. Bonn., I, p. 739); Euthymius Zigaben., *Panoplia*, tit. 28 (Migne, *Patr. gr.*, CXXX, c. 1123); Glycas, *Annales* (ed. Bonn., p. 514); Anonymus, *Narratio de vita Mahommedis* (Migne, *Patr. gr.*, CLVIII, c. 1078). — Ibn Ishak, *Vie de Mahomet* (tr. Weil, Stuttgart, 1864, I, pp. 86, 90); Tabari, *Chron.*, pars II, c. 46 (tr. Zotenberg, II, pp. 244 & seq.; cf. p. 380); Maçoudi, *Les Prairies d'or*, cc. 6, 70 (tr. Barbier de Meynard, I, p. 146; IV, pp. 125, 132, 153); Hamza Ispahanensis, *Annales*, l. X, c. 2 (tr. Gottwalt, Lipsiæ, 1848, II, p. 118); Abulfaragius, *Chron. Syriac.*, *dyn. X* (tr. Bruns & Kirch, 1789, in-4, p. 101); Id., *Historia dynastiarum*, dyn. IX (tr. Pococke, pp. 101-102); Michel le Syrien, *Chron.*, tr. Langlois, p. 223); Abulfeda, *Annales Moslemici* (tr. Reiske, p. 21). *Arabicos alios fontes hæc eadem narrantes optime notatos reperies ap.* A. Sprenger, *Das Leben und die Lehre des Mohammad*, t. I, pp. 178-192. *Vide etiam* G. Weil, *Mohammed der Prophet, sein Leben und seine Lehre* (Stuttgart, 1843, in-8, pp. 28, 35, not. 14 & 27); Gagnier, *De vita & rebus gestis Mohammedis* (Oxon., 1723, pp. 10 & 12). —

Kiracos de Gantzac, *Hist. d'Arménie*, c. II (tr. Brosset, S. Petersb., 1870, p. 29); Samuel d'Ani, *Tables chronol.* (Brosset, *Collect. d'hist. arm.*, II, pp. 401-403); Thomas Ardzrouni, *Hist. des Ardzrouni*, l. II, c. 4 (Brosset, *Collect. d'hist. arm.*, I, p. 89).

(Cf. *Itinera græca*, I; *Itinera arabica*; *Itinera diversa*.)

585. SYRI AURELIÆ ET BURDIGALÆ VERSANTUR.

[Gregorius Turon., *Hist. Franc.*, l. VII, c. 31, l. VIII, c. 1 (ed. Guadet, II, pp. 43, 70).]

c. 585 IOHANNES MOSCHUS & SOPHRONIUS, *postea Hierosolymitanus patriarcha, qui Aegyptum peragrarant, in Palæstinam redeunt.* (402)

[Anonymus, *Elogium Iohannis Moschi* (Migne, *Patr. lat*, LXXIV, c. 121); Photius, *Biblioth.*, cod. 199 (Migne, *Patr. gr.*, CIII, c. 667); cf. Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, cc. 110 & s. (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, pp. 1105 & s.).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

ant. an. 586 PEREGRINI *anonymi, postea cum Gregorio Turonensi conversati.* (403)

« Igitur, ut diximus, in ipso primo *Iordanis* egressu, *Phaniada* civitas sita est, in qua habetur statua ex electro purissimo fabricata, in qua Redemptoris nostri forma dicitur esse expressa. Nam, ut a plerisque audivi, qui eam contemplati fuerant, mira claritas in eius facie continetur. »

[Greg. Turon., *De Gloria martyrum*, l. I, c. 21 (ed. Bordier, I, p. 56).]

ant. an. 586 DIACONUS *quidam Turonensis ecclesiæ* & ALII *plurimi.* (404)

« Est autem in *Bethleem* puteus magnus, de quo Maria gloriosa aquam fertur hausisse, ubi sæpius aspicientibus miraculum illustre monstratur, id est stella ibi mundis corde, quæ apparuit magis, ostenditur. Venientibus devotis ac recumbentibus super os putei, operiuntur linteo capita eorum. Tunc ille, cuius meritum obtinuerit, videt stellam ab uno pariete putei super aquas transmigrare ad alium, in illo modo quo solent super cœlorum circulo stellæ transferri. Et cum multi aspiciant, ab illis tantum videtur, quibus est mens sanior. Nonnullos vidi qui eam asserant se vidisse. Nuper autem diaconus

nofter retulit quod cum quinque viris afpexit, fed duobus tantum apparuit. »

[Gregor. Turonenfis, *De gloria martyrum*, l. I, c. 1 (ed. Bordier, I, p. 8).]

ant. an. 586 IOHANNES, *leprofus, e Gallia oriundus, &* ALII *leprofi plurimi.* (405)

« Nam vidi ante hoc tempus hominem, Ioannem nomine, qui a *Galliis* leprofus abierat, & in ipfo loco quo Dominum diximus baptizatum aiebat fe per annum integrum commoratum fuiffe. Qui affidue abluebat fe in amne; fed redditus priftinæ incolumitati, reformata in melius cute, fanatus eft. Hic reliquias beatæ Mariæ ab *Hierofolymis* accipiens, revertebatur in patriam, fed prius *Romam* adire difpofuit...... Multos etiam vidimus qui vel in *Iordane* vel in aquis *Levidæ* urbis tincti ab hoc fuerant morbo [lepra] mundati. »

[Gregor. Turonenfis, *De gloria martyrum*, l. I, c. 19 (ed. Bordier, I, p. 54).]

ant. an. 586. FAMES IN QUODAM MONASTERIO HIEROSOLYMITANO.

« Monafterium eft valde magnum in *Hierufalem*, non modicam habens congregationem, in quo non folum devotio populi fæpe plurima confert, verum etiam imperatoris iuffu ibi non minima largiuntur. Accidit autem quodam tempore ut præ penuria egeftatis valde eis victus neceffaria defeciffent.... »

[Gregorius Turon., *De gloria martyrum*, l. I, c. 11 (ed. Bordier, I, p. 34).]

c. 586 Gregorius Turonenfis. (lj)

« *De fluvio* Iordane.

« *Et quia Ioannis Baptiftæ meminimus, dignum eft ut de* Iordane *aliqua memoremus. Igitur a monte* Phanio *duo confurgunt fontes, quorum unus* Ior, *alter* Dan *vocitatur: qui ab utraque parte* Phaniadæ *urbis, quæ prius* Cæfarea Philippi *vocabatur, defcendentes, fub ipfa urbe tam fluentis coniuncti, quam nomine uno,* Iordanem *efficiunt, qui ufque* Hiericho *civitatem & ultra defluit. In eo habetur locus in quo Dominus baptizatus eft. In uno etenim reflexu aqua ifpa revolvitur, in qua nunc leprofi mundantur. Cum autem advenerint, fæpius lavantur in flumine,*

donec ab infirmitate purgentur. De publico tamen, dum ibi commorati fuerint, victum accipiunt; sanati autem, ad propria discedunt. Ipse quoque Iordanis *ab eo loco in quinto milliario, mari commixtus* Mortuo, *nomen amittit. Mare enim* Mortuum *ob hoc dicitur, eo quod ab incendio* Sodomæ *vel reliquarum urbium est versatum, & aqua ipsa asphalto permixta est: unde a nonnullis mare* Asphalti *appellatur; in quo qui natare nescit, super aquam fertur, & circa eum sulphur adhæret.*

« *De aquis* Levidæ *urbis.*

« *Sunt autem & ad* Levidam *civitatem aquæ calidæ, in quibus Iesus Nave lavare solitus erat; ubi similiter leprosi mundantur: est autem ab* Hiericho *duodecim millia. Prope autem* Hiericho *habentur arbores quæ lanas gignunt. Exhibent enim poma in modum cucurbitarum, testas in circuitu habentes duras, intrinsecus autem plena sunt lana. Et de his etiam ferunt ipsi Iesu Nave solere fieri indumenta. Sed & hodieque tales exhibent lanas, ex quibus nos a quibusdam delatas vidimus, & admirati sumus vel candorem, vel subtilitatem earum.*

« *De forma Domini apud Phaniadam.*

« *Igitur, ut diximus, in ipso primo* Iordanis *egressu,* Phaniada *civitas sita est......* » (vide supra n. 403).

[Gregorius Turon., *De gloria martyrum,* l. I, cc. 17, 18, 21 (ed. Bordier, I, pp. 51, 54, 56).]

c. 586. TERRA E PALÆSTINA ALLATA INFIRMOS SANAT.

« Prodit ex monumento quo Dominicum iacuit corpus mira virtus, quod sæpius terra naturali candore radiante repletur, & exinde iterum ablata aqua conspergitur, de qua tortulæ parvulæ formantur, ac per diversas mundi partes transmittuntur, de quibus plerumque infirmi sanitates hauriunt. »

[Gregorius Turon., *De gloria martyrum,* l. I, c. 7 (ed. Bordier, I, p. 24); *cuiusmodi, ut videtur,* « *tortulæ* » *quædam, sæculo VI vel VII confectæ, in thesauro ecclesiæ Monzensis, Lombardiæ, adhuc servantur* (vid. Barbier de Montault, *Le trésor de la basilique royale de Monza*; *Bull. monum.*, 1883, 5e sér., XI, pp. 132-138).]

c. 587 *B. AGILUS, *vicecomes, confessor prope Magdunum in Gallia.* (406)

« In qua peregrinatione multum commoratus, *Romam* primum adiit; ibique diu ad beatorum Petri & Pauli limina

consistens, tandem instinctu divino redemptionis nostræ ac venerabilis sanctæ crucis honore *Hierosolymam* petiit, & ad sepulcrum Domini longo tempore se maceravit ieiuniis & orationibus, donec divinitus pro redeundo est admonitus. »

[Anonymus, *Vita b. Agili*, c. 9 (*AA. SS. Boll.*, Aug., VI, p. 567).]

589. SYRI IN SEPTIMANIA VERSANTUR.

[*Acta concilij Narbon.*, can. 4 & 14 (Mansi, *Concilia*, X, cc. 1015 & 1017).]

589, 31 oct. ANTIOCHIA TERRÆ MOTU MAXIMO EVERTITUR.

« Anno igitur decimo sexto Childeberti, Guntchramni autem trigesimo regum, quidam episcopus de transmarinis partibus ad *Turonicam* urbem advenit, nomine Simon. Hic nobis eversionem *Antiochiæ* urbis enuntiavit, adserens se de *Armenia* in *Persìde* captivatum fuisse. Rex enim Persarum, inrupto Armeniorum termino, prædas egit, ecclesiasque igni succendit; & hunc sacerdotem cum populo suo, ut diximus, captivum abduxit. Tunc etiam & basilicam sanctorum quadraginta octo martyrum, de quibus in libro Miraculorum memini, qui in illa regione passi sunt, oppleta ligni congerie, pice tergoribusque suillinis immixtis, subpositis ardentibus facibus, succendere nisi sunt; sed nequaquam ignis adparatum incendij comprehendit; sicque videntes magnalia Dei, recesserunt ab ea. Audita autem quidam episcopus istius memorati sacerdotis abductione, direxit pretium per homines suos ad regem Persarum. Quo ille suscepto, relaxavit a servitutis vinculo episcopum istum. Ex iis ergo discedens regionibus, *Gallias* est adgressus, ut aliquid consolationis a devotis acciperet. »

[Greg. Turon., *Hist. franc.*, l. X, c. 24 (ed. Guadet, IV, pp. 256-257), *quem exscripsit* Sigebertus Gembl., *Chron.* (Pertz, *Mon. Germ. SS.*, VI, p. 319). — Cf. Evagrius, *Hist. eccles.*, l. VI, c. 8 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2853); Leontius, *Vita s. Simeonis Sali*, c. VI, § 38 (*AA. SS. Boll.*, Iul., I, p. 156); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVIII, c. 13 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 353). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, pp. 191-192); Abulfaragius, *Chron. Syriac.*, dynast. IX (tr. Bruns & Kirch, p. 96). — Iean de Nikiou, *Chron.*, c. 101 (ed. Zotenberg, p. 196).]

c. 589 AUBEKYOUS *seu* SOURIKIOUS, *præfectus*. (407)

[Iean de Nikiou, *Chron.*, c. 92 (ed. Zotenberg, p. 197; *Catal. des mss. éthiop. de la Bibl. nat. de Paris*, p. 237).]

(Cf. *Itinera diversa*.)

ant. an. 590 S. GOLINDUCH *seu* CHOLINDUCH, *nobilis ex Persia matrona*. (408)

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. VI, c. 20 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2873); Theophylactus, *Historiæ*, l. V, c. 12 (ed. Bonn., pp. 227-228); Basilius imp., *Menologium* ad d. 13 Iul. (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 537); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVIII, c. 25 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 377); *Menologium Græcorum*, ad d. 13 Iul. (ed. Albani, III, p. 164). — Iean de Nikiou, *Chron.*, c. 96 (ed. Zotenberg, p. 186). — Cf. *AA. SS. Boll.*, Iul., III, pp. 509-512.]

(Cf. *Itinera græca*, I; *Itinera diversa*.)

ant. an. 590. **TUNICA J. C., IN ZAFED (JAFFA) URBE REPERTA, HIEROSOLYMAM PORTATUR.

« Anno xxx regni suprascripti principis [Guntchramni], tunica Domini nostri Iesu-Christi, quæ eidem in Passione sublata est, & a militibus, qui eum custodiebant, est sortita, de qua David Propheta dicit : « *Et super vestimenta mea posuerunt sortem* [Psal. XXI, 19] », inventa est prodente Simone, filio Iacob, qui per duas hebdomadas multis cruciatibus affectus, tandem profitetur ipsam tunicam in civitate *Zafed*, procul a *Hierosolyma*, in arca marmorea positam esse. Quam Gregorius Antiochenus & Thomas Hierosolymorum & Iohannes Constantinopolitanus episcopi cum aliis multis episcopis, triduanum facientes ieiunium, exinde condigne cum arca marmorea, levi effecta, quasi ex ligno fuisset, ordine pedestri *Hierosolymam* cum devotione sanctissima perduxerunt, eamque in loco, ubi crux Domini adoratur, cum triumpho posuerunt. »

[Fredegarius, *Chron.*, c. 11 (*Rec. des Hist. de Fr.*, II, p. 419), *quem exscripsit* Aimoinus, *De gestis Francor.*, l. III, c. 77 (*Rec. des Hist. de Fr.*, III, p. 105). Cf. Sigebertus Gembl., *Chron.*, (Pertz, *Mon. Germ. SS.*, VI, p. 320); Hugo Flaviniac, *Chron.*, l. II (*ibid.*, VIII, p. 322); Vincent. Bellovac., *Spec. hist.*, l. XXII, c. 10 (ed. Duac., 1624, fol., p. 864). — *Incognita hæc translatio videtur Gregorio ep. Turonensi, qui in lib. I, c. 8 de Glor. Martyr. narrat tunicam « in civitate* Galathea », *ab urbe Constantinopoli quasi millibus centum quinquaginta sita, retineri.*]

590. ANASTASIUS I, ANTIOCHENUS PATRIARCHA, E SEDE PULSUS IN ILLYRIA VERSATUR.

[Gregorius I Magnus, *Epist.*, l. I, ep. 7, 26, 28 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 452, 479, 481), *in quibus litteris spem effert Gregorius Anastasium, si in sedem suam restitui non possit, Romam venturum, ut secum vivat.* — Cf. Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 40; l. V, c. 5; l. VI, c. 24 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2783-2785, 2801, 2882); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*,

l. XVII, cc. 30, 36; l. XVIII, c. 26 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, cc. 300, 313, 380).]

c. 590 LEGATI, *quos Kyron, catholicos Iberiæ, pluries ad patriarcham Hierosolymitanum misit.* (409)

[Oukhtanès d'Ourha, *Epitome historique*, II, c. 25 (tr. Brosset, St-Péterfb., 1870, p. 304).]

(Cf. *Itinera diversa.*)

c. 590 *THOMAS *presbyter*, MONACHI *duo &* LEGATUS *quidam anonymus a s. Simeone Stylita, iuniore, C. P. missi.* (410)

[Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita s. Simeonis Stylitæ*, c. XXIX, § 235-236 (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, pp. 395-396).]

591, febr. LEGATI *s. Gregorij I, papæ, epistolas Iohanni Hierosolymitano & Gregorio Antiocheno patriarchis afferentes.* (411)

[S. Gregorius, *Epist.*, l. I, ep. 25 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 468-479; Jaffé, n. 728). Cf. Ioannes Diaconus, *Vita s. Gregorij* I, *papæ*, l. II, c. 1, § 3 (*AA. SS. Boll.*, Mart., II, p. 148).]

591 *CHOSROES II, *Persarum rex, e regno suo pulsus Antiochiam adit.* (412)

[Tabari, *Chron.*, (tr. Nöldeke, pp. 275, 282; tr. Zotenberg, II, p. 289). *Non dicunt alij auctores, qui de Chosrois fuga scripserunt, illum Antiochiam usque venisse*; cf. *Hist. miscella*, l. XIX, c. 22 (ed. Eyssenhardt, p. 401); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. VI, c. 17 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2869); Theophylactus Simoc., *Historiæ*, l. IV, c. 10 (ed. Bonn., p. 179 & seq.); *Chron. Paschale*, olymp. 342 (ed. Bonn., I, p. 692); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6080 (ed. Bonn., I, p. 409); Zonaras, *Historia*, l. XIV, c. 12 (ed. Paris., II, p. 75); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 695); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVIII, c. 20 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 365).— Maçoudi, *Les prairies d'or*, c. 24 (tr. Barbier de Meynard, V, pp. 219 & seq.); Nikbi ben Massoud, *Histoire des rois de Perse* (*Not. & extr. des mss.*, II, pp. 354-355).— Thomas Ardzrouni, *Hist. des Ardzrouni*, l. II, c. 3 (Brosset, *Collect. d'hist. arméniens*, I, p. 76); Jean Catholicos, *Hist. d'Arménie*, c. 9 (éd. St-Martin, Paris, 1841, p. 57); *Hist. de la Géorgie* (tr. Brosset, St-Péterfb., 1849, in-4, p. 221).—Mirkhond, *Hist. des Sassanides* (tr. Silv. de Sacy, *Mém. sur les antiquités de la Perse*, pp. 396-398).]

(Cf. *Itinera arabica.*)

591. PATRES SYRI PLURIMI IN ARMENIA NESTORIANAM HÆRESIM PRÆDICANT.

[Samuel d'Ani, *Tables chronologiques* (Broffet, *Coll. d'hift. arméniens*, II, p. 395), *quem exfcripfit* Kirakos de Gantzac, *Hiftoire d'Arménie*, c. II (tr. Broffet, St-Péterfbourg, 1870, p. 26).]

591. SIMON, EPISCOPUS ARMFNUS, QUI ALIQUAMDIU ANTIOCHIÆ VIXISSE VIDETUR, ADVENIT TURONES.

[Greg. Turon., *Hift. Franc.*, l. X, c. 24 (ed. Guadet, IV, p. 256 & *fupra ad ann.* 589).]

591. EUSEBIUS, SYRUS NEGOCIATOR, PARISIENSIS FIT EPISCOPUS.

« Ragnemodus quoque, Parifiacæ urbis epifcopus, obiit. Cumque germanus eius, Faramodus presbyter, pro epifcopatu concurreret, Eufebius quidam negotiator, genere Syrus, datis multis muneribus, in locum eius fubrogatus eft; ifque, accepto epifcopatu, omnem fcholam deceffloris fui abiiciens, Syros de genere fuo ecclefiafticæ domui miniftros ftatuit. »

[Greg. Turon., *Hift. Franc.*, l. X, c. 26 (ed. Guadet, IV, p. 261).]

c. 592. NAAMANES V, SARACENORUM DUX, AD CHRISTIANAM FIDEM TRANSIT.

[Evagrius, *Hift. ecclef.*, l. VI, c. 22 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2877), *quem exfcripfit* Nicephorus Calliftus, *Hift. ecclef.*, l. XVIII, c. 23 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 373).] — Amr, *El Madjdal* (J. S. Affemani, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, III, pp. 109-110); Gregorius Barhebræus, *Chron. ecclef.*, fect. II, c. 24 (tr. Abbeloos & Lamy, Lovanij, 1872, III, p. 106). — Cf. Quatremère, Mémoire fur l'ouvrage intitulé *Kitab-Alaghâni* (*Journ. afiat.*, Nov. 1838, p. 506).]

592, apr. RUSTICIANAM PATRICIAM A CONSILIO EUNDI AD LOCA SANCTA DEFLEXISSE MIRATUR S. GREGORIUS.

[S. Gregorius I, Magnus, *Epift.*, l. II, ep. 27 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, c. 562; Jaffé, n. 817). Cf. infra, n. 413, *ubi videbis Rufticianam anno* 594 *montem Sinam adiiffe*.]

594. COSMAS SYRUS, UT VIDETUR, MERCATOR IN ITALIA ET SICILIA DEGIT.

[S. Gregorius I, Magnus, *Epift.*, l. IV, ep. 45; cf. l. III, ep. 58 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, c. 718; cf. c. 656; Jaffé, n. 950; cf. n. 897).]

594 RUSTICIANA, *Romana patricia.* (413)

« Gregorius Rufticianæ patriciæ. Excellentiæ veftræ fcripta fufcipiens, libenter agnovi qualiter ad *Montem Sina* perrexerit. Sed credite, ego quoque voluiffem vobifcum ire, fed vobifcum minime redire. Quamvis mihi valde difficile fit credere quia ad loca fancta fuiftis, Patres multos vidiftis. Nam, credo, fi vidiffetis, tam celeriter ad *Conftantinopolitanam* urbem redire minime poteratis. At poftquam talis civitatis amor de corde veftro nullomodo receffit, fufpicor quia excellentia veftra fancta quæ corporaliter vidit, ex corde minime attendit...... »

[S. Gregorius Magnus, *Epift.*, l. IV, ep. 46; cf. l. VIII, ep. 22; l. XI, ep. 43 & 44; l. XIII, ep. 22 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, c. 719; cf. cc. 923, 1152-1156, 1275; Jaffé, n. 951; cf. nn. 1143, 1393, 1394, 1506).]

595. ANASTASIUS I, ANTIOCHENUS PATRIARCHA, EPISTOLAM AD GREGORIUM I, PAPAM, MITTIT.

[S. Gregorius I, Magnus, *Epift.*, l. V, ep. 39 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, c. 764; Jaffé, n. 993).]

595, iun. LEGATI, *f. Gregorij I, Magni, epiftolas Anaftafio I, patriarchæ Antiocheno, afferentes.* (414)

[S. Gregorius I, Magnus, *Epift.*, l. V, ep. 39, 43 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 763, 770; Jaffé, nn. 993, 994).]

c. 595. ABRAHAM, ARMENIÆ CATHOLICOS, HIEROSOLYMAM LAUDAT.

[Abraham, Armeniæ catholicos, *Epift. ad Kyron, catholicon Iberiæ*; ap. Oukhtanès d'Ourha, *Epitome hiftorique*, II, cc. 47 & 50 (tr. Broffet, St-Péterfb., 1870, pp. 324-327).]

c. 595 IOANNES, *abbas Perfa, qui Romam etiam adierat.* (415)

[Ioh. Mofchus, *Pratum fpirituale*, c. 151 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1122).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 595 *PETRUS, *presbyter ex Roma.* (416)

[Ioh. Mofchus, *Prat. fpirituale*, c. 192 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1145); cf. Ioannes Diaconus, *Vita f. Gregorij I, papæ*, l. II, c. 6, § 45 (*AA. SS. Boll.*, Mart., II, p. 155).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 596. S. EXHILARATUS SECUNDICERIUS ET SABINIANUS DIACONUS AB HIEROSOLYMA CUM EPISTOLIS AD S. GREGORIUM I, MAGNUM, MITTUNTUR.

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. VII, ep. 27, 32; cf. l. VIII, ep. 6 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 882, 890; cf. c. 910; Jaffé, nn. 1105, 1110; cf. n. 1127).]

597, ant. nov. PETRUS, *acolythus Romanus.* (417)

« Comperimus autem quod Petrus acolythus, quem dilectissimo filio nostro Sabiniano diacono responsa ecclesiastica facienti observare in urbe regia feceramus, fugiens ad vestram ecclesiam venerit. Quod si verum est, in tuto eum facere fraternitas vestra, & inventa huc studeat occasione remittere. Aut si forte hoc metuens a vestra discesserit ecclesia, & per diversa loca, ne comprehendi valeat, latitet, in omnibus parochiis vestris ut diligenter requiratur iniungite, & inventum ad nos, sicut præfati sumus, transmittite. »

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. VIII, ep. 6, Amos Hierosolymitano patriarchæ (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, c. 910; Jaffé, n. 1127). *Non idem videtur Petrus ille ac Petrus presbyter quem supra ad an. c.* 595 *notavimus.*]

597, iun. LEGATUS *s. Gregorij I, Magni, epistolas in Syriam & Palæstinam afferens.* (418)

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. VII, ep. 27, 32, 34 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 882, 889, 892; Jaffé, nn. 1105, 1110, 1112).]

597, sept. LEGATUS, *s. Gregorij I, Magni, epistolam Anastasio I, patriarchæ Antiocheno afferens.* (419)

[Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. VIII, ep. 2 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 905-907; Jaffé, nº 1124).]

597, nov. LEGATI *s. Gregorij I, Magni, epistolam Amos, patriarchæ Hierosolymitano, afferentes.* (420)

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. VIII, ep. 6 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 910-911; Jaffé, n. 1127).]

598. HIEROSOLYMITANI MONACHI CONSTANTINOPOLIM ADEUNT DE AGNOITARUM ERRORE INQUISITURI.

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. X, ep. 35; cf. ep. 39 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, c. 1091; cf. c. 1096; Jaffé, n. 1319; cf. n. 1327).]

599,apr.-mai. LEGATI, *s. Gregorij I, Magni, epistolam Anastasio II, patriarchæ Antiocheno, afferentes.* (421)

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. IX, ep. 49 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 980-982; Jaffé, n. 1209; cf. ed 2ª, n. 1493 a).]

ant. an. 600 SIMPLICIUS, *Romanus.* (422)

[*Hunc in montem Sinam, a s. Gregorio missum, anno* 600 *Romam rediisse e duobus epistolis eiusdem papæ constat*: S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. XI, ep. 1 & 2 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 1117-1121; Jaffé, nn. 1350-1351).]

600 LEGATI (*forsan Probus, abbas*) *a s. Gregorio I, Magno, Iohanni, abbati, & Palladio, presbytero Montis Sinæ, missi.* (423)

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. XI, ep. 1 & 2 (Migne, *Patr. lat.*, XXVII, cc. 1117-1121; Jaffé, nn. 1350, 1351). Cf. infra, n. 425.]

« In tantum namque eius animum misericordiæ amor devinxerat, ut non solum horum, quos præsentes habebat, necessitatibus succurreret, sed insuper longe positis opem suæ largitatis impenderet; adeo ut etiam in *Monte Sina* Dei famulis constitutis quæque erant necessaria transmitteret. »

[Anonymus, *Vita Gregorij I, papæ*, l. III, § 15 (*AA. SS. Boll.*, Mart., II, p. 133).]

c. 600. LEONTIUS, EPISCOPUS NEAPOLIS IN CYPRO, PEREGRINATIONES LAUDAT.

[Leontius, *Christianorum apologia contra Iudæos* (Migne, *Patr. gr.*, XCIII, cc. 1597 & seq.).]

c. 600 OMAYAH *poeta, qui mercandi causa Syriam adibat.* (424)

[Maçoudi, *Les Prairies d'or*, c. 6 (tr. Barbier de Meynard, I, pp. 136, 139).]

(Cf. *Itinera arabica.*)

c. 600 PROBUS *abbas, a Gregorio I, papa, Hierosolymam missus.* (425)

« De solidis vero qui pro faciendo xenodochio a filio nostro Probo, abbate, *Hierosolymis* relicti sunt, hoc quod deliberatum fuerat, ut fieri debuisset, immutari non potuit. Sed benedic-

tionem parvulam quinquaginta ſolidos, ſanctitati veſtræ tranſmiſi. »

[S. Gregorius I, Magnus, *Epiſt.*, l. XIII, ep. 28 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, c. 1280; Jaffé, n. 1515; cf. Ioannes Diaconus, *Vita ſ. Gregorij I, papæ*, l. II, c. 8 (*AA. SS. Boll.*, Mart., II, p. 159).]

« Probum quem ſubito abbatem, ſpiritu revelante, conſtituens, pro conſtruendo xenodochio *Hieroſolymis* deſtinavit. »

[Ioannes Diaconus, *Vita ſ. Gregorij I, papæ*, l. II, c. 2, § 11 (*AA. SS. Boll.*, Mart., II, p. 150).]

« Ceterum Probum, religioſum abbatem, cum multis pecuniis *Hieroſolymam* deſtinavit, cuius inſtantia venerabile xenodochium conſtituit. Et tam ibi quam in *Monte Sina* penes *Arabiam* Dei famulis ſub regimine Palladij conſtitutis, quotidiani victus & veſtimenti copiam, quamdiu vivere potuit, annualiter mittere procuravit. »

[Ioannes Diaconus, *Vita ſ. Gregorij I, papæ*, l. II, c. 7, § 52 (*AA. SS. Boll.*, Mart., II, p. 157).]

600. Isacius, episcopus Hierosolymitanus, legatos ad Gregorium I, Magnum, mittit.

[S. Gregorius, *Epiſt.*, l. XI, ep. 46 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 1164-1167; Jaffé, n. 1396).]

c. 600 Salman *Perſa cum mercatoribus pluribus Syriam adit.* (426)

[Ibn-Iſhak, *Vie de Mahomet* (tr. Weil, Stuttgart, I, p. 104).]

(Cf. *Itinera arabica.*)

c. 600 Zeid, *Amri filius, Omari Khalifæ patruelis.* (427)

[Maçoudi, *Les Prairies d'or*, c. 6 (tr. Barbier de Meynard, I, p. 136).]

(Cf. *Itinera arabica.*)

c. 600. S. Gregorius Magnus pro peregrinis loquitur.

« Peregrini ad hoſpitium non ſolum invitandi ſunt, ſed etiam trahendi. »

[S. Gregorius I, papa, *In Evangelia*, l. II, homil. XXIII, c. 1 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVI, c. 1182).]

c. 600 S. THEODORUS *Siceota, epiſcopus Anaſtaſiopolitanus (tertia vice)*, IOHANNES, *archidiaconus, &* MARTINUS *Dugarienſis.* (428)

[Eleuſius Georgius, *Vita ſ. Theodori*, c. VIII, § 59 (cuius verſ. lat. ap. *AA. SS. Boll.*, Apr., III, p. 45).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 600 S. Iſidorus, Hiſpalenſis epiſcopus. (lij)

[*Topographia Terræ-Sanctæ myſtice interpretata*; opus, ut credimus, ineditum, ſ. Iſidoro Hiſpalenſi attributum, ad theologiam potius quam ad geographiam ſpectans (Bibl. Ambroſiana, Mediol., n. G. 82 infer.).]

c. 600-630 S. Iſidorus, Hiſpalenſis epiſcopus. (liij)

« Syriam *Syrus quidam perhibetur indigena a ſuo vocabulo nuncupaſſe. Hæc ab oriente, fluvio* Euphrate, *ab occaſu, mari noſtro &* Ægypto *terminatur, tangens a ſeptentrione* Armeniam & Cappadociam, *a meridie* ſinum Arabicum. *Situs eius porrectus in immenſam longitudinem, in lato anguſtior. Habet autem in ſe provincias* Commagenam, Phœniciam, & Palæſtinam, *cuius pars eſt* Iudæa *abſque* Sarracenis & Nabatheis. Commagena, *prima provincia* Syriæ, *a vocabulo* Commagenæ *urbis nuncupata, quæ quondam ibi metropolis habebatur. Huius eſt ſeptentrione* Armenia, *ab ortu* Meſopotamia, *a meridie* Syria, *ab occaſu* mare Magnum. *Phœnix, Cadmi frater, de* Thebis Ægyptiorum *in* Syriam *profectus, apud* Sidonem *regnavit, eamque provinciam ex nomine ſuo* Phœniciam *appellavit. Ipſa eſt ubi* Tyrus *eſt, ad quam Eſaias loquitur* [*cap.* XXIII]. *Habet autem ab oriente* Arabiam, *a meridie* mare Rubrum. Palæſtina *provincia* Philiſtin *urbem metropolim habuit, quæ nunc dicitur* Aſcalon: *ex qua civitate omnis circa eam regio* Palæſtina *eſt nuncupata. Huius ab oriente* mare Rubrum *occurrit, a meridiano latere* Iudæa *excipitur, a ſeptentrionali plaga* Tyriorum *finibus clauditur, ab occaſu* Ægyptio *limite terminatur.* Iudæa, *regio* Palæſtinæ *ex nomine Iudæ appellata, ex cuius tribu reges habuit. Hæc prius* Chanaan *dicta eſt, a filio Cham, ſive a decem Chananæorum gentibus; quibus expulſis, eandem terram Iudæi poſſederunt. Initium longitudinis eius a vico* Arſa *uſque ad vicum* Iuliadem *porrigitur, in quo Iudæorum pariter & Tyriorum communis habitatio eſt. Latitudo autem eius a monte* Libani *uſque ad* Tiberiadis lacum

extenditur. In medio autem Iudææ *civitas* Hierosolyma *est, quasi umbilicus regionis totius. Terra variarum opum dives, frugibus fertilis, aquis illustris, opima balsamis. Unde secundum elementorum gratiam existimaverunt Iudæi eam promissam patribus, terram fluentem lacte & melle; cum hinc illis Deus resurrectionis prærogativam polliceretur.*

« Samaria, *regio* Palæstinæ, *ab oppido quodam nomen accepit quod vocabatur* Samaria, *civitas quondam regalis in* Israel, *quæ nunc ab Augusti nomine* Sebastia *nuncupatur. Hæc regio inter* Iudæam & Galilæam *media iacet, incipiens a vico, cui nomen est* Eleas, *deficiens in terra* Agrabat. *Situs eius natura consimili, nec ullo differens a* Iudæa.

« Galilæa, *regio* Palæstinæ, *vocata quod gignat candidiores homines quam* Palæstina. *Hæc autem duplex est,* Superior & Inferior, *sibi tamen connexæ,* Syriæ & Phœniciæ *adhærentes. Terra earum opima & ferax & fructibus satis fœcunda.* Pentapolis, *regio in confinio* Arabiæ & Palæstinæ *sita, dicta a quinque civitatibus impiorum, quæ cælesti igne consumptæ sunt: terra amplius olim a* Hierosolymis *uberrima, nunc autem deserta atque exusta. Nam pro scelere incolarum de cœlo descendit ignis, qui regionem illam in cineres æternos dissolvit. Cuius umbra quædam & species in favillis & arboribus ipsis etiam adhuc videtur. Nascuntur enim ibi poma virentia sub tanta specie maturitatis, ut edendi desiderium gignant. Si carpas, fatiscunt ac resolvuntur in cinerem fumumque exhalant, quasi adhuc ardeant.* »

[S. Isidorus Hispalensis, *Etimologiæ*, l. XIV, c. 3 (Migne, *Patr. lat.*, LXXXII, cc. 498-500). *De tempore quo* s. Isidorus *Etimologiarum libros composuit*, cf. Fr. Arevalum, *Isidoriana*, pars I, cc. 21, 27; pars II, c. 48 (Migne, *Patr. lat.*, LXXXI, cc. 125, 142, 314).]

s. VI. SYRI QUIDAM IN RAVENNA URBE VERSANTUR.

[*Testamentum quoddam* & *Instrumentum quoddam donationis* (Marini, *Papiri diplomatici descritti ed illustrati*, nn. 74 & 93; pp. 114 & 146).]

s. VI **ABBATISSA *quædam vel* MONACHUS *quidam Constantinopolitanus qui B. V. Mariæ imaginem ad locum dictum Sardenai prope Damascum attulit.* (429)

« Tunc temporis quædam abbatissa supradicti loci [*Sardenai*] causa orationis & peregrinationis in *Iherusalem* peregrinavit,

& impetrata tabula a domino patriarcha Iherosolimitano, eam secum ad suam ecclesiam transportavit. Accidit autem hoc anno incarnationis dominicæ CCC° LXX°. »

[Burchardus Argentinensis, *Iter ad Terram Sanctam* (*Serapeum*, t. XIX, pp. 153-154).]

« Hæc tabula *Constantinopoli* facta fuit & depicta & a quodam patriarcha Hierosolymitano in *Hierusalem* translata. Hanc tabulam petiit quædam abbatissa prædicti loci, & impetravit, & secum detulit. »

[Pseudo-Iacobus Vitriac., *Historia Orient.*, l. III (Bongars, *Gesta Dei per Francos*, I, p. 1126).]

« Tempore quo Græci & Armenij *Syriam* tenuerunt, fuit quædam heremitissa sive nonna a seculo remota, Deo serviens ad sex leugas *Damasci*, apud locum qui dicitur *Sardenai*. Quæ peregrinos transeuntes ad sepulchrum Domini hospitio recipiebat, & pro posse eis devote ministrabat. Adveniens igitur quidam græcus monachus de *Constantinopoli*, tendebat ad sepulchrum Domini. Receptus est ab illa & multis precibus exoratus ut in reditu unam ymaginem beatæ Virginis deferret ei depictam in tabula. Annuit monachus illius petitioni. Cum autem reverteretur, iam egressus ab *Iherosolimis*, oblitus suæ promissionis, audivit vocem sibi dicentem, ne ita suam parvi penderet promissionem. Qui statim ad civitatem regrediens, pulcherrimam sibi beatæ Mariæ comparavit ymaginem. »

[Anonymus, *De imagine b. Mariæ de Sardenay*, §§ 1-3; ap. G. Raynaud, *Le Miracle de N. D. de Sardenai* (*Romania*, t. XI, 1882, p. 522); cf. Albericus monachus, *Chronicon* (Pertz, *Mon. Germ.*, XXIII, p. 935); Gervasius Tilberiensis, *Otia imperiala* (Leibnitz, *Scriptores rerum Brunsvicensium*, I, p. 975).]

« Tempore illo cum Græci terram inhabitabant, fuit apud *Damascum*, metropolim *Syriæ* civitatem, quædam venerabilis matrona sanctimonialis habitum suscipiens. Domino devote servire studebat & ut liberius divinis obsequiis vaccare potuisset, civilem declinans tumultum, sexto miliario ab urbe prædicta secessit ad locum tunc temporis *Sardanay* nominatum, ibique domum & oratorium in honore Dei Genitricis ædificans, hospitalitatis officium pauperibus & peregrinis ministrabat. Contigit ergo ut quidam monachus de *Constantinopolitana* urbe cum causa orationis & devotione sacra loca visitandi, *Iherosolymam* pergeret, susceptus est a sanctimoniali in

hofpícium. Quem cum audiffet ad *fanctam civitatem* tendere, humili prece rogavit ut afferret ei de *fancta urbe* quandam yconam, id eft quandam tabulam pictam quam in oratorio fuo poneret, quæ ymaginem Dei Genitricis Mariæ fibi oranti repræfentaret; & promifit fe monachus delaturum yconam fanctimoniali. Qui cum veniffet *Iberofolimam*, expletis orationibus & facris locis vifitatis, fui promiffi immemor, redire voluit & iter aggrediens, egreffus eft urbem. Et ecce vox cælitus emiffa dixit ad eum : « Quomodo fic redis manu vacua? « Ubi eft ycona quam te delaturum fanctimoniali promififti? » Tunc remoratus civitatem regreffus, interrogavit ubi venundarentur yconæ. Inter ceteras vero yconas, quandam fibi placuit emere, & egreffus eft civitatem fecum deferens yconam.... »

[Bibl. nat. Parif., cod. mf. lat., 10522 (fæc. XIII), f. 36; Bibl. imp. Vindob., cod. mf. 480, f. 66, *quem exfcripferunt* Pfeudo-Thetmarus, *Itinerarium in Terram Sanctam* (ed. I. de Saint-Génois, ap. *Mémoires de l'Académie royale de Belgique*, t. XXVI, p. 25) & Matthæus Paris, *Hiftoria Maior*, ad ann. 1204 (ed. Luard, II, pp. 485-486).]

« Nota, hæc tabula *Conftantinopoli* primo facta & depicta fuit in honore beatæ Virginis, & inde a quodam patriarcha *Ierofolymam* perducta fuit. Tunc temporis quædam abbatiffa fupradicti loci caufa orationis *Ierufalem* defcenderat, & impetrata tabula a patriarcha Ierofolymitano, eam fecum ad ecclefiam fibi commiffam tranfportavit. Fuit autem hoc incarnationis anno 870. »

[Gerardus, *Itinerarium*, *ap.* Arnoldum, *Chronica Slavorum*, l. VII, c. 8 (Pertz, *Mon. Germ.*, t. XXI, p. 240).]

« De imagine quæ eft in *Sardena*, dicitur quod ibi erat quædam monialis fanctiffima, quæ multum defiderabat habere aliquam ychoniam in honorem beatæ Virginis Mariæ & rogavit quendam peregrinum qui ibi moratus fuerat per aliquot tempus & volebat ire *Iherufalem* quod emeret fibi aliquam fi poffet invenire apud *Ierufalem*, ubi tunc fiebant. Ivit, invenit & emit, & dum rediret, in quodam tranfitu audivit *Turcopolas* qui veniebant cum præda...... »

[Bibl. urbis Cathalaunenfis in Campania, cod. mf., nº 56 (fæc. XIII), f. 97.]

« Al termine d'ilors avint
Que uns moines grefois la vint

Qui de *Conſtantinople* eſtoit,
Et en *Ieruſalem* voloit
Au ſepulcre en pelerinage,
E qui[ſt] por Deu le herbergaje:
La ſainte dame li trova
E aveuc ſe que il rova.
E quant ele encerché li ot
Dont il venoit & ou alot
Quant ele ſot de verité
Q[ue il] a la ſainte ſité
De *Ier(u)ſalem* voloit aler,
Si comença (a) lui a parler
Et a preer por Deu amor
Quant il ſe metroit el retor,
Qu'il reveniſt al herberjaje
E li aportaſt une ymage
De ma dame ſainte Marie
En table painte & eſtablie,
Qu'ele ſor ſon autier meïſt
E que a li garde preïſt
Kant fereit ces afflictions,
Si creſtroit ſes devocions.
Li moigne ſa priere entent,
Ke juſtes ert, pité l'en prent;
Si promet quant repeirereit,
L'image lui apportereit.
Pus priſt congié, ſa veie tint
Tant k'en Jeruſalem parvint.
Lors ala ſa oreiſon fere;
E après ſe miſt al repeire.
De la cité iſt par la porte,
Meis l'ymage pas n'i aporte
Ke il ot promiſe a s'oſteſſe,
Ne lui ſovint de ſa promeſſe.
Tot auſi con il s'en aloit,
Sur li en l'eir une voiz out
Qui li dit: « Tu ki vas la ſols,
« Pur quei par es ſi obblius?
« Comment t'en vas ſi voide main,
« Ke n'en portes a la nonein
« L'ymage que tu li pramis,

« Kant tu de li congié preïs? »
Li moines ki la voiz entent,
Trés durement si se repent
E sei memes blame & chastie,
Quant il de si legier obblie,
E dit que c'iert par son peché
Dont il se sent si enteché;
Pur le peché fet chiere murne,
E tost en la cité retorne;
Pus demande il u converseient
Cil ki les ymages vendeient.
Assez fu qui li endita,
E quant il i parvint, dit a
Q'a un des plus maistres peintors,
Qui li mostrast de ses labors.
Sil li mostra a es iglises
Images de diverces gises.
En trestotes une en i ot
Qui plus que les autres li plot:
Si se haste de l'eslifer;
Après se mist el repairer. »

[G. Raynaud, *Le Miracle de Sardenai*, v. 51-80 (*Romania*, t. XI, 1882, p. 532; XIV, 1885, p.88.)]

« Cele ymaige fu faite en *Constantinoble*, & uns patriarchez de *Iherusalem* l'en aporta, & une abeesse li demanda, si l'ot, si l'aporta la ou je vouz ai dist. »

[*Continuation de Guillaume de Tyr, dite du ms. de Rothelin*, c. XI (*Hist. occid. des croisades*, t. II, p. 514).]

« Si com Diex vout qu'un jor avint
Qu'à son ostel osteler vint
Uns moines de *Constentinoble*.
La dame hostel li fist moult noble
Por Dieu & por religion.
Son corage, s'entencion
La sainte none moult enquist.
Il respondi que sainz requist
Et se Dex de mal les viroit
Qu'au saint sepulcre droit iroit.
La sainte none quant l'entent,
Moult doucement les mains li tent

Et en plorant li prent à dire:
« Por Dieu, por Dieu, biau très douz ſire,
« Quant vous venrez en la cité
« Où li Sires de vérité
« Daingna morir por tout le monde,
« Priez por ceſte laſſe immonde
« Et accueilliez par bon courage
« En voſtre ſaint pelerinage.
« Et ſi vous vueil prier & dire
« Que reveigniez par ſi, biau ſire,
« Et por Dieu & por voſtre ame,
« Une ymage de Noſtre Dame
« De *Jeruſalem* m'aportez.
« Moult ſeroit liez & confortez
« Mes las de cors, ma laſſe d'ame,
« S'une ymage de Noſtre Dame,
« La douce mère au roy de gloire,
« Avoie en mon povre oratoire;
« Moult grant confort en li aroie
« Et moult bon gré vous en ſaroie. »
— « Douce Dame », ce dit li moines,
« Ne me détenra nus eſſoines
« Que je par ci droit ne reviengne
« Et que de ce ne me ſouviengne
« Dont me priez ſi bonement. »
Au départir, moult doucement
Enbracié l'a la bone fame.
L'image de la douce Dame
A mains jointes, à mains ploiées
Li ramentoi maintes foiées.
Et il li diſt tout entreſait
Que jà de ce doutence n'ait,
Que ſanz délai & ſanz aloigne
Moult bien fera ceſte beſoingne.
A tant li moines s'en ala;
Moult fu joians quant il fu là
Quant le ſepulcre out viſité
Et les ſainz lieus de la cité,
Et touz baiſiez & aorez,
Aſſez peu i eſt demorez;
N'out nul talent de ſéjourner.

Au repairier, au retourner
Mist son cuer & son corage.
De la nonnain & de l'ymage
Ne li membra, ne ne souvint,
Mais une voiz du ciel li vint
Lors qui fu hors de la cité,
Qui durement l'a escité
Et dit qu'il fait moult grant folage
Quant oublie ainsi l'ymage
Que promise à la bone fame
Qui tant aime la douce Dame.
De la voiz, de la grant merveille
Souvent se seigne & esmerveille
Et est aussi com en angoine.
Bien voit q'un ymage, une ycoine
A estrous querre li convient,
A la cité tantot revient.
Tant va & vient sanz attendue
Des ymages treuve la rue,
Ymages voit jus & sus maintes,
Et d'entailliés & de paintes,
Et ça & là assez coloie,
Ne scet laquelle penre doie.
En la fin voit une tablette
Qu'il y a painte une ymagete
De Nostre Dame moult tres bele.
N'i a si boenne com est cele
Por porter loins, ce li est vis.
Sanz lonc marchié, sanz lonc devis
L'a achetée, si s'en tourne.»

[Gautier de Coincy, *Les Miracles de la Sainte Vierge* (ed. Poquet, Paris, 1857, in-4, col. 651-653). *Hæc narratio, e latino, ut auctor dicit, versa, Pseudo-Thetmari textum sequi videtur.*

« De origine istius yconiæ nota quod olym, tempore christianorum, quædam matrona in monte *Seyr* in servitio beatæ Mariæ virginis solitariam vitam ducens [sociam suam, quæ *Jerusalem* & alia loca sancta visitare intendebat, devota rogavit ut] portaret sibi tabulam, in qua picta esset ymago beatæ Mariæ Virginis, de *Ierosolima* apportans. Accidit autem, ut leo in via invaderet feminam apportantem ac illa timens leoni

yconiam oftendit: tunc ftatim leo mortuus cecidit. Venit igitur ad illam folitariam & interrogata, utrum portaffet ymaginem pro qua rogaverat, illa negavit, cupiens fibimet retinere. Cum autem vellet abire, hoftia domus exire non poterat, donec veritatem confeffa illi folitariæ ymaginem præfentaret. Quam devote fufcipiens in fuo oratorio collocavit ipfamque cottidianis precibus & lacrimis honoravit; tunc ipfa yconia oleum fudare non ceffavit. Mortua illa folitaria, in eodem loco in honore beatæ Mariæ Virginis prædictum monafterium eft conftructum nec umquam deftrui potuit a Sarracenis vel Tartaris terram & loca facra vifitantibus, beata Maria vifibiliter protegente. »

[Ludolphus de Sudheim, *De Itinere T. S.*, pars I, c. 17 (*Archives de l'Orient latin*, t. II, Docum., p. 361); cf. ed. D. Deycks (Stuttgart, Lit. Verein, 1851), p. 100.]

« De *Damafco* proceffi ad imaginem b. Virginis in *Sardany*, ubi eft locus fortis fupra petram, ad modum caftelli muratus in circuitu, in quo fatis pulchra eft ecclefia. Retro maius altare ipfius in muro tabula quædam retro nigra & humida cernitur, in qua imago gloriofæ Virginis olim depicta fuiffe afferitur, fed propter vetuftatem nihil de lineamentis figuræ diftinguitur in eadem, nifi quod aliqua parte color rubeus mihi videbatur aliqualiter apparere. Hæc tabula mediocris quantitatis, fuper vas quoddam marmoreum pofita intra muros, cancellis ferreis præmunita, de ipfa vifibiliter oleum quafi continue ftillat, quod monachi recipientes de vafe marmoreo, quod fubtus eft, per cancellos immiffo chochleario peregrinis diftribuunt fatis large: per omnem modum videtur effe oleum olivæ.

« Dicitur quod aliquando de hac imagine oleum miraculofe fluxit; fed fi hoc quidem modo fluit, divino fluat miraculo, rationabiliter dubito; & etiam multi alij de veritate huius facti non immerito altercantur. »

[Guil. de Baldenfel, *Hodœporicon ad Terram Sanctam*, c. X (ap. Canifius, *Thefaurus monumentorum ecclefiafticorum*, ed. Bafnage, t. IV, p. 356).]

f. VI *NOTITIA ANTIOCHIAE AC HIEROSOLYMAE PATRIARCATUUM.* (liv)

[Edita fupra, t. I, pp. 329-345.]

f. VI-VII **SS. MAURA & BRIGIDA, *Ellæ, regis Scotiæ, filiæ.* (430)

[*Nullum extat de ss. Maura & Brigida fide dignum documentum. Earum vitam, fabulis repletam, continebat codex quidam ecclesiæ collegiatæ Credoliensis, post sæculum XI, ut videtur, scriptus, & a nonnullis auctoribus sæc.* XVII & XVIII *excerptus; quem nos omnimodo quærentes reperire non potuimus.* Vide: *Histoire des princesses Maure & Brigide, martyrisées à Balagny & transportées à Nogent en Beauvoisis* (Beauvais, 1602, in-8); Colgan, *AA. SS. Scotiæ seu Hiberniæ*, 1645, I, pp. 63-64; Le P. Giry, *Vies des Saints*, éd. 1682, fol., t. II, col. 182; *Sancti Georgij Florentini Gregorij ep. Turonensis opera omnia* (ed. D. Ruinart, Paris., 1699, fol., col. 1399); Le P. Lelong, *Bibl. hist. de la Fr.*, t. IV, suppl., n° 4574; Le Nain de Tillemont, *Mém. pour servir à l'hist. ecclés.*, t. X, p. 783. — *Credoliensis hic codex narrabat Mauram & Brigidam T. S. adiisse tempore s. Cæsarij, ep. Arelatensis* (502-542), *Infidelibus Hierosolymam occupantibus, id est post an.* 637, *quæ minime congruere possunt. De his sanctis cf. etiam:* Louvet, *L'histoire de la ville & cité de Beauvais*, l. II, c. 13 (Rouen, 1614, in-8, pp. 208-217); *AA. SS. Boll.*, Ian., I, p. 1018; Iul., III, p. 471, & *recentiores nonnullos libros quos recenset* U. Chevalier, *Rép. des sources hist. du M. A.*, col. 1539. — *De Maura & Britta martyribus Turonis loquitur* Gregorius Turonensis (*De gloria confessorum*, c. 18; ed. Bordier, II, pp. 374-378). *Quas non easdem esse ac Mauram & Brigidam nostras contra Saussayum* (*in Martyrologio Gallicano*) & *Bollandum contendit* D. Ruinart.

